

ΙΩΑΝΝΟΥ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗ

-56-

130

1720.247

ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ, ΕΚΚΟΜΕΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

1904

130

ΤΗΣ ΚΟΜΗΣΣΗΣ
ΛΟΥΪΖΙΑΝ ΔΕ ΡΙΑΝΚΟΥΡ

ΗΤΟ ΠΕΙΡΩΜΕΝΟΝ

Α

Ὁ ἀνακτορικὸς χορὸς τοῦ χειμῶνος ἐκείνου ἦτο τι ἐξαισίον. Τὰ σκότη τοῦ βασιλικῦ πένθους εἶχον διαλυθῆ πλέον, ἐὰν δὲ ἀπέμενε νέφος τι, τοῦτο βεβαίως δὲν ἐοκίαζεν οὐδὲ τὰ μέτωπα τῶν δεσποινίδων, ὅσαι ἀποκτήσασαι ἢ ἐκβιάσασαι τὰ προσόντα, ἐπεχείρουν θαρραλέως τὴν πρώτην ἐν τῷ κόσμῳ παρουσίαςιν των καὶ τὰς πρώτας ἡμεμισήμους κατοπτεύσεις, οὐδὲ τὰς καρδίας τῶν ἀνθυπολοχαγῶν τῆς τελευταίας ἐσοδείας, οἵτινες ἐν τῇ ἀσφυκτικῇ ἀτμοσφαίρᾳ τοῦ Στρατιωτικοῦ σχολείου ἐπὶ τόσα ἔτη ὄνειροπόλουν τὸ μαγικὸν ἐπὶ τοῦ πηλικίου σειράδιον, τὸ μέλλον νὰ τοῖς ἀνοίξῃ τὰς πύλας τοῦ βασιλικῦ παλατίου.

Ἄλλ' εἰς τούτων παρ' ὀλίγον νὰ στερηθῆ τῆς μεγαλοπρεποῦς ταύτης ἀπολαύσεως. Ἡ ἀδελφή του ἠρνεῖτο νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν χορὸν καὶ ὁ καλὸς νεανίας με

δάκρυα πείσματος εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ὠρκίζετο ὅτι ἄνευ αὐτῆς οὐδ' ἐκεῖνος θὰ μετέβαινε:

— Ναί! Σοῦ ὀρκίζομαι εἰς...

— Μή, μή! ἔσπευσε νὰ εἶπῃ ἡ Ἑλένη κλείουσα τὸ στόμα του διὰ τῆς χειρὸς της. Μή!

Ἔπειτα περιβάλλουσα αὐτὸν διὰ βλέμματος φιλοστόργου.

— Ἔρχομαι, ἔστω! προσέθηκε.

Τότε νὰ ἐβλέπετε τὴν χαρὰν τοῦ εἰκοσαετοῦς ἀνθυπολοχαγοῦ. Ἐλήδα, ἐγάλα, ἐχειροκρότει, ἐζητωκραύγαζεν ὑπὲρ τοῦ βασιλέως, τὴν ἐνηγκαλίζετο, τὴν κατεφίλει.

Ἡ ἀδελφὴ του, κατὰ δέκα ἔτη μεγαλιτέρα καὶ ὡς μήτηρ λατρεύουσα αὐτόν, ἠὺφραίνετο βλέπουσα τὴν χαρὰν του. Ἐφάνη μάλιστα συμμεριζομένη αὐτήν, ὅτε ἐσκέπτετο πῶς θὰ ἐνδυσθῇ:

— Μοῦ ἤλλαξες ὅλα μου τὰ σχέδια, κακόπαιδο, ἔλεγεν αὐτῷ γελῶσα.

Ἄλλ' ὅτε μετὰ μικρὸν ἔμεινε μόνη, ἐβυθίσθη εἰς διαλογισμοὺς ὀλιγώτερον χαρμοσύνους.

— Δὲν εἶναι πολὺ, εἰς τὸν βασιλικὸν χορόν; Δὲν εἶναι πολὺ;... ἐπιθυροῖζε μετὰ δυσφορίας. Καὶ μικρὸς στεναγμὸς συνεπλήρου δι' ἀγνώστων ἐννοιῶν τὴν φράσιν της.

B .

Μολονότι ἀπὸ ἐτῶν ἡ Ἑλένη δὲν εἶχεν ἐμφανισθῆ εἰς τοὺς χορούς, ἐν οἷς ἄλλοτε ὡς φαινὸν μετέωρον

ἔλαμψεν, καὶ πάλιν ὁμως ὑπῆρξε περιζήτητος. Πανταχόθεν ἐδέχετο ἐκδηλώσεις φιλοφροσύνης καὶ σεβασμοῦ. Καὶ αὐτὴ ἡ βασίλισσα, ὅτε κατὰ τὴν εἴσοδόν της ἀπένεμε τὰς χάριτας τῶν βλεμμάτων της ἔνθεν κακεῖθεν, δὲν ἔλειψε, μετ' ἀδιόρατόν τι κίνημα ἐκπλήξεως ἐπὶ τῇ ἀπροσδοκῆτῳ θεᾷ της, νὰ τῇ ἀποτείνη θερμούς καὶ συμπαθητικούς λόγους.

Φίλοι οἰκογενειακοὶ καὶ ἄλλοι παρουσιασθέντες, ἔσπευσαν νὰ τῇ ἐξαντλήσωσι τοὺς διαφόρους χορούς, μετὰ μικρὸν δὲ μόνον ἀρνήσεις ἠδύνατο νὰ διαθέτῃ πλέον, ἀλλὰ μετ' ἐρασμιότητος ὑποχρεούσης σχεδὸν ἐξίσου τοὺς βραδύναντας ἀπαιτητάς.

Μεταξὺ τῶν ἐγγεγραμμένων ἐν τῷ σημειωματαρίῳ της ἦτο, διὰ τὸν πρῶτον τετράχορον, καλὸς κάγαθός τις Σμυρναῖος ὁ κ. Λέανδρος ἄρτι ἀφιχθεὶς ἐκ τῆς πατρίδος του καὶ κινήσας γνωστοὺς καὶ ἀγνώστους, χεῖρας καὶ πόδας, γραφίδας καὶ ἀμάξας, ὅπως προσκαλούμενος ἔχει ἔπειτα νὰ ἐπιδεικνύῃ ἐν τῇ πατρίδι του, τυχαίως δῆθεν, τὸ προσκλητήριον καὶ νὰ διηγῆται μὲ ὕφος ἀνθρώπου πολλὰ ἰδόντος καὶ ἐπεισοδιακῶς τάχα: — "Α, ναί, ἦμην καὶ εἰς αὐτὸν τὸν χορόν...

"Ἄλλ' ὁ πτωχὸς πολὺ ὀλίγας εἶχεν ἐν αὐτῷ γνωριμίας. Τόσον ὀλίγας, ὥστε ἀπὸ τετάρτου ὥρας μάτην ἀνεζήτηι γνωστόν τινα—δὲν ἐτόλμα πλέον ν' ἀποταθῇ πρὸς ἀγνώστους—, ὅπως δι' αὐτοῦ ἢ ἐν αὐτῷ εὔρη τὸ ἀπαιτούμενον ἀντικρυνὸν ζεῦγος, τὸ ἀναπόφευκτον βιζαβί.

"Ἐσπευδεν ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην τῶν δευ-

τερευουσῶν αἰθουσῶν, διήνοιγε τοὺς ὀμίλους μὲ ἐν λιπόψυχον, ταπεινότατον: «Συγχωρεῖτε;» διεκινδύνευεν ἐν τῷ ψύχει τῶν διαδρόμων τὸ κάθιδρον σῶμα του καὶ ἐπληρώχετο πάλιν ἄπρακτος εἰς τὴν κεντρικὴν αἰθουσαν, ὅπου μεθ' ὄλην ἐκείνην τὴν θερμότητα ἠσθάνετο ἑαυτὸν εἰς τὰ κρῦα τοῦ λουτροῦ. Ἐποίκιλλεν ὁμως τὴν ἀγωνίαν του διὰ προσεγγίσεων πρὸς τὴν Ἑλένην, τόσῳ συχνότερων, ὅσῳ διὰ τῆς παρελεύσεως τοῦ χρόνου ἠσθάνετο εὐρυνόμενον τὸ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἐκείνης χάσμα. Καὶ τῇ ἐξηκόντιζε βλέμματα πλήρη περιπαθείας καὶ ἡρωϊσμοῦ ἵπποτικοῦ ὡς νὰ τῇ ἔλεγε: Μάχομαι ὑπὲρ σοῦ!

Ἡ Ἑλένη, ἣτις ἐκ φύσεως εἶχε γλυκὴν τὸ μειδίαμα, ἀπλήντα αὐτῷ ἐπεράστως. Καὶ ὁ νέος, ὡς ἔρωτος σημαντικὴν ἐκλαμβάνων τὴν τόσην τῆς γλυκύτητα, ἐμεθύσκετο ἐκ χαρᾶς καὶ αὐταρεσκείας, ἀλλὰ καὶ ἐρρίγει ἐκ φρίκης, φοβούμενος ὅτι θ' ἀπετύγχανεν εἰς τὰς ἐρεῦνας του. Καὶ τότε; ὦ δίλημμα ἐκλογῆς θανάτου! Ἡ θὰ ἐτρέπετο εἰς ἐπινειδιστὸν φυγῆν, ἢ θὰ κατέθετεν εἰς τοὺς πόδας τῆς τὸν παραχωρηθέντα τετραχορον μὲ τὴν κωμικὴν βεβαίως δικαιολογίαν:— Δὲν εὔρον...

Αἱ παραλογώτεραι τῶν σκέψεων ἔκρουον τὴν φλεγομένην κεφαλὴν του. Κατήντησε νὰ καταρᾶται τὴν ἀπρονοησίαν του, ὅτι δὲν ἔφερεν ἐκ τῆς φίλης πατρίδος μετὰ τοῦ φράκου καὶ τοῦ λαιμοδέτου του ἓνα συγγενῆ, φίλον, γνώριμον οἶονδῆποτε. Εἶχε τόσους ἐκεῖ!

‘Οπόσας τοιαύτας σπαρακτικὰς ἀγωνίας κρύπτουσι τὰ πάλλενκα καὶ στίλβοντα στήθη τῶν ὑποκαμίσων ἐν τοῖς χοροῖς!

Αἴφνης μειδίαμα καθιδύνει τὴν ὄψιν καὶ ἐλπίς τὴν καρδίαν του. Εἰς τὸ βάθος τῆς τρίτης αἰθούσης ἀναγνωρίζει προχθεσινὸν συνταξειδιώτην, ἕνα πρόξενον, μεθ’ οὗ κατὰ τὸν τρικυμιώδη πλοῦν εἶχεν ἀνταλλάξῃ ὀλίγας λέξεις. Ἐν τῇ νέα ταύτῃ τρικυμίᾳ οὗτος εἶνε ἡ τελευταία τῆς σωτηρίας σανίς.

Πλησιάζει καὶ μετ’ ἤθος ταπεινὸν ἀνθρώπου ζητοῦντος ὄχι χορὸν ἀλλὰ θέσιν.

— Κύριε Γενικὲ Πρόξενε, τῷ λέγει

— Καλῶς τὸν φίλον μου, ἀπαντᾷ μετὰ πρωτοφανοῦς οἰκειότητος ὁ σοβαρὸς συνταξειδιώτης. Καὶ χορεύεις; Αἶ; Χορεύεις;

— Δηλαδή... δι’ αὐτὸ ἠρξόμην νὰ σὰς παρακαλέσω. Ἡμεῖς; θὰ χορεύσητε;

— Μήπως θέλεις νὰ χορεύσωμεν μαζύ;...

Ἐρουθριῶν ὁ κ. Λέανδρος ἐξωμολογήθη τὴν ἀμηχανίαν του μετὰ τὰ ζωηρότερα χρώματα. Ἐκ συμπτώσεως ὁ κύριος πρόξενος θὰ ἐχώρευε τὸν πρῶτον τετράχορον μετὰ τῆς ἀνεψιάς του καὶ μόνον χάριν αὐτῆς. Ἐπεθύμει νὰ μὴ τὴν διαψεύση ἀρνηθεῖσαν τὸν χορὸν εἰς κύριόν τινα, ὅστις εἶχε τὴν κακὴν συνήθειαν «να σφίγγῃ παραπολὺ τὰς χεῖράς της, καίτοι... γεροντοπαλήκαρον!» Καὶ ἡ ἀνεψιά του ἀκριβῶς ἐξήτει ἀντικρυνὸν ζεῦγος παρὰ φιλικοῖς κύκλοις.

Οὕτως ἐξησφαλίσθη τὸ προσεχὲς μέλλον τοῦ κ.

Λεάνδρου, ἀνακηρύττοντος τὸν σωτήρα του ἀληθῆ πρόξενον εὐτυχίας.

Γ'.

Ἦδη τὸ προανάκρουσα τοῦ τετραχόρου συνεχάλει τὰ ζεύγη εἰς τὴν σύμπηξιν τῶν τετραγώνων.

Ἡ Ἑλένη ἐρειδομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ κομποῦ Σμυρναίου ἦτο προσηλωμένη εἰς τοὺς λόγους του. Ὁ κ. Λεάνδρος δὲν εἶχε πῆ ἀκόμη ἀρκετὸν ἀττικὸν ὕδωρ ὅπως ἀποβάλλῃ τὴν λυρικὴν αἰσθηματικότητα τῆς Μελησιγειότου πατρίδος του, οὐδὲ τὰς πομπώδεις ἠχοὺς τῶν ρομαντικῶν του ἀναγνωσμάτων, διὰ γλυκείας δὲ φωνῆς, ἣτις ἑναρμονίως ἐθώπευε τὰς ἀκόας τῆς τὴν ἠρώτα ἂν χουσοῖ μεταξοσκώληκες εἶχον φιλοτεχνήσῃ τὴν κόμην τῆς, ἂν — σεῖς, κυρία, γνωρίζετε τῶν μουσείων τ' ἀριστουργήματα, ἐγὼ εἶμαι ξένος — ἂν ἀρχαῖός τις γλύπτῃς ἔπλασε ρίνα τελειότεραν τῆς ἰδικῆς τῆς. Κατεγίνετο ἤδη μὲ τὰ ὄτα τῆς, ἅτινα δειλῶς παρέβαλε πρὸς ροδόλευκα ἐκ μαργάρου κογχύλια, καλλιτεχνήματα, τίς οἶδε, ποίας νηρηίδος καὶ τὴν προσέβλεπε ζητῶν νέαν ἠδυλόγον ἔμπνευσιν, ὅτε σφοδρὸς κλονισμὸς διέσεισεν ὅλον τὸ ἐπὶ τοῦ βραχίονός του ἐρειδόμενον σῶμά τῆς. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς προσηλώθησαν ἐπὶ τοῦ βραδύνοντος καὶ παρουσιασθέντος αἴφνης ἀντικρουνοῦ ζεύγους, οὐτινος ἢ θέα ὑπῆρξε δι' αὐτὴν αὐτόχρομα κεραυνοβόλος. Ἄλλ' οὐδὲ λέξιν ἐπρόφερε τὸ στόμα τῆς. Καὶ αὐτὸ τὸ τοῦ ὕμνη-

τοῦ της ἔμεινε χαῖνον μὲ ἡμίσειαν φράσιν ἐκστομισθεῖσαν καὶ ἡμίσειαν ἐν τῷ λάρυγγι ἀκόμη.

— Οἱ λόγοι μου ἄρα γε; ἐσκέφθη οὕτως

Ἄν ἡ ἀνεψιά, παρὰ τοὺς κανόνας τῆς συγγενείας, ἐξέφευγεν αἰσθητικωτέρας τοῦ δέοντος ἐκδηλώσεις πρὸς τὸν θεῖόν της, ὑπὸ παρομοίου θὰ διεκόπτετο τυναγμοῦ· ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἦτο ἤδη ἐπίσης τεταραγμένη.

— Ἡ θεία! ἡ Ἑλένη! ἐψιθύρισε.

— Ναί... ἐκείνη εἶναι. Σιωπή... Τί νὰ γείνη;... ἔγεινε!

— Ἀλλά, θεῖε Παῦλε, ἀλλὰ πταίω ἐγώ... ἂν ἔλειπεν αὐτὸς ὁ χορός...

— Παιδί μου μὴν ταράττεσαι... ἔσο ἀπαθής. Καὶ ἄβρα πρὸ πάντων ἀπήντησεν ὁ Παῦλος.

Καὶ εἰς τὸ πρόσταγμα τοῦ διευθυντοῦ, ὑψῶν τὴν δεξιὰν τῆς ἀνεψιάς του, ὥρμησε μὲ βῆμα ἀποφασιστικὸν καὶ ἀσφαλές, ὅπως διασταυρωθῆ πρὸς τὸ ἀπέναντι ζευγος.

Δ'.

Ὁ Παῦλος καὶ ἡ Ἑλένη πρὸ ὀκταετίας συνηντήθησαν, ἐγνωρίσθησαν, ἠγαπήθησαν καὶ ἐνυμφεύθησαν. Σχεδὸν μεθ' ὅσης ταχύτητος δύναται τις νὰ καλοσυλλογισθῆ τὴν σημασίαν τῶν τεσσάρων τούτων ρημάτων. Θὰ προσέθετον ἀμέσως καὶ πέμπτον ῥῆμα ἂν δὲν παρενετίθετο χρονικὸν διάστημα ἑνὸς ἔτους. Τὸ ῥῆμα ἐχωρίσθησαν!

Ὁ λόγος; Οὐδείς ἐγνώριζεν αὐτὸν. Αἱ κακαὶ γλῶσσαι μάτην προσπαθήσασαι νὰ τὸν ἀνακαλύψωσιν, ἐπειρῶντο βραδύτερον, ἔστω καὶ νὰ τὸν ἐφεύρωσιν· ἀλλ' ἀπετύγχανον. Ἡ Ἑλένη ἦτο ἐνάρετος καὶ καλὴ· ὁ Παῦλος εὐγενής καὶ χρηστός· ἡ δὲ φήμη των ἀπέμενε καὶ ἀπομένει πάντοτε ἐκτὸς βολῆς συκοφαντίας.

Δύο θανάσιμα ἐλαττώματα ἐπέφερον τὸν χωρισμὸν τοῦτον. Βάσκανος ὀφθαλμὸς προσέβλεψε φθονερῶς τὸν πολυανθῆ κήπον, ἐν ᾧ διηλθον τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ γάμου των. Ἡ φιλαρέσκεια τῶν ἰάσμων ἐπικρανε καὶ ἐμάρανε τὰ μυροβόλα αἰγοκλήματα, τούτων δὲ ἡ ζηλοτυπία κατέρριψεν ἐπὶ αὐχηροῦ ἐδάφους τοὺς εὐαισθητοὺς ἐκείνων ἀστέρας.

Ὁ Παῦλος ἐπέδειξε πρώτος τάσεις ἐντελῶς ἀπολυταρχικὰς· ὁ θορυβώδης βίος τῆς Ἑλένης, ὡς κόρης ζωηρᾶς καὶ εὐθύμου, ἔπρεπε νὰ μεταβληθῆ διὰ τοῦ γάμου. Τοιαύτην τινὰ ὑπόσχεσιν εἶχε δώσει εἰς ἑαυτὸν λέγων: «Γνωρίζω ἐγὼ πῶς...»

Κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας ἡ Ἑλένη ἦτο ἐντελῶς σύμφωνος εἰς ὅλα, ὅπως συμβαίνει πάντοτε: Οἱ νεόνυμφοι δὲν ἔχουσιν «ὄχι» εἰς τὸ λεξικόν των. Ἦλθον ἔπειτα οἱ μῆνες τῶν χορῶν· ἡ Ἑλένη τοὺς ἐπειθῦμαι καὶ τοὺς ἐπέτυχε. Κατ' αὐτοὺς δὲν ἠδύνατο βεβαίως νὰ χορεύῃ ἀποκλειστικῶς μετὰ τοῦ συζύγου της οὐδ' ἠδύνατο ἐπίσης νὰ παρουσιάσῃ εἰς τοὺς χορευτάς της στόμα βωβόν, ὀφθαλμοὺς ἀπλανεῖς, ὄψιν σκαίαν. Ἐπηκολούθουν τότε σκηναὶ παραπόνων ἐν ἀρχῇ, διαμαρτυριῶν κατόπιν καὶ ἀντεγκλήσεων, πάντοτε δὲ δα-

κρύων, ἅτινα ἐσπόμενον ἐκάστοτε περιπαθὲς φίλημα καὶ ἐξήραινεν θερμὸς ἐναγκαλισμὸς.

Ἄλλ' ἡ μακαρίτις μήτηρ τῆς Ἑλένης μαντεύουσα, ὡς πᾶσα μήτηρ, ἐπόνει διὰ τὰ δάκρυα τῆς ἀνθοδιαίτου κόρης της. Καὶ τὸ πῦρ τῆς διχονοίας, ὅπερ κατὰ τὰς ἡδυονείρους νύκτας κατέπνιγον αἱ ἀγκάλαι τῶν συζύγων, ἀνερρίπιζε κατὰ τὰς ἡμέρας ἡ ἀκοίμητος τῆς μητρὸς στοργή.

Εἶτε ἐξ ἀνατροφῆς εἶτε ἐκ φύσεως ἡ Ἑλένη δὲν ἦτο ἐν μέτρῳ ἀλλὰ καθ' ὑπερβολὴν φιλάρεσκος. Πιστή, τιμὴ ἐνάρετος. Ἄλλ' ὁ πόθος τοῦ ἀρέσκειν ἦτο δι' αὐτὴν εἶδος θρησκείας, ἣν δὲν ἤθελε, δὲν ἠδύνατο ἴσως κατ' οὐδένα λόγον ν' ἀπαρνηθῆ. Ὅπως ὁ ποιητής, ὁ συγγραφεὺς, ὁ καλλιτέχνης ἔχει ἔμφυτον τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπιδείξεως τοῦ ταλάντου του, οὕτω καὶ ἡ φιλάρεσκος ἀναγκάζεται καὶ φιλοδοξεῖ καὶ θέλει νὰ μὴ ἀποκρύπτῃ τὴν ἀκτινοβολίαν τῶν χαρίτων αὐτῆς. Καὶ ἦσαν τόσαι αἱ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματός της, ὥστε οὐχὶ γενικὴ αὐτῶν παρὰ ταξίς, ἀλλ' ἀπλοῖ συνδυασμοὶ μιᾶς πρὸς ἄλλην, ἐκείνης πρὸς ταύτην, ἀπετέλουν ὠραίαν ἐπίδειξιν, μεθύσκουσαν ἑαυτὴν πρῶτην. Ἀλλὰ δὲν ἠδιαφύρει διὰ τοὺς ἄλλους, ἐπιζητοῦσα δι' ἑαυτὴν τὸ γλυκὺ ἐκεῖνο συναίσθημα, ὅπερ αἰσθάνεται ὁ θριαμβεύων κατακτητής, ὁ ἀνευφημούμενος ρήτωρ. Ἐγνώριζεν ὅτι εὐεργετεῖ οὕτω. Καὶ εὐηρογέτει. Ἄν ἦτο ἀνὴρ εἰς εὐρύτατον στάδιον θὰ ἐπεζήτηι παρομοίας νίκας· ἀλλ' ὡς γυνὴ μόνον ἐν τῇ ἀτμοσφαιρῇ τοῦ θαυμασμοῦ ἠδύνατο νὰ λάμπῃ. Καὶ ἔλαμπεν.

Δὲν ἤρεσκε διὰ τοῦ κάλλους μόνον τοῦ σώματος καὶ τοῦ κάλλους τῶν ἀμφιέσεων· τῇ ἦτο ξένη ἡ ἀμαρτωλὴ ἀκκίστρια ἐρωτοτροπία καὶ ἡ ἐρμαφρόδιτος σεμνοτυφία ἢ τὸ ἥμισυ τοῦ σώματος ἐναλλάξ καλύπτουσα. Ἐμάγευε μόνον διὰ γλυκύτητος τῶν τρόπων, τῆς διακρίσεως τῆς μετριοφροσύνης· ἐπεβάλλετο διὰ τοῦ ἐρυνθήματος τῆς αἰδημοσύνης, ἐθανυμάζετο διὰ τῆς καλαισθησίας, ἠγαπᾶτο διὰ τοῦ εἰλικρινοῦς πρὸς πάντα γνώριμον ἐνδιαφέροντος.

Ἦτο χαρακτὴρ βεβαρυμένος ὑπὸ προτερημάτων φυσικῶν καὶ ἐπικτητῶν, ἀλλὰ δι' αὐτὸ τοῦτο ἀπομακρυνόμενος τῆς κοσμικῆς ἐντελείας, ἣτις συγγέει τὴν φιλαρέσκειαν πρὸς τὴν φιλαυτίαν, τὰς μεγαλοπρεπεῖς τάσεις πρὸς τὰς ταπεινὰς ματαιότητας.

Ἄνθρωποι σοβαροὶ καὶ νέοι ἀπλῶς εὐάρεστοι ἔστρεφον πρὸς αὐτὴν τὰ βλέμματα ὡς πρὸς αἰφνίδιον λάμπριν· ἀλλὰ τὰ βλέμματα ἐκεῖνα, ἀφίνοντα ἐπ' αὐτῆς τὸν θαυμασμόν, ἀπεγυμνοῦντο καὶ ἠκοντίζοντο ὡς αἶχμαὶ ὀξεῖαι κατὰ τῆς καρδίας ἑνὸς δυστυχοῦς, τοῦ θερμότερου τῶν θαυμαστῶν, τοῦ συζύγου τῆς! Διότι ὁ σύζυγος οὗτος ἦτο ζηλότυπος ἐκ τῶν περιστάσεων.

Ζηλότυπος μέχρι τρέλλας.

Εὐτυχῶς ἡ ἄκρα τοῦ χαρακτῆρος του λεπτότης καὶ τῆς ἀγωγῆς ἢ εὐγένεια καὶ ἡ ἀβρότης δὲν ἐπέτρεψαν ὅπως ἐκκολαφθῇ ἐξ αὐτοῦ τραγικός τις Ὀθέλλος. Ἄλλ' ἡ ζηλοτυπία του, κάθειρτος καὶ μὴ ἐκχνομένη ἐκ τῆς καρδίας, μετεβλήθη εἰς ἀπαισίαν ἔχιδναν, κατατρούγου-

σαν αὐτὴν ταύτην τὴν καρδίαν του. Ἡ ζηλοτυπία ἀντὶ νὰ γίνῃ τροφή ἐνισχύουσα τὸν ἔρωτα, ἐγένετο δηλητήριο καὶ ἐνάρκωσεν, ἐθανάτωσεν αὐτόν.

Εἰς ἀνθρώπους ἀνωτέρας διανοίας δύναται νὰ συμβῆ τοῦτο· ἀλλὰ καὶ εἰς γυναῖκας ὑπερτάτης λεπτότητος.

Ἄν ἡ Ἑλένη ἦτο ματαιόφρων τις καὶ ἐγωίστρια, θ' ἀνεύρισκεν ἐν τῇ ζηλοτυπίᾳ τοῦ Παύλου νέον τεκμήριον ἔρωτος. Ἄλλ' εὐαίσθητος καὶ ἄβρᾶ ὡς ἦτο, ἦσθάνθη αἴφνης ἑαυτὴν πληγεῖσαν χυδαίως διὰ τῆς ζηλοτυπίας του, ἣν ὁ ἔρωτος δὲν παρίστατο ὅπως περικαλύψῃ δι' ἀνθέων.

Εἰς τοιαύτας κρίσιμους περιστάσεις καὶ ἂν δὲν κληθῶσιν, ἀναθρόσκουσιν ὡς ἐκ τοῦ ἐδάφους αὐτόκλητοι οἱ συμβιβασταί. Οὗτοι κατώρθωσαν οὐχὶ νὰ συνδέσωσι τὰ ἀποκοπέντα νήματα ἀλλὰ νὰ θραύσωσι καὶ τὰ τελευταῖα, ἅτινα ἦνουν τὸν Παῦλον μετὰ τῆς Ἑλένης.

Ὁμίλησαν καὶ περὶ διαζυγίου, ἀλλ' αὕτη μετ' ἀποφάσεως καὶ ὑπερηφανίας τοὺς ἀπεστόμωσε :

— Δὲν μοῦ χρειάζεται ! Ἐὰν τὸ θέλῃ ἐκεῖνος...

— Οὐδ' εἰς ἐμέ ! ἀπεκρίθη ἀγερώχως ὁ Παῦλος, ὅτε τὸν ἠρώτησαν.

Ἡ σκηνὴ τοῦ ἀποχωρισμοῦ οὐδὲν τὸ ἐνδιαφέρον παρουσιάζει. Ὁ πρὸ ἐνὸς ἔτους ρόδινος ἔρωτος, ὁ στεφθεὶς ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἑλένης, εἶχε μεταβληθῆ εἰς μῖσος, μῖσος ἀληθές. Ἐσχον τὴν δύναμιν ἀμφοτέροι οὐδὲ ν' ἀναβλέψωσι πρὸς ἀλλήλους.

— Ἦτο πεπρωμένον, κυρία, εἶπεν ὁ Παῦλος χωρῶν ἐν βῆμα, ὥσει ἵνα λάβῃ τὴν χεῖρά της.

— Ναί, πεπρωμένον, κύριε! ἀπεκρίθη μετ' ἴσης ψυχρότητος ἡ Ἐλένη, ἀλλὰ χωρὶς νὰ κινηθῇ.

Καὶ οὐδὲ λέξις ἄλλη· ἀπλῆ ὑπόκλισις μόνον. Ἐχωρίσθησαν οὕτω μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ ἐπανίδωσι πλέον ἀλλήλους. Καὶ οὐδὲν ἄλλο ἀπέμεινε νὰ τοὺς ἐνόηη πλὴν τῆς ἠχοῦς τῶν λέξεων τούτων, ἥτις πολ- λάκις ἔκτοτε ἀντήχησεν εἰς τὰ ὦτα ἐκείνης, ἐπανελ- θούσης εἰς τοὺς θοοῦβους τῆς ζωῆς, καὶ ἐκείνου ἐγκα- ταλείψαντος βραδύτερον τὰς Ἀθήνας καὶ ἐπιδοθέντος εἰς τὸν πλάνητα προξενικὸν βίον.

Ἴδου ἀντιχεῖ καὶ πάλιν εἰς τὰ ὦτα ἐκάστου, ὡς νὰ ἐλέχθη πρὸ μικροῦ, ἡ φράσις ἐκείνη: Ἦτο πεπρω- μένον! Ἀλλὰ ψυχρῶς; ἀδιαφόρως; μετὰ μίσους; Καὶ αὐτοὶ ἠγνόουν. Μόλις ἐπὶ ἐν δευτερόλεπτον εἶδεν ὁ εἰς τὸν ἄλλον, ἀλλὰ τὸ ὄμμα των, ὡς νὰ ἠτένισε τὸν ἥλιον, βλέπει ἤδη παντοῦ τὸ θαμβὸν ὁμοίωμά του εἰς τὸ ἔδαφος, εἰς τὴν ὄροφὴν, εἰς τὰ πρόσωπα τῶν πέριξ. Καὶ ὅπως συνηντήθησαν ἐν τῇ ἀναμνήσει τῆς αὐτῆς φράσεως, συνηντήθησαν καὶ ἐν τῇ λήψει τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως: Νὰ μὴ ἴδωσι πλέον ἀλλήλους. Ὅχι. Ἄν ἡ σκόπτρια τύχη ἔθετο ἀπέναντι ἀλλήλων ἀπαξ ἔτι τὰ σώματά των, δὲν ἔπρεπε διὰ τῶν ὀφθαλ- μῶν ν' ἀντιμετωπισθῶσι καὶ αἱ ψυχαὶ αὐτῶν. Οὕτω

ἀπεφάσισαν καὶ ἐζήτησαν ἐν τῇ ψυχῇ των τὴν δύναμιν τῆς ἐκτελέσεως. Δύναμιν μεγάλην: Ἀπόφυγε ν' ἀτενίσῃς εἰκόνα ἀνηροτημένην ἔναντί σου· τὸ βλέμμα θὰ παρακούσῃ. Πῶς θ' ἀποφύγῃς σῶμα λάμπον, σῶμα κινούμενον, σῶμα, οὔτινος ἄλλοτε ἦσο τὸ ἦμισυ σύ! Πῶς θ' ἀποφύγῃς βλέμμα, ὅπερ νομίζεις ὅτι σοὶ ἐξακοντίζεται ὡς δέσμη ἠλεκτρικῶν ρευμάτων καὶ ἀκτίνων ἢ ὅπερ πεισθὲν ὅτι δὲν θὰ τὸ συλλάβῃς προσηλουῖται ἐταστικῶς ἐπὶ σοῦ, ἐξετάζει, κατασκοπεύει, τεχνολογεῖ πᾶσαν σου κίνησιν, προκαλεῖ ἀσυνειδήτους τοιαύτας; Καὶ πῶς νὰ μείνῃς ἀπαθής, νὰ ὑποκριθῇς τὸν ἀδιάφορον ἐν τοιαύτῃ ἀπροσοδοκίῳ πάλῃ;

Ἡ ἀνεπιὰ ἐμάντενε πάντα ταῦτα καὶ συνέπασχε μετὰ τοῦ θεοῦ της. Ἄλλ' ὁ κ. Λεάνδρος; Ὁ λάλος καὶ ἐρωτῦλος Σμυρναῖος ἐξηκολούθει τὰς αἰσθηματικὰς διαχύσεις του. Ἀπὸ δειλοῦ ἐγένετο ἦρωσ, ἡ δὲ φαντασία του ἀπὸ μετριοφρονος χελιδόνας ἐξέτεινε πτερὰ αἰετοῦ καὶ ἀνήρχετο εἰς ὕψη ἀσιατικῆς ποιήσεως. Ταύτην ὅμως καθίστα ἀόρατον, ἂν ὄχι τὸ ὕψος, ἀλλ' οἴμοι! ἡ ἔλλειψις θεατοῦ. Διότι δὲν τὸν ἤκουεν ἡ Ἑλένη. Καὶ ἂν αἱ λέξεις ἔφθανον εἰς τὰς ἀκόας της, αἱ ἔννοιαι εὗρισκον ἀλλαχοῦ ἀπησχολημένον τὸν νοῦν αὐτῆς. Κάποτε τῷ ἔθλιβε σφιγκτότερον τὴν χεῖρα, καὶ τὸν ἐβύθιζεν οὕτω εἰς πέλαγος εὐδαιμονίας· ἀλλὰ ποῦ νὰ γνωρίζῃ ὁ πτωχός, ὅτι τὸ σφίγξιμον ἐκεῖνο ἦτο ἀποτροπὴ σκιρθήματος, ἀνάμνησις ἐξαφνικῆ, συγκράτησις τοῦ στεναγμοῦ της;

Καὶ ἦτο εὐτυχὴς ὁ φίλερος νέος. Ὅπως τὰ φαντασιώδη ἐκεῖνα φυτὰ τῶν ὀνείρων μας, ἅτινα βλέπομεν ἐντὸς στιγμῶν μόνον ὑψούμενα, μεγαλυνόμενα, οὕτω ταχέως ἐγεννήθη καὶ ἠνδρώθη ὁ ἔξρος τῆς! Οὕτω διελογίζετο. Καὶ διὰ ταύτης τῆς λυδίας λίθου ἐδοκίμαζε καὶ ἐξήγει ἐπὶ τὸ ποιητικώτερον ἐννοεῖται, πάσας, καὶ τὰς μᾶλλον ἀκαταλήπτους τῶν ἀπαντήσεων αὐτῆς: Τὰ ἀφηρημένα τῆς «μάλιστα» ὡς συναινέσεις· τὰ ἀφηρημένα τῆς «ὄχι» ὡς ἰδιοτροπίας ἴσως ὑπεκκαυστικὰς. Ἀλλὰ τὴν εὐτυχίαν του ἔστεφε, πλειότερον καὶ αὐτοῦ τοῦ κατακτηθέντος ἔρωτος, τί; ἡ ματαιοφροσύνη του!

Κατὰ τὴν πρώτην τοῦ τετραγώνου εἰκόνα ἡ σύμπτωσις τῆς ἀντιμετώπισεως τῶν πρώην συζύγων παρῆλθεν ἀπαρατήρητος. Ἦδη ὅμως αἱ ἕτεραι πλευραὶ τοῦ τετραγώνου ἐπανελάμβανον τὴν αὐτὴν εἰκόνα καὶ τὸ σημαντικὸν ἐπεισόδιον παρετηρήθη, ἐνεύθη, διεμνήθη πανταχοῦ. Αἱ ἀργοῦσαι πλευραὶ τῶν λοιπῶν τετραγώνων εἰδοποίησαν καὶ παρέδωκαν τὸ ἄγγελμα εἰς τὰς χορευούσας. Οἱ γνωρίζοντες τὴν ἱστορίαν περιέργοι ἦλθον ἐκ τῶν πέριξ καὶ ἐδιπλασίασαν τὸν περὶ τὸ τετράγωνον συνωστισμόν. Μετὰ μικρὸν καὶ αὐτὸς ὁ κυκλῶν τὸ βασιλικὸν τετράγωνον κόσμος ἠραιώθη· καὶ ἐκεῖθεν δὲ ἐτοξεύοντο λαθραῖα βλέμματα καὶ ἐστρέφοντο ἐλεφαντόχειρες διόπτραι, τεθεισαι εἰς κίνησιν χάρις εἰς ἓνα τῶν αὐτοκλήτων ρεπόρτερ τῆς αὐλῆς, σπεύσαντα εὐσεβάστως νὰ ὑποδείξῃ εἰς τοὺς ἀγνοοῦντας τὸ μετὰ τῶν μεγαλειοτάτων θύραρος του!

Καὶ αὐτὴ ἡ ἔθνοφρουρὰ τῶν χορῶν, αἱ παρήλικες μητέρες καὶ αἱ ἀκατάβλητοι μάμμαι καὶ οἱ νεάζοντες γέροντες καὶ οἱ σοβαρευόμενοι νέοι καὶ οἱ ἀξιοπρεπεῖς λησμονημένοι καὶ οἱ δι' ἔλλειψιν κυριῶν ἢ τόλμης ἢ δεξιότητος μὴ ἀγαπῶντες τὸν χορὸν, διέκοψαν τὴν κακολογίαν ἐαυτῶν καὶ ἀλλήλων καὶ προσηλώθησαν εἰς τὸ ἀπροσδόκητον τοῦτο ἔδραμα. Τὰ τεταριχενμένα δεκολτὲ ἔλαβον ζῶην καὶ στάσιν ἀγαματώδη· οἱ παρόμοιοι πρὸς καπνιστὰς γλώσσας πολυσέβαστοι γυμνοὶ βραχίονες ἐκινουῦντο ζωηρῶς. Αἱ ἀληθεῖς γλώσσαι ἐκινουῦντο ἔτι ζωηρότερον.

Ἦρωσ δ' ἀπάσης τῆς περιεργίας, τοῦ ἐνδιαφέροντος, τῶν βλεμμάτων, τῶν διοπτρισμῶν ἦτο ὁ κ. Λέανδρος. Οὕτω τοῦλάχιστον τῷ ἐφαίνετο, καὶ εἶχε δίκαιον νὰ πιστεύῃ. Ἐνῶ δ' ἐνδοθεν ἐφαιδρύνετο καὶ ἠγαλλία, ἐκόμπαζεν ἔξωθεν καὶ προέτεινε τὸ στήθος πλειότερον καὶ ἠγειρε τὴν κεφαλὴν εὐθυτενέστερον καὶ ἐχαλάρου τὸ σῶμα ἐπὶ τὸ ἀφελέστερον καὶ προσεποιεῖτο ἀδιαφορίαν ὡς ἄνθρωπος συνειθισμένος εἰς τὰ τοιαῦτα καὶ ἠρυνθία πάλιν ἔπειτα καὶ ἐταράσσετο, καὶ ἐπρόσεχεν εἰς τοὺς βηματισμοὺς καὶ τὸν χρόνον τῆς μουσικῆς. Ὅλος ὁ κόμος ἰδικός του ἦτο κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην καὶ ὅλος ὁ κόσμος,—ὅπως ἔβλεπε—πρὸς αὐτὸν ἦτο ἐστραμμένος, τὸν ἐζήλευε, τὸν ἐθαύμαζε, τὸν ἐφθόνει ἴσως...

Τοῦ κοινοῦ ἐντούτοις αἱ ἐξηγήσεις ἦσαν ποικίλαι καὶ διάφοροι. Οἱ ριζοσπάσται ἀμφοτέρων τῶν φύλων εὗρισκον τὸ πρᾶγμα φυσικώτατον· οἱ προοδευτικοὶ

λίας εὐχάριστον· οἱ συντηρητικοὶ σκανδαλωδῶδες· οἱ βαρυνόμενοι ἢ ἀδυνατοῦντες νὰ σκεφθῶσιν, ἀλλὰ θέλοντες νὰ ἔχωσι καὶ αὐτοὶ μίαν γνώμην, εἴκαζον ὅτι θὰ ἐπῆλθε συμφιλίωσις· ἀλλ' οἱ παρατηρηταὶ τοῖς ἀντέτασσον τὴν ἐντελῆ ἀνυπαρξίαν ὀφθαλμικῶν ἀνταποκρίσεων μεταξύ αὐτῶν. Οἱ ἔχοντες ἐπάγγελμα τὴν εὐφύιαν τέλος προσεπάθουν νὰ ἐξασκήσωσιν αὐτὸ ὅπως ὅπως. Καὶ μόνοι οἱ ψεῦσται, ἤξευρον αὐτοὶ τί ἔτρεχε ἀλλὰ... εἶχον δώση λόγον, δὲν ἠδύναντο νὰ εἰπωσί τι, εἰμὴ βραδύτερον!

Σ'.

Ἄνθρωποι ὀλιγώτερον κύριοι ἑαυτῶν θὰ ἐπειράζοντο, θὰ ἠσθάνοντο ἑαυτοὺς δεσμευσμένους ὑπὸ τῶν ἀλύσεων τῆς γενικῆς προσοχῆς καὶ περιοργίας. Θὰ ἔχανον ἐν ἀρχῇ τὴν ψυχραιμίαν εἶτα δὲ καὶ αὐτὴν τὴν ἀνετον ἐλευθερίαν τῶν κινήσεων καὶ τίς οἶδεν, ἂν δὲν ἐξέλιπτον εἰς τὴν μοιραίαν ἐκείνην ἀδεξιότητα, ἣτις εὐθέως ὀδηγεῖ πρὸς τὸ γελοῖον. Ἄλλ' ὁ Παῦλος καὶ ἡ Ἑλένη ἐγνώριζον ἱκανῶς τὸν κόσμον, ὅπως μὴ τῷ παράσχωσι παρομοίαν διασκέδασιν. Ἀπάθεια ἀπροσποίητος ἐβασίλευεν ἐπὶ τῶν προσώπων των, ἀρμονία δὲ καὶ χάρις ἐπὶ πάσης αὐτῶν κινήσεως. Τὸ μόνον παράχορδον ὑπῆρξεν ἡ ἐπιμονὴ τῶν ὀφθαλμῶν των, οἵτινες ἀδιαφόρως δῆθεν πλανώμενοι συνελάμβανον ἀταράχως τὰ διακριτικὰ ἢ ἀδιάκριτα βλέμματα τῶν ἐξεταστῶν των. Τούτου ἕνεκα ἀφιε-

ρώθη ἕκαστος μετὰ μείζονος ζήλου εἰς τὸ ἕτερον ἡμῖσιν τοῦ ζεύγους του. Ὁ μὲν εἰς τὴν ἀνεψιάν του, ἡ δὲ εἰς τὸν συνοδόν της. Ἀλλὰ μόνον κατὰ τὸ φαινόμενον, διότι τῇ ἀληθείᾳ ἐσκέπτοντο ὅτι προσεπάθουν καὶ ν' ἀποκρούψωσι καὶ ν' ἀποφύγωσιν.

Ἐνῶ ἡ Ἑλένη ἔρασμῶς μειδιῶσα πρὸς τὸν κ. Λέανδρον τῷ ἐπεδείκνυεν ὀδόντας προκαλοῦντας τὴν περὶ μαργαριτῶν προαιώνιον κοινοτοπίαν, ὑπὸ νέαν μορφήν ὁμως, τὸ λέγομεν πρὸς τιμὴν του, διότι ὡς εἶπε, θὰ ἐφιλοδοξοῦ ὄχι τόσον θησαυρὸν ἀλλ' ἀπλῶς ἐν «δειγμα» ἐξ αὐτοῦ ἐνῶ τὰ χαριτοβλέφαρα ὄμματά της, εἰς ἃ ἡ συγκίνησις ἔδιδε ὑγρότητα τινα καὶ φλογβολίαν γοητευτικὴν, τὸν ἐνεθάροννον νὰ λέγῃ ὅτι: «Ψεύδονται οἱ ὑποστηρίζοντες τὸ ἀνύπαρκτον τῆς εὐτυχίας» καὶ νὰ ἐπαναλαμβάνῃ ὅσα εἶπον ὅλοι οἱ ἀνεπτυγμένοι νέοι τῆς γῆς «περὶ νεότητός του μὲν κατὰ τὸ σῶμα ἀλλὰ γηραλέότητος κατὰ τὴν καρδίαν, ἦν ἀπέψυξαν, φεῦ! ἡ μελέτη καὶ ἡ κακία τοῦ κόσμου...» Καὶ ἐνῶ τέλος τὴν ἐβεβαίουν περὶ τῆς δεινότητος του «εἰς τὸ ν' ἀναγινώσκη ἐν ταῖς φυσιογνωμίαις καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς, ὡς ἐπὶ ἀνοικτοῦ βιβλίου», — ἐκείνης ἡ καρδία ἐφυλλομέτρει ἀστραπιαίως τὸ λεύκωμα τῶν ἀναμνήσεών της, οὗ ἕκαστη σελὶς περιεῖχε καὶ μίαν ἐνδιαφέρουσαν θυμηδῆ ἢ θλιβεράν, γελόεσσον ἢ συννεφωμένην εἰκόνα. Ἐν τῇ μιᾷ αἰ χεῖρὸς της συνεπλέκοντο πρὸς τὰς τοῦ Παύλου, ἐν τῇ ἄλλῃ τὰ χεῖλη των συνητῶντο καὶ ἀπεροφῶντο αἰ ψυχαί των δι' αὐτῶν. Ἀλλεπάλληλοι, μυριάδες σελίδες χαριέντων

λόγων ἢ συμβάντων, ὧν ἡ χαρμωσύνη, ροδίζουσα τὸ μέτωπόν της, ἐγέννα σφοῖγος ἄρρητον καὶ ἀντενακλαῖτο ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ περιπαθοῦς κ. Λεάνδρου. Σελίδες σκιερὰι κακῶν ἡμερῶν συννεφοῦσαι τὴν ὄψιν της, ἀλλὰ καὶ τὴν ἰδικήν του, φοβουμένου μὴ ἀδεξία πιθανῶς τῇ ἐφάνῃ ἢ τελευταία φράσις του καὶ συνεπῶς ψαλιδίζοντος τὰ πτερὰ τῆς ἐπομένης.

Καὶ ἐνῶ ὁ Παῦλος ἤκουεν ἀστεῖόν τι ἀνέκδοτον ἐξιστορούμενον ὑπὸ τῆς ἀνεψιᾶς του περὶ τοῦ γεροντοπαληκάρου δὰ ἐκείνου, τοῦ ἐπιδεικνύοντος τὰς ἀπομένουσας δυνάμεις του διὰ θλιβερῶν ἀληθῶς θλίψεων τῆς χειρὸς πάσης χορευτορίας, ἐφαίνετο δὲ ἐντελῶς προσηλωμένος εἰς τὴν ζωηρὰν αὐτῆς ἀφήγησιν, ὁ νοῦς του, ἀλλαχοῦ πλανώμενος, ἔστρεφεν ἐναγωνίως τὴν στρόφιγγα μαγικοῦ πανοράματος καὶ ἐπανεβλέπε τὰς εὐφροσύνας καὶ τὰς ἀγωνίας τῆς ἄλλοτε. Τὰς εὐφροσύνας, ὅτε ἦσαν μόνοι, τὰς ἀγωνίας, ὅτε, ὅπως ἀπόψε, περιεκυκλοῦντο ὑπὸ πλήθους λιβανίζοντος ἐκείνην, ὡς ὁ ἀνόητος αὐτὸς συνταξειδιώτης του.

Καὶ ἐνῶ αἱ λαίλαπες τῶν ψυχῶν των τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα ὕψουν κύματα, τὰ σώματά των ἐχόρευον.

Z'.

Ἄλλ' ἤδη ἐγγίξει ἡ τρίτη τοῦ τετραχόρου εἰκῶν καὶ τὴν ἀναμένουσι, τὴν προσβλέπουσιν ἀμφοτέροι μετὰ δέους.

Ἦδη γενήσεται ἡ μάχη ἐκ τοῦ συστάδην· θὰ συμ-
πλακῶσι κυριολεκτικῶς, θὰ δώσωσι πρὸς ἀλλήλους
τὰς χεῖρας, τὰς χεῖρας ἐκείνας, αἷς δὲν ἔθλιψαν οὐδ'
ὄτε ἀπεχωρίσθησαν διὰ παντός.

Καὶ οἱ θεαταί, ὡσεὶ ἐπὶ ταύτης τῆς εἰκόνας εἶχον ἀνα-
θέσει πᾶσαν τὴν ἐλπίδα των, ἐγένοντο ὅλως ὀφθαλμοί,
ὅπως ὁ Παῦλος καὶ ἡ Ἑλένη ἐγένοντο ὅλως χεῖρες.
Τοῦλάχιστον ἠσθάνοντο τόσον μεγάλην, τόσον βα-
ρεῖαν τὴν δεξιάν των, ὅσον ὁ κεφαλαγῶν τὴν κεφα-
λήν του. Ἐνόμιζον πρὸς στιγμήν, ὅτι τὰ σώματά
των ἦσαν οὐχὶ κορμοὶ ἀλλὰ κλάδοι τῶν χειρῶν των.

Μὲ βῆμα σταθερὸν προὐχώρησαν ἐν τούτοις ἀμ-
φότεροι ὁ Παῦλος ἔτεινε τὴν δεξιάν καὶ ἡ Ἑλένη
ἔθηκεν ἐντὸς αὐτῆς τὴν ἰδικήν της. Ὑπὸ τὰ λεπτὰ
χειρόκτια ἔβροσκε φλόξ ἠφαιστείου, ἦν μόλις ἴσχυσαν
ν' ἀποκρῦψωσιν αἱ μαργαριτόχροι τεχνηταὶ ἐπιδερμί-
δες. Οἱ ἀβρῶς θιγόμενοι δάκτυλοι ἐφοβοῦντο μὴ
προδώσωσι πρὸς ἀλλήλους τῶν πυρετῶν των. Ἐνδο-
θεν τῶν σωμάτων ἐγένετο ἀκαριαῖος κλονισμός, ὃν
δὲν ἀντελάλησαν οὐδ' ὡς ἡχώ μακρονῆς ἐκρήξεως. Οἱ
παλμοὶ τῆς καρδίας των ἐδιπλασιάσθησαν ἢ ἀναπνοὴ
συνεσχέθη· ἀπασαὶ αἱ αἰσθήσεις αὐτῶν συνεκεντρώ-
θησαν ἐπὶ τῶν δακτύλων των, ὡς στρατεύματα ἐπὶ
μεθορίου ἀντιζήλων, φοβούμεναι ἀλλὰ καὶ ἀναμένου-
σαι ἐπίθεσιν τινα, ἢ κίνησιν, ἢ πίεσιν ἀνεπαίσθητον.
Ἄλλ' αἱ χεῖρες ἀμφοτέρων ἔμειναν ἀπαθεῖς ὅπως αἱ
μορφαὶ των.

Ἡ εἰκὼν ἐπανελήφθη καὶ ἐπερατώθη χωρὶς οὐδε-

μία συστολή μυόνων ἐπὶ τοῦ προσώπου νὰ προδώσῃ αὐτοὺς εἰς τοὺς θεατάς, χωρὶς, οὐδεμία, ἔστω καὶ ἀσυνείδητος κίνησις νὰ ὑποδηλώσῃ πρὸς ἀλλήλους τὴν ἐνδόμυχον καταγιγίδα ἐκάστου.

Μόνον ὅτε ἐπανῆλθεν εἰς τὰς θέσεις των ἤκουσαν ἀμφοτέροι.

— Ἀλλὰ θεῖε, δὲν εἶσθε καλά, ἡ χεὶρ σας τρέμει...

— Ἀλλὰ κυρία μου... εἶσθε καταπόρφυρος, καίετε...

Καὶ ὁ κ. Λέανδρος ἐτάνυσε πλειότερον τὸν λαιμόν, προσθεὶς καθ' ἑαυτόν :

— Καὶ... σᾶς καίω ἐγώ!

Ἡ προτελευταία εἰκὼν ἦτο ἀκόμη κινδυνωδεστέρα. Δὲν ἐπρόκειτο πλέον περὶ ἀπλῆς χειραψίας ἀλλὰ περὶ προσεγγίσεως στενοτέρας. Θὰ ἠρεῖδετο ἐπὶ τοῦ βραχίονός του ἐπὶ μικρόν, ἔπειτα θὰ τὸν ἐλάμβανεν ἐκ τῆς χειρὸς κρατῶν διὰ τῆς ἄλλης τὴν ἀνεψιάν του καὶ θὰ ὠδήγει ἀμφοτέρας πρὸς τὸν κ. Λέανδρον. Κατόπιν θὰ τὰς ἔφερε πάλιν ἵνα ἐπαναλάβωσι τὴν κυκλικὴν στροφὴν καὶ ἐπανεέλθωσιν εἰς τὰς θέσεις των. Ἀλλὰ καὶ ἡ εἰκὼν αὕτη ἐξετελέσθη μετ' ἀκριβείας καὶ ἀπαθείας ἀπελπισίας τοὺς περιέργους, ὧν τινες οὐδὲ μὲ μίαν λιποθυμίαν ἠδύναντο νὰ ἱκανοποιηθῶσιν.

Καὶ ὅτε κατὰ τὴν τελικὴν εἰκόνα, καθ' ἣν ὁ διευθυντὴς τοῦ χοροῦ ἐπιδεικνύει πάντοτε τὴν δεξιότητά του δι' ἀλλεπαλλήλων καὶ ταχειῶν ἐναλλαγῶν καὶ περιπλοκῶν καὶ στροφῶν, καὶ ἀνθελιγμῶν, ὅτε εἰς ἓν πρόσταγμα ἢ Ἐλένη, ἀφίνουσα τὸν συνοδεύοντα αὐτήν, ὄρμα ἐπιχαρίτως νὰ ἐρρεισθῇ ἐπὶ τοῦ τεινομένου

βραχίονος τοῦ Παύλου, — ἡ ψυχὴ της ἦτο ἐξ ὀλοκλήρου τεθορυβημένη καὶ συγκεχυμένος ὁ νοῦς της. Τί θ' ἀπεκρίνετο ἂν τῇ ἀπέτεινεν ἔστω καὶ μίαν λέξιν φιλοφροσύνης, οἷαν ἀνταλλάσσουσι συνήθως τότε οἱ γνώριμοι πρὸς ἀλλήλους; Ἄλλ' ὁ Παῦλος ἔκλινε βαθέως τὴν κεφαλὴν, σχεδὸν ἐφάνη ὀμιλῶν χωρὶς νὰ εἴπῃ τι ἀποστομῶν δὲ οὕτω τὰ περιέργα βλέμματα, διέτρεξε μετ' αὐτῆς ἡμικύκλιον ὀλόκληρον· διότι παρὰ τὴν σοβαρὰν ἐπισημότητα τῆς ἀποστολῆς του ὁ κ. διευθυντῆς εἶχε καὶ αὐτὸς τὴν μικροπερίεργον ἀδυναμίαν νὰ βραδύνη ἐπὶ τούτῳ τὸ ἐπόμενον πρόσταγμα. Ἐπειτα εὐγενῶς ὑποκλινόμενος ὁ Παῦλος τὴν ἀφῆκε νὰ σπεύσῃ πρὸς τὸν τεινόμενον βραχίονα τοῦ ἡγουμένου χορευτοῦ καὶ ἔτεινε καὶ αὐτὸς τὸν ἰδικόν του χωρὶς εἰς οὐδενὸς τὸ πρόσωπον νὰ φανῇ ἄλλο τι ἢ ἐλαφρὰ ἐπίτασις τῆς ὀχρότητος, ἣτις ἀπὸ τινος περιέβαλλεν αὐτά.

Η'. ΤΑΡΥΣΗΣ 1878

Ἦρεμον καὶ γλυκὸ αἴσθημα εὐγνωμοσύνης ἀνατέλλει καὶ ροδίζει, ὅπως ἡ αὐγὴ, τὰς καρδίας ἀμφοτέρων, ἥδη, ὅτε ὁ χορὸς εἶνε ἐν τῷ τέλει του. Εὐγνωμοσύνης, διότι ἀμφοτέροι ἀνεδείχθησαν πρὸ τοῦ κοινοῦ καὶ πρὸ ἀλλήλων νικηταὶ καὶ διότι γνωρίζουσιν ὅτι ἡ νίκη ἐκάστου κατὰ μέγα μέρος εἰς τὸν ἀντίπαλον ὀφείλεται. Μικρὸν ἔτι καὶ θ' ἀντηγήσῃ τὸ πρόσταγμα: Εὐχαριστήσατε! ἀλλὰ πρὸ τούτου ἡ εὐγνω-

μοσύνη, ἢ ἴσως καὶ ἡ μετὰ τὴν μάχην ἐξάντλησις τῶν δυνάμεων ἀμφοτέρων, ἐμπνέει εἰς αὐτοὺς ἐπιεικέστερα, συμπαθέστερα, ἀνθρωπινώτερα αἰσθήματα.

Ἰστανται ἔναντι ἀλλήλων καὶ τὰ βλέμματά των ἐξαίφνης τοὺς προδίδουσιν αὐτομολοῦντα. Παρατηροῦνται. Οὐδ' ἔρωτα, οὐδὲ μῖσος ἐκφράζουσιν οἱ ὀφθαλμοὶ των, ἀλλ' ἐγκαρτέρησιν ἅμα καὶ συγγνώμην καὶ ἐξιλέωσιν καὶ συγκίνησιν ἄρρητον.

Σκέπτεται ἐκείνη αἴφνης, ὅτι καθ' ὅλον τὸ μακρὸν διάστημα τοῦ χωρισμοῦ των, τελειότερον καὶ εὐγενέστερον ἄνδρα δὲν εἶδε, δὲν εὔρε, δὲν ἐγνώρισε καὶ ρίπτουσα βλέμμα ὑπερήφανον ἐπὶ τῶν πέριξ προκαλεῖ σχεδὸν πάντας τοὺς ἄλλους. Σκέπτεται ἐκεῖνος, ὅτι ἡ κακολόγος φήμη, ἣν συχνάκις ἠρώτησε περὶ αὐτῆς, μόνον καλὸν τῷ ἐκόμιζε πάντοτε καὶ ὡσεὶ ἐννοήσας καὶ ἀνταποδίδων τὸ ἐπὶ τῶν πέριξ βλέμμα της, δὲν εὐρίσκει οὐδ' αὐτὸς μετὰ τὸς τόσων ἀπαστραπτουσῶν καλλονῶν καὶ χαρίτων μίαν ἱκανὴν νὰ συγκριθῇ πρὸς τὴν Ἑλένην.

Παρατηροῦνται ἀκόμη ἐπαστικώτερον, διαρκέστερον. Ἀμφότεροι αἰσθάνονται ὑγρότερα τὰ βλέμματά· ἡ ἄγνη τῆς συγκινήσεως φοβοῦνται μὴ τὰ θολώσῃ. Αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην νὰ στρέψωσι τὴν προσοχὴν εἰς τὰ ἐνδόμυχα του ἕκαστος καὶ πρώτην συναντῶσι μίαν φράσιν, τὴν τελευταίαν, ἣν ἤκουσαν ἀπ' ἀλλήλων : Ἦτο πελωμένον!

Καὶ ἤχει ἀκριβῶς κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὸ πρόσταγμα: Εὐχαριστήσατε!

Ὁ Παῦλος ἀσυνειδήτως σχεδὸν προὔχώρησε μετὰ τῆς ἀνεψιάς του, ὅτε δ' εὗρίσκετο πρὸ τῆς Ἑλένης αὐτὴ αὐτὴ ἢ φράσις ἔρρευσε ἐκ τῶν χειλέων του:

— Ἦτο πεπρωμένον...

Ἄλλ' ἄλλος τόνος, ἄλλη μουσικὴ ἔδιδε ζωὴν ἄλλην εἰς ἐκάστην τῆς συλλαβῆν. Καὶ τῇ ἔτεινε τὴν χεῖρα.

— Ἦτο πεπρωμένον... ἀπήντησε καὶ ἡ Ἑλένη διὰ γλώσσης, ἧς τὸ μελίρρυτον ἀλλὰ καὶ γριφῶδες καὶ συνθηματικὸν ἐφάνησαν πλέον ἢ παράδοξα εἰς τὸν ἔκκληκτον ἀπὸ τινος κ. Λέανδρον.

Ἐνῶ δ' οὗτος ὑπεκλίνετο ἐδαφιαίως πρὸ τῆς ἀνεψιάς, ἡ Ἑλένη ἔθλιβε τὴν χεῖρα τοῦ Παύλου μετὰ τόσης στοργῆς καὶ συγκινήσεως, ὥστε αὐτὴν τὴν φορὰν θὰ ἐλιποθύμει βεβαίως ἂν δὲν ἐπρόφθανε νὰ ἐρεισθῇ ἐπὶ τοῦ βραχίονός του, ν' ἀναρτηθῇ σχεδὸν ὅπως ἔκαμνεν ἄλλοτε.

Καὶ ἀφοῦ τὸν περιέβαλε πάλιν διὰ γλυκυτάτου μειδιάματος καὶ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς τοῦ εἶπε τόσα, τόσα,

— Παῦλε, προσέθηκε, πηγαίνομεν νὰ εὕρωμεν τὸν ἀδελφόν μου; Αὐτὸς δὲν γνωρίζει ὅτι.. ἐπανῆλθες.

ΕΞΩ ΤΗΣ ΦΥΛΑΚΗΣ

Ἐνδεκα ἔτη! οἱ μικροὶ γίνονται μεγάλοι· οἱ μεγάλοι ἀποθνήσκουσιν. Ἐνδεκα ἔτη! οἱ ἐλεύθεροι νυμφεύονται· οἱ νυμφευμένοι χηρεύουσιν. Ἐνδεκα ἔτη! οἱ ἔχοντες μητέρας καθίστανται ὄρφανοί, αἱ ἔχουσαι τέκνα θρηνοῦσιν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῶν.

Πόσα δύνανται νὰ συντελεσθῶσιν ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ!

Ἐνδεκα ἔτη εἶχον παρέλθῃ καὶ δὲν ἀντίκρουσεν ἔκτοτε τὸ προσφιλές του χωρίον, ἀλλὰ μέχρι τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν ἢ εἰκὼν τῆς πεδιάδος ὅλης εἶνε ἐντετυπωμένη ἐν τῇ μνήμῃ του. Ἡ καμπὴ ἐκεῖνη τοῦ λευκοῦ τοίχου, ἡ ὑψηλότερα καπνοδόχη, τὸ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ φρέαρ, αἱ προεξοχαὶ τῶν ἀμπέλων, τὸ κωδωνοστάσιον, τὰ ἐρείπια, αἱ δύο κυπάρισσοι, ὁ ρυᾶξ, ἡ γέφυρα μὲ τὰς παλλομένας εἰς πᾶν βῆμα σανίδας της, τὸ καινουργὲς κάρρον τοῦ Κύρ Δημήτρου, ἡ λευκὴ αἴξ τῆς κερὰ Γιώργαινας, ἡ ἐπὶ τοῦ λοφίσκου ἐλαία, ἀφ' ἧς ἔβλεπε πρὸ τῶν ποδῶν

του ἐκτεινόμενον τὸ χωρίον ὁλόκληρον, καὶ πρὸ πάντων τὸ ἀνοικτὸν παράθυρον τῆς ἀγάπης του.

Εἰς λόφος τὸν χωρίζει ἀκόμη. Μετ' ὀλίγα λεπτὰ θὰ εἶνε ἐπάνω. Θὰ ἴδῃ κατὰ πρῶτον τὰς κορυφὰς τῶν δένδρων, ἔπειτα τὰς ὄπισθεν τοῦ χωρίου φυτείας, ἔπειτα τὰς στέγας τῶν οἰκιῶν. Θὰ ἴδῃ, ὅ,τι μυριάκις ἠτένισαν ὡς ἐν κατόπτρῳ τὰ ὄμματα τῆς διανοίας του.

Ὅλίγα βήματα ἀπομένουσιν ἀκόμη. Ταράσσεται ἡ ἀναπνοή του καθίσταται βραδυτέρα, οἱ πόδες του ταχύτεροι....

Κεκοπιακῶς, ἐξηντημένος, περιόρυστος ὑπὸ ἰδρωτός ἔπεσε μᾶλλον ἢ ἐκαθέσθη παρὰ τὸν κορμὸν τῆς μεγάλης ἐλαίας, ἧς τὴν δροσερὰν σκιὰν ἐπὶ ἔνδεκα ἤδη ἔτη ματαίως ἐπόθει.

Τέλος πάντων. Ἐπανῆλθεν ὁ πτωχὸς εἰς τὸ χωρίον του.

Δὲν ἦτο γέρον· ἀλλ' ἡ κόμη ἡ ἀτημέλητος καὶ ἡ μακρὰ γενειάς του ἦσαν ὑπόλευκοι. Δὲν ἦτο δύσμορφος, ἀλλ' ἡ ὄψις του ἦτο στυγνὴ καὶ κάτωχος· βαθεῖαι ρυτίδες διηυλάκουν τὸ μέτωπόν του, καὶ οἱ μεγάλοι μαῦροι ὀφθαλμοὶ του μόνοι αὐτοὶ ἐνόμιζες κατεῖχον ὅλον του τὸ πρόσωπον. Καὶ ὡς ἐξηκοντούτης καὶ ὡς τεσσαρακοντούτης ἠδύνατο ἐπίσης νὰ ἐκληφθῇ. Ἄλλ' ἤδη ὅτε ὑγραίνοντο τὰ

μελαγχολικά του ὄμματα, καὶ προσηλοῦνται ἄντικρυ εἰς τὸ χωρίον, ὅτε ἐρύθημα χρωματίζει τὰ προέχοντα μῆλα τῶν παρειῶν του, καὶ γλυκὸν μειδιάμα διαστέλλει τὰ χεῖλη του, ἤδη ἐννοεῖς, ὅτι εἶνε κατὰ πολὺ νεώτερος, ὅτι εἶνε μόλις τριακοντούτης.

Ἡ αὔρα ξηραίνει ταχέως τὰ δάκρυά του. Οἱ ὀφθαλμοὶ του πρὸς στιγμὴν ἀκτινοβολοῦσιν ἐξ ὑπερτάτης χαρᾶς, ἢ ἡδυνάθεια ζωγραφίζεται ἐπὶ τοῦ μειδιάματος του. Βλέπει ἐδῶ, βλέπει ἐκεῖ. Στεναγμὸς ἀνακουφίσεως ἐξέρχεται τοῦ στήθους του. Πλέει εἰς πέλαγος εὐδαιμονίας. Τὰ χεῖλη του ἀνοίγοκλείονται. Ψιθυρίζει; Προσεύχεται; Ἄγνωστον.

Ἄλλ' ἐξαίφνης ἡ ὠχρότης ἐπιχύνεται πάλιν ἐπὶ τῆς μορφῆς του. Τὰ χεῖλη του συστέλλονται, οἱ ὀφθαλμοὶ ἐξακοντίζουν ἀστραπὰς ἀγρίας ἐγείρων τὰς χεῖρας κρύπτει δι' αὐτῶν τὸ πρόσωπόν του.

Ἐνδεκα ἔτη ἀκριβῶς ἐπόθει τὸ θέαμα τοῦτο. Ἐπὶ τόσον χρόνον ὠχειροπόλει τὴν σκιὰν τῆς ἐλαίας καὶ τὴν θέαν τοῦ χωρίου, καὶ ἄνωθεν αὐτοῦ ἐπλανῶντο οἱ λογισμοὶ του, ἐνῶ τὸ σῶμά του ἦτο μακρὰν. Ἄλλ' ἤδη, ὅτε τὸ σῶμά του ἦτο ἐκεῖ, πλησίον, ὁ νοῦς του ἐστρέφετο πρὸς τὰ ὀπίσω, καὶ ἀνελογίζετο καὶ ἐπεθεώρει τὸ μακρὸν ἐκεῖνο διάστημα τῆς ἀπουσίας του.

B.

Καὶ εἶδεν ἑαυτὸν ἐντὸς τεσσάρων χαμηλῶν τοίχων ἐπὶ ὑγροῦ ἐδάφους κατακείμενον, ἐστερημένον ἀέρος,

έστερημένον έλευθερίας. Καί είδεν έαυτόν δεδεμένον όπισθάγκωνα καί φερόμενον διά τών όδών, έν αίς έθέριζε τά περιφρονητικά τών διαβατών βλέμματα, καί τά σκώμματα τών παρακολουθούντων παιδίων, φερόμενον ύπό στρατιωτών προς τό δικαστήριον. Τί κόσμος ήτο εκείνος! Όλοι αὐτόν έβλεπον· όλων τά άπειλητικά βλέμματα κατ' αὐτοῦ διηυθύνοντο. Πόσον διήρκεσεν ή δίκη εκείνη καί αὐτός ήγγόει. Τήν μίαν ήμέραν έλειπον οί μάστιγες. Τήν άλλην παρουσιάζετο έτερον έμπόδιον. Έπειτά έπληκολούθησεν ή άναβολή. Ένθυμεΐται τās περι άθρώσεως έλπίδας του, αίτινες όλαι άπεδείχθησαν μάταιαι. Φόνος ήτο αὐτός! Καί πόσοι τόν υπερέησπισαν, πόσοι τόν έπροστάτευσαν, πόσοι έβεβαίωσαν άλλα άντ' άλλων! Ότε άνεγνώσθη ή άπόφασις τό πλήθος δυσηρεστήθη. Έπερίμενεν αὐστηροτέρα άπόφασιν. Η κατηγορία ήτο τόσον φοβερά, τό κακούργημα τόσον μέγα! Δέκα έτών ειρκτή τοίς έφάνη δλίγη.

Καί είδεν έαυτόν ριπτόμενον εις άλλην φυλακήν φρικωδεστέρα τής προηγουμένης. Ένθυμεΐται τοὺς πρώτους συντρόφους, όλους φοβερούς κακούργους, οίτινες τόν περιεκύκλωσαν αὐθωρεί. Ένθυμεΐται τās άστειότητας, τās βωμολοχίας, τās ύβρεις των. Ποίαν έντύπωσιν τῷ έκαμνον τās πρώτας ήμέρας! Έζήτουν νά τόν ένθαρρύνωσι. Πῶς τῷ έξωγράφιζον τήν ζωήν τής φυλακής! Καλά εινε καί έδῶ. Καλά!... Πόσον βραδέως παρήρχοντο αί πρώται ήμέραι έντός τοῦ σκοτούς εκείνου, όπερ μόλις έμετρίαζε δι' όλίγας ώρας

τὸ ἀπὸ τοῦ φεγγίτου εἰσερχόμενον φῶς! Πόσον ξηρὸς καὶ ἀνούσιος ἦτο ὁ ἄρτος, πόσον ρυπαρὰ ἡ στρωμνή, πόσον δυσώδης ἡ ἀτμόσφαιρα. ὦ! αἱ πρῶται ἐκεῖναι ἡμέραι πόσον ἦσαν μακραὶ μὲ τὴν βεβαιότητα μάλιστα, ὅτι δέκα ἑτῶν ἡμέραι θὰ διήρχοντο οὕτω!

Καὶ ἐνθυμεῖται τὴν ἀποστροφὴν, ἣν ἠσθάνετο κατὰ τῶν πρώτων συντρόφων του. ὦ φρίκη! αὐτὸς ἦτο νέος, εἴκοσιν ἑτῶν μόλις, καὶ πολὺ ὀλίγα ἐγνώριζεν ἐκ τῶν συμβαινόντων ἐν τῷ κόσμῳ. Ἄλλ' ἐκεῖνοι πόσα ἐγνώριζον! Τί ὁμίλια ἦσαν ἐκεῖναι! Τί ἀφήγήσεις ἐγκλημάτων, τί ἀπανθρωπία καὶ σκληρότητες! Κατ' ἀρχὰς ὠρθοῦντο αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς του εἰς τὸ ἄκουσμα. Ἐπειτα ἠσθάνετο βδελυγμίαν μόνον. Τέλος ἐσπνήθισε καὶ καθήμενος μετ' αὐτῶν ἐκ κύκλω ἤκουεν ἡσύχως. Οἱ ἄλλοι εἶχον πολλὰ νὰ διηγῶνται. Αὐτὸς οὐδέν· οὐδὲν ἄλλο ἐκτὸς τοῦ φόνου· ἀλλ' ἦτο τόσον ἀπλῆ ἢ ἰδική του ἱστορία, ὥστε ἠρκέσθη νὰ τὴν διηγηθῆ ἅπαξ μόνον.

Ἐνθυμεῖται τὰ βλέμματά των μετὰ πόσης περιφρονήσεως τὸν ἠτένιζον κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Εἰς φόνος ἀπλούστατος καὶ αὐτὸς ἐν στιγμῇ παραφορᾶς, μέθης... Δὲν ἔπρεπε οὐδὲ λόγος νὰ γίνεταί περὶ αὐτοῦ. Ὅτε ἐφρικία διὰ τὰ μετὰ τόσης ἀπαθείας ἐπαναλαμβανόμενα κακουργήματα τῶν συντρόφων του, τότε ἠσθάνετο καὶ μυστικὴν τινα χαρὰν διὰ τὴν σμικρότητα τοῦ ἰδικοῦ του ἀλλὰ βραδύτερον ἠσχύνετο. Δὲν εἶχε τί νὰ διηγηθῆ καὶ αὐτός, δὲν εἶχεν ἀνδραγαθίας

ἐφαμίλλους νὰ ἐπιδείξῃ· πόσον ἦτο κατώτερος ἐκείνων!

Καὶ ἔβλεπεν ἑαυτὸν συνηθίζοντα ἡμέρα τῇ ἡμέρα εἰς τὸ νέον εἶδος τῆς ζωῆς ταύτης, προσκολλόμενον ἐπὶ μᾶλλον εἰς αὐτήν, συνδεόμενον διὰ τῆς φιλίας πρὸς τοὺς συνδεσμώτας του, συμμεριζόμενον τὰ πάθη καὶ τὰ αἰσθήματά των, θλιβόμενον διὰ τῶν θλίψεων των, ἔξοργιζόμενον διὰ τῶν παραφορῶν των, πίνοντα τὸν οἶνόν των, κυλιόμενον μετ' αὐτῶν ὡς ἴσος ἐν τῇ μέθῃ καὶ τῇ κραιπάλῃ.

Ἐν ὀλίγῳ χρονικῷ διαστήματι δὲν ἦτο πλέον ὁ αὐτός. Ὅτι ἔπραξαν οἱ ἄλλοι τὸ ἠσθάνετο, τὸ ἔβλεπε, τὸ ἐγνώριζε τόσον καλῶς, ὥστε ἐνόμιζεν, ὅτι τοῦτο ἀνῆκεν εἰς τὸ παρελθόν, εἰς τὰς πράξεις, εἰς τὰς ἀναμνήσεις του. Αἱ γῶραι, αἱ θάλασσαι, αἱ φυλαγαί, ἄς οἱ ἄλλοι διήλθον, τῷ ἐγένοντο ἐπίσης γνωσταί. Ἐκλείε τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνόμιζεν, ὅτι ταξειδεύει εἰς μέρη τῶν ὁποίων προηγουμένως καὶ τὸ ὄνομα ἔτι ἠγγόει. Ἄλλοτε ἐκτὸς τοῦ δικάνου τυφεκίου καὶ τῆς μικρᾶς του μαχαίρας οὐδὲν ἄλλο ὄπλον ἐγνώριζε. Τώρα ὁ εἰς διηγεῖται τὰς ἰδιοτροπίας, ὁ ἄλλος περιγράφει τὰς διαστάσεις καὶ τοὺς μηχανισμοὺς παντὸς ὄπλου. Ἀκούει ποίας ἐνεργείας ἔχει πᾶν δηλητήριον, καὶ καθ' ἑκάστην διὰ νέων γνώσεων πλουτίζει τὴν κεφαλὴν του.

Ἐνθυμεῖται ὅλα ταῦτα τὸ πρόσωπον ἔχων κεκαλυμμένον διὰ τῶν χειρῶν. Ἐν μιᾷ στιγμῇ τὰ ἐπαναβλέπει ὅλα τὰ συμβάντα, πάσας τὰς σκέψεις του.

Δὲν ἦτο ὅμως πάλιν ὅπως οἱ ἄλλοι. Ἐκεῖνοι ὠρρίζοντο ἐκδίκησιν καθ' ὅλων τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀνέ-

μενον τὴν στιγμὴν τῆς ἀπελευθερώσεώς των, ἵνα τὴν ἐκτελέσωσιν. Αὐτὸς ἐγνώριζεν ἤδη τὰς δυνάμεις τῶν σφαιρῶν καὶ τοῦ ἐγχειριδίου, ἐγνώριζε τὰς ἀδυναμίας τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ οὐδὲν ἐσχεδίαζε, οὐδὲν ἐβυσσοδόμει κατ' αὐτῶν. Δι' οὐδένα λόγον θὰ ἐξετέλει ἄλλο ἔγκλημα. Παράδοξόν τι αἴσθημα, τύψις συνειδότης ἴσως, ἀγνώστος εἰς τοὺς τοίχους ἐκείνους, οἵτινες τὸν περιέκλειον, ἐβύθιζεν αὐτὸν πολλάκις εἰς διαλογισμούς. Οἱ σύντροφοι τοὺς ἐδίωκον ἐνκόλως, ἀλλὰ κάτι ἀπέμενε πάντοτε ἐξ αὐτῶν: ὅτι δὲν ἦτο ἄδικος ἢ τιμωρία του. Τὸ φάσμα τοῦ θύματός του δὲν ἐπεσκέπτετο πλέον αὐτὸν καθ' ὕπνου, ὅπως κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας. τοὺς πρώτους μῆνας. Τὸ εἶχε λησμονήσῃ, ὅπως δὲν ἐνθυμεῖτο πλέον καὶ τὸ πρῶτον ἐκεῖνο ἐναντίον τῶν δικαστῶν του μῖσος.

Τόσον πολὺ εἶχε συνδεθῆ ἡ πρὸς τὴν εἰρκτὴν, ὥστε δὲν τὴν ἐμίσει, οὐδ' αὐτὴν πλέον. Ἐὰν εὔρισκε τὰς πύλας τῆς ἀνοικτίας, ὅπως τὸ ἐν κλωβῷ πτηνόν, ἴσως δὲν θὰ ἀφίπτατο.

Ἐνα μόνον εἶχε πόθον. Οὐχὶ νὰ ἐπανακτήσῃ τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλὰ νὰ ἐπανίδη τὸ χωρίον του.

Ἐκλείε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τότε, ὅπως τώρα, καὶ ἔβλεπε πάντα ἐκεῖνα, ὅσα τῷ κρύπτουσιν ἤδη αἱ χεῖρες του. Τὰ ἔβλεπεν ἐν πρὸς ἐν καὶ τὰ ἐπόθει. Ἐν βλέμμα καὶ θὰ ἔδιδε τὴν ζωὴν του. Ἐπόθει καὶ τὴν . . . ἀγάπην του. Ἄλλὰ ὄχι. Δὲν ἦτο πλέον δι' αὐτόν. Δὲν ἠθέλε, δὲν ἔπρεπε νὰ τὴν συλλογίζηται. Ἄς ἦτο εὐτυχῆς μὲ οἰονδήποτε ἄλλον. Καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἂν ἐξηρ-

τάτο ἓνα φονέα οὐδέποτε θὰ τῆ ἔδιδεν ὡς σύζυγον. Ἐνόησεν ἐξ ἀρχῆς ὅτι ἔπρεπε νὰ τὴν λησμονήσῃ, καὶ εἶχε τὴν δύναμιν, εἶχε τὴν τύχην νὰ τὸ πράξῃ.

Ἐνθυμεῖται ἀκόμη τὰς δύο ἐπιστολάς, αἷς καὶ μόνας ἔλαβε καθ' ὅλον τὸ μακρὸν διάστημα τῆς φυλακίσεώς του. Ἦγνόει τὴν ἀνάγνωσιν καὶ προσέτρεξεν εἰς ἓνα ἐγγράμματον ἐκ τῶν συντρόφων του Ἀγνωστος χεῖρ τῷ ἀνήγγελλεν, ὅτι ἡ ἀγάπη του ὑπανδρεύθη.

Θὰ ἦτο ἐχθρὸς του βεβαίως ὁ γράφων. Θὰ ἦτο ἴσως φίλος, συγγενὴς τοῦ θύματός του, καὶ ἠθέλησε διὰ τοῦ μέσου τούτου νὰ προσθέσῃ νέαν τιμωρίαν εἰς τὰς βασάνους του. Καίτοι οὐδόλως τῷ ἐφάνη παράδοξον τὸ τοιοῦτον, καίτοι ἐνόμιζε μάλιστα, ὅτι πρὸ πολλοῦ ἐκεῖνη θὰ εἶχεν ὑπανδρευθῆ, ἐν τούτοις κατεταράχθη. Ὁ ἀναγνώστης τῆς ἐπιστολῆς καὶ οἱ ἄλλοι τὸ ἐνόησαν, καὶ ἠθέλησαν νὰ τὸν ἐξοργίσωσιν. Ἠρχισαν νὰ τὸν σκόπτωσιν, ἀλλ' οὐδὲν ἐπέτυχον. Οὕτω ἔπρεπε νὰ συμβῆ, ἐσκέφθη. Καὶ οὐδὲν ἄλλο. Μόνον ὅτε αἱ σκέψεις του ἐστρέφοντο πρὸς τὸ γωρίον καὶ περιεπλανῶντο ἄνωθεν τῶν προσφιλῶν τῆς νεότητός του ἐνδιαιτημάτων, προσεπάθει νὰ μὴ ἀντικρύσωσι τὸ παράθυρόν της, ὅπως ἀποστρέφομεν τὸ βλέμμα ἀπὸ θλιβεροῦ τινος θεάματος, ἵνα μὴ ἴδωμεν ... ἀλλὰ ματαίως.

Βραδύτερον ἔλαβε καὶ ἄλλην ἐπιστολήν. Ταύτην μάτην τῷ προσεφέρθησαν οἱ σύντροφοι ν' ἀναγνώσωσιν. Ἦγνόει τὸ περιεχόμενον, καὶ ἐφοβεῖτο, τίς οἶδε νέους πάλιν σαρκασμούς. Τὴν ἔκρουπεν ὑπὸ τὰ ῥάκη τοῦ χιτῶνός του ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας, μέχρις ὅτου ἔτυχε

νά εύρειθῆ μεταξύ τῶν στρατιωτῶν τῆς φρουρᾶς συμπαθῆς τις φυσιογνωμία. Αὐτὸς δὲν θὰ τὸν ἔσκωπτεν, ὅτι καὶ ἂν περιεῖχεν ἡ ἐπιστολή. Τὴν ἀνέγνωσε. Τῷ ἔγραφον ἐκ τοῦ νοσοκομείου γειτονικῆς τινος πόλεως, ὅτι ἐν αὐτῷ ἀπέθανεν ἡ μήτηρ του. Δύο δάκρυα ἔρρευσαν ἐπὶ τῶν παρειῶν τοῦ καταδίκου. Ἔλλα δύο ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ συμπαθοῦς στρατιώτου. Τοῦλάχιστον οἱ ἄλλοι ἐκεῖνοι δὲν εἶδον τὰ δάκρυα, ἵνα μυκτηρίσωσιν υἱὸν θρηνοῦντα τὴν μητέρα του.

Ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει ταύτῃ ἐκινήθη ὀλίγον τὸ πρόσωπόν του, καὶ κάτωθεν τῶν χειλέων του ἐξέφυγε στεναγμός. Ἐπειτα ἄλλαι ἀναμνήσεις ταχέως παρήλθον, φωτίζουσαι, ὅτε μὲν τὰ σκοτεινὰ τῆς φυλακῆς του βάθη, ὅτε δὲ τὰς ἀγρίας μορφὰς τῶν συντροφῶν του, καὶ ἄλλοτε πάλιν τὰς νοεράς περιπλανήσεις του εἰς τὸ χωρίον, ἔξωθεν τοῦ ὁποίου νῦν ἀπελις, ρακένδυτος, γέροντων σχεδόν, κατάκειται ὁ πρὸ ἔνδεκα μόλις ἐτῶν ὠραῖος καὶ εὐθυμος νεανίας.

Ναί! ἦτο καὶ αὐτὸς ποτέ, ὄχι πρὸ πολλοῦ καιροῦ, πρὸ ἔνδεκα μόλις ἐτῶν, καλός, τίμιος, πλήρης υγείας καὶ ἀκμῆς, ἀνθηρὸς καὶ εὐχαρὶς νέος.

Οἱ νέοι ὅλοι τοῦ χωρίου ἐπεζήτουν τὴν φιλίαν του καὶ τοὺς ἠγάπα ὅλους, καὶ ἔθλιβε μετὰ χαρᾶς τὰς τεινομένας αὐτῷ χεῖράς των. Οἱ παῖδες ἔρριπτον ζηλότυπα βλέμματα ἐπὶ τοῦ λιγυροῦ του ἀναστήματος καὶ

τοῦ κομποῦ μύστακος, ὅστις ἠνθίζεν ἤδη ὑπερήφανος ἄνωθεν τοῦ γλυκυτάτου στόματός του, καὶ ἠῦχοντο νὰ γίνωσιν ὑψηλοὶ καὶ δυνατοὶ ὅπως αὐτός. Οἱ γέροντες τὸν ἠτένιζον δακρύνοντες, διότι τόσον ὁμοιάζε πρὸς τὸν φίλον των, τὸν καλόν του πατέρα, διότι ἐκκληρονόμησε τὰς ἀρετάς του, διότι τοὺς ἐσέβετο, ὅπως ἐκεῖνον, διότι ἠγάπα τὰ τέκνα των, ὅπως αὐτοὺς ὁ πατήρ του. Αἱ μητέρες ἐμακάριζον τὴν μητέρα του, καὶ ἐθώπευον τὴν στοργὴν της δι' αἰωνίων περὶ τοῦ υἱοῦ της ἐγκωμίων. Αἱ κόραι ἀγνοοῦσαι τὴν μυστικὴν ἀγάπην του, καὶ ἐξηγοῦσαι κατ' ἀρέσκειαν τὸ πλήρες ἀγαθότητος μειδίαμά του, ὠνειροπόλουν σύζυγον, ὅστις νὰ τῷ ὁμοιάζη.

Ἡ ἀγάπη του ἦτο ἡ εὐτυχεστέρα τῶν ἐρωμένων, ὅτε τῇ ἔρριπτεν ἐν βλέμμα. Καὶ ἡ μήτηρ του ἡ εὐτυχεστέρα τῶν μητέρων, ὅτε ἔθλιβε τὸ ἀγαπημένον της παιδί εἰς τὴν ἀγκάλην της.

Δυστυχῆ! Διὰ τί νὰ καταστρέψης ἐν μιᾷ στιγμῇ τόσην εὐτυχίαν;

Κάθηται ἤδη παρὰ τὴν ῥίζαν τῆς ἐλαίας καὶ ἀναπολεῖ... Ἐκαστος λίθος τῷ ἀνακαλεῖ μίαν ἀνάμνησιν ἕκαστον δένδρον μίαν χαρὰν· ἐκάστη οἰκία κόσμον ὀλόκληρον φίλων καὶ γνωρίμων, γελώτων, μειδιαμάτων καὶ συγκινήσεων.

Δ'.

Ἴδου ἡ οἰκία, ἐν ἣ ἐγεννήθη· ὁ νέος κύριός της ἀπὸ λευκῆς τὴν ἔβαψε κιτρινήν. Αὐτὸ τὸ ἠγνόει. Ἡ

θύρα εἶνε κλειστή. Τότε ἦτο πάντοτε ἀνοικτὴ καὶ τὴν νύκτα ἀκόμη. Ἐκ δεξιῶν εἶνε τὸ δωμάτιον τῶν γονέων του. Φανιάζεται, ὅτι βλέπει εἰς τὸ βάθος τὴν ὑψηλὴν καὶ λευκὴν κλίνην μὲ τὰ δύο μεγάλα προσκεφάλαια, τὸ ἐρυθρόλευκον μάλλινον ἐπικάλυμμα καὶ τὰ εἰκονίσματα μὲ τὴν ἄσβεστον κανδήλαν. Ἐκεῖ τὸν ἐμάνθανον νὰ προσεύχηται. Ἐκεῖ τῷ ἐδείκνυον τὰς εἰκόνας, καὶ τῷ διηγεῖτο ὁ πατὴρ του τοὺς βίους τῶν ἁγίων. Νομίζει, ὅτι βλέπει πάλιν τὸν πατέρα του ἐγείροντα αὐτὸν εἰς τὰ γόνατά του καὶ θωπεύοντα τὴν μικρὰν κεφαλὴν του. Νομίζει ὅτι εἶνε ἡ στιγμή, καθ' ἣν θανόντα ἦλθεν ὁ ἱερεὺς μετὰ τῶν χωρικῶν, ἵνα τὸν παραλάβωσι. Πῶς ἔκλαιε τότε ἡ μήτηρ του! Τί κραυγαὶ ἔσχιζον τὴν καρδίαν του! Αὐτὸς ἠγνόει τότε τί θὰ εἶπη: ἀπέθανε. Βραδύτερον τὸ ἐνόησε, ὅτε ἦτο ἤδη ἀπὸ ἀπὸ πολλοῦ ὄρφανός. Πτωχὴ μήτηρ! Δὲν τὸν ἀφῆκε σχεδὸν νὰ ἐννοήσῃ τὴν ὄρφανίαν του. Τὸν ἔφερε μεθ' ἑαυτῆς εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ ἀποκοιμίζουσα αὐτὸν ἐπὶ τῶν γονάτων της διηθύνηε τοὺς ἐργάτας, ὅπως ἔπραττε προηγουμένως ὁ πατὴρ του. Ἐκεῖ ὄλισθεν τῶν φυτειῶν κρύπτεται τὸ κτήμά των, ὅπερ ἔλαβε τὴν τύχην τῆς οἰκίας, ἵνα τὸν σώσῃ ἐκ τῆς εἰρκτῆς. Ἐπωλήθη διὰ τοὺς δικηγόρους. Καὶ ἐπανέρχεται τὸ βλέμμα του ἐπὶ τῆς οἰκίας, ἵνα προσκολληθῇ ἐπὶ τοῦ μικροῦ δώματος, τὸ ὁποῖον πρᾶσινίζει ἀκόμη ὁ κισσός, ἵνα ἀναμετρήσῃ πάλιν τὴν συκομορέαν, ἐφ' ἧς ἀνερχόμενος ἔσχιζε τὸ φόρεμά του καὶ ἐθύμωνε τὴν μητέρα του.

Πτωχὴ μητέρα, τὸ ἐγκλημά του σὲ ἔρριπεν εἰς τοὺς

πέντε δρόμους, εἰς τὸ νοσοκομεῖον, εἰς τὸ μνημα. . .

Ἴδου ἡ οἰκία τῆς ἀγάπης του. Ἴδου τὸ παραθυρὸν της. Ἐντεῦθεν ἀκριβῶς κατεσκόπευε τὴν ἔξοδόν της, ἵνα σπεύδων τὴν συναντήσῃ εἰς τὸ ἤμισυ τοῦ δρόμου. Φοβεῖται νὰ παρατηρήσῃ. . . Τί ζητεῖ τοῦ καταδίκου ὁ ὀφθαλμὸς εἰς τὸ παράθυρον ἐκεῖνο; Δυστυχῆ, στρέψων ἀλλαχοῦ τὸ βλέμμα, μὴ ἴδῃς χρυσόκομα βρέφη ἀσπάζόμενα τὴν μητέρα των, μὴ διακρίνῃς αὐτὴν μειδιῶσαν εἰς τὸν σύζυγόν της, διότι ἡ θεὰ τῆς σκηνῆς ταύτης τῆς εὐδαιμονίας, ἣτις ἠδύνατο νὰ εἶνε ἰδική σου, ἔσεται τιμωρία τόσον φοβερά, ὥστε δὲν θὰ σοὶ τὴν ἤρχετο οὐδ' ἡ μήτηρ τοῦ θύματός σου. . .

Ἴδου ἡ ἐκκλησία. Πόσαι συγκινητικαὶ στιγμαὶ συνδέονται καὶ πρὸς αὐτήν; Ὁ γέρον ἱερεὺς ζῆ ἄρα γε ἀκόμη; Ἦλθεν εἰς τὴν δίκην, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τῆς προτέρας καλῆς διαγωγῆς τοῦ φονέως καὶ νὰ μάλῃξ τούτους δικαστάς του. Ἐκεῖ εἶνε τὸ κοιμητήριον. Δύσμοιρε πάτερ, τὸ ἔγκλημα τοῦ υἱοῦ σου ἐπέπρωτο νὰ χωρίσῃ καὶ τὴν κόνιν σου ἔτι ἀπὸ τῆς κόνεως τῆς συζύγου σου. Ἐκεῖ εἶνε τὸ κωδωνοστάσιον. Ἄρα γε τρέμουσιν ἔτι αἱ δύο ὑψηλαὶ δοκοί, αἵτινες ἐστήριζον τὸν κώδωνα, ἄρα γε ὁ ἄνεμος παρασύρει ἔτι τὸ σχοινίον του καὶ φέρει τόσον χαμηλὰ τὴν ἄκραν του, ὥστε νὰ τὴν ἀρπάζωσι καὶ τὴν σύρωσι τὰ παιδία εἰς τὸ πείσμα τοῦ κωδωνοκρούστου, ὅπως ἄλλοτε; Ἐκεῖ ἡ ἐκκλησία. Πόσον καιρὸν ἔχει νὰ αἰσθανθῇ ὁ κατάδικος τὸ γλυκύ της ἄρωμα! Νομίζει, ὅτι εἰσέρχεται καὶ γονυπετεῖ. Ὁ ἱερεὺς, ὁ γέρον, ὁ παλαιός, ἴστα-

ται πρὸ τῆς ὥραίας πύλης εὐλογῶν... Ἐναπολεῖ τὰ Χριστούγεννα καὶ ὁ νοῦς του ἐπιστρέφει εἰς τὸν οἶκον ταχύς, ὅπως ἄλλοτε αὐτός, ἵνα ἴδῃ τὰ Χριστόψωμα. Ἐναπολεῖ τὸ Πάσχα καὶ βροχὴ ἀναμνήσεων τὸν λούει. Ὁ ἀμνός, ὁ ὄβελός του, τὰ φῶά, τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα, εἰς ὃ ἐβύθιζε τὰς χειράς του, αἱ ὀλονυκταὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τὰ εὐαγγέλια, οἱ πυροβολισμοί...

Βαθὺς στεναγμὸς ἐξέρχεται τοῦ στήθους του... οἱ πυροβολισμοί... τὸ ὄπλον του... ἡ μέθη... ἡ συμπλοκή... ὁ φόνος... ὦ Θεέ μου! Θεέ μου! ἀναφωνεῖ.

Στρέφει τὸ βλέμμα καὶ ἀτενίζει πρὸς τὸ φρέαρ. Ἴδου ἐκεῖ ἔστυρεν ὕδωρ καὶ ἐπλήθυνε τὰς ὑδρίας τῶν κορασιῶν. Θὰ κουρασθῆ, ἔλεγον οἱ φίλοι του, καὶ θὰ ἀντλήσωμεν καὶ ἡμεῖς. Ἄλλ' ὄχι δὲν ἐκουράζετο· ἡ νύξ ἤρχετο καὶ αὐτὸς ἔρριπτε καὶ ἀνέστυρε πάντοτε πλήρη τὸν κάδον. Εἰς τὸ πείσμα ἐσπέραν τινὰ ἔχνον καθ' ὁδὸν τὸ ὕδωρ καὶ ἐπανέφερον κενὰς τὰς ὑδρίας. Τὸ ἐνόησεν ἀλλ' ὑπεκρίθη ἄγνοιαν, μέχρις ὅτου ἐκουράσθησαν αὐταί. Πόσον τὸν ἠγάπων ὄλοι καὶ ὄλαι! Καὶ πόσον τοὺς ἠγάπα καὶ αὐτός!

Ἴδου ἡ μικρὰ πλατεῖα παρὰ τὸν ρύακα. Ἐκεῖ ἐχόρευον. Ἐκεῖ ἐγυμνάζοντο εἰς τὴν πάλην, ἐκεῖ πορρωτέρω ἠσκοῦντο εἰς τὴν σφενδόνην. Συνήθως ἐπρώτευεν ἐνίοτε ἐνικᾶτο, ἀλλὰ μὲ τόσην χάριν εἰς τὸ ἐν καὶ τὸ ἄλλο, ὥστε οὐδέποτε ἐξήγειρε τὸν φθόνον. Προέφερον τὸ ὄνομά του, νικηταὶ καὶ ἡττημένοι ὡς ὄνομα ἀδελφοῦ.

Ἴδου καὶ τοῦ φίλου σου, τοῦ καλοῦ του φίλου ἡ οἰκία. Πότε παρῆλθεν ἡμέρα χωρὶς νὰ σπεύσῃ πλησίον του, χωρὶς νὰ τὸν ζητήσῃ ἐκεῖ ἢ κάτω εἰς τοὺς ἀγρούς. Ἴνα ὁμοῦ μεταβῶσιν εἰς τὸ κυνήγιον ἢ εἰς πανήγυριν, εἰς χορὸν ἢ εἰς μακρυνὸν περίπατον ὑπὸ τὸ γλυκὺ φῶς τοῦ λυκαυγοῦς; Ἀλλὰ διὰ τί φοβεῖται νὰ στραφῇ πρὸς αὐτὴν ἢ μᾶλλον, διὰ τί καθ' ἐκάστην στιγμὴν μάτην προσπαθεῖ νὰ συγκρατήσῃ τὰ βλέμματά του, ἅτινα ἄγνωστος δύναμις, μυστηριώδης μαγνήτης προσελκύει ἐκεῖ; Μὴ ἐρωτᾶτε ὅπισθεν ἀκριβῶς αὐτῆς εἶνε ἢ θέσις, ἐν ἣ τὸ ἔγκλημα ἐξετελέσθη. Παρὰ τὴν οἰκίαν ταύτην κατοικεῖ ἴσως ἔτι, ἡ μήτηρ, ἦν μία σφαιρὰ του ἐβύθισεν εἰς αἰῶνιον πένθος . .

Ε΄.

Ἐγείρει τὴν τρέμουσαν χεῖρά του καὶ διὰ τοῦ ῥάκου, ὅπερ τὴν περικαλύπτει, σφογγίζει τὰ τελευταῖα του δάκρυα. Δὲν θὰ χύσῃ πλέον ἄλλα καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν. Αἱ μεγάλαι συγκινήσεις, αἷς παρήγαγον αὐτῷ αἰ ἐκ τῆς θέας τοῦ χωρίου ἀναμνήσεις του, ἐγέννησαν ἐν τῷ νῷ του μεγάλην ἀπόφασιν.

Καὶ εἶχε δίκαιον. Τί ἐζήτηι πλέον αὐτὸς ἀπὸ τὸ χωρίον ἐκεῖνο; Εἶχε πατέρα, μητέρα, ἀδελφούς, ἐρωμένην; Οὐδέν. Εἶχε φίλους ἀκόμη; Ἀπίθανον. Εἶχεν οἶκον; Θὰ εὔρισκεν ἡσυχίαν, ἄρτον, ἐργασίαν; Ἄγνωστον. Ἐν μόνον τῷ ἦτο γνωστόν, ὅτι οἱ πόνοι θὰ

διεδέχοντο τοὺς πόνους, αἱ τύψεις τὰς τύψεις, αἱ βάσανοι τοῦ παρελθόντος νέα ἀνυπολόγιστα μαρτύρια. Καὶ ἂν ἔτι ἡ σφαῖρά του εἶχε φονεύσῃ βραδύτερον τὴν μητέρα τοῦ θύματος, ὅπως ἐφόνευσε καὶ τοῦ φονέως τὴν μητέρα, μὴ δὲν ἔζων ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες ἐγίνωσκον τὸ ἔγκλημά του, μὴ οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι δὲν ἦσαν τέκνα μητέρων, καὶ μὴ ἐκάστης μητρὸς τὸ βλέμμα, τὸ πρὸς τὰ τέκνα της μειδίαμα, δὲν θὰ ἦτο μάχαιρα δίστομος διὰ τὴν καρδίαν του, κόλασις διὰ τὴν ψυχὴν του;

Νὰ φύγῃ!

Ἴδου ἡ ἀπόφασις, ἣτις ἐν μιᾷ στιγμῇ τῷ ἐπῆλθεν, ἣτις ἐν μιᾷ στιγμῇ θὰ ἐκτελεσθῇ. Εἶδεν, ἐσκέφθη, ἀνεπόλησε, προεῖδε τὰ πάντα. Καὶ φεύγει. Φεύγει σπεύδων, ὅπως ἤλθε, καὶ ἀνέροχεται ἀπελπισ τὴν ἀνωφερῆ ὁδόν, ἣν πρὸ μιᾶς ὥρας μετὰ τόσης ἐλπίδος κατήρχετο. Φεύγει σπεύδων μὲ τὴν ἀπόφασιν, νὰ μὴ ἐπανεέλθῃ, οὐδὲ νὰ στρέψῃ πλέον πρὸς τὰ ὀπίσω τὴν κεφαλὴν.

Ἄλλ' ὅτε ἐφθασεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς, ὅτε ἐν βῆμα ἀκόμη καὶ κατερχόμενος θὰ ἐχωρίζετο διὰ παντὸς τοῦ χωρίου του, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῇ.

Ἐστράφη διὰ τελευταίαν φοράν, περιέβαλε διὰ παρατεταμένον, ἀπειριγράπτου βλέμματος ὅλην τὴν πεδιάδα, καὶ ὤρμησε πρὸς τὸν κατήφορον τρέχων ὡς παράφρων.

Η ΑΣΧΗΜΟΣ

Ὅσάκις ἔτυχε ν' ἀγαπήσω κατὰ τὸ βραχὺ διάστημα τῆς νεότητός μου, ὁ πρῶτος παλμὸς, ὃν ἤσθαν νόμην, ἦτο πιστοποιητικὸν ἀσχημίας δι' ἐκείνην, ἣτις τὸν προὔκάλει. Ἄναντιρρήτως οὐδεὶς ἐκ τῶν συνηλικιωτῶν μου ἠδύνατο νὰ διαγωνισθῇ πρὸς με ἐπὶ μείζονι ἐλλείψει καλλαισθησίας. Μεταξὺ χιλίων δὲν θὰ εὔρισκες δυσμορφωτέραν ἐκείνης, ἣτις ἐγένετο τὸ ἴνδαλμά μου. Καὶ τὸ ἀντίθετον ἀκριβῶς τοῦ Νέρωνος, ἐθλιβόμην, ὅτι αἱ ἄσχημοι πᾶσαι δὲν εἶχον μίαν κεφαλήν, ἐν στόμα, ἵνα, σφριγῶν ἐξ ἔρωτος, ἀποθέσω ἐπ' αὐτοῦ τὸν αἰσθηματικώτερον τῶν ἀσπασμῶν μου.

Καὶ ἠγάπων, ὅπως ἀγαπῶσιν οἱ ἄλλοι τὰς ὄραϊάς. Ἐγὰπων περιπαθέστερον ἔτι. Χωρὶς νὰ ἐξωραῖζω τὴν μορφήν της διὰ φανταστικῶν γραμμῶν, χωρὶς νὰ συμπληρῶ τὰς ἀτελείας τῆς φύσεως διὰ τῆς φαντασίας μου, χωρὶς νὰ πλάττω γλαφυροτέραν τὴν ῥίνα, μικρότερον τὸ στόμα, μεγαλητέρους τοὺς ὀφθαλμοὺς, λεπτοτέραν καὶ διαφανεστέραν τὴν ἐπιδερμίδα, ραδινώτερον τὸ

άνάστημα, γλυκύτεραν τὴν φωνήν, χωρὶς νὰ πλαστογραφῶ, ὅπως οἱ ἄλλοι, τὸ πρωτότυπον ἐν ταῖς ὄνειροπολήσεσι καὶ τοῖς ῥεμβασμοῖς μου, διότι τοῦτο ἐθεώρουν ὡς ἱεροσυλίαν, ἠγάπων αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν μεθ' ὅλων της τῶν πικριῶν, ὅπως θὰ ἔλεγε πᾶς ἄλλος, μεθ' ὅλων της τῶν ἠδυτήτων, ὅπως ἐσκεπτόμην ἐγώ.

Ὡ! δὲν θὰ ἠγάπησας ἄσχημον σύ, ὅστις μορφάζεις εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν γραμμῶν τούτων· θὰ ὑποθέτης, ὅτι παραδοξολογῶ, ὅτι παίζω, ἢ θὰ οἰκτείρης τὴν καρδίαν μου. Καὶ ὅμως ἔσο βέβαιος, ὅτι αὕτη δύναται νὰ μᾶς ἀναρτήσῃ καὶ ἀπὸ τῆς ἀνωμαλωτέρας τῶν ῥινῶν, ἀπὸ τοῦ παχύτερου τῶν χειλέων· ἐγὼ δὲ δύναμαι νὰ ὀρκισθῶ, ὅτι οἱ δεσμοὶ τοῦ ἔρωτός μου ὑπῆρξαν τόσον γλυκεῖς, ὅσον... ἀδυνατῶ νὰ φαντασθῶ ἄλλους γλυκύτερους.

* *
*

Αἱ πολλαὶ τῶν γυναικῶν, αἵτινες ταλαντευόμεναι μεταξὺ κάλλους καὶ ἀσχημίας, προσκολλῶνται εἰς τὸ πρῶτον ὡς τὴν ὑπέροχον αὐτῶν ιδιότητα, ἅς ἀποστρέψωσιν ἀπ' ἐμοῦ μετ' οἴκτοι τοὺς ὀφθαλμούς. Οἱ καλλιίσθητοι, οἱ πειναλέοι ἐρευνηταὶ τοῦ ὀραίου καὶ οἱ ποιηταί, οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος ὑμνηταὶ αὐτοῦ, ἅς μὲ διαγράψωσιν ἐκ τῆς κοινωνίας των· οἱ ἐχθροὶ τῆς ἀληθείας, οἱ διαβεβαιοῦντες δι' ὄρκων καὶ ἀσπασμῶν τὰς ἀσχήμους ἐρωμένας των, ὅτι εἶνε ἄγγελοι μετέχοντες τῆς θείας καλλονῆς, ἅς μὲ ἀποκηρύξωσι. Καὶ ἅς μὲ κα-

ταρασθῶσιν αἱ ὠραῖαι, αἵτινες παρὰ τοῖς πολλοῖς κρα-
τοῦσι τὰ σκῆπτρα τοῦ ἔρωτος.

Λέγουσιν, ὅτι ἡ ἁμαρτία τῆς πρωτοπλάστου καὶ οἱ
ἐπακολουθήσαντες φόβοι καὶ τὰ δάκρυα καὶ αἱ τύψεις
τοῦ συνειδέοτος ἐγένοντο τὰ αἷτια, δι' ὧν διεστρά-
φησαν οἱ ὠραῖοι πρωτογόνοι χαρακτηῆρες τοῦ ἀνθρώ-
που, ἂν οὐχὶ δι' ἰδικόν της λογαριασμόν, βεβαίως
ὅμως ἐν τῷ προσώπῳ τῶν ἀπογόνων της, καὶ ὅτι ἂν
ἡ Εὐα ἐδίωκε τὸν Διάβολον, ὅπως τοῦ ἤξιζε, τὸ ἀν-
θρώπινον γένος δὲν θὰ ἐκληρονόμει οὐδεμίαν ἐκ τῶν
ἀσχημιῶν τῆς μορφῆς αὐτοῦ. Ἄλλ' ὁ γέγονε γέγονε.
Τῇ συνεργείᾳ τοῦ Διαβόλου ἢ μὴ, ἐπληρώθη ὁ κό-
σμος ἀσχημῶν, ἂν δὲ ἀποκηρυχθῶ ὑπὸ τῶν φιλοκά-
λων καὶ τῶν ποιητῶν, ἂν πέρωται νὰ περιφρονηθῶ
ὑπὸ τῶν ὠραίων, αἱ ἄσχημοι εἶνε πλειότεραι, καὶ ἡ
εὐνοιά των ὑπῆρξε καὶ ὑπάρχει δι' ἐμὲ ὁ διακαέστε-
ρος πόθος.

Βεβαίως διὰ νὰ ἀφιερῶθῶ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ
ἀσχήμου θὰ εἶχον ἰσχυροὺς πρὸς τοῦτο λόγους.
Ἄλλ' οὗτοι ποσῶς δὲν σχετίζονται οὐδὲ πρὸς τὴν
μυθολογίαν οὐδὲ πρὸς τὰς προλήψεις. Ἡ ἀρχαία εἰ-
δησις, ὅτι ὁ ἔρωτος εἶνε τυφλός, οὐδεμίαν ἐπίσης ἔχει
σχέσιν πρὸς τὴν ὑπόθεσίν μου· διότι ἂν ἦτο ἀληθής,
καὶ ἄλλοι ἐκτὸς ἐμοῦ θὰ ἠγάπων τὰς ἀσχήμους, τὸ
δὲ μονοπώλιον, ὅπερ ἐξασκοῦσιν ἐν τῷ ὀνόματί του
αἱ ὠραῖαι, θὰ ἦτο ἄγνωστον εἰς τὸν κόσμον.

Οἱ λόγοι μου ἔχουσιν ἀνάστημα ὑψηλότερον καὶ ῥίζας βαθυτέρας.

Ἡ καλλονὴ δὲν εἶνε μαθηματικὸν συμπέρασμα. Σεῖς λατρεύετε τοὺς λευκοὺς ὀδόντας, ἀλλ' Ἰνδικός τις λαὸς τοὺς βάφει μαύρους. Ἡ Κινέζα διὰ νὰ εἶνε ὠραία, πρέπει νὰ ἔχη πόδα μικρότερον τοῦ ἀντίχειρός της· ἀλλ' ἡ Ἀγγλὶς δύναται νὰ θαυμάζηται ἐπὶ καλλονῇ καὶ συμμετρίᾳ, καὶ ὅταν ἔτι οἱ δύο πόδες της ἔχουσι μῆκος ἴσον πρὸς τὸ ἥμισυ τοῦ ἀναστήματός της. Τὰ δὲ ὠσειδῆ πρόσωπα προκαλοῦσι καγχασμοὺς εἰς βάρος τῶν κατόχων ἐν ταῖς χώραις, ἐν αἷς διὰ νὰ εἶνέ τις ὠραία, πρέπει νὰ παρουσιάσῃ... ὄψιν τετραγώνου. Περὶ ὀρέξεως οὐδεὶς λόγος. Καὶ παρ' ἡμῖν δ' ἔτι, ἂν πᾶς τις ἐκαλεῖτο νὰ πλάσῃ ἀνὰ ἓν ἄγαλμα τῆς ἀπταιστού καλλονῆς, ἕκαστον τούτων θὰ ὁμοιάζε πρὸς τὰ ἄλλα, ὅσον ὁμοιάζουσιν οἱ γλύπται των πρὸς ἀλλήλους. Ἄλλως τε αἱ ἀναμνήσεις καὶ αἱ ἐντυπώσεις τῶν ἀνθρώπων τοιαύτην ἐξασκοῦσιν ἐπίδρασιν ἐπ' αὐτῶν, ὥστε αὐταὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶνε αἱ κυριώτεροι διδάσκαλοι τῆς καλλισθησίας.

* *
*

Δὲν δύναμαι ἀκριβῶς νὰ καθορίσω ἂν ἐκ φύσεως ἐπλάσθην τόσον ἰδιότροπος, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκτίμησιν τῶν γραμμῶν τοῦ κάλλους, ὥστε νὰ θεωρῶ εὐθείας τὰς καμπύλας καὶ τὰνάπαλιν, οὐδὲ δύναμαι ἐπίσης νὰ ἐξακριβώσω τὰς μακρυνὰς ἐκεῖνας ἐντυπώσεις,

αίτινες ἐγένοντο αἱ παιδαγωγοὶ τῆς καλλαισθησίας μου· τὸ βέβαιον ὅμως εἶνε ὅτι πολὺ πρὶν ἢ οἱ ὄνυχές μου σκληρυνθῶσιν, ἰδιάζουσαν ἔτρεφον στοργὴν πρὸς τὴν ἀσχημίαν. Ὅτε δὲ ἐσήμανε καὶ δι' ἐμὲ ὁ κώδων, ὁ καλῶν τοὺς ἐφήβους εἰς τὴν πρώτην αἰσθηματικὴν τράπεζαν, εἰς τὰς πρώτας ἐρωτικὰς ὄνειροπολήσεις, ὅτε ὁ κάλυξ, ὃν ἕκαστος ἄνθρωπος φέρει ἀνεστραμμένον ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει τοῦ στήθους του ἤρχισε ν' ἀνοίγη, ἵνα ἐκπέμψῃ τὸ πρῶτον ἄρωμα τοῦ ἔρωτος, κόρη ἄσχημος καὶ κακοκαίμωμένη ἐξελέγη μετὰ πολλὰς σκέψεις, ἵνα ὀσφρανθῇ τὸ ἄρωμα τοῦτο· τόσον δὲ γλυκὴ ἦτο τὸ αἶσθημα, ὅπερ μοὶ μετέδωκε, τόσον εὐτυχῇ ἐθεώρησα τὴν ἐκλογὴν μου, τόσον δροσερὸς καὶ εὐώδης ἦτο ὁ παράδεισος, εἰς ὃν ἐπὶ πολὺ μ' ἐκράτησε δέσμιον, ὥστε ἔκτοτε ἐλείσθην, ὅτι ἡ λατρεία τῶν ἀσχημῶν εἶνε ὁ πλησιέστερος πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν σταθμὸς.

Καὶ ἤδη, ὅτε ὁ κάλυξ μου ἐκεῖνος κατήντησε διὰ τῶν χρόνων καὶ τῆς χρήσεως ὀρθάνοικτον καὶ ἐρρυτιδωμένον τριαντάφυλλον, αἱ πρῶταί μου ἐκεῖναι ἰδέαι ἀντὶ νὰ χαλαρωθῶσι μετεβλήθησαν εἰς σιδηρᾶς πεποιθήσεις, εὐτυχῇ δὲ θεωρῶ ἐμαυτόν, ὅταν δύναμαι ν' ἀποσπᾶσω τὸ ἦττον μεμαραμένον ἐκ τῶν πετάλων του, ἵνα τὸ προσφέρω τῇ ἀσχημοτέρᾳ.

* *
*

Ἡ ἀσχημος ὡς προσωπικότης ὑπ' οὐδενὸς ἔτι ἐμελετήθη. Αἱ μυριάδες τῶν συγγραφέων, οἵτινες ἐπλή-

ρωσαν βιβλίων τὴν ὑφήλιον, ἀπηξίωσαν ν' ἀσχοληθῶσιν ἀποκλειστικῶς περὶ τῆς μεγάλης πλειοψηφίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἣτις φέρει τὰ χαρακτηριστικά της.

Ὁ εἷς βαδίζων ἐπὶ τῶν ἰχνῶν τοῦ ἐτέρου, ἐμελέτησε, περιέγραψε, καθώρισεν, ὕμνησε τὴν καλλονὴν μέγχει τῶν ἐλαχίστων αὐτῆς λεπτομερειῶν. Ἀλλὰ περὶ τῆς ἀσχημίας τίποτε. Ἐν ἀνθύλλιον τοῦ χαμερπεστέρου τῶν θάμνων, ἀρκεῖ νὰ ἔχη ποιὰν τινα καλλονήν, καὶ δύναται νὰ γείνη τὸ θέμα μακρῶν μελετῶν καὶ συζητήσεων, νὰ ἐμπνεύσῃ ἐπιστήμονας καὶ ἐποποιούς, ν' ἀπασχολήσῃ τυπογράφους καὶ ἀναγνώστας. Ἀλλ' ἡ ἄσχημος, ἢ ἄσχημος οὐδέν. Ὅλοι ἀκολουθοῦντες τὸ παράδειγμα τοῦ Μωϋσέως, ὅτε ἦτο νήπιον, ὀρέγουσι τὴν χεῖρα πρὸς τοὺς λάμποντας ἀνθρακας. Καὶ καίονται μὲν, ἀλλὰ δὲν συνειτίζονται· ὁ δὲ καθαρὸς χρυσὸς τῆς ἀσχημίας μένει περιφρονημένος εἰς τὴν γωνίαν, διότι οὐδεὶς ἐνόησε τὰς πολυτίμους αὐτοῦ ιδιότητας.

Ἐγὼ ὅμως, ὅστις ἐνέκυψα τόσον ἐπιμόνως εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν αὐτοῦ, ὅστις, μὲ λυδίαν λίθον τὴν καρδίαν μου, ἐδοκίμασα τὴν γνησιότητά του, ὅστις δύναμαι νὰ ὀρκισθῶ, ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ πάσης ἀσχήμον εὐρίσκεται ὁ φιλοσοφικὸς λίθος, ὃν πανταχοῦ ἄλλοῦ ἢ ἐκεῖ ἐζήτησαν τοῦ μεσαίωνος οἱ ἀλχημισταί, ἐγὼ ἐγείρω νέον εὐαγγέλιον καὶ κηρύσσω:

— Ἀγαπᾶτε τὰς ἀσχήμους.

Τὸ παρηκολουθήσατε, τὸ ἐξητάσατε, τὸ ἐθωπεύσατέ ποτε τὸ πτώχον τοῦτο πλάσμα, τὸ ὁποῖον ἢ φύσις ἐστέρησε τῶν ἐξωτερικῶν της δώρων; Προεκαλέσατέ ποτε ἐν μειδίαμα ἐπὶ τοῦ προσώπου του, καὶ δὲν εὑρετε αὐτὸ γλυκύτερον ὄλων τῶν μειδιαμάτων τῆς καλλονῆς; "Οχι. Τότε διὰ τί ἀνεξέταστον, ἀναπολόγητον τὸ κατεδικάσατε; Τότε διὰ τί, ὅταν ὁ λόγος περὶ γυναικὸς ἢ πρώτη ἐρώτησίς σας εἶνε ἢ ἐξῆς, εἴτε γέροντες εἴσθε, εἴτε νέοι;

— Εἶνε ὡραία;

Καὶ διὰ τί συνοφρουοῦσθε, ὅτε ἀντὶ ἀμέσου εἰς τὸ ἐρώτημά σας ἀποκρίσεως ἀκούετε, ὅτι εἶνε καλὴ, συμπαθὴς, πνευματώδης; Δὲν ἀρκοῦσιν ὅλα ταῦτα, ἵνα ἀντισταθμίσωσι τὴν καλλονήν; Δὲν δύνανται ταῦτα νὰ ἱκανοποιήσωσι τὴν περιέργειαν ἐν ἀρχῇ, καὶ τοὺς πόθους εἶτα, ὅπως ἐκείνη;

Ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας, καθ' ἣν παιδίον ἔτι ἠτένισε πρὸς τὸ κάτοπτρον, καὶ πολὺ προηγουμένως ἀκόμη ἢ ἄσχημος ἐγνώρισε τὸ λάθος της. Τὸ ἐνόησεν ἐκ τῶν θωπειῶν, ἐκ τοῦ παραπόνου τῆς μητρὸς της, ἐκ τῶν ἐξεταστικῶν τοῦ πατρὸς βλεμμάτων, ἐκ τῆς ἀγερωχίας τῆς ἀδελφῆς ἢ τῆς ἐξαδέλφης. Καὶ ἂν ὅλοι οὗτοι ὑπῆρξαν βωβοί, ὁ κόσμος, ὃν κατὰ πρῶτον συναεστράφη τῇ τὸ ὑπέδειξεν. Ἐνόησεν, ὅτι δι' αὐτὴν τὰ ὄνειρα πρέπει νὰ εἶνε μετριώτερα, αἱ ἐλπίδες ἥττον

εὐπετεῖς. Ἐνόησεν, ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ θὰ τῇ χρησιμεύωσι μόνον διὰ νὰ βλέπη, τὸ στόμα μόνον διὰ νὰ σιγᾷ. Ἐνόησεν, ὅτι χωρὶς νὰ πταιῇ ἐγένετο πρόξενος μεγάλης εἰς τὸν οἶκόν της ζημίας.

Καὶ μόλις τὰ ἐνόησεν ὅλα ταῦτα, ἐνστίκτως σχεδόν, ἀσυνειδήτως, ἄρχεται τοῦ μεγάλου σκοποῦ τοῦ βίου της, τοῦ ἔργου τῆς ἐπανορθώσεως.

Ἡ ὥραία ἴσταται πρὸ τοῦ κατόπτρου, ἵνα θαυμάσῃ τὴν καλλονήν της, καὶ ὡς ἄλλος Νάρκισσος ἄνωθεν τῆς πηγῆς, ἐρωτεύεται ἑαυτήν. Ἡ ἄσχημος, ἀφοῦ καὶ αὐτὴ ἔκυψε πρὸς τὴν φαρμακερὰν πηγὴν, ἀποχωρεῖ εἰς σκοτεινὴν τινα γωνίαν, καὶ ἐγκύπτει εἰς τὴν μελέτην τοῦ ἐσωτερικοῦ της. Τὸ πνεῦμα, ὁ νοῦς, ὁ χαρακτήρ, ἴδου τί ἀπασχολοῦσιν αὐτὴν ἐν τῇ μονώσει της. Αὐτὰ θὰ εἶνε ἡ ἰδική της καλλονή· αὐτὰ δέον νὰ ἐξωραϊσθῶσιν.

Εὐτυχῶς ἡ φύσις δὲν συνέδεσε καὶ ταῦτα πρὸς ἐκείνην. Τὸ εὐγενές πρὸς τὸ τυχαῖον, τὸ διαρκές πρὸς τὸ ἐφήμερον.

Ἐν ἀρχῇ μελετᾷ ἑαυτήν καὶ αὐστηροτάτη ἐν τῇ κρίσει της, ὅπως ὑπῆρξε καὶ τὸ κάτοπτρον ἐν τῇ ἰδικῇ του, εὐρίσκει πανταχοῦ ἀτελείας καὶ ἐλλείψεις. Ἐὰν δὲν ἦτο ἀπηλπισμένη ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ της, οὐδέποτε θ' ἀνελάμβανε τοιοῦτον Ἡράκλειον ἀγῶνα, οἷον φαντάζεται κατὰ πρῶτον τὴν ἐσωτερικὴν της διακόσμησιν. Τὸν ἐπιχειρεῖ ἐν τούτοις ἔχουσα μόνα ἐφόδια τὴν θέλησιν, τὰς ὀλίγας της ἐλπίδας καὶ τὴν ἀπαραίτητον εἰς πᾶν θῆλυ φιλαρέσκειαν. Καὶ προβαίνει, προβαί-

νει, μέχρις ὅτου ἡ ἔξις, ἀντικαθιστῶσα τὰς πρώτας μεμελετημένας ὁρμὰς, θέσῃ τὸν σκοπὸν της ἐν τῇ ὁμαλῇ ὁδοῦ.

Καὶ ἄρχεται παρενθύς, ἅμα τῇ καλλιεργίᾳ, ὁ θερισμός. Ἴδου ἡ ἐκτίμησις τῶν πολλῶν ἀπονεμομένη ἤδη αὐτῇ. Ἴδου ἡ φιλία, τὸ γλυκὺ δῶρον, τὸ ὁποῖον ὁ οὐρανὸς ἀπονέμει εἰς ὀλιγίστους τῶν ἐκλεκτῶν του καὶ ἰδία εἰς τοὺς... μὴ ὠραίους.

Ὅπως ἐν παραβολῇ ὁ πλούσιος καὶ ὁ πτωχὸς σπουδαστής, ὁ μὲν κομπάζει καὶ καθυστερεῖ, ὁ δὲ ἐν ταπεινότητι προοδεύει· ὁ μὲν προσκολλᾶται εἰς τὸν πλοῦτόν του μέχρις ὅτου συνδεόμενος εἰς ἓν σῶμα καὶ μίαν καρδίαν πρὸς αὐτὸν κληθῆ χρυσοῦν ἀνδράποδον ἢ τὸν ἀπολέση, ὁ δὲ φέρει ὑψηλὰ τὴν δάφνην, ἣν ἀντὶ μυρίων ἀγώνων ἐκέρδισεν, οὕτω καὶ ἡ ἄσχημος, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ὠραίαν, ἔχει πλεονεκτήματα, ὧν ἡ κυριότης εἶνε ὑπὲρ πάντα τὰ ἄλλα ἐπίζηλος.

Δὲν εἶνε τῆς τύχης αὕτη ἐκλεκτή, εἰς ἓν της βλέμμα ὀφείλουσα τὸ πᾶν, καὶ ἐξ ἐνός της νεύματος πάλιν κινδυνεύουσα νὰ τὸ ἀπολέση.

Τὰ πάντα ὀφείλει εἰς ἑαυτήν. Ὅ,τι ἔχει εἶνε ἰδικόν της κτῆμα.

Ἡ χάρις ἐκεῖνη καὶ ἡ συμπάθεια καὶ οἱ γλυκεῖς λόγοι καὶ αἱ πεφωτισμέναί σκέψεις καὶ τὸ λεπτὸν πνεῦμα, ὅλα ταῦτα τὰ κατέκτησε σπιθαμὴν πρὸς σπι-

θαμὴν. Μετέβαλε τὴν καρδίαν καὶ τὸν νοῦν της εἰς ταμεῖον παντὸς ἀγαθοῦ, εἰς κῆπον, οὗ τὰ ἄνθη ἀντὶ νὰ μαραίνωνται ἀναζωογονοῦνται καθ' ἑκάστην.

Μελετῶσα τὰ πάντα, ἐκ πάντων ἀποφέρει καλόν τι κέρδος Δὲν ἀφῆκεν οὐδὲ ἰδέαν, οὐδέ τρόπον καλῆς συμπεριφορᾶς, οὗ τινος νὰ μὴ γείνη κυρία. Δὲν ἀφῆκεν αἰσθημα εὐγενές, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ ἐνστερνισθῇ, νὰ μὴ ἀναπτύξῃ, νὰ μὴ τελειοποιήσῃ κατὰ τὰς δυνάμεις της.

Πεισθεῖσα, ὅτι ἡ καλλονὴ μόνον ἐπὶ τῶν αἰσθησεων ἔχει δύναμιν καὶ ἐπ' αὐτῶν δύναται νὰ ἐξασκήσῃ ἰδίᾳ τὴν ἐπίδρασίν της, ἀφιέρωσε τοῦναντίον αὕτη εἰς τὸ πνεῦμα τὴν φιλοδοξίαν της ὅλην καὶ δι' αὐτοῦ ζητεῖ νὰ ἐπιβληθῇ, νὰ ζήσῃ, νὰ κυριαρχήσῃ.

Ὡ ὦραία μου ἀναγνώστρια! θὰ ἐπόθεις νὰ εἶσαι ἄσχημος καὶ σύ, ἂν ἐγνώριζες ποίους ἀδάμαντας δύναται νὰ περικλείσῃ ἡ κακοσχημάτιστος αὕτη θήκη, ποῖα ἄνθη νὰ θρέψῃ ἢ δύσμορφος γλάστρα, περὶ ἧς σοὶ ὁμιλῶ.

Καὶ σύ, ἀναγνώστα, ἄσχημε ἢ εὐμορφε ἀδιάφορον, διότι ἐν πάσῃ περιπτώσει σὺ εἶσαι λάτρις τοῦ ὠραίου, εἴτε τὸ κατέχεις ἐν τῇ μορφῇ, εἴτε τὸ στερεῖσαι, ἄφες τὰς περὶ καλλονῆς ἰδέας σου πρὸς στιγμὴν καὶ ἀκροάσθητι τῆς ἀπολογίας ἐκείνου, ὃν κατεδίκασες ἤδη ἴσως, διότι ὑπέπεσεν εἰς τὸ βαρὺ ἔγκλημα νὰ λατρεύσῃ τὴν ἄσχημίαν.

Ἄκουσον τῶν λόγων μου, διότι σοὶ ζητῶ ὄχι μόνον νὰ με ἀθρώσῃς, ἀλλὰ καὶ ὁπαδός μου νὰ γείνης καὶ μιμητής.

Ἄκουσον

Ἡ ὥραία δὲν εἶνε οὐλή, δὲν εἶνε σύντροφος, δὲν εἶνε ἐρωμένη. Εἶνε τύραννος, εἶνε κατακτητής. Ἐὰν σὲ κυριεύσῃ ἐξηνδραποδίσθῃς. Σοὶ ἐπεβλήθη διὰ τῆς καλλονῆς της; Ἐγένεσο ἐν τῶν θυμάτων της; Ὀφείλεις νὰ τὴν θαυμάζῃς ἀπὸ πρωΐας μέχρι ἐσπέρας. Ἦκουσας; Ὀφείλεις!

Ἡ ἄσχημος εὐγνωμόνως ἀποδέχεται τὸ πρῶτον ἐρωτικὸν βλέμμα σου, ἐὰν πεισθῇ ὅτι εἶνε εὐλικρινές. Ἐχει ἀρκετὴν ὀξύδερκειαν, ὥστε νὰ ἐννοήσῃ τὴν ποιότητά του καὶ ἀρκετὴν συνείδησιν, ὥστε νὰ μὴ σοὶ τὸ ἀποδώσῃ πλαστόν. Ἐπειτα ἀναορτᾷ ἀπὸ τῶν χειλέων σου, ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν σου. Οἱ πόθοι σου γίνονται οἱ πόθοι της, ἀλλὰ καὶ ἡ σύνεσις της γίνεται ἰδική σου. Μυρίαί μικραὶ τρυφεραὶ φροντίδες σὲ περιβάλλουσι ταχέως, δι' ἐκάστης δὲ τούτων σοὶ καθίσταται γνωστὴ ἡ λεπιότης τῶν αἰσθημάτων της, ἡ ἐντέλεια τῆς καρδίας της. Ἐν ἐκάστη λέξει της, ἐν ἐκάστη θωπείᾳ της ἀνακαλύπτεις θέληγτρα, ἅτινα ἠγνόεις ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν τῇ ζωῇ. Τύπον συζύγου, τύπον συντρόφου, τύπον ἐρωμένης τελειότερον, γλυκύτερον δὲν δύνασαι νὰ ὀνειροπολήσῃς. Σὺ θὰ καλεῖσαι ὁ Θεὸς καὶ ὁ εὐεργέτης της, ἐνῶ ἐκείνη θὰ εἶνε ὁ φύλαξ ἄγγελός σου, ὁ καθιστῶν σοὶ τὴν ὑπαρξιν διὰ τῶν δώρων του προσφιλή.

* *
*

Ἡ ὥραία ἔχει πολλὴν ἰσχύν. Ἀλλὰ ἔχει καὶ ἡ ἄσχημος τὴν ἰσχύν της κατ' ἀντίστροφον ἀκριβῶς λόγον. Ἡ μία θέλει νὰ ἀγαπᾶται, ἡ ἄλλη νὰ καθίσταται ἀγαπητή. Ἡ μία θέλει νὰ βασιλεύη, ἡ ἄλλη νὰ εἶνε ὑπήκοος προσφιλῆς. Ἡ μία προσπαθεῖ νὰ ἠδύνη τὴν καρδίαν της, ἡ ἄλλη νὰ ἠδύνη τὴν ἰδικήν σου.

Μικρὸν ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν οἱ δεσμοὶ τοῦ ἔρωτος ἢ τοῦ γάμου σὲ συνδέσωσι πρὸς τὴν μίαν ἢ πρὸς τὴν ἄλλην, θὰ ἐννοήσης τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων μου. Ἀλήθειαν πικρὰν ἂν συνεδέθης πρὸς ὥραϊαν· ἀλήθειαν γλυκεῖαν ἂν συνεδέθης πρὸς ἄσημον.

* *
*

«Μετὰ τὸν πρῶτον ἀσπασμὸν, λέγουσι, τὰ πάντα μεταβάλλονται.» Ἀγνοῶ ἂν εἶνε πολὺ εὐρύτερα ἡ σημασία τοῦ ἀφορισμοῦ τούτου. Ἀλλὰ βεβαίως οὐδὲν ἀληθέστερον ἐλέχθη ὅσον ἀφορᾷ τὴν πτωχήν μου τὴν ἄσημον καί. . . τὴν ἀντίπαλόν της.

Ἡ μία καθ' ἐκάστην στιγμήν ἀριθμεῖ καὶ νέαν ἀπώλειαν· ἡ ἄλλη νέαν νίκην. Ἡ μία αἰωνίως χάνει, ἡ ἄλλη αἰωνίως κερδίζει. Σβέννυνται οἱ πόθοι καὶ ἀπόλλυνται τὰ ὄνειρα πρὸ τῆς πραγματικότητος. Ὅ,τι χθὲς ἔτι σὲ καθίστα τρελλὸν ἐξ ἐνθουσιασμοῦ, οἱ πό-

θοι, βλέπεις καὶ ἐκμηδενίζονται. Ἡ ἄσχημος οὐδὲν ἔχει νὰ ἀπολέσῃ.

Τοῦναντίον ἐκάστη στιγμή τῇ ἀφαιρεῖ μέρος τῆς ἀσχημίας της!

Ὅπως ἀφαιρῇ καὶ ἀπὸ τὴν ὠραίαν μέρος τῆς καλλονῆς της.

Καὶ ἔρχεται ἡ ὥρα, καθ' ἣν ἐξηφανίσθη διὰ σέ ὅλη ἐκείνη ἡ ἀσχημία πρὸ τῆς ὁποίας... σταυροκοποῦνται ἴσως οἱ ἄλλοι, ἀπομένει δὲ ἡ ἀφοσίωσις, ἡ στοργή, ἡ ἀγάπη, ὅτι ἀρκεῖ τέλος, ἵνα σέ καταστήσῃ εὐτυχῆ.

Ἄν ἀγαπήσῃς ἄσχημον, θὰ τὴν ἀγαπήσῃς πλειότερον ἢ πᾶσαν ὠραίαν. Τὰ θέλητρά της εἶνε κατὰ πολὺ ἰσχυρότερα τῶν τῆς καλλονῆς, ἀφ' οὗ διὰ τούτων κατώρθωσε ν' ἀγαπηθῇ. Ἄν σέ ἀγαπήσῃ ἡ ἄσχημος, ὁ ἔρωσ της ἐπίσης θὰ εἶνε ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ ἰσχυρότερος. Ἐφοβεῖτο ἡ πτωχή, ὅτι δὲν θὰ ἀγαπηθῇ, ὅτι δὲν θὰ ἀγαπήσῃ ποτέ...

Καὶ εὔρες τὴν ἡσυχίαν σου. Οὐδὲ τὴν ἀπιστίαν θὰ φοβηθῆς, οὐδὲ τὰς κακὰς γλώσσας, οὐδὲ τοὺς φίλους, οὐδὲ τοὺς ἐχθρούς, οὐδὲ τὴν νύκτα, οὐδὲ τὴν ἡμέραν.

Καὶ εἶσαι ἐξησφαλισμένος κατὰ τῆς αὐτοχειρίας. Οὐδεὶς ἠτύχησεν διὰ γυναῖκα ἄσχημον!

* *
*

Ἐποκαλύπτομαι πρὸ τῆς καλλονῆς σου, ὦραία κόρη, ὦραία γύναι. Ὁμολογῶ, ὅτι αἱ χάριτες ἐνεδρεύουσι παρὰ τὰ χεῖλη σας, ὅτι αἱ ἀστραπαὶ ἐκπορεύονται ἐκ τῶν ὀμμάτων σας, ὅτι ἡ θεὰ σας θαμβοῖ καὶ εἰς ἐκστάσεις βυθίζει τοὺς θνητούς. Πράγματι εἶσθε καμέλαι βαρύντιμοι, ἐγκαλωπίσματα τῶν κήπων, καλλιτεχνήματα τῆς φύσεως.

Ἄλλὰ προτιμῶ τῆς ἀλαζόνης καλλονῆς σας τὰ ταπεινὰ ἀνθύλλα, ἅτινα ἐκεῖ πέραν ἄγνωστα, παρημελημένα, δωροῦσι τὸ γλυκύ των ἄρωμα εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν καὶ μεθύσκουσιν ἐκεῖνον, ὅστις θὰ κύψη ἵνα τὰ δρέψη.

Σεῖς θέλγετε τὴν ὄρασιν, ἐκεῖνα γοητεύουσι τὴν ψυχὴν.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΚΗΡΙΟΥ

Ἐάν ὅλα τὰ ἀντιζείμενα, τὰ ὁποῖα ἔχουσι σχέσιν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους διηγοῦντο τὴν ἱστορίαν τῶν, πολλὰ νέα καὶ περιεργα θὰ ἤκουεν ὁ κόσμος. Ἐγὼ δὲν εἶμαι περικνημῖς διὰ νὰ εἶνε σκανδαλώδεις αἱ περιπέτειαι μου, οὐδὲ τοῖχος διὰ νὰ εἶνε διεξοδικά, ἀτελεύτητα, τὰ ὅσα ἤκουσα καὶ εἶδον. Εἶμαι ἀπλοῦν κηρίον καὶ ἡ ἱστορία μου εἶνε μικρὰ ἴσως καὶ ἀσημαντος, ὅπως βραχεῖα καὶ ἀθόρυβος ὑπῆρξε καὶ ἡ ζωὴ μου.

Ἄλλ' ἀκούσατέ την ἴσως δὲν εἶνε ἐστερημένη ἐνδιαφέροντος. Ἡ ζωὴ ἡμῶν τῶν κηρίων εἶνε μεμετρημένη, ὅπως ἡ ἰδική σας. Ἀποθνήσχομεν ὅπως καὶ σεῖς, καθ' ἣν στιγμὴν ἐκλείψῃ τὸ τροφοδοτοῦν τὴν φλόγα ἡμῶν στέαρ. Ὑπερέχομεν ὅμως κατὰ τοῦτο: ὁ ὕπνος δὲν καταναλίσκει ἡμᾶς. Διὰ τοῦτο ἔζησα ἐγὼ πλειότερον τῶν συντρόφων μου, διὰ τοῦτο εἶδον πράγματα πλειότερα ἐκείνων, διὰ τοῦτο ὑπέστην τόσας περιπετείας. . .

Αἱ πρῶται ἀναμνήσεις μου εἶνε ὀλίγον συγκεχυμέ-
ναι. Πόθεν ἐξῆλθον πῶς καὶ πόσον καιρὸν εὗρισκό-
μην περιτετυλιγμένον ἐντὸς χάρτου μετὰ δύο ἢ τριῶν
συντρόφων μου, δὲν ἐνθυμοῦμαι. Ἄλλ' ἀπὸ τῆς στιγ-
μῆς, καθ' ἣν ἀνημμένον πυρεῖον ἐπλησίασε κατὰ
πρῶτον τὴν θρυαλλίδα μου, ἠσθάνθην γλυκεῖαν φλόγα
διατρέχουσαν τὸ σῶμά μου, ἠσθάνθην ὅτι ἔβλεπον,
ἠσθάνθην ὅτι ἔζων. Καὶ ἔκτοτε ἀρχίζει ἡ ἱστορία μου.

Α΄

Ἐπιτρέψαι ἔτρεχον ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τοποθετοῦντες τὰ
καθίσματα, μεταφέροντες δίσκους πλήρεις ποτῶν καὶ
γλυκισμάτων. Μεγάλῃ προητοιμάζετο ἑορτὴ ἐν οἴκῳ
πλουσίῳ. Ἄνθη ἀπὸ πολυτελῶν ἀγγείων διέχεον ἀνά
τὴν αἴθουσαν ἠδέα ἀρώματα. Ἄλλα κηρία, κατὰ
δεκάδας ἀτενίζοντα ἐντὸς τῶν ὑψηλῶν χρυσοπλαισίων
κατόπτρων καὶ τῶν ἐκ κρυστάλλου καὶ ἀλαβάστρου
ἀνθοδοχῶν, διπλασιάζουσι διὰ τοῦ ἀντικατοπτρισμοῦ
ἢ τῆς φιλαρεσκείας τὴν ἠρεμον λάμπριν των. Ἐγὼ
ἐπὶ μικροῦ ἀργυροῦ κηροπηγίου ἀδιαλείπτως φε-
ρόμενον μετὰ τάχους ἀπὸ τῆς μιᾶς ἄκρας εἰς τὴν ἄλ-
λην, ἐπεθεώρουν τὴν τάξιν, χαῖρον ἐξ ἑνὸς διὰ τὴν
πλήρη ἐνεργείας ζωὴν μου, ἀλλὰ καὶ ζηλεῦον τὴν
ἀμέριμον τῶν ἄλλων γαλήνην. Τίς οἶδεν, ἂν καὶ
ἐκεῖνα δὲν μὲ ἐξήλευον ἐπίσης. . .

Αἴφνης ἀπροσέκτως φερόμενον πίπτω καὶ σβύνο-
μαι. Χυδαία ὕβρις συνοδεύει τὸ ἀτύχημά μου, ἥτις

θά μὲ ἔκαμνε νὰ ἐρυθριάσω ἂν ἠρυθρίων καὶ τὰ κηρία. Αὕτη ἦτο ἡ πρώτη μου θλιψίς. . . Παρευθὺς ὁμως φέρομαι πλησίον ἑνὸς συντρόφου μου, προσεγγίζει ἡ θρυαλλίς μου τὴν φλέγουσαν ἰδικὴν του καὶ ἐκ τοῦ φιλήματος ἐκείνου ἀναλαμβάνον τὸ φῶς μου ἀφίνομαι ἐπὶ τοῦ μαρμάρου κομψῆς τραπέζης, ἵνα δοκιμάσω φαίνεται καὶ τὴν ἀνάπαυσιν τῆς ζωῆς.

Ἐπὶ μακρὸν ἐπικρατεῖ ἄκρα σιγή· ὁ θόρυβος τῶν ὑπηρετῶν ἀπομακρυνθεὶς ἀπεσβέσθη. Θὰ μείνωμεν λοιπὸν οὕτω σύντροφοι; Θὰ ἀναλυθῶμεν φωτίζοντα μόνον τὰ ἄψυχα καὶ νεκρὰ ταῦτα ἀντικείμενα; Ἦχοι γλυκείας μουσικῆς πληροῦσιν ἐξαίφνης τὸ πᾶν ὡς ἀπόκρισις εἰς τὸ ἐρώτημα μου. Αἱ θύραι ἀνοίγονται μετὰ πατάγου. Ζεύγη εὐσταλῶν χορευτῶν εἰσέρχονται καὶ πληροῦσι τὴν μεγάλην αἴθουσαν. Εὐώδης αὖρα προπορευομένη κινεῖ τὰς φλόγας μας εἰς φιλικὸν χαριτισμόν. Ψιθυρισμοὶ ἀγάπης, θαυμασμοῦ, ζηλοτυπίας, φθόνου ἐκπέμπονται ἐκ παντὸς στόματος, ἀλλὰ μειδιάματα ἠδέα ἐπικάθηνται ἐπὶ παντὸς χεῖλους. Ἰδού, ἐκεῖνος φαίνεται ὁ λαμπρότερος, ἐκεῖνος ὁ ἰσχυρότερος, ἐκεῖνος ὁ πλουσιώτερος. Ἰδέ! αὐτὴ ἡ ὥραιότερα, ἐκεῖνη ἡ δροσερωτέρα, ἡ ἄλλη ἡ χαριεστέρα! Οἱ ἀδάμαντές των ἐκπέμπουσιν ἀκτῖνας λαμπροτέρας τῶν ἰδικῶν μας, ἀλλὰ τὰ ὄμματά των ἀκτινοβολοῦσι πλείοτερον καὶ τῶν ἀδαμάντων των. Πόσον ὥραία εἶνε ἡ ζωὴ! Εὐχαριστῶ, ὦ ἄνθρωποι, ὅτι μὲ ἐκαλέσατε μάρτυρα τῆς εὐθυμίας καὶ τῆς χαρᾶς σας. Πόσας ὥρας διαρκεῖ ἡ ζωὴ ἑνὸς κηρίου; Οἱ χοροὶ διαρ-

κοῦσι κάποτε πλειότερον. Ἐδῶ ἐν αὐτῇ τῇ μέθῃ τῆς χαρᾶς θέλω νὰ ζήσω, νὰ τακῶ καὶ νὰ ἀποθάνω. Εἶμαι εὐτυχές. Συγχωρῶ καὶ σέ, ὅστις μὲ ὕβρισας. Ζῶ, ἀπολαμβάνω. Ἴδὲ χορεύουσι καὶ μεθ' ἐκάστης κινήσεώς των μεθ' ἐκάστου τῆς μουσικῆς ἤχου ἐν τῇ ἀρμονίᾳ τῶν ψιθυρισμῶν καὶ τῶν γελώτων των χορεύομεν, σφριγῶμεν, ἀγαλλόμεθα καὶ ἡμεῖς τὰ πτωχὰ κηρία. Πόσον ὠραία εἶνε ἡ ζωὴ! Πόσον καλοὶ εἶνε οἱ ἄνθρωποι...

— Ἡ ἀδιακρισία τοῦ κηρίου αὐτοῦ εἶνε ἀνυπόφορος, λέγει ἀσθμαίνουσα ἐκ τοῦ χοροῦ κόρη, μόλις καθήσασα πλησίον μου.

— Τοῦ κυρίου; τίνος; ἐρωτᾷ ὁ παρακαθήμενος ἐν ταραχῇ.

— Δὲν κάμνω τόσον τειριμμένα λογοπαίγνια, κύριε· ὁμιλῶ περὶ τοῦ κηρίου ἀπ' ἐδῶ, τὸ ὁποῖον ἀπειλεῖ τὸ πτερόν μου.

Καὶ μὲ ἔδειξε. Ἦκουσα καὶ ἐγὼ τοὺς λόγους της καὶ ἐνόμισα, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ τοῦ κυρίου· ὅστις, αὐτός πράγματι, ἔπρεπε νὰ τὴν στενοχωρῇ καθήμενος πολὺ-πολὺ πλησίον της· ὅτε μὲ ἔδειξεν ἐντροπήν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο μόλις δι' ἐν δευτερόλεπτον. Θερμὴ πνοὴ ἀγρίου βορρᾶ ἐξελθοῦσα τοῦ στόματός του ἀρπάζει, διώκει τὴν φλόγα μου καὶ μὲ ἀφίνει τυφλὸν ἐν μέσῳ τοῦ φωτός, τῆς εὐτυχίας μου! Πόσον κακοὶ εἶνε οἱ ἄνθρωποι!

Δὲν ἦτο πεπρωμένον νὰ ζήσω καὶ νὰ ἀποθάνω, ὅπως ἐπόθησα. Ἴσως καὶ πάλιν οἱ ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν

κηροστατῶν βραδέως ἀναλυόμενοι σύντροφοί μου ἐξήλευσαν τὴν τύχην' μου, ὅτε ὡς ἄχρηστον μὲ παρέλαβον καὶ μὲ ἐκόμισαν εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον. Ἐγὼ ὅμως ἐθλιβόμην, ἐγὼ ἐπόνουν, ἐγὼ ἐξήλευον δικαίως, ἀναπολοῦν τὰς παρελθούσας ὥρας, φανταζόμενον τὴν συνέχειαν τῆς θυμῆρους ἐορτῆς καὶ σκεπτόμενον πόσον ἄστατος καὶ εὐμετάβολος εἶνε ἡ τύχη. Συχνάκις ἤρχοντο ἀμυδροὶ πρὸς με οἱ ἦχοι τῆς μουσικῆς, τῶν ἐπακολουθησάντων ἀσμάτων αἱ μελωδίαι τοῦ δείπνου οἱ συμμιγεῖς θόρυβοι, τῶν σκευῶν οἱ εἰρηνικοὶ διαπληχτισμοί, αἱ εὐῆχοι τῶν ποτηρίων συγκρούσεις, τῶν προπόσεων τὰ βροντόφωνα ἀκροτελεύτια· τὰ πάντα ὅμως ὡς ξένα, ὡς ἄσχετα πρὸς ἐμέ. Ἐγὼ, δὲν ἤμην τίποτε πρὸς ὅλα ταῦτα!

Ἄλλὰ μὲ ἀνάπτουν πάλιν! ὦ, εὐγε! θὰ μὲ φέρωσιν ἴσως, ὅπου ἡ εὐδαιμονία καὶ ἡ τρυφή, ὅπου αἱ καλλοναί, ἡ μουσικὴ καὶ ἡ ἀρωματώδης ἀτμόσφαιρα. Καλὴ ἦτο ἡ θλίψις, ἵνα μοὶ φανῇ ἡ χαρὰ λαμπροτέρα.

B.

Γέρων ὑπηρέτης, σφίγγων με διὰ χειρὸς τρεμούσης, κατέρχεται μακρὰν ἀτελεύτητον κλίμακα. Μάτην προσπαθῶ διὰ τῆς κυμαινομένης ἔνεκα τῶν ρευμάτων φλογός μου νὰ διαλύσω τὸ ἐπικρατοῦν πανταχοῦ βαθύτατον σκότος· ὅπως μάτην πειροῖται καὶ ὁ γέρον νὰ καταστήσῃ εὐσταθεστέρους τοὺς ὑπὸ τοῦ γήρατος

σαλευομένους πόδας του. Συγκινητική σκηνή ἐκτυλίσσεται πρὸ ἐμοῦ αἴφνης. Ἐντὸς μικροῦ δωματίου, ἐπὶ πενιχρᾶς κλίνης, κοιμᾶται νεᾶνις πάσχουσα. Πλησιάζει ὁ γέρον, μὲ φέρει πλησίον τοῦ προσώπου της, τὴν ἀτενίζει μετὰ φιλοστόργου ἀνησυχίας καὶ μὲ ἀφίνει ἐπὶ τραπέζης:

— Κοιμᾶται τὸ καῦμένο μου τὸ παιδί.

Ἐπειτα κλίνει τὸ κυρτωμένον σῶμα του, κύπτει ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ἀποθέτει ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς πασχούσης φέλημα τόσον ἀθόρυβον, διὰ νὰ μὴ τὴν ἀφυπνήσῃ, ὅσον ἦτο καὶ ἡ κίνησις τῆς φλογός μου κλινούσης, ἵνα τὸ ἴδιον ἀφοῦ δὲν δύναται νὰ τὸ ἀκούσῃ.

Ὁ γέρον στρέφεται ἤδη πρὸς ἐμέ. Νομίζεις, ὅτι μὲ ἐρωτᾷ ἂν θέλω νὰ μὲ ἀφήσῃ ἐκεῖ νὰ διώκω τὸ σκότος καὶ τὴν μοναξίαν τοῦ παιδιοῦ του. Ἄφες με, γέρον, ἐννοῶ καὶ συμμαερίζομαι τὸν πόνον σου. Ἄφες με. Εὐτυχῆς θὰ εἶνε τὸ ὑπόλοιπον τοῦ βίου μου ἂν τὸ ἀφισιώσω ὑπὲρ τῆς πασχούσης κόρης σου· ὥραιον εἶνε νὰ ζῆ τις ἐν ἀτελευτήτῳ ἑορτῇ, ἀλλ' εἶνε πολὺ ὥραιότερον νὰ διώκῃ τὸ σκότος τῆς δυστυχίας. Ἄλλ' ὁ γέρον φοβεῖται τὸν αὐθόνητον καὶ μὲ ἀπάγει. . .

Γ'.

Ἐπὶ τοῦ κατόπλου, πρὸ τοῦ ὁποίου μὲ ἀφήκεν ὁ γέρον, παρατηρῶ ὅτι διῆλθε τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῆς ζωῆς μου· ἀπήλαυσα χαρὰς καὶ ἑδοκίμασα θλίψεις·

ἴδωμεν τί μοι ἐπιφυλάσσεται ἔτι. Ὁ χορὸς ἔξακολουθεῖ, ἀλλ' ἤδη κατὰ πολὺ θορυβωδέστερος. Οἱ εὐθυμοὶ γέλωτες καὶ αἱ κραναγαὶ ἀντηχοῦσιν ἤδη ἀσυγκράτητοι. Τὰ ἄσματα δὲν εἶνε, ὅπως πρὶν, ἁρμονικά, τὰ δὲ βήματα τῶν χορευτῶν συγκλονίζουσιν ἤδη τὴν αἴθουσαν ὅλην. Ἀποσπαθεῖσα ἐκ τοῦ μέσου τῆς διασκεδάσεως ἔρχεται εἰς τὸ ἀπομεμακρυσμένον καὶ ἔρημον δωμάτιον γυνὴ χαριτόβρυτος, μὲ λαμβάνει καὶ ἐγγείρουσά με ἐπιδιορθοῖ τὴν ἀτακτήσασαν κόμην της. Πρὸ τοῦ ἀκτινωτοῦ, ὅπερ περιβάλλει τοὺς γυμνοὺς ὤμους της, ὠχρίᾳ τὸ φῶς μου· πρὸ τῆς λάμπσεως τῶν δύο μεγάλων μαύρων ὀφθαλμῶν της ζηλοτυπῶ. Μεθύσκω ἐν τούτοις μὲ τὸ ἄρωμα, ὅπερ ἀναδίδει ὅλη, καὶ σκέπτομαι, ὅτι ὠραῖος θὰ ἦτο ὁ θάνατος ἂν ἀπέθνησκον οὕτω ἀνυψούμενον ὑπ' αὐτῆς.

— Σ' ἀγαπῶ! βραχνή, ὑπόκωφος, ἀκούεται φωνὴ πλησίον εἰς τὸ οὖς της.

Νέος τις ἐπλησίασε καὶ τὸ εἶπε· ἐκείνη οὐδ' ἐταράχθη ποσῶς· τὸν εἶδε, τὸν ἠσθάνθη πλησιάζοντα. Ἦνοιξε μετὰ μικρὸν καὶ ἐκείνη τὸ στόμα ὑπομειδιῶσα·

— Εἶνε περιττόν

— ὦ, μὴ τὸ λέγεις αὐτό! σ' ἀγαπῶ.

Ἐκάθησαν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου πλησίον ἀλλήλων καὶ μόνος μάρτυς ἐγώ, ἤκουον τὰς γλυκείας λέξεις, ἃς ὁ νέος τῇ ἀπέτεινε, τὰς γλυκείας ἀρνήσεις, ἃς ἐκείνη ἀντέτασεν. Ὁ εἰς ἀληθῶς ἠγάπα. Ἐφαίνετο. Ἐκείνη... Τὸ φῶς οὐχὶ ἑνός, ἀλλ' οὐδὲ ἑκατὸν κηρίων δύναται νὰ φωτίσῃ ἀρκούντως τὴν καρδίαν μιᾶς γυναικός. Ἦτο

ώραία ἐν τούτοις ἡ σκηνή, ὠραῖον τὸ θέαμα καὶ παρήροχοτο ταχέως ἡ ὥρα· οὐδὲ τὸ ἐν τέταρτον μου εἶχεν ἀπομείνη. ὦ, μὴ φύγετε! Σταθῆτε μέχρι τῆς τελευταίας μου στιγμῆς· νὰ σβεσθῶ, ἐν ᾧ θ' ἀντηχῆ ἐν σας φίλημα καὶ ὡς ἐπιταφιόν μου νὰ ἔχω τὸν γλυκύν σας ψιθυρισμόν. Ἄλλὰ βήματα βαρέα ἀκούονται. Μία θύρα ἀνοίγεται δι' ἐκείνην, ἄλλη δι' ἐκείνον καὶ ἀπομένω μόνον πάλιν, τρέμον, κυμαινόμενον ἐπὶ μικρόν, μέχρις ὅτου σιγὴ νεκρικὴ διεδέχθη τὸ γλυκὺ τῶν ἐρώτων ἄσμα καὶ ἐρημία τὸ ὠραιότερον τῶν θεαμάτων τῆς ζωῆς μου.

Δ΄.

Ὀλίγα λεπτὰ ζωῆς μοὶ ἀπομένουσιν ἀκόμη. Αἰσθάνομαι ἤδη τὸ ψῦχος τοῦ θανάτου, ἀνερχόμενον ἐκ τοῦ ψυχροῦ μετάλλου, πρὸς ὃ τόσον ἤδη ἐπλησίασε κατερχομένη ἡ φλόξ μου. Ἄρα γε ζῶσιν ἀκόμη οἱ σύντροφοί μου ἢ ἐξέπνευσάν ἐκεῖνοι ἐν τῷ μέσῳ τῆς χαρᾶς; Οὕτω λοιπὸν θ' ἀποθάνω κατάμονον, ἔρημον, χωρὶς οὐδὲν ν' ἀκούω, οὐδὲν νὰ βλέπω; Σιγὴ ἐπικρατεῖ πανταχοῦ. Ὁ χορὸς ἐτελείωσεν. Οὔτε φωναί, οὔτε βήματα πλέον. Καὶ ἐν τούτοις ἀνθρωπός τις μὲ πλησιάζει· ἦλθεν ἀνυπόδητος καὶ δὲν τὸν ἤκουσα, φέρει τὴν νυκτερινὴν του στολὴν καὶ δὲν τὸν ἀνεγνώρισα· εἶνε ὁ ἀχορεῖος ἐκεῖνος ὑπηρέτης, ὅστις μὲ ὕβρισε μόλις ἐγεννήθην. Τίς οἶδε ποῦ μὲ φέρει. Ἄφες με, ἄνθρωπε, ν' ἀποθάνω ἐν εἰρήνῃ. Μὲ ἐξά-

γει ἔκ τοῦ κηροπηγίου, παρατηρεῖ μετὰ περιφρονη-
σεως τὸ βραχὺ μου ἀνάστημα καὶ σπεύδων, ἀλλ' ἀκρο-
ποδητί, μὲ φέρει εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ χοροῦ. ὦ,
τὸν καλὸν ἄνθρωπον! θέλει νὰ μὲ θέσῃ πλησίον
τῶν συντρόφων μου. . . Αὐτὸς ἐν τούτοις ἄλλα σκέπτε-
ται, ἄλλα ψιθυρίζει:

— Νὰ ἰδοῦμε, θαῦρουμε τίποτε;

ὦ, φρίκη! ποῖαι ἐπέπρωτο νὰ εἶνε αἱ τελευταῖαι
μου στιγμαὶ! Δὲν ἀφίνει κάθισμα νὰ μὴ τὸ μετακι-
νήσῃ. Ἀνάκλιτρον, νὰ μὴ παρατηρήσῃ ὑπ' αὐτό. Τέ-
λος εὗρισκει τεμάχιον ἐνωτίου λιθοκολλήτου· τὸ ἀρ-
πάζει καὶ τὸ ρίπτει ἐν τῷ κόλπῳ του.

— Ἄς τὸ γυρεύουν αὐριο σὰν δὲ βαριοῦνται.

ὦραία τελευτή! Βοηθός, συνένοχος ἐνὸς κλέπτου. . .
τὸ δύσμοιρον.

— Ἄς τὸ διάλο!

Αὐταὶ ἦσαν αἱ τελευταῖαι λέξεις τοῦ ἀχαρίστου·
ἤνοιξεν ἐν παράθυρον καὶ μὲ ἐπέταξεν εἰς τὸν δρόμον.

Ε΄.

Ἔπεσα ἐντὸς τοῦ πηλοῦ. Ἡ βροχὴ ἔξ ἐνὸς ἀνεδεί-
κνυε τὴν φυσικὴν μου λευκότητα, ἔξ ἄλλου μὲ ἐρρύ-
παινε πλειότερον. Μετὰ τὴν βροχὴν τὸ ψῦχος μὲ ἀπε-
ξήρανε ὡς λίθον. Διήλθον νύκτα φρικώδη. Τὰ φορ-
τηγὰ ἀμάξια τρεῖς ἠπείλησαν νὰ μὲ κατασυντρίψωσιν,
οἱ δὲ πόδες τῶν διαβατῶν μυριάκις. Ἡνχόμην ν' ἀνα-
τείλῃ ἡ ἡμέρα, ὡς νὰ ἠδυνάμην νὰ ἐλπίσω ἄλλο ἢ

νά ταφῶ ζῶν ἔτι, ἐντὸς τοῦ πηλοῦ ὑπὸ βαρεϊάν τινα πτέρναν. . .

Ἡ ἡμέρα ἤλθεν. Εἰς ἕκαστον βῆμα πονῶ νομίζον, ὅτι ἔρχεται κατ' ἐμοῦ. Ἐλεος, διαβάτα, μὴ μὲ συντριψῆς! Νομίζω, ὅτι εἶνε ὁ σβέσας με χάριν ἐνὸς λογοπαιγνίου, ὁ πρῶτος αἴτιος τῆς δυστυχίας μου, καὶ λέγω: Δὲν μνησικακῶ. Ἴσως εἶνε τις τῶν χορευτῶν: Λυπηθῆτέ με, σᾶς ἐφώτισα καὶ ἐγώ! Ἴσως εἶνε ὁ πατήρ, οὔτινος ἐφώτισα τὴν πάσχουσαν κόρην κ' ἔρχεται νὰ μὲ ἐγείρῃ. Τίποτε. Ἴσως εἶνε ἡ φιλάρεσκος, ἧς ὑπηρετήσα. . . τὴν ιδιοτροπίαν, ὁ ἐραστής, οὔτινος ἐβοήθησα τὸν ἔρωτα: Σώσατέ με. Ἴσως εἶνε ὁ κλέπτης, εἰς ὃν ἔδειξα τὸ πολύτιμον κόσμημα: ὦ! σὺ μὴ μ' ἐγγίσης. . .

Εἰς ἕκαστον βῆμα πλησιάζον, αἰσθάνομαι πόνον. Ἄλλὰ κοῦφόν τι βῆμα σταματᾷ πρὸ ἐμοῦ: Ἐλεος! Μὲ ἐγείρει: Εὐχαριστῶ. Εἶνε παιδίον πτωχόν, ρακένδυτον, ριγοῦν· μὲ καθαρίζει διὰ τῆς ἄκρας τοῦ φορέματός του καὶ μὲ ρίπτει ἐντὸς τοῦ θυλακίου του: Ὁ Θεὸς νὰ σοῦ δώσῃ ὅ,τι μοῦ χαρίζεις.

Γ'.

— Παιδί μου, μία ἀρχόντισσα ἤλθε καὶ μοῦ ἔφερε ζεστὰ φορεματάκια γιὰ νὰ τὰ βάλῃς αὔριο ποῦ εἶνε Χριστούγεννα. Τώρα δὲν ἔχομε φῶς νὰ τὰ ἰδῆς. Τὰ βλέπεις αὔριο. Μόνο, σὰν θὰ κάμῃς τὴν προσευχή σου, νὰ παρακαλέσῃς τὸν Θεὸν καὶ γι' αὐτήν.

— Μάνα, ποῦ εἶνέ τα, θέλω νὰ τὰ ᾽δῶ τώρα, μα-
νοῦλά μου.

Μετὰ τὰς λέξεις ταύτας ὁ παῖς μὲ ἐξήγαγεν ἐκ
τοῦ θυλακίου του, ἐν ᾧ ἀπὸ ἡμερῶν μὲ εἶχε λησμο-
νημένον, μὲ ἦναψε καὶ κρατῶν με μετ' εὐλαβείας, ἧς
δὲν εἶχόν ποτε ἀξιωθῆ

— Μάνα μου, ἔχω ἓνα κεράκι, δός μου τὰ φορε-
ματάκια μου.

Οὐδέποτε ἤλπισα ὠραιότερον θάνατον. Ἄνευ ἐμοῦ
θὰ ἐβράδυνεν, ἔστω καὶ ἐπὶ μίαν νύκτα, ἡ εὐδαιμο-
νία δύο ἀνθρώπων. Πηδᾷ ἐκ χαρᾶς ὁ παῖς, ἐξετά-
ζων τὸ νέον καὶ θερμὸν φόρεμα, παρατηρῶν τὰ θυ-
λάκια, ἀναστρέφων τὰς χειρίδας, σκιρτᾷ ἐξ ἠδονῆς,
γελᾷ, χειροκροτεῖ, τὸ καταφιλεῖ. Ἀσπάζεται καὶ ἡ
μήτηρ τὸν υἱὸν της καὶ αἱ τελευταῖαί μου ἀκτῖνες πί-
πτουσιν ἐπὶ τῶν δακρυβρέκτων ὀφθαλμῶν της.

Ἦδη ἡ θρουαλλίς μου, ὑποσκαφεῖσα, κλίνει, βρα-
δέως καταπίπτουσα . . . Μήτηρ καὶ υἱὸς στρέφουσιν
ἐπ' ἐμοῦ γλυκὺ βλέμμα. Καὶ ἐνῶ σβύνομαι διὰ παν-
τός συμπαθῆς μὲ προπέμπει ἀποχαιρετισμὸς ἐκ τοῦ
στόματός των.

— Ἄχ! Τὸ καῦμένο τὸ κεράκι.

ΤΟ ΣΚΥΛΑΚΙ ΤΗΣ

« — Ἡ Τριανταφυλλιά ἦταν μεγάλη ἀρχοντοπούλα ἔμμορφη, πλούσια καὶ ζηλεμένη καὶ εὐγενική. Τὸ Μεσολόγγι δὲν εἶχε νὰ δείξῃ ἄλλην σὰν κι' αὐτήν, καὶ ὁ ἴδιος ὁ Μυλόρδος, ὅταν τὴν εἶδε, ποῦ εἶχε γυρίσει τόσον κόσμον κι' ἀπάντησε τόσαις ἔμμορφιαῖς, εἶπε, πῶς τέτοιαις τριανταφυλλιαῖς δὲν ἀνθίζουσε σὲ ἄλλα μέρη ἀπὸ τὰ ἴδικά μας.

« Ἐξω ἀπὸ τῆς χάρις τοῦ προσώπου καὶ τῆς καρδιᾶς της, εἶχε καὶ καλά, σὰν μοναχοκόρη, ποῦ λίγαις τὰ ἔχουνε. Ἡ κασέλα της ἦταν γεμάτη ἀπὸ μετάξι καὶ χρυσαφικό. Σὰν τὴν ἀνοίγε, θαυροῦσες πῶς βλέπεις μὲ τὰ μάτια σου, ἐκεῖνα ποῦ λὲν τὰ παραμύθια. Τί στόφαις, τί ἀσημικό, τί διαμαντόπετραις, τί μαργαριτάρια ἦταν ἐκεῖνα! Σοῦ ἐθάμπωναν τὰ μάτια.

« Μὰ τί νὰ τὰ κάμης ὅλα τοῦ κόσμου τὰ καλά, σὰν σοῦ λείπη τὸ καλῆτερο; Τί νὰ τὰ κάμης τὰ

ρόδα τοῦ προσώπου καὶ τὰ κιχλιμπαρένια κομπολόγια, ὅταν σοῦ λείπη ἐκεῖνο, ποῦ σὰν τὸ ἴδῃ ὁ ἄνθρωπος κάτω πρέπει νὰ σκύφῃ καὶ νὰ τὸ σηκώῃ καὶ νὰ τὸ φιλήῃ;

«Τῆς ἔλειπε τὸ ψωμί τῆς Τριανταφυλλιάς. Μαῦρο χέρι τῆς ἄρπαζε καὶ τῆς στριφογύριζε μέσα ἔς τὰ στήθια της τὰ σωθικά. Τὰ χεῖλια της εἶχαν ζαρώσει, ἢ ὄψι της εἶχε γίνει λεμόνι ἀπὸ τριαντάφυλλο. Ἄντι νὰ περιπατῇ περήφανα σὰν πέρδικα, ἐτραβοῦσε τὰ πόδια της γιὰ νὰ πᾶῃ ἀπὸ τὴ μιὰ ἄκρη ἔς τὴν ἄλλη. Ἡ Τριανταφυλλιά ἐπεινοῦσε.

«Ἐπεινοῦσε κι' αὐτή, ὅπως ἐπεινοῦσαν καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι. Οἱ ἄπιστοι εἶχαν ζωσμένο τὸ Μεσολόγγι, κι' ἀπὸ ἡμέραις μῆτε φλοῦδα δεντροῦ δὲν ἔμεινε νὰ φάγουν τόσοι χριστιανοί. Ὁ Θεὸς ἤξεύρει μὲ τί πέτσιά ἐζητοῦσαν νὰ στυλώσουν τὴν κοιλιὰ τους. Ὁ Θεὸς ποῦ ἀκούει ὅλων τῶν ἀνθρώπων τοὺς ἀναστεναγμούς, ἐκεῖνος μόνον ἤξευρε τί πόνος ἔβραζε ἔς τὰ στήθια τῆς μάνας γιὰ τὸ πεινασμένο της παιδί, ἔς τὰ στήθια τοῦ παιδιοῦ γιὰ τὴν πεινασμένη του τὴν μάνα.

«Ἡ Τριανταφυλλιά μῆτε μιὰ φορὰ δὲν παραπονήθηκε. Τὸ ἔρριχνε στὸ γέλιο γιὰ νὰ διώξῃ τῆς ἐννοιαίς ἀπὸ τῆς μάνας της τὴν καρδιά. Μὰ ἦτανε τόσο παράξενο, τόσο κρύο τὸ γέλιο της, ποῦ σὲ κάθε στιγμή μιὰ ἀνατριχίλια ἀνεβοκατέβαινε ἔς τὸ κορμί

τῆς μάνας της. Καὶ ἐγελοῦσε κι' αὐτή, καὶ ἐγεμί-
ζανε δάκρυα τὰ μάτια της. Καὶ ἔπεφτε ἡ μιὰ στὴν
ἀγκαλιὰ τῆς ἄλλης, γιὰ νὰ σβύσουν μ' ἓνα φιλὶ τὸ
ψεύτικο γέλιο των καὶ τὰ ἀληθινὰ των δάκρυα.

«Εἶχε κι' ἄλλον ἓνα καῦμὸ ἡ Τριανταφυλλιά. Μι-
κρὸ καῦμὸ ἀλήθεια, μὰ εἶνε μικρὴ καὶ ἡ βελόνα
ποῦ ἀγκυλώνει καὶ πονεῖ. Εἶχε ἓνα σκυλάκι ἔμμορφο
δλάσπρο χαριτωμένο, ποῦ τὴν ἀγαποῦσε καὶ δὲν
ἤμποροῦσε νὰ κάμῃ χωρὶς αὐτὴν. Ὁ καῦμένος ὁ
Λολὸς γιὰ τὸ δέ τον πῶς εἶνε μαζεμένος 'στὴ γωνιά
καὶ δὲν μπορεῖ νὰ σύρῃ τὰ πόδια του, ν'ἀρθῇ κοντὰ
της, νὰ τῆς γλύψῃ τὸ χέρι καὶ νὰ τῆς κουνήσῃ τὴν
οὐρά. Μὰ ὅταν πεινᾷ ἡ κυρά, ὅταν πεινοῦν οἱ ἄν-
θρωποι, τί νὰ φάγουν τὰ ἔρημα τὰ σκυλιά;

«Ἄχ νὰ εἶχε ἓνα κομμάτι ψωμί ἡ Τριανταφυλλιά
νὰ τῶδιδε τῆς μάνας της. Κι' ἂν ἐπερίσσευε λιγάκι,
μὲ πόση χαρὰ θὰ τὸ μοιραζότανε μὲ τὸν καῦμένο τὸ
Λολό; — Ἀλήθεια ποῦ εἶνε ὁ Λολός; Τὸν γυρεύει ἀπὸ
δωμάτιο σὲ δωμάτιο, ἀπὸ γωνιά σὲ γωνιά. Πάει ὁ
Λολός, ἐχάθηκε. Θὰ τῆς τὸν πῆραν. . . θὰ ψόφησε
καὶ τῆς τὸν πέταξαν. . . ἢ, μὰ αὐτὸ δὲν τὸ πιστεύει,
ἢ. . . ἐπῆρε τῶν ματιῶν του κ' ἔφυγε νὰ πάῃ ἄλ-
λοῦ, νὰ βρῇ ψωμί, νὰ φάῃ ὁ φτωχός.

«Ἦρθε ὁ πατέρας τῆς Τριανταφυλλιάς χαρούμενος
ἀπ' ἔξω. Καλὸ τοῦ ἔτυχε μεγάλο. Ἐδωκε πολλὰ,

ἀλήθεια, μὲ χρυσάφι τὸ ἐπλήρωσε, ἀλλὰ τὸ ἔπηρε αὐτὸς καὶ ὄχι ἄλλος, τὸ ἀρνάκι τὸ μικρό, πεῦ ἔτυχε νὰ βρῆ στὴν ἀγορά... Καὶ τῷδωκε γρήγορα νὰ τὸ ψήσουν. Χαρὰ μεγάλη εἰς τὸ σπίτι ἐβασίλευε. Ἡ μάνα ἐγλυκογέλα εἰς τὴν κόρη της κ' ἐκεῖνη ἐγλυκογέλα κ' ἄστραφταν τὰ μάτια της ἀπὸ χαρὰ, ὅπου θὰ ἴδῃ νὰ τρώγουν ὁ πατέρας καὶ ἡ μάνα της.

«Ἐψήθηκε τ' ἀρνάκι. Ὅποιος τρώγει δύο καὶ τρεῖς φοραῖς τὴν ἡμέρα καὶ ποτέ του δὲν ἐπείνασε, μήτε νὰ ἔπῃ μπορεῖ, μήτε νὰ καταλάβῃ τὴν χαρὰ τῆς Τριανταφυλλιᾶς, τοῦ πατέρα καὶ τῆς μάνας της. Ἡ κόρη συχνὰ συχνὰ σηκώνει τὰ μάτια στὸν οὐρανὸ καὶ κάνει προσευχή. Οἱ ἄλλοι... κρυφοβλέπονται σὰν κάτι μυστικὸ νὰ ἔχουνε...

«Κι' ἄξαφνα κοκκινίζουν, ὅταν ἡ Τριανταφυλλιᾶ, μὲ τὴ γλυκειὰ της τὴ φωνὴ καὶ μ' ἓνα δάκρυ εἰς τὰ μάτια της, λέγει λυπητερὰ λυπητερὰ:

— Νὰ εἶχα τὸν καῦμένο τὸ Λολὸ νὰ τοῦδιδα τὰ κοκκαλάκια...»

Η ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΟΥ

Ὅτε ἦτο νέος, ἦτο ὁ ἱπποτικώτατος τῶν νέων. Εἶχε τὸ θάρρος νὰ κηρύξη σταυροφορίαν καθ' ὅλων τῶν ἐγκαταλειπόντων τὰς ἐρωμένας των, καθ' ὅλων τῶν βασανιζόντων τὰς συζύγους των. Τὸ ν' ἀκούσῃ ἀπλῶς, ὅτι ἀνὴρ ἐκακομεταχειρίσθη γυναῖκα, οἰοσδήποτε ἀνὴρ, οἰανδήποτε γυναῖκα, ἤρκει καὶ μόνον τοῦτο νὰ τὸν φέρῃ εἰς ἀληθῆ παραφροσύνην. Εἰς τὸ ἄκουσμα ἔφρισεν, ἐξηγριοῦτο, αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς του ἠγείροντο ὡς μυχρία ῥάβδοι ἐπιθετικαὶ κατὰ τοῦ ἐνόχου, αἱ χεῖρές του συνεσφίγγοντο εἰς γρόνθους ἀπειλητικούς, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐγίνοντο κατακόκκινοι καὶ ἔπρεπε νὰ παρέλθῃ ὥρα πολλὴ μέχρις ὅτου καταπραῦνθῶσι τὰ ἐξεγερθέντα νεῦρά του, ὅπως καταπέσωσιν αἱ ἀνυψωθείσαι τρίχες του, ὅπως λυθῶσιν οἱ συσφιγθέντες γρόνθοι του, ἀφίνοντες ἐπὶ τῆς παλάμης βαθέα τὰ ἴχνη τῶν ἐμπηχθέντων ὀνύχων του ἢ κάποτε καὶ καταρρίπτοντες τὸ πρὸ αὐτοῦ τυχὸν ἔπιπλον.

Δὲν ἦτο ὁμως πάντοτε τόσον ἀνώδυνος ἡ ὀργή του, τὸ φοβερότερον τῶν ἐλαττωμάτων του, καὶ ἡ ζῶσα ἀπόδειξις, ὅτι ἂν οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι κατάγωνται ἐκ πιθήκων, οἱ ὀργίλοι ἔλκουσι τὸ γένος ἐκ πολὺ φοβρωτέρων θηρίων. Πολλάκις περιπατῶν καθ' ὁδὸν καὶ ἀκούων ἀγροῖκόν τινα ἢ ὑποπτον ἔκφρασιν, ἐκφερομένην ὑπὸ μεθύσου ἢ χυδαίου τινὸς πρὸς διερχομένην γυναῖκα ἢ κόρην, ἐλάμβανεν ἀμέσως τὸ πρᾶγμα ὡς προσωπικὴν του προσβολήν, ἐπετίθετο διὰ τῆς ράβδου, τοῦ ἀλεξιβρόχου, ἢ τῶν χειρῶν του καὶ συχνάκις, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐξήρχετο τοῦ ἀγῶνος μὲ τὴν ἱκανοποίησιν μὲν, ὅτι ἐξετέλεσεν ἱερὸν καθήκον, ἀλλὰ καὶ μὲ κανένα ὀδόντα ὀλιγώτερον. . .

Καὶ εἶνε μὲν ἀληθές, ὅτι κατόπιν ὠρκίζετο εἰς τὸ δυσαναπλήρωτον κενόν, ὅπερ ἀφῆκεν ὁ μακαρίτης, ὅτι θὰ συγκιρονᾷ τοῦ λοιποῦ τὴν ὀργήν του ἐν παρομοίαις περιστάσεσιν ἀλλ' ἦρκει ἡ πρώτη παρουσιαζομένη, ὅπως τὸν καταδείξῃ ἐπίορκον καὶ ἐγκολάψῃ ἐπὶ τῆς ἑτέρας τῶν παφειῶν του τεμάχιά τινα κηρωτοῦ, ἀποκρύπτοντα τὰς ἀμυχάς, ἐξ ὧν διέφυγεν ὁ ὄρκος του.

* *
*

“Ὅλα δὲ ταῦτα, διότι χωρὶς νὰ εἶνε ἐραστής ὅλων τῶν γυναικῶν,—δὲν λέγω σύζυγος—εἶχε τὴν πλήρη πεποίθησιν, ὅτι τελειότερον καὶ μᾶλλον ἀμεμπτον πλάσμα οὐδ' ὑπάρχει, οὐδὲ εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ

ἐν τῷ κόσμῳ ἀπὸ τὸν ἄπτερον αὐτὸν ἄγγελον. Εἶτε γραιῖα, εἶτε νέα, εἶτε εὖμορφος, εἶτε ἄσχημος ἢ γυνὴ τῷ ἐφαίνετο οὐράνιον τι δημιούργημα, ἔχον ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολήν, οἶαν τὰ ἄνθη καὶ τὸ φῶς, ἀλλὰ εἰς μεῖζονα. ἀνυπολόγιστον δύναμιν. Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἀντιπροσωπεύῃ αὐτὸν ἐν τῇ γῆ. Ἐκ τοῦ στόματός της ἐξήρχετο μουσική· ἐκ τοῦ βλέμματος εὐτυχία. . Ἡμεῖς δὲ οἱ ἄνδρες, δι' οὓς ἀπεστάλη ἄνωθεν τὸ ἀρωματοφόρον καὶ φωσφόρον τοῦτο πλάσμα, ἔδει γονυκλινεῖς νὰ τὸ λατρεύωμεν, μετὰ στοργῆς μητρικῆς νὰ τὸ φυλάσσωμεν, μετὰ πίστεως καὶ εὐγνωμοσύνης νὰ τὸ ἀτενίζωμεν. Ἡπόρει μάλιστα πῶς μεταξὺ τόσων θρησκειῶν οὐδαμοῦ ἀνέγνωσέ τι περὶ Γυναικολατρίας· καὶ φρονῶν ὅτι δὲν εἶχε γεννηθῆ ἀκόμη ὁ προφήτης αὐτῆς, κρυφὰ διελογίζετο, ὅτι ἴσως ἦτο αὐτὸς οὗτος, εἰς αὐτὸν δὲ ἀπέκειτο ν' ἀποκαλύψῃ ἐν καιρῷ τὴν ἀληθῆ πίστιν.

Μολονότι δὲ πολλὰ εἶχεν ἀκούση καὶ ἀναγνώση κατὰ τῶν γυναικῶν, ἀντὶ νὰ κλονισθῆ ἢ πρὸς τὴν ἄπειρον αὐτῶν ἀγαθότητα πεποίθησίς του, τοῦναντίον ἐνισχύετο αὐτὴ καὶ ἐξηγείρετο ἢ ὀργή του, κατὰ τῶν ταπεινῶν σνκοφαντῶν, οἵτινες ἀδυνατοῦντες νὰ φθιάσωσι μέχρι τοῦ θεσπεσίου πλάσματος, ἐξέχεον τὴν κακίαν των κατὰ τῆς ἀμνησικάκου, τῆς ἀγγελικῆς, τῆς μελιπλάστου ταύτης ὑπάρξεως!

Ἰπλότης, ὅπως αὐτός, ἦτο δυνατὸν νὰ παρακούσῃ εἰς παράκλησιν κυρίας;— Εἶχε λησιμονήσῃ ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆς αἰθούσης της μικρόν τι δέμα καὶ θὰ τὸν πα-

ρεκάλει...—'Αλλὰ νὰ μὴ σᾶς δώσω κόπον...— Καλὲ τί κόπον, κυρία μου.—'Αλλὰ δὲν εἶνε πράγμα ἄξιον τόσου δρόμου... Δὲν ἤκουσεν οὐδὲ λέξιν ἄλλην καὶ ταχέως ὤρμησε πρὸς τὸν ἱκανῶς ἀπέχοντα οἰκόν της. Εἶχον ἡμίσειαν ὥραν μέχρι τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ σιδηροδρόμου καὶ θὰ ἐπρόφθανον βεβαίως. Οὐδέποτε ἐπεριπάτησε τόσον ταχέως. Ἔτρεχε κυριολεκτικῶς, τόσον δὲ πολύ, ὥστε δὲν γνωρίζω πῶς, ἐκ τῆς βίας του, ἔπεσε χαμαὶ τὸ μικρὸν δέμα καὶ ὑπανοιχθέντος τοῦ περικαλύμματος εἶδε, χωρὶς βεβαίως νὰ τὸ θέλῃ, ὅτι περιεῖχε τοῦτο ὀλίγην ποῦδραν καὶ ἐν πτερόν... Πράγματι, ὅπως τὸ εἶπεν ἡ κυρία, δὲν ἤξιζε τὸν κόπον, ἀλλὰ ὑπηρετεῖ κυρίαν, ἦτο καθῆκον, καθῆκον ὑπέρτατον!

Καὶ ὅτε μετὰ τινὰς ἡμέρας, ἐν κινδυνωδεστάτῃ καταστάσει, ἔνεκα δεινῆς περιπνευμονίας, δι' ἣν σχεδὸν τὸν εἶχον ἀποφασίση οἱ ἰατροί, ἐσκέπτετο ὅτι αἰτία τοῦ παθήματός του ἦτο ὁ δρόμος ἐκεῖνος, γλυκὸν μεϊδιάμα περιέβαλλε τὴν ὠχρὰν ὄψιν του, τὸ μεϊδιάμα τῶν μαρτύρων τοῦ καθήκοντος — καὶ εὐτυχῆς ἐλογίζετο, ὅτι ἀποθνήσκει πιστὸς εἰς τὴν θρησκείαν, ἣς οἱμοὶ! δὲν ἦτο πέπρωμένον νὰ γείνη ὁ Μεσσίας...

* *
*

Ἐσώθη ἄλλ' ἡ ἀνάρρωσις του ὑπῆρξε βραδεῖα. Ὁ ἰατρὸς μάλιστα συνεβούλευσε ν' ἀλλάξῃ κλίμα, ἄλλ'

ἡ οικονομική του κατάστασις δὲν ἦτο ὠραία, ὅσον τὰ αἰσθημάτα του. Ἠρκέσθη εἰς τὴν ἐνοικίασιν ἐνὸς δωματίου ἐν τινι ξενοδοχείῳ γειτονικοῦ χωρίου, καὶ ἐν αὐτῷ σιωπηλὸς καὶ μόνος διήρχετο τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Ἰουνίου, καταγινόμενος εἰς τὸ νὰ μὴ παραβαίῃ τὰς δέκα ἐντολάς τοῦ ἱατροῦ, ὧν δύο,—ἐφ' ὧν ὅλοι οἱ νόμοι καὶ οἱ προφηταὶ ἐκρέμαντο, κατὰ τὴν ἔκφρασίν του,—ἦσαν νὰ μὴ ἐξέρχεται τοῦ δωματίου του καὶ ν' ἀποφεύγῃ πᾶσαν σύγχυσιν.

Ἄλλ' ὅταν δὲν εἶνε εὐκόλον νὰ τηρῇ τις τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ μεθ' ὅλην τὴν ἐνίσχυσιν, ἦν τῷ παρέχει ἢ πρὸς αὐτὸν πίστις του, πῶς νὰ μὴ παραβῇ, ἀπαξ τουλάχιστον, τὰς ἱατρικὰς, ἀφοῦ προσέρχονται ἐξ ἀνθρώπου, ὅστις τὴν παραμονὴν ἀκριβῶς τὸν εὔρεν, ὡς εἶπεν, ὑπὲρ ποτε καλῆτερα, ἐνῶ αὐτὸς ἦσθάνετο, ὅτι ἦτο ὑπὲρ ποτε χειρότερα;

Καὶ πῶς νὰ μὴ τὰς παραβῇ ὅταν αἷτιον ὑψίστης σημασίας καὶ ἀνάγκης τῷ ἐπέβαλλεν ἐν ὀνόματι τῶν ἱερῶν καὶ τῶν ὁσίων τὴν παράβασιν;

* *

Ἦγνόει ποιοὶ κατόικουν ἐν τῷ παρακειμένῳ δωματίῳ τοῦ ξενοδοχείου, ὅπως ἀγνοῖ τις ποῖα αἰσθημάτα δύναται νὰ εὔρη ἐν τῇ καρδίᾳ ἀστάτου ἀνδρός. Τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἀφίξεώς του ἤκουσεν ὅτι κατόικει πλούσιός τις ζωέμπορος, τὴν ἐπομένην πτωχός τις διδάσκαλος καὶ τὴν τρίτην ἄγνωστός τις. Ἐκτοτε τὸ

δωμάτιον, ὅπερ δὲν ἐζητεῖτο καὶ πολὺ, διότι εὐρίσκειτο μόνον μετὰ τοῦ ἰδικοῦ του ἐπὶ τοῦ ἄνω πατώματος, ἔμενε κενόν, ὅτε αἴφνης ἐν πλήρει νυκτὶ ἀκούει φωνὰς ἕξ αὐτοῦ προερχομένας. Ἴδου νέος γείτων. Ἄλλ' αἱ φωναὶ ἦσαν συμμιγεῖς, ἀνδρικαὶ καὶ γυναικεῖαι. Μετὰ μικρὸν διακρίνει μόνον γυναικεῖαν φωνὴν ὄξυνομένην, καθισταμένην ἰσχυροτέραν, παροξυνομένην. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡ φωνὴ μεταβάλλεται εἰς κραυγὴν δυνατὴν τὸ πρῶτον, ἀγρίαν κατόπιν, σπαρακτικὴν ἐν τέλει.

Θὰ πάσχη ἢ πτωχὴ ἐψιθύρισε μετὰ συμπαθείας, ἐγειρόμενος δ' ἐκ τῆς κλίνης του καὶ ῥίψας ἐπάνω φόριον ἐπὶ τῶν ὤμων του, ἐπλησίασέ πρὸς τὸ παράθυρον, ἵνα ἀκούσῃ καλῆτερον, ἢ ἐζήτουν συνδρομὴν, ἢ ἠδύνατο εἰς τίποτε νὰ χρησιμεύσῃ.

Διέκρινε τότε, ὅτι ἀκριβῶς ἡ φωνὴ ἐκάλει εἰς βοήθειαν. Γυνὴ κινδυνεύει. . . ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ ἐνεδύθη· ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ἤκουσε βαθεῖαν χαμηλὴν φωνὴν ἄνδρος καὶ βήματα βαρέα, ἅτινα ἐπηκολούθησε στιγμαία σιγή.

Θρόμβοι ἰδρωτὸς ἐκάλυψαν τὸ μέτωπον καὶ τὸ σῶμά του. Ἐρριψε δεύτερον ἐπάνωφόριον ἐπὶ τῶν ὤμων του καὶ ἠγνόει τί νὰ πράξῃ, τί νὰ σκεφθῇ, ὅτε κραυγὴ φρικωδεστέρα τῶν πρώτων ἀντήχησεν, εὐκρινῶς δὲ διεκρίνοντο αἱ λέξεις·

— Θέλεις νὰ μὲ σκοτώσῃς, ἄθλιε, κακοῦργε.

Θεὲ μου! ἐψιθύρισε.

— Μὲ ἡῦρες μονάχη καὶ θέλεις νὰ μὲ σκοτώσης.
Μητέρα μου! Μητέρα μου!

Γυνὴ μόνη, κινδυνεύουσα, δολοφονουμένη ἴσως!
Κακούργημα πρόκειται νὰ τελεσθῆ. Οὐδὲ περὶ ὑγείας,
οὐδὲ περὶ ζωῆς ἐσκέπτετο πλέον· οἱ τρέμοντες πό-
δες του ἐνισχύθησαν ἐκ τοῦ σθένους τῆς ψυχῆς του.
Ἔρπασε βαρεῖαν ῥάβδον, τὸ μόνον ὄπλον, ὅπερ
εὗρισκετο παρ' αὐτῷ καὶ ὤρμα πρὸς τὴν θύραν
τοῦ δωματίου του, ὅτε κρότος πίπτοντος σώματος
ἐκλόνισε τὸ ἔδαφος ὅλου τοῦ πατώματος, τὴν δὲ ψυ-
χὴν του παρ' ὀλίγον ν' ἀποσπάσῃ ἢ θρηνώδης καὶ
σπαρακτικῆ κραυγῆ:

* — Μ' ἐσκότωσεν! ἐχάθηκα!

Καὶ νεκρὸς ἂν ἦτο θὰ ἐξηγείρετο καὶ θὰ ἐξετέ-
λει θαύματα ἂν τὸν ἐκάλει πρὸς βοήθειαν τοιαύτη
γυναικὸς κραυγῆ. Ἐν μιᾷ στιγμῇ εὗρισκετο πρὸ τῆς
θύρας τοῦ παρακειμένου δωματίου, δι' ἑνὸς λακτί-
σματος ἐξηκόντισεν αὐτὴν πρὸς τὰ ἔσω καὶ δι' ἑνὸς
βλέμματος ἐζήτησε νὰ ἐξετάσῃ κατὰ τίνος ἔδει νὰ
ἐπιτεθῆ, καίτοι προεῖδεν ἤδη διὰ τῆς φαντασίας τὴν
ἀπαισίαν εἰκόναν, ἣτις θὰ παρίστατο πρὸ αὐτοῦ. Προ-
εῖδε γυναῖκα ἐκτάδην κειμένην, πλέουσαν ἐντὸς λί-
μνης αἵματος, μὲ πολλὰς χαινούσας ἐπὶ τοῦ στήθους
πληγὰς. Ἄνδρα ἄγριον ἰστάμενον ἄνωθεν αὐτῆς μὲ
μακρὰν καὶ αἰμοσταγῆ μάχαιραν εἰς τὴν χεῖρα, βλο-

συρῶς προσβλέποντα τὸ θυμὰ του, ἢ ἀνοίγοντα τὸ παράθυρον, ἵνα πηδήσῃ καὶ σωθῆ ἀπὸ τοὺς ὄνυχας τῆς δικαιοσύνης, ἧς τὸ πρῶτον κτύπημα θὰ τῷ κατέφευεν ἢ ῥάβδος του.

Δειλὸς δὲν ἦτο. Φρίκη ὅμως τὸν κατεῖχεν ἤδη καὶ ἤρχισαν νὰ τρέμωσι τὰ γόνατα του, νὰ πάλλῃ βιαϊότερον ἢ καρδία του, νὰ σταματήσῃ ὀλοσχερῶς ἡ ἀναπνοή του. Ἡσθάνετο ὅτι τὸν ἐγκατέλειπον αἱ δυνάμεις του καὶ ἐν τῷ ἀκαριαίῳ ἐκείνῳ χρονικῷ διαστήματι, τῷ μυριστῷ τῆς στιγμῆς, ὅπερ ἐμεσολάβησε μεταξὺ τοῦ βιαίου ἀνοίγματος τῆς θύρας καὶ τῆς θέας τοῦ δωματίου, τὸ πᾶν θὰ ἔδιδε γὰ μὴ ἴδῃ τίποτε, νὰ μὴ φθάσῃ τὸ βλέμμα του ἐπὶ τῆς φοικώδους εἰκόνας.

Ἐπὶ τῆς τραπέζης ἔκαιε λαμπτήρ, χύνων ἄφθονον φῶς ἐφ' ὅλον τοῦ δωματίου. Δεξιόθεν ἐκάθητο ἀνὴρ τεσσαρακοντούτης περίπου, κρατῶν ἐν τῇ δεξιᾷ μικρὸν ἐξ ἐλέφαντος κοπτήρα, δι' οὗ ἔκοπτε τὰ φύλλα περιοδικοῦ τινος, ἀριστερόθεν δέ, χαμαί, ἐπὶ μικροῦ τάπητος κατακειμένη, ἠγείρετο ἤδη κατὰ τὸ ἡμισυ, ὠραία γυνή, ἄτακτον ἔχουσα τὴν κόμην, ἀγρίαν τὴν ὄψιν, ἀλλ' ἀδακρύτους τοὺς ὀφθαλμούς.

Εἰς τὸ βίαιον ἀνοιγμα τῆς θύρας ἔστρεψαν ἀμφότεροι τὰ βλέμματα πρὸς αὐτόν.

Ἡ φυσιογνωμία τοῦ ἀνδρὸς ἐμαρτύρει θλίψιν βαθεῖαν ἢ τῆς γυναικὸς ἀγανάκτησιν. Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἦσαν ἡμεροί, συμπαθεῖς, ἐκείνης ἄγριοι παράδοξοι...

Τὸ ὅλον ὁμως τῆς σκηνῆς οὐδαμῶς ἐδικαιολόγει τὸ λάκτισμα, ὅπερ κατήνεγκεν ἐπὶ τῆς θύρας. Ἐπὶ στιγμὴν ἔμεινεν ἐμβρόντητος καὶ οὐδὲ λέξιν ἠδυνήθη ν' ἀρθρώσῃ. Κατέβαλε τέλος τὰ τελευταῖα λείψανα τῶν δυνάμεών του καὶ διὰ φωνῆς τρεμούσης ἠρώτησεν, ὡς ἔξ ἐνστίχτου ἀποτεινόμενος μᾶλλον πρὸς τὸν κύριον.

— Ἦθέλατε τίποτε;... Μὲ συγχωρεῖτε ἄν... ἤκουσα... ἐνόμισα.....

Ὁ κύριος ἠγέρθη τότε, ἔστρεψε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὴν κυρίαν, καὶ ἀφοῦ τὴν παρατήρησεν ἐπὶ τινα δευτερόλεπτα διὰ βλέμματος, ὅπερ εἶνε ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ περιγραφῆ, ἀλλ' ὅπερ ἦτο κοᾶμα αὐστηρότητος, ἐπιτιμήσεως, πόνου, ὀδύνης, ἐπλησίασεν εὐγενῶς πρὸς τὴν θύραν, ἐπὶ τῆς φλιας τῆς ὁποίας ὁ ἱπποτικός ἐπισκέπτης μὲ τὴν ὠχρὰν ὄψιν καὶ τὰ δύο ἐπανωφόρια, ἦτο οἶονεὶ καθηλωμένος:

— Μᾶς συγχωρεῖτε, κύριε, εἶπε διὰ φωνῆς μεστῆς θλίψεως... Ἐπειτὰ ἀφοῦ ἔρριψεν ἐν ἔτι βλέμμα ἐπὶ τῆς κυρίας του, τὸν ἠρώτησεν:

— Εἶσθε ἔγγαμος;

— Ὁχι, ἐπιθύρησεν ἐκεῖνος.

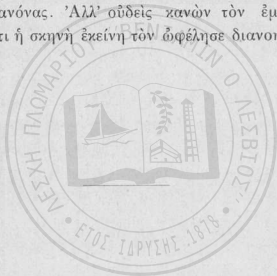
— Τότε... δὲν θὰ ἐννοήσητε ἴσως... ἀλλά... ἡ κυρία μου, ἦτο ὀλίγον ἀδιάθετος, εἶχε τὰ νεῦρά της.

Καὶ ἐπρόφερε τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις μετὰ πολλοῦ κόπου, μετ' ἀληθοῦς ἄλγους.

.

* *
*

Παραδόξως τὴν ἐπαύριον δὲν τὸν εὔρε χειρότερα ὁ ἰατρός. Ἡ ἀλήθεια εἶνε, ὅτι οὐδὲ λέξιν τῷ ἀνέφερε περὶ τοῦ συμβάντος τῆς νυκτός. Δὲν θὰ τολμήσῃ ποτὲ νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ σύγχυσις καὶ ἡ ἀγωνία ἐβελτίωσαν τὴν κατάστασιν τῆς ὑγείας του καὶ ἐπετάχυναν ἴσως τὴν ἀνάρρωσίν του τοῦτο ἀντίκειται πρὸς τοὺς ἰατρικοὺς κανόνας. Ἄλλ' οὐδεὶς κανὼν τὸν ἐμποδίζει νὰ λέγῃ, ὅτι ἡ σκηνὴ ἐκείνη τὸν ὠφέλησε διανοητικῶς.

Ο ΠΕΙΡΑΣΜΟΣ

Ἐὰν μία ἀγαθοεργία ἄνευ δισταγμῶν δύναται νὰ ἐξουδετερώσῃ κακὴν πράξιν καὶ νὰ ἐκμηδενίσῃ τὸ βάρος αὐτῆς ἐν τῇ πλάστιγγι τῆς θείας κρίσεως, ὑπάρχουσιν ἄλλαι ἱκαναὶ ν' ἀποσβέσωσιν, οὐχὶ μίαν, ἀλλὰ συρροὴν κακιῶν, καὶ νὰ ἐξαγνίσωσι βίον ὀλόκληρον ἀμαρτωλοῦ. Εἶνε δ' αὐταὶ αἱ καλαὶ πράξεις αἱ γινόμεναι μετὰ πάλιν δεινὴν πρὸς τὸν πειρασμόν, καὶ ἦταν αὐτοῦ ὑπὸ τῆς ἀρετῆς, καὶ συντριβὴν ἑνὸς πρὸς ἓν τῶν πανισχύρων ὄπλων καὶ γοήτρων του.

Ἄν δὲ τοιαύτη πρὸς τὸν πειρασμόν πάλιν προϋποθέτει δόσιν τινὰ ἀμαρτίας, ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος δέον νὰ τῷ λέγῃ τὸ «ὑπαγε ὀπίσω μου», καὶ οὐδένα, οὐδὲ τὴν συνείδησίν του νὰ ἐρωτᾷ, ἂν πρέπη ν' ἀκολουθήσῃ τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς—μὴ καὶ ὁ Χριστὸς δὲν προέκρινε καὶ ἰδιαζόντως ἐτίμησε τοὺς ἐγκαταλιπόντας, ἔστω καὶ βραδέως, τὴν ὁδὸν τῆς ἀμαρτίας;

Ὁ Ἰωάννης ἐν τούτοις δὲν εἶχεν ἀμαρτίας, νὰ ἐξαγνίσῃ. Ἐπὶ τριάκοντα ἔτη, καθ' ἃ εὑρίσκετο ἐν τῷ

κόσμῳ τούτῳ, ἔζη ἡσυχος μετ' ἐπιθυμιῶν, ὧν δὲν ἤλπιξε πλέον τὴν ἐκπλήρωσιν, μετ' ἐλπίδων, ὧν ἐκάστη παρερχομένη ἡμέρα ἀπέσπα καὶ ἐν πτερόν. Ἡ τύχη τὸν κατεδίωξε πολλάκις, ἀλλ' οὐδέποτε τὸν ἔφερε μέχρι τῶν ἐλκυστικῶν ἀσύλων τῆς ἁμαρτίας. Τὸν ἐμάστισε πολλάκις ἡ πενία, ἀλλ' οὐδέποτε τὸν ἔτυπεν ἡ συνειδήσις. Καθ' ἣν δ' ἐποχὴν τὸν συναντῶμεν ἦτο τόσοσ πτωχός, ὅσον ὁ συνώνυμός του ἅγιος, ἀλλ' ἀτυχέστερος ἐκείνου, διότι πολλάκις ἐξήλωσε τὰς ἀκρίδας καὶ τὸ ἄγριον μέλι του.

Εὐτυχῶς ἦτο σχεδὸν μόνος ἐν τῷ κόσμῳ. Ἡ ἀδελφή του ἀπὸ ἐτῶν εὐρίσκετο εἰς τὰ ξένα ὡς οἰκοδιδάσκαλος πλουσίας οἰκογενείας καὶ οὐδαμῶς ἐπεβάρυνε τὴν θέσιν του. Ἀπαξ τοῦ ἔτους κατὰ τὴν ἐορτὴν του τῷ ἔστελλε ἐπίχρυσόν τινα καρφίδα ἢ κομπον χαρτοφυλάκιον, ἐκεῖνος δὲ ὁ πτωχός, ἐπὶ τρία ἤδη ἔτη, μόνον γλυκεῖς ἀσπασμοὺς ἠδύνατο νὰ τῇ ἀνταποστέλλῃ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐορτῆς τῆς. Ἀλλὰ τῇ ἔγραφε τακτικῶς καθ' ἐβδομάδα, δὲν ἦτο δὲ ὀλίγον αὐτό· ὁ θεὸς γνωρίζει ποσάκις ἐστερήθη τοῦ ἄρτου του, ἵνα ἀγοράσῃ τὸ γραμματόσημον καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του γνωρίζουσι ποσάκις ἐδάκρυσαν ὅτε, ἀντὶ ἐπιστολῆς τῇ ἔπεμπε τυχοῦσαν τινὰ ἐφημερίδα, ἵνα ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς μόνον βεβαιωθῇ περὶ τῆς υγείας του. . . Τῇ ἔγραφεν ὁμως πάντοτε, ὅτι ἦτο εὐτυχῆς καὶ εὐχαριστημένος· ἀλλὰ δὲν ἦτο εὐκόλον ν' ἀπατήσῃ τὴν καρδίαν τῆς ἀδελφῆς.

Μὴ φαντασθῆτε ὁμως τὸν Ἰωάννην ῥακένδυτον,

κατεσκληρότα, μὲ πειναλέαν τὴν ὄψιν καὶ ἄγριον τὸ βλέμμα. Ἦτο νέος καλός, εὖσωμος, ὠχρὸς ὀλίγον, συμπαθητικώτατος τὴν μορφήν καὶ ὄχι βέβαια πλουσίως ἐνδεδυμένος, ἀλλὰ μὲ σεμνὸν πάντοτε καὶ καθάριον φόρεμα. Ἄν εἰς τοὺς πλουσίους εἶνε κόσμος ἢ καθαριότης, εἰς τοὺς πτωχοὺς εἶνε πλοῦτος, ὄν ἵνα συναγάγῃ ὁ καλὸς νέος ἐμόχθει πολὺ. Ἰδίαν διήγησιν θ' ἀπῆτει ἢ ἐξιστόρησις τῶν μέσων, ἅτινα μετεχειρίζετο, ἵνα μόνος του πλύνῃ καὶ σιδηρόνῃ καὶ καθαρίζῃ καὶ διατηρῇ ἀπὸ ἐτῶν εἰς τὴν αὐτὴν ἀξιοπρεπῆ κατάστασιν περιβολήν, παλαίουςαν νικηφόρος πρὸς τὸν καταστροφέα χρόνον.

Ὁ Ἰωάννης δὲν ἦτο νέος ἄνευ ἐπαγγέλματος. Πρὸς τιμὴν τῆς δικαίως ἢ ἀδίκως σατυριζομένης φυλῆς τῶν δικηγόρων, ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἀνήκεν εἰς αὐτήν. Ἀλλὰ δικηγόρος ἄνευ δικῶν. Οὐδεὶς τῶ ἐπαρουσιάσθη ποτέ, ἵνα τῷ ἀναθέσῃ τὴν διεξαγωγὴν μιᾶς ἔστω καὶ ἀσημάντου δίκης. Γραφεῖον ἴδιον δὲν εἶχεν. Ἀγύρτης δὲν ἦτο ἵνα ἐγείρῃ ἀπὸ πρωΐας μέρους ἑσπέρας ὀγκώδη φάκελλον καὶ τρέχῃ πρὸς ἐπίδειξιν ἀπὸ δικαστηρίου εἰς δικαστήριον. Πρὸς τριετίας εἶχε συνεταιρισθῆ μεθ' ἑνὸς συναδέλφου του, ἀλλ' ἐσκέπτετο πολὺ διαφόρος ἐκείνου περὶ τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ μόλις δύο μῆνας διήρκεσεν ὁ συνεταιρισμός των. Πολλάκις δ' ἐκίνει τὴν κεφαλὴν βλέπων τὸν πρόφην συνέταιρον προοδεύοντα.—Ἄν ἤθελα καὶ ἐγώ . . . Ἀλλὰ δὲν ἤθελε νὰ ὑπονομεύῃ συναδέλφους, ν' ἀναλαμβάνῃ δίκας ὑπόπτους, νὰ ἐξαπατᾷ πελάτας

ἀμαθείς. Καὶ ἤρκεϊτο εἰς τὴν ἀντιγραφὴν δικογράφων ὅτε ἐπαρουσιάζετο τοιαύτη τύχη, ἀποφέρουσα αὐτῷ μονόδραχμον ἢ δίδραχμον ἀμοιβήν.

Τὸ βέβαιον εἶνε, ὅτι δὲν εἶχε πλασθῆ διὰ δικηγόρου, ἰδίᾳ δ' οἱ τοῦ ἐπαγγέλματος τούτου γεννῶνται· δὲν γίνονται. Μετὰ μακρὰν σκέψιν ἀπεφάσισεν ὀριστικῶς νὰ ἐγκαταλίπη τοὺς διαδρόμους τοῦ Πρωτοδικείου καὶ νὰ ζητήσῃ θέσιν, ἐν πρώτοις δ' ἐπαρουσιάσθη εἰς γνωστόν του πολιτευόμενον καὶ ἐξεδήλωσε μετὰ τρόμου τὴν ἐπιθυμίαν του. Μετὰ τρόμου διότι ἐνόμιζεν, ὅτι πράττει κακόν τι. Καὶ βεβαίως κακὸν ἔπραττε, ἀφοῦ δὲν εἶχε τὸ θάρρος ν' ἀρνηθῆ τὰ πολιτικά του φρονήματα ἐρωτηθείς. Ὁ δὲ ἀντιφρονῶν πολιτευόμενος ἤγειρε μετ' ἀπορίας τοὺς ὄμους καὶ τὸν ἀπέπεμψε μὲ καλὸν τρόπον, τοῦτέστι μὲ ὑποσχέσεις, ὧν ἡ ἔννοια ἐδήλων ἀρνησιν.

Τὰ ρηθέντα χαρακτηρίζουσιν ἐπαρκῶς τὸν Ἰωάννην. Ἦδη ἄρχεται ἡ ἐξιστόρησις τῆς πάλης, ἣν συνεκρότησε πρὸς τὸν πειρασμόν. Ἐναντι τοῦ οἴκου, ἐν τῷ ὑπογείῳ τοῦ ὁποίου διέμενε, κατοῦκει ἀνὴρ πλούσιος καὶ οἰκογενειάρχης ἀγαθός, ἔχων ἄμαξαν, ὑπηρέτας, κόρην ὠραίαν καὶ φιλομειδῆ, μὴ ὁμοιάζων δὲ ἄλλους πλουσίους κατὰ τὴν ἀγερωχίαν, ἀφοῦ καὶ τὸν Ἰωάννην ἐχαιρέτα προσηνῶς, μόνον διότι τὸν ἔβλεπε συχνάκις καὶ χωρὶς καμμίαν ἄλλην γνωριμίαν. Καὶ ὁ Ἰωάννης ἀπέδιδεν εὐσεβάστως τὸν χαιρετισμὸν χωρὶς οὐδέποτε, συγκρίνων τὴν κατάστασίν του καὶ μεμψιμοιρῶν νὰ φθονήσῃ τὸν γείτονα διὰ τοὺς ὑπηρέτας καὶ τὴν ἄμα-

ξαν τούναντίον, ἐμακάριζεν αὐτὸν διὰ τὴν στοργήν, ἣς ἀπελάμβανε παρὰ τῆς θυγατρὸς, τῆς ὁποίας τὸ μείδιμα καὶ ὅτε ἔμενε μόνος ἐν τῷ ὑπογείῳ του, ἔβλεπεν ὡς γλυκὴ φῶς, ἄγνωστον πόθεν διεισδύον. . . Εἰς ὄνειρα ὅμως εἶχε παύση ἀπὸ τινος νὰ εἶνε τολμηρὸς καὶ διὰ τοῦτο ἴσως οὐδὲν τολμηρότερον περὶ τῆς πλουσίας κόρης ὠνειροπόλησέ ποτε ὁ πάμπτωχος νέος.

Ἡμέραν τινά, φίλος του, γνωρίζων τὰ θλιβερά μυστικά του, τὸν εἶδεν ἀντιχαιρετώμενον ὑπὸ τοῦ πλουσίου γείτονος. — Τὸν γνωρίζεις; — Ναί . . . σχεδόν. — Καὶ δὲν ἀποτείνεσαι πρὸς αὐτὸν διὰ θέσιν τινά; εἶνε πανίσχυρος εἰς ὅλας τὰς Τραπέζας ἰσχύει ὁ λόγος του! Ἐδίστασεν ἐπὶ μικρὸν ὁ Ἰωάννης, ἀλλὰ τὸ φάσμα τῆς ἀνάγκης διέλυσε ταχέως τοὺς δισταγμούς του. Ἔσπευσε πρὸς τὸν πλούσιον καὶ ἐγένετο κάλλιστα δεκτός. Ἐλαβε μάλιστα καὶ ὑπόσχεσιν ταχείας ἀπαντήσεως καὶ προσεκλήθη νὰ ἐπανέλθῃ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. Μετὰ μίαν ἐβδομάδα κατὰ δευτέραν ἐπίσκεψιν ἤκουσε τοὺς αὐτοὺς λόγους καὶ κατὰ τρίτην πάλιν τοὺς αὐτοὺς. Ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι μὴ δυνάμενοι ν' ἀρνηθῶσι καλοὺς λόγους, ἀπρόθυμοι ὅμως εἰς τὴν πραγμάτωσιν αὐτῶν. Ὁ γείτων τοῦ Ἰωάννου ἦτο ἐκ τῶν τοιούτων ὅτε δὲ εἶδεν, ὅτι ἡ ὑπόσχεσις εἶχε δώση τῷ νέῳ δικαίωμα ἀπαιτήσεως, ὅσον ἀόριστον καὶ ἂν θεωρηθῆ τοῦτο, ἤρχισε ν' ἀποφεύγῃ τὸ ὑπομνηστικὸν βλέμμα, ὅπερ οὗτος τῷ ἀπέτεινε συχνάκις εὐρισκόμενος εἰς τὸν δρόμον του. Δις οὐδὲ τὸν ἐχαιρέτησεν, ἀτενῶς δῆθεν παρατηρῶν πρὸς ἄλλην διεύθυνσιν. Ἄλλ' ἦτο θέρος.

Ἦτο ἐποχὴ δικαστικῶν διακοπῶν, καθ' ἧς οὐδὲ ἐν ἀντίγραφον ἠδύνατο πλέον νὰ εὔρη ὁ πτωχὸς δικηγόρος. Ἡμέραι θέρους μεγάλαι, καθ' ἧς πρέπει νὰ φάγη τις, ἅπαξ τοῦλάχιστον. Καὶ ἡ συνήθης ὑπερηφάνεια τοῦ νέου ἠττωμένη δὲν διεμαρτύρετο, ὅτε ἐπὶ ὥραν ὀλόκληρον ἴστατο οὗτος πρὸ τῆς θύρας του ἀναμένων τὸν γείτονα, ὅπως ἀπλῶς τὸν χαιρετήσῃ.

Ἦδη ὁ δοὺς τὴν ὑπόσχεσιν καὶ μὴ ἔχων τὴν δύναμιν ν' ἀποσύρῃ αὐτὴν ἐδυσανασχέτει· ἐθεώρει φορτικὴν τὴν ἐπίμονον ἐκείνην οἴονεϊ καταδίωξιν. Ἦρνήθη μάλιστα νὰ δεχθῆ τὸν νέον ἐν τῷ γραφείῳ του, προφασιζόμενος ἐπείγουσαν ἐργασίαν. Τὸ τοιοῦτον δ' ἔπεισε τέλος αὐτόν, ὅτι ματαίᾳ πᾶσα ἐλπίς.

Τὴν ἐπαύριον τῆς ἀρνήσεως ταύτης ὁ Ἰωάννης ἠτοιμάζετο νὰ ἐξέλθῃ· ἀλλ' εἶδεν ἔναντι ἀναμένουσαν τὴν ἄμαξαν καὶ ἐκρούβῃ ὀπισθεν τῆς θύρας, ἵνα μὴ θεωρηθῆ καὶ πάλιν ὡς ἀδιάκριτος· ὁ γείτων ἐξῆλθε σπεύδων, εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἄμαξαν καὶ ἀνεχώρησε. Καίτοι δὲ ἤκουσε ὀπίσω φωνὴν καλοῦσαν αὐτόν: Κύριε, κύριε! δὲν διέταξεν ἐν τούτοις νὰ σταματήσωσι. Διέκρινε τὴν φωνὴν τοῦ νέου—'Ἀλλὰ τί διάβολο! εἶπε καθ' ἑαυτὸν ἐν ἀγανακτήσει. Τοῦ χρεωστῶ;

Ὁ Ἰωάννης ἐξελθὼν μόλις ἐκίνησεν ἡ ἄμαξα, εἶδεν ὀγκώδη φάκελλον ἐπὶ τοῦ μέρους τοῦ πεζοδρομίου, ἐν ᾧ πρὸ μιᾶς στιγμῆς ἐπάτει ὁ γείτων του. Ἐνόησεν, ὅτι ἰδικὸς του θὰ ἦτο καὶ ἔκραξεν, ἀλλ' ἡ φωνὴ του δὲν ἠκούσθη· ἔσπευσε νὰ λάβῃ τὸν ἀσφράγιστον φάκελλον καὶ ἐκ τοῦ ἀνοίγματός του εἶδεν, ὅτι

περιεῖχε χαρτονομίσματα, ἔξωθεν δὲ ἐν ἐπικεφαλίδι ἔφερε τὸ ὄνομα τοῦ γείτονος. Δὲν ἐφαντάσθη νὰ τὰ κλέψη βεβαίως. Μόλις τὰ ἀνήγειρεν ὁμως, ἔστρεψε πέραξ περιήρομα τὰ βλέμματα, ἀλλ' οὐδένα εἶδε παρατηροῦντα αὐτόν. Ἡ περισκόπησις αὕτη ἦτο ἡ πρώτη ὑπαγόρευσις τοῦ πειρασμοῦ· ὁ νέος δὲν ἠννόησε τὴν σημασίαν της καὶ ἐξετέλεσεν αὐτὴν ἢ δευτέρα ὑπαγόρευσις παρουσιάσθη ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς ἐξῆς σκέψεως: Οὕτως ἢ ἄλλως τὴν ἄμαξαν δὲν δύνασαι νὰ τὴν φθάσης τρέχων. Ἰκανοποίησον τοῦλάχιστον τὴν περιέργειάν σου καὶ ἐξακρίβωσον τὸ ἔμπεριεχόμενον. Ὁ Ἰωάννης ὑπ' οὐδενὸς παρατηρηθεὶς, ἐπανῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του καὶ ἔκλεισεν ὄπισθέν του τὴν θύραν. Ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς χαμηλῆς καὶ πενιχρᾶς ξυλίνης κλίνης του καὶ ἐκένωσεν ἐπὶ τῆς σινδόνης τὰ χαρτονομίσματα. Ἦσαν πέντε δεσμίδες παχύταται ἐκ τῶν πολυτιμωτέρων. Ἐκαστον τούτων ἠδύνατο νὰ τὸν θρέψῃ ἐπὶ ἔτος ὀλόκληρον. Πρὶν μετρήσῃ ἔστι ἐπὶ μικρὸν παρατηρῶν ἀτενῶς τὸ ὄλον, τὸν ὄγκον, τὸ χροῶμα, τοὺς ἀριθμούς, ἀγνωστὸν τι ὁ πειρασμὸς τὸν ἐβύθιζεν εἰς ἔκστασιν, ἣν οὐδέποτε εἶχεν αἰσθανθῆ. Ἡ καρδιά του ἤρχισε νὰ πάλῃ σφοδρότερον, ἢ ἀναπνοή του νὰ διακόπτηται. Δὲν ἐσκέπτετο, δὲν ὑπελόγιζεν· ἔβλεπε μόνον ἢ μᾶλλον οὐδ' ἔβλεπεν ἴσως, καίτοι οἱ ὀφθαλμοὶ του ἦσαν ἀτενῶς πρὸς τὰ χαρτονομίσματα προσηλωμένοι. Ἐπειτα ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν, ὥσει ἵνα ἀποσεύσῃ βαρεῖαν νάρκην· ἠγέρθη, ἐπανεκάθησε καὶ ἤρχισε ν' ἀριθμῆ, ἀφοῦ ἀπέσυρε

στενήν λωρίδα χάρτου, συγκρατοῦσαν τὴν πρώτην δεσμίδα καὶ ἔθετο αὐτὴν μετὰ προσοχῆς κατὰ μέρος. Ἐν, δύο, τρία, δέκα, ἕνδεκα, εἴκοσι, τριάκοντα... ὅσον ηὔξανεν ὁ ἀριθμὸς τόσον ἡ φωνὴ του ἐγίνετο ἀσθενεστέρα. Εἰς τὰ ἑβδομήκοντα ἐνόμιζες, ὅτι ἐλιποθῦμαι. Τὸ ἑκατὸν δὲν τὸ ἤρθρωσε αἶν. Καὶ εἶνε αὐτὴ ἡ μία μόνον δεσμὶς τῶν πεντακοσιοδράχμων. Μία, δύο, τρεῖς, τέσσαρες, πέντε. Καὶ εἶνε πέντε δεσμίδες. Πόσον μᾶς κάμουν; 5 ἐπὶ 5 = 25 εἰκοσιπέντε χιλιάδας... ὄχι ἡ μία εἵπομεν μόνη κάμνει 50 χιλιάδας, αἱ πέντε, αἱ πέντε... διακοσίας πενήντα... ὅσαι ἀρκοῦσι διὰ νὰ εἶνέ τις ἰσοβίως πλούσιος.

Μὲ τόσον γλυκεῖαν προφορὰν, μὲ τοιοῦτους μουσικούς τόνους ἀντήχησεν εἰς τὰ ὦτα του ἡ τελευταία αὐτὴ φράσις, ὥστε ὁ Ἰωάννης ἐτινάχθη ὡς νὰ ἠρώτα τίς ὠμίλησεν. Ἐπειτα ἔφερε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ ἠσθάνθη αὐτὸ πυρέσσον. Οὐδεμία ὁμως ἀπὸ πολλῆς ὥρας ἐργασία ἐγίνετο ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ του. Οὐδὲν ἐσκέπτετο· οὐδὲν ἀπολύτως. Ἐκάθητο ἐκεῖ κεχωνωμένος, ἀδρανής, πάσχων. Ἐσθάνετο βαρεῖαν τὴν κεφαλὴν καὶ οὐδὲν πλέον· αἱ λοιπαὶ αἰσθήσει, του ἀπήργουν, ἀφοῦ δὲν ἤκουσε τὸν κρότον ἀμάξης τῆς ἀμάξης τοῦ γείτονος, ἐλθούσης ἐν σπουδῇ ἔναντι καὶ παραμεινάσης ἐπὶ μικρόν. Ὅτε ὁμως ἀνεχώρει ἠσθάνθη τὸ κύλισμα τῶν τροχῶν, ὡς ἂν διήρχοντο ἐπὶ τοῦ σώματός του, διότι ἠννόησε τί ἦλθε ζητῶν ὁ γείτων· χωρὶς νὰ φοβηθῆ ἀφῆκεν ἐπὶ τῆς κλίνης

του ήπλωμένον τὸν θησαυρὸν καὶ ὄρμησε πρὸς τὴν θύραν.

— Κύριε, κύριε, ἔκραξε καὶ πάλιν.

Ἦδη ὁ καλούμενος, κάτωχρος τὴν ὄψιν. ἐστράφη, ἔδειξε πρόσωπον πλήρες ἀγρίας ἀγανακτήσεως καὶ ἐξέφερε κραυγὴν, ἧς δὲν ἤκουσε τὰς συλλαβάς, ἀλλ' ἧς ἐμάντευσεν ἐκ τοῦ τόνου τὴν ὑβριστικὴν ἔννοιαν:

— Στὸ διάβολο...

Ὁ Ἰωάννης ἐγένετο καταπόρφυρος· ὁ δὲ πειρασμὸς ἐνεστάλαξε πλείονα πικρίαν εἰς τὸ αἶσθημα τῆς αἰσχύνης. ἦν ἠσθιάνθη ὁ ὑβρισθεὶς: Σὺ νὰ ζητῆς νὰ τῷ ἀποδώσῃς τὴν περιουσίαν, τὰ ἀγαθὰ του καὶ αὐτός... Ἐκδικήθητι.

Καὶ πράγματι ἀπεφάσισε νὰ ἐκδικηθῇ ὁ Ἰωάννης, ἀλλ' ἡ ἐκδίκησις, ἦν ἐφαντάσθη δὲν ἦτο ἐκείνη, ἦν ἐξήτει νὰ τῷ ὑπαγορεύσῃ ὁ πειρασμὸς. Ἐπανῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του, συνέλεξε καὶ ἐτακτοποίησεν ἐντὸς τοῦ φακέλλου τὰ χαρτονομίσματα καὶ ἔλαβε τὴν πρὸς τὸ γραφεῖον τοῦ γείτονος ἄγουςαν. Θέλω νὰ μὲ ὑβρίσῃ μίαν φορὰν ἀκόμη, ἐσκέπτετο, καὶ δὲν εἶνε δύσκολον νὰ κατορθώσω τοῦτο, εἰς ἣν κατάστασιν εὐρίσκεται· ἔπειτα ἄς ζητήσῃ συγγνώμην καὶ διὰ τὰς δύο του προσβολάς.

Ὁ ἀπολέσας τὰ χρήματα ἔτρεχεν ὡς μανιακὸς μὲ τὴν ἄμαξάν του, ἀγνοῶν ποίαν ἀκριβῶς διεύθυνσιν νὰ δώσῃ εἰς αὐτήν. Οἶονδῆποτε ἔβλεπε, τὸν παρετήρει ἐταστικῶς ὡς νὰ ἐξήτει νὰ μαντεύσῃ μὴ αὐτὸς ἦτο ὁ εὐρὼν. Πᾶν λευκάζον προᾶγμα εἰς τὰς χεῖρας τῶν

διαβατῶν τῷ ἐφαίνετο ὁ φάκελλός του καὶ διέτασσε νέαν στροφὴν τῆς ἀμάξης πρὸς τὰ δεξιὰ ἢ πρὸς τὰ ἀριστερά. Οἷονδήποτε ἐξόγκωμα τῶν ἐνδυμάτων τούτου ἢ ἐκείνου τῷ ἐφαίνετο, ὅτι ὑπέκρυπτε τὰς χιλιάδας του καὶ ἔδιδεν εἰς τὴν ὄψιν του ὕψος περιύλπον, ὅπως τοὺς συγκινήσῃ. Εἰς τὴν καμπὴν ὁδοῦ τινος εἶδε τὸν Ἰωάννην. Μόνον αὐτὸς μᾶς ἔλειπε πάλιν, εἶπε καθ' ἑαυτὸν καὶ ἀπέστρεψε τάχιστα τὴν κεφαλὴν, ἵνα μὴ εὐρεθῇ εἰς τὴν δυσχερεστάτην τῶν θέσεων, ἐὰν καὶ αὐθις τῷ ἀπετείνετο οὗτος. ἤφριζεν ὅμως ἐξ ἀγανακτήσεως, ἐκ λύσσης, καὶ εἶχε δίκαιον. Δὲν τὸν ἔφθανε τὸν ἄνθρωπον ἢ συμφορὰ του...

— Κύριε...

Ἐστράφη ἄγριος, θηρίον καὶ ἠγειρεν ἀπειλητικῶς τὴν χεῖρα· ὁ Ἰωάννης, ὅστις ἴσαστο ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς στροφῆς τῆς ὁδοῦ εἰς ἐνὸς βήματος ἀπόστασιν, ἀπεσύρθη πρὸς τὸν τοῖχον, ἔμεινεν ἀναυδος καὶ ἡ ἄμαξα παρήλθε ταχέως.

Θ' ἀρκέσῃ ἤδη κατὰ τῆς ἐσχάτης ὕβρεως πρὸς τὸν υπερήφανον νέον ἢ μελετηθεῖσα προηγουμένως ἐκδίκησις; Καὶ ὁ Ἰωάννης ἠγνόει τοῦτο. Ἐσκέφθη νὰ γράψῃ κεραυνοβόλον ἐπιστολὴν, ἀλλ' ἐπροτίμησε νὰ σκεφθῇ ἀκόμη. Πρὸς τί βιάζεσαι, τῷ ἐπιθύρῃσεν εἰς τὸ οὖς ὁ κακὸς δαίμων. Μὴ τύχη καὶ παραταθῇ ἐπὶ μικρὸν ἢ ἀγωνία τοῦ ὑβριστοῦ σου;... Παιδιά τινὰ διερχόμενα ἐγέλων. Ὁ γέλωσ των τῷ ἐφάνη σατανικὸς καγχασμὸς συνοδεύων τὴν ἀπειλὴν τοῦ γείτονος,

οὔτινος ἔβλεπεν ἀκόμη ἄνωθεν ὑψωμένην, ἀπειλητικὴν τὴν αὐθάδη χεῖρα . . .

Ἄγωνιῶν ἐπανῆλθεν οἴκαδε, ἔρριψεν ἀμελῶς τὸν φάκελλον ἐπὶ τῆς τραπέζης του καὶ ἐσκέπτετο. Πᾶν ἀφορῶν τὸν γείτονα, ὃν ἐμίσει ἤδη ὡς ἐχθρὸν θανάσιμον, ἐπαρουσιάζετο ἤδη πρὸ αὐτοῦ. Ἦτο λοιπὸν δυνατὸν νὰ μὴ παρουσιασθῆ καὶ τὸ γλυκὺ μειδίαμα τῆς ὥραίας θυγατρὸς του; Παράδοξος δύναμις ἤρκεσε τοῦτο νὰ καταπραῦνη αὐτόν. Ἐρριψε τότε τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς τραπέζης, ὅπως ἐπανίδη τὸν φάκελλον, ἐξ οὗ ἐκρέματο ἡ εὐτυχία της, ὅστις περιεῖχεν ἴσως τὴν προῖκά της καὶ εἶδε παρ' αὐτὸν ἐπιστολὴν τὴν ἀνεγνώρισεν ἀμέσως· ἦτο ἐπιστολὴ τῆς ἀδελφῆς του. Ἡ πρὸς αὐτὴν στοργή του, ἥτις πάντοτε ἐπλημμύρει τὴν καρδίαν του, ἀπεδίωξε πᾶσαν ἄλλην σκέψιν, κατεσίγασε τὴν νευρικήν του ταραχὴν. Ἄπεσφράγισε τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἀνέγνω αὐτὴν μετὰ συγκινήσεως. Ἡ ἀδελφὴ του ἦτο ἡ μόνη τὸν παρηγορία, ἡ μόνη του ἀγάπη. Καίτοι οὐδὲν περιεῖχε τὸ ἔκτακτον ἢ ἐπιστολὴ της, τοιαύτη ἦτο ἡ ψυχολογικὴ του κατάστασις, ὥστε ἐδάκρυσεν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῆς. Ἐκλαυσε διότι εἶχεν ἀνάγκην νὰ κλαύσῃ. Διὰ τῶν δακρῦόν του ὁμως, ὡς ἂν ἦσαν ταῦτα φακός, διέκρινε πολλὴν ἐν τοῖς λόγοις της μελαγχολίαν· ἐξέλαβεν ὡς ἰδικὰς της, ἀτομικὰς, τὰς θλίψεις, ὅσας ἐκείνη εἶχε, διότι ἔμαθε τὰ τῆς ἐνδείας του· καὶ τὰ ἄνευ λόγου δάκρυά του ἐπεκάλυψαν ἄλλα διὰ τὴν ἐν τῇ ξενιτείᾳ ἀδελφὴν:

Πάσχει και εκείνη, ἐγὼ δὲ ὁ μόνος προστάτης της, τὸ μόνον της στήριγμα . . .

Τὸ βλέμμα του ἐστράφη πρὸς τὸν φάκελλον. "Ἄν... ἠδύνατο νὰ ἐγκλείη και εκείνης τὴν τύχην. 'Ἄλλ' ἐνέκλειε τὴν τύχην ἄλλης, τῆς φιλομειδοῦς γείτονος. Καὶ ἰδοὺ ἀπὸ ὄνειροπολήσεως εἰς ὄνειροπόλησιν, παρούσιάζονται κρατούμεναι ἀπὸ τῆς χειρὸς ὡς ἀδελφαὶ ἀμφότεραι, εὐτυχεῖς, πλήρεις χαρᾶς και ἀγάπης. Ἡ ὄπτασία ἦτο βεβαίως τέχνασμα τοῦ πειρασμοῦ μετὰ θυμασιῶν θεαματικῶν εἰκόνων. Πτωχὲ δικηγόρε ἄνευ δικῶν, πτωχὴ οἰκοδιδάσκαλος, πόσον περιβλεπτοὶ θὰ ἦσθε ἄν . . . Καὶ σὺ πτωχὴ ἀντικρυνή, ἧς ὁ πατήρ εἶνε βεβαίως κατεστραμμένος ἄν . . . μετὰ πόσης χαρᾶς θὰ ἐδέχεσο ὡς σύζυγον τὸν οὐδενὸς ἄλλου στερούμενον ἢ . . . τοῦ περιεχομένου τοῦ φακέλλου. Ἐτόλμησε τέλος νὰ ἐκφέρῃ ἐν ταῖς σκέψεσί του τὸν λόγον τὸν τρομερόν. Τόσα ἄν . . . ἔπρεπε νὰ ἔχωσι τέλος μίαν ἀπόδοσιν και ὁ πειρασμὸς εὔρε τὴν καλλιτέραν! Καὶ δίκας ἀμέσως και πελατεῖαν και τὴν ἐπάνοδον τῆς ἀδελφῆς και τῆς γείτονος τὴν χεῖρα και τὴν εὐτυχίαν! Τὰ πάντα περιεκλείοντο ἐκεῖ. Καὶ μὴ θὰ ἦτο ἐγκλημα; Μὴ δὲν τὸν ἐκάλεσε τρεῖς νὰ παραλάβῃ τὸν θησαυρόν του, και τρεῖς ἠρνήθη ν' ἀκούσῃ; Μὴ δὲν ἀντέταξεν ἀγανάκτησιν και ὕβριν και ἀπειλήν; Ἐπειτα δὲν θὰ τὰ ἐπέστρεφε δι' ἄλλου μέσου νυμφευόμενος τὴν κόρην του;

Οἱ μήνιγγές του ἤρξαντο νὰ θορυβῶσι παλλόμενοι· ἐξήγαγε τὸν πῖλον, ὃν ἔφερον ἔτι, ἵνα δροσισθῇ ἡ

κεφαλή του, καὶ τὸ περίλυπον βλέμμα, ὅπερ ἀπὸ ἡμερῶν προσηλοῦτο ἐπὶ τῆς κακῆς του καταστάσεως καὶ τῶν ἐκ τῆς χρήσεως διαρραγισῶν παρυφῶν, ἅς καθίστα ἀμανροτέρας ἢ χρῆσις τῆς μελάνης — τὸ περίλυπον βλέμμα του ἀπὸ τοῦ πύλου μετεπήδησεν εἰς τὸν φάκελλον, ὅστις χαίνων ἐπεδείκνυε τὸ πολύτιμον περιεχόμενόν του. Ἐγέρθη καὶ ἔφερε τὰς χεῖρας εἰς τὰ θυλάκιά του, ὅπως ἐσυνείθιζεν ὅταν ἐβημάτιζεν ἐντὸς τοῦ θαλάμου του. Καὶ οἱ δάκτυλοί του προσέκοιψαν ἐπὶ χαλκίνων πιπνων κερματίων, τῶν τελευταίων, ἅτινα εἶχε . . . Μόλις θὰ ἤρκοιεν ταῦτα, ἵνα τὸν θρέψωσι δύο ἡμέρας ἀκόμη . . . ἀλλὰ νὰ τὸν θρέψωσι δι' ἄρτου ξηροῦ. Ἐνῶ ἐκεῖ ἐπὶ τῆς τραπέζης . . .

Μεγάλη ὑπῆρξεν ἡ πάλη. Μέγας ὁ πειρασμός. Ἐν τῇ νίκῃ αὐτοῦ εἶδε τὴν εὐτυχίαν τόσων, οὐδενὸς δὲ τὴν δυστυχίαν. Μὴ δὲν θὰ ἐπηνώροθου τὸ κακόν; Ἐν τῇ νίκῃ τοῦ πειρασμοῦ εἶδεν εὐγενῆ ἐκδίκησιν κατὰ τοῦ ἀπεχθοῦς ἐκείνου γείτονος, τοῦ τόσον ὑποχρεωτικοῦ εἰς λόγους, τόσον δὲ ἀπροθύμου εἰς ἔργα ἐκτὸς ἂν ταῦτα ἦσαν ἀπειλαί. Εἶδε τὴν ἀποκαθήλωσιν τοῦ μειδιῶντος ἐκείνου προσωπείου ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ πλουσίου. Εἶδε τὴν λήθην τοῦ θλιβεροῦ του παρελθόντος, τὴν ἀνατολὴν εὐέλπιδος μέλλοντος. Εἶδε τὴν τύχην του τέλος! Καὶ ἀφοῦ ἐκράτησεν ἐφ' ἱκανὴν ὥραν τὴν κεφαλὴν ἐντὸς τῶν χειρῶν, ἀφοῦ ἀνεπόλησε τὸ πικρὸν παρελθόν του καὶ διὰ τῆς ἀναμνήσεως ἔδοκίμασε καὶ πάλιν ὅλην αὐτοῦ τὴν πικρίαν, ἀφοῦ ἔρριψεν ἐν βλέμμα παρατεταμένον ἐπὶ τοῦ σκο-

τεινοῦ μέλλοντος, ἵνα ζητήσῃ μίαν κἄν ἀκτίνα ἐλπίδος καὶ δὲν τὴν εὔρε, τοῦτο δὲ μόνον συνήγαγεν, ὅτι θὰ ἦτο τὸ αὐτὸ δι' ἀμφοτέρους, διότι πάντοτε συμπεριελάμβανεν εἰς τὰς σκέψεις αὐτοῦ τὴν ποθητὴν ξενιτευμένην, ἀφοῦ εἶδε πάντα ταῦτα καὶ τὰ παρέβαλε πρὸς ὅσα ἐπεθύμησεν ἐν τῇ ζωῇ, κατέληξεν . . .

Ποῦ ἄλλοῦ ἠδύνατο νὰ καταλήξῃ; Εἶνε πολλαὶ αἱ εὐθεῖαι ὁδοὶ ἢ μία καὶ μόνη; Μεθ' ὅλην τὴν περιπλοκὴν τῶν περιστάσεων καὶ τῶν σκέψεων, μεθ' ὅλην τοῦ πειρασμοῦ τὴν ἀνάμιξιν, κατέληξεν εἰς τὴν αὐτὴν ἀπόφασιν, ἣν εἶχε λάβῃ πρὸ τινων ὥρῶν. Ἔρηπασε τὸν φάκελλον, ἐφόρεσε τὸν τετριμμένον πῖλόν του καὶ ἐξῆλθεν ὑπερήφανος ὡς πολεμιστὴς, κατακτίσας βασίλειον ὀλόκληρον. Ἔχει ὑψηλὰ τὴν κεφαλὴν καὶ ἂν ἀγνοοῦσιν οἱ διαβάται, γνωρίζει αὐτὸς ὁποῖα τιμὴ τῷ ἀνήκει.

Ἔσχεν ἀληθῶς τὴν ἀδυναμίαν ὁ μεγαλόφρων πτωχὸς νὰ ἴδῃ τὸν ἐχθρόν του ταπεινούμενον καὶ ζητοῦντα οὐχὶ συγγνώμην μόνον ἀλλὰ ἐπιείκειαν. Ὑπέστη μίαν ἔτι προσβολὴν πρὶν ἢ τῷ ἀποδώσῃ τὸν χρηματοφόρον φάκελλον καὶ ἠσθάνθη τὴν ἀγρίαν εὐφροσύνην νικητοῦ, θείοντος τὸ γόνυ ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ ἀντιπάλου.

Ἄλλὰ τοῦτο μόνον. Τὴν ἐπαύριον πρὶν ἢ ἔτι λήξῃ τὸ ἐνοικιὸν του μετώκησε. Δὲν ἤθελε ν' ἀναμνησῆται διὰ τῶν συναντήσεών του τὴν εὐεργεσίαν πρὸς τὸν πατέρα οὐδὲ τὴν γενναιοφροσύνην του πρὸς τὴν κόρην.

Ο ΕΡΩΣ ΤΗΣ ΦΡΥΝΗΣ

Ἐξω τοῦ προστόου αἱ θεραπαινίδες καὶ αἱ δοῦλαι ἐτερέτιζον, ὡς χελιδόνες φλύαροι, ἀλλ' ἔνδον ἐν τῷ δώματι κατηφῆς ἐκάθητο ἡ Φρύνη καὶ σύννους. Τετράκις ἀνεπήδησε παρωργισμένη, ὥσει θέλουσα νὰ ἐπιβάλη αὐταῖς σιγὴν, καὶ τετράκις πάλιν ἐπανέπεσε παρασύρουσα καὶ ῥίπτουσα χαμαὶ τὰ ἐπὶ τῆς ἔδρας πολύτιμα ὑφάσματα.

Αἴφνης αἱ φωναὶ διεκόπησαν. Εἶδε τὴν Φρύνην διερχομένη ἢ Λυσιππῆ καὶ εἶπεν εἰς τὰς θεραπαινίδας.

«Σιγήσατε. Εἶνε δύσθυμος σήμερον ἡ Φρύνη.

— Ἦτο καὶ χθὲς ἀπήνησεν ἡ Μιδέα.

— Καὶ προχθὲς ἐψιθύρισεν ἄλλη. Διὰ τί ἄρα γε;

— Ἐρωτήσατε τὸν υἱὸν τῆς Ἀφροδίτης, εἶπεν ἡ Λυσιππῆ. Οὗτος βεβαίως δέν το ἀγνοεῖ. Γελᾷς, Μιδέα;

— Ναί, γελῶ· ὁ υἱὸς τῆς Ἀφροδίτης εἶνε δοῦλός της ἀπλοῦς, ὅπως ἡμεῖς. Ἐκεῖνη νὰ πονῆ διὰ τὸν Ἐρωτα; Ἀλλὰ τίς λοιπὸν ἐκεῖνος, ὄν τῆς Φρύ-

νης αἰ ἀγκάλαι ἀδυνατοῦσι νὰ δεσμεύσωσιν; Εἶνέ τις γέρων κρονόληρος ἢ εἶνε τοῦ Χάρωνος τρόφιμος;

— Ἐάν εἶχεν ὀφθαλμοὺς ὁ Ἔρωσ, θὰ ἐξέλεγε καὶ διὰ σὲ ἐρωμένον!.. Ἴσως μέγαν τινὰ γλύπτην, καὶ θὰ ἤκουον τότε αἰ φίλαι σου τὰς λέξεις, ἅς πρὸ ὀλίγου ἤκουσα ἐκ τοῦ στόματός της...

— Τί; Τί;

— Τί ἤκουσα;

— Ναί, λέγε!

— ἤκουσα... τί ἤκουσα; Θὰ μὲ κράξητε, ἂν διαβῆ ὁ Νίκων;

— Ναί.

— Θὰ στυλβώσης σὺ τὰς περόνας τῆς Φρύνης ἀντ' ἐμοῦ;

— Ναί.

— Καὶ σὺ θὰ εἶπης πάλιν ὅτι εἶμαι ὁμογάλακτος τοῦ πρεσβυτέρου σου, ἀδελφοῦ, Μιδέα;

— Ὁχι, μὰ τὴν Ἄρτεμιν.

— Αἶ, τότε ἤκουσα... Ἡ Φρύνη ἔκλινε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ στήθους βαρυθυμοῦσα, ἀνεστέναξε καὶ εἶπε:

— Τί;

— ὦ Πραξιτέλη, Πραξιτέλη!

* *
*

Ἦτο ὁ πρὸς τὸν γλύπτην ἔρωσ, ὅστις ἐσυννέφου τὸ ἀγλαὸν τῆς Φρύνης μέτωπον;

« ὦ, Πραξιτέλη! ἐμονολόγει. Καὶ ἂν σὲ ἐξώρκιζον, θά μοι ἔλεγες τὴν ἀλήθειαν; Καὶ ἀγνοεῖς ἀληθῶς αὐτήν; Ὁ πατὴρ δὲν διακρίνει ποῖον τῶν τέκνων του εἶνε ὠραιότερον τῶν ἄλλων; ὦ! γλύπτα! Ἄς ἡδυνάμην νὰ μαντεύσω . . . Ἐγώ, ἦτις μυριάκις ἠυχήθην ἄλλος νὰ μὴ ἀναφανῆ ποτε παρόμοιός σου, ἵνα μόνος φέρης τοῦ ἀριστοτέχνου τὴν δάφνην, ἐγώ, ἦτις ἐφθόνησα τοὺς διδασκάλους σου, διότι ἠρίστευσαν πρὸ σοῦ καὶ δὲν ἤλθον βραδύτερον ἵνα γείνωσι μαθηταί σου, ἐγὼ ἢ λάτρεις τῆς τέχνης σου ἤθελον ἑκατὸν νὰ ἔχης ἤδη ὁμοίους ἐν τῷ Ἄστει. Δὲν με κινεῖ εἰς τοῦτο οὐδὲ ὁ πρὸς τὴν δόξαν τῆς πατρίδος, οὐδὲ ὁ πρὸς τὴν τέχνην ἔρωσ. Ὅχι! Ἦθελον νὰ ἐρωτήσω ἓνα ἐξ αὐτῶν, δύο, πολλούς: ποῖον τῶν ἔργων σου εἶνε τὸ ἀριστον; Ποῖον. Ἄλλως εἶνε ἄδωρον τὸ δῶρόν σου γλύπτα. Ἀλλὰ τίς ὁ ὅμοιος σοῦ; Τίς ὁ βλέπων, ὁ αἰσθανόμενος, ὅπως σύ;

« Μοὶ εἶπε πολλάκις: « — Ἐκλέξον, Μνησαρέτη, καλή μου φίλη, ἔκλεξον ἐν τῶν ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ μου ἔργων ». Καὶ μοι ἐπανέλαβε χθές: « — Ἄ! ἀρνεῖσαι; Ἀρνεῖσαι λοιπὸν νὰ δεχθῆς τὸ δῶρον τοῦ πτωχοῦ γλύπτου; » ὦ! πῶς μὲ συνεχίνουν οἱ λόγοι του. « — Μνησαρέτη, προσέθηκε, σοὶ ὀφείλω πολλά ἄνευ σοῦ θὰ ἡδυνάμην νὰ φαντασθῶ τὸ θεῖον κάλλος; νὰ δώσω εἰς τὴν Ἀφροδίτην σῶμα, καὶ μειδιάμα εἰς τὸν Ἐρωτα; ὦ! ἄφες νὰ ἐξοφλήσω μέρος τοῦ χρέους μου. Δὲν εἶνε δῶρον, εἶνε ὀφειλή. Ἐκεῖνος, ὅστις μόνος σὲ ἀποκαλεῖ μὲ τὸ ὄνομα, ὅπερ ἤκουες ἐν τῇ πατρικῇ

ἔστία, σοὶ ζητεῖ πολλά, ἂν σε παρακαλεῖ νὰ δεχθῆς ἐν τῶν ἔργων του;»

« — Ἄν ἡ Μνησαρέτη, τῷ εἶπον, ἀρκεῖται εἰς ἐν τεμάχιον τοῦ μαρμάρου, ὅπερ πίπτει χαμαὶ ὑπὸ τὸ κτύπημα τῆς σμίλης σου, ἢ Φρούνη θέλει τὸ ἄριστον τῶν ἔργων σου. Ποῖον τοῦτο; » « — Ἄγνοῶ, μοὶ εἶπε πάλιν. Ἄγνοῶ, ὅλα μοι εἶνε προσφιλῆ. Ἐκλεξον Ἐκεῖνο, ὅπερ θὰ ἐκλέξῃς, αὐτὸ θὰ εἶνε δι' ἐμὲ τὸ ἄριστον ».

« Εἶμαι ἢ Φρούνη ἐγώ! Ἐν μου μειδιάμα ἐδώρησε τὰ Ἠλύσια εἰς τὸν δυστυχῆ, μία λέξις ἐδίωξε τὰς μούσας ἐκ τῆς κεφαλῆς ποιητῶν, εἰς καγχασμὸς μου τὴν χαρὴν ἐκ τῆς καρδίας τῶν εὐδαιμόνων. Εἶμαι ἢ Φρούνη ἐγώ. Οἱ φιλόσοφοι ἀπηνήθησαν τὰ δόγματά των δι' ἕν μου φίλημα καὶ οἱ δοῦλοι ἐγένοντο ἐλεύθεροι εἰς ἕν νεῦμά μου. Ναί, ἂν ἡ αἰδήμων Μνησαρέτη ὠνειροπόλει ἀτενίζουσα τοὺς ἀστέρας, Φρούνη ἢ ἑταῖρα τοὺς θέλει εἰς τοὺς πόδας της. Εἶνε ἄδωρον τὸ δῶρόν σου, γλύπτα, εἰάν δὲν εἶνε τὸ ἄριστον ».

* *
*

Ἡγέρθη καὶ ἐπλησίασε πρὸς τὸν τοῖχον, ἐφ' οὗ οἱ πρῶτοι τῶν ζωγράφων ἔγραψαν ἄνθη δροσερὰ καὶ μειδιῶντας ἔρωτιδεῖς. Ἐστράφη πρὸς τὸ πρόστοον καὶ εἶδε τὰς καλὰς θεραπαινίδας καὶ δούλας ἀναμενούσας τὰ νεύματά της. Παρατήρησε τοὺς κόσμους τῶν δωμάτων, τοὺς χρυσόποδας θρόνους καὶ κλιντήρας, τὰς ἀργυρᾶς ἐσχάρας, τοὺς στίλβοντας λαμπτή-

ρας, τὰ ἀραχνοῦφαντα, τῆς Ἀμοργοῦ ὑφάσματα, τοὺς παχεῖς ἀμφιτάπητας. Εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον καὶ δι' ἑνὸς βλέμματος περιέβαλε τὰ πορφυρᾶ περιστρώματα, τοὺς τρίποδας, τοὺς γλυπτοὺς ἀμφορεῖς, τὰ ἀλάβαστρα, τὸν χρυσοῦν καὶ τὸν ἄργυρον. Ἐδῶ τὰς κιθάρας, τοὺς αὐλοὺς καὶ τὰ σεῖστρα, ἐκεῖ τοὺς στεφάνους, οὓς Ὀλυμπιονίκαί τῇ ἀφιέρωσαν ὡς εἰς θεόν. Ἦτένισεν ἔτι πρὸς τὰ κάτοπρα καὶ εἶδεν ἑαυτὴν.

« Πρὸς τί ὅλα ταῦτα; ὡς παράφορος ἀνέκραξε τέλος. Πρὸς τί, ὅταν στεροῦμαι τοῦ παντός; Πρὸς τί, ὅταν δὲν εἶμαι κυρία τοῦ ἀριστουργήματός σου, ὦ Πραξιτέλη; »

Τὴν ἐπαύριον μετὰ τὸ ἄριστον ὁ γλύπτης ἐπεσκέπτετο τὴν Φθύνην, παραδόξως δὲ εὔρισκεν αὐτὴν ἤρημον, αἰθρίαν φιλόγελων μάλιστα. Τὰ διαβατικὰ νέφη τοῦ μετώπου της διέλυσε γλυκεῖα αὔρα, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ της ἠκτινοβόλουν πάλιν, ὅπως ἄλλοτε, ἐκ παιδικῆς χαρᾶς, δίδοντες ἄρρητον θέλητρον εἰς τὴν φύσει ὠχράν, ἀλλὰ πάγκαλον ὄψιν της.

Ἐφερε μακρὸν πτυχωτὸν χιτῶνα ἐκ διανθοῦς κφου ὑφάσματος τόσον λεπτοῦ, ὥστε διεφαίνετο ὑπ' αὐτὸν σῶμα ἀγάλματος θείου Ζώνη μὲ λιθοκόλλητον πόρπην συνέσφιγγε τὴν ὀσφύν της καὶ συνεκράτει ἀνεστραμμένην τοῦ χιτῶνος τὴν ἄκραν οὕτως, ὥστε νὰ προβάλλωσι κνήμαι γλαφυραὶ καὶ πόδες κομψοὶ καὶ

μικκύλοι αἱ βραχεῖαι δὲ χειρίδες του ἀπεκάλυπτον
ὠλένας παλλεύκους, εὐγράμμους, περικαλλεῖς.

Χαιρετίζων τῇ λέγει ὁ γλύπτης:

«Τὸ ἔαρ φυγὸν ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐπεκάθησεν ἐπὶ τῆς
ὄψεως καὶ τῆς ἀναβολῆς σου, Μνησαρέτη. Εἶπέ μοι
τὴν χαράν σου, ἵνα τὴν συμμερισθῶ ὡς φίλος ἀγαθός.

— Ἀνεκάλυψα, Πραξιτέλη ὅτι ματαίως ἐμελέτη-
σαν οἱ σοφοί, καὶ εἶμαι ὑπερήφανος.

— Ἴδωμεν λέγε.

— Ἀνεκάλυψα τὴν αἰτίαν τῶν σεισμῶν.

— Τίς αὕτη; Μὴ ἢ Ἡ Γῆ ἐκ φθόνου σειεται, ἵνα
ἀποτινάξῃ τὰς ὠραίας;

— Κόλαξ! Οὐχί. Ἐν τοῖς ἐγκάτοις αὐτῆς φυλάσ-
σει λευκὰ μάρμαρα. Ὄταν ἡ βροχὴ λουεὶ τὴν γῆν,
φέρει μέχρις αὐτῶν σταγόνας τινάς, αἵτινες διηγοῦν-
ται τί εἶδον, καὶ περιγράφουσι τὸ κάλλος τῶν ἔρ-
γων σου. Τότε τὰ ἐν τῇ γῆ μάρμαρα ζηλεύοντα φρίσ-
σουσι καὶ προσπαθοῦσι ν' ἀνέλθωσι μέθοι τῆς χει-
ρός σου...

Συνδιελέγοντο οὕτως ἐπὶ μικρὸν ἀνταλλάσσοντες
λόγους ἡδεῖς.

Αἴφνης ὁ παρὰ τὸ θυρωρεῖον μέγας κύων ὑλακτεῖ.
Ἀμέσως ἀνὴρ σπεύδων εἰσέρχεται ἀσθμαίνων. Αἱ θε-
ραπαινίδες ἔντρομοὶ τὸν παρακολουθοῦσιν.

« Πραξιτέλη, τὸ ἐργαστήριον πυρπολεῖται. Ἡ πυρά,
δι' ἧς ἐθέρμαινον τὸν πηλὸν ἀνέφλεξε τὰ ξύλα τῆς
θυρίδος. Σπεῦσον!

— Πυρπολεῖται; Ἀπολλων! ... Σώσατε ... σώ-

σατε τὸν Ἔρωτα! προπορεύου σύ. Χαῖρε, Μνησιμαρέτη.

— Ἡσύχει, Πραξιτέλη· ἀντεῖπεν ἡ Φρύνη ἐγειρομένη καὶ λαμβάνουσα αὐτὸν ἀπὸ τῆς χειρός. Ἡσύχει. Οὐδὲν πυρπολεῖται. Τὸ τέχνασμα εἶναι ἰδικόν μου. Ναί. Ἠγνόεις καὶ σὺ ποῖον τῶν ἔργων σου εἶνε τὸ ἄριστον. Τὸ εἶδον ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου. Ἡθέλησα νὰ μάθω ἀπὸ σοῦ ὅ,τι σὺ αὐτὸς ἠγνόεις καὶ ἐπέτυχον. Ὁ κίνδυνος σοὶ ἐδίδαξεν ὅτι ὁ Ἔρως ὑπερέχει πάντων τῶν ἔργων σου. Αὐτὸν προκρίνω. Δός μοι τὸν Ἔρωτά σου, Πραξιτέλη.

«Τὸν ἔρωτά σου, ἀλλὰ τὸν . . . μαρμαρίνον! προσέθηκεν ὑπογελῶσα, ἐν ᾧ ἀκτῖνες χαρᾶς καὶ εὐτυχίας κατηύγαζον τὴν μορφὴν τῆς, ἧς τὴν δροσερότητα καὶ τὸ θεσπέσιον κάλλος ἀπέμεινεν ἐν ἐκστάσει παρατηρῶν καὶ θαυμάζων ὁ μέγας γλύπτης.

* *
*

Ἦτο τέως ἄσημος πολίχνη αἱ Θεσπιαί, ἀλλ' ἐξαίφνης ἐγένετο ἔνδοξος καὶ περίβλεπτος καὶ ζηλευτή.

Οἱ προσκυνηταὶ τῆς τέχνης συνέρρεον ἐκεῖ, ἵνα θαυμάσωσιν ἔργον, οὗ παρόμοιον οὐδ' αἱ Ἀθηναεῖς εἶχον.

Ἦν τοῦτο ὁ Ἔρως τοῦ Πραξιτέλους, ὃν ἑταῖρα μὲν διάσημος, ἀλλὰ γυνὴ φιλόπατρις, ἡ Φρύνη, εἶχεν ἀφιερῶση εἰς τὴν γενέτειραν.

Ρ Ε Μ Β Α Σ Μ Ο Ι

Μάτην ζητεῖς νὰ μαντεύσης, θνητέ, τὸ μῆκος τῆς ὁδοῦ, ἣν θὰ διανύσης. Μάτην ζητεῖς νὰ ὀρίσης τοὺς σταθμούς, ἐν οἷς θ' ἀναπαυθῆς· ὁ Θεὸς εἶνε ἡ πρόνοια, αὕτη δὲ περιορίσει τὴν δύναμιν τῆς διανοίας σου, ἵνα σοὶ παράσχη εὐτυχίας τινὰς ἐν τῷ προσωρινῷ τούτῳ κόσμῳ τῆς δοκιμασίας, ἵνα σὲ καταστήσῃ ὀλιγώτερον δυστυχῆ. Γονυπέτησον καὶ εὐχαρίστησον τὸν Θεόν, διότι σὲ περιέβαλε διὰ νεφέλης ἀδιαπεράστου, διὰ θώρακος φυλάσσοντος τὴν καρδίαν σου ἀπὸ ὀδυνῶν ἀτελευτήτων. Ἄλλ' ὁ φιλόσοφος ἐπέμεινε· θέλει νὰ ἴδῃ τὸ μέλλον· θέλει νὰ προεξοφλήσῃ ἐν μιᾷ στιγμῇ πάσας τὰς ἡδονὰς καὶ πάσας τὰς θλίψεις. Θέλει ν' ἀνέλθῃ ἐπὶ τῆς κορυφῆς, ἀφ' ἧς εἶνε ὄρατὸς ὁ ὑπόλοιπος βίος του. Ταλαίπωρε! ἐπίσχευε τὸ βῆμα· μετανόησον, ζήτησον συγγνώμην παρ' Ἐκείνου, οὐτινος ἀμφισβητεῖς οὕτω τὴν εὐσπλαγχνον πανσοφίαν καὶ σιῆθι.

Ἄλλ' ὁ φιλόσοφος εἶνε ἔτοιμος νὰ ἔξακοντίσῃ τὴν

ἀρὰν κατὰ τοῦ ἁγίου ὀνόματος, ὅπερ μέχρι πρὸ μικροῦ ἐφύλασεν ἐν τῇ καρδίᾳ του, ὡς ἐν βωμῷ. Ὡς ἄλλος Φαῦστος, εἶνε ἕτοιμος νὰ πωλήσῃ τὴν ψυχὴν του εἰς τὸν Μεφιστοφελῆν, ἐὰν ὁ Θεὸς ἀρνηθῇ νὰ πραγματώσῃ τὴν ἐπιθυμίαν του.

Καὶ ὁ Θεός, ἵνα μὴ ἀπωλέσῃ ὑπαρξιν εὐγενῆ, ὑπηρετήσασαν ἐπὶ μακρὸν τὸ καλόν, γινώσκων δ' ἐν τῇ ἀπειρῷ αὐτοῦ σοφίᾳ ὅτι τοῦ φιλοσόφου ἡ καρδιά ἦτο τεθωρακισμένη δι' ὑπομονῆς καὶ φρονήσεως, ἐπέτρεψεν αὐτῷ ν' ἀνέλθῃ μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους, ἀφ' ἧς ἦτο ὄρατὴ ἡ ὁδός, ἣν εἶχεν ἔτι νὰ διανύσῃ ἐν τῇ ζωῇ.

Ὁ φιλόσοφος δὲν ὑπῆρξεν εὐτυχῆς ἐν τῷ γάμῳ του. Τὸ κάλλος τοῦ σώματος δὲν εἶνε πάντοτε κάτοπτρον τοῦ κάλλους τῆς ψυχῆς ἢ σύντροφος τοῦ βίου του ἦτο πλάσμα ἐξ εὐτελοῦς ὕλης, λαμπρῶς ἐστιλβόμενον· ἀλλ' ὁ φιλόσοφος ἐγίνωσκεν ὅτι ὁ κόσμος κατοικεῖται ὑπὸ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, μετ' ἀνοχῆς δ' ἀνέμενε τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ Θεός, ὅστις τοὺς συνέζευξε, θὰ διεχώριζεν αὐτοὺς διὰ τοῦ θανάτου.

Τὸ πρῶτον θέαμα, ὅπερ εἶδον οἱ ὀφθαλμοί του, ἦτο ἡ τελευταῖα τῆς συζύγου του· ἂν οἱ ὀφθαλμοί του εὐρίσκοντο ἐπὶ ἄλλης κεφαλῆς, γλυκὺ δάκρυ σπενδόμενον εἰς τὴν μνήμην της θὰ ἐδροσίζεν αὐτούς· ἀλλ' ὁ φιλόσοφος ἐθλίβῃ ἀναπολῶν τὰς καλὰς ἡμέρας καὶ

συνεχώρησε τὰς κακάς Παραδόξως ὅμως δὲν ἐθεώρησεν ὡς δυσοίωνον τὸ πρῶτον θέαμα, διότι ὁ στεναγμός, ὅστις ἀνύψωσεν ἐλαφρῶς τὸ στήθος του, ἦτο στεναγμός ἀνακουφίσεως.

Ἄλλ' ἡ σύζυγος τῷ ἀφῆκε δύο υἱοὺς καὶ δύο θυγατέρας, ἕξ ὧν ὁ εἷς καὶ ἡ μία ἐκληρονόμησαν τὰς κακίας τῆς μητρός. Τὸ βλέμμα του ἀμέσως ἀναζητεῖ τούτους, διότι τῶν ἄλλων ἡ ἀρετὴ δὲν τῷ παρεῖχεν ἀνηουχίας.

Καπνὸς μαῦρος τὸν ἐμποδίζει νὰ διακρίνη, καὶ σκοτίζει ἐπὶ μικρὸν τὴν ὄρασίν του. Καίονται τὰ πλούσια αὐτοῦ κτήματα. . . . Πῦρ λυμαίνεται αὐτά, τεθὲν ὑπὸ ἀπροσέκτου χειρός. Ὁ φιλόσοφος ἀτάραχος ἀναμένει τὸν ἄνεμον, ὅστις παρασύρων τοῦ καπνοῦ τὰ νέφη θὰ καθαρῖσῃ τὴν ἀτμόσφαιραν. Ἴδού· ὁ οἶκος μετεβλήθη εἰς μελανὰ ἐρεΐπια, καὶ οἱ τέως ἀνθρώσπαρτοι κῆποι καὶ χρυσοστάχεις ἀγροὶ εἰς πυρρίκαστον γυμνὴν γῆν. Ἀπέμεινε πένης. Κακὸν τοῦτο, ἀλλ' οὐχὶ καὶ μέγα κακόν. Δὲν θὰ βαρύνῃ πλειότερον ἢ πλάστιγξ τῆς πενίας, ἂν εἷς ἔτι προστεθῇ. . . . Πολλοὺς ἠλέησε, θὰ τὸν ἐλεήσωσι. Πολλοὺς ὤκτειρε. . . . θὰ τὸν οἰκτείρωσιν· ἔστω.

Αἴφνης πλήθη παρουσιάζονται ἐλευφημοῦντα τὸν πρωτότοκον υἱὸν τοῦ φιλοσόφου. Ἦρατο πρωτοφανῆ ἐν τῷ σταδίῳ του νίκην καὶ οἱ πατέρες ἄλλων υἱῶν ζηλεύουσι τὸν πατέρα του· ἢ ἀπὸ τῆς προγενεστέρως καταστροφῆς ἀπομείνασα ἐπὶ τοῦ προσώπου του στυγνὴ ἀπάθεια ἐξαφανίζεται καὶ ἐλαφρὸν μειδίαμα πε-

ρικοσμεῖ τὰ χεῖλη του. « Εὐτυχές συμβάν! ἀναφωνεῖ θὰ παρέλθῃ χρόνος ἱκανὸς μέχρις ὅτου τελεσθῆ, ἀλλὰ διατί ὁ πατήρ νὰ εὐρίσκεται πρὸ σκότους, ὅπισθεν τοῦ ὁποίου τοιαύτας θὰ ἐκπέμψῃ ἀκτινοβολίας τὸ μέτωπον τοῦ υἱοῦ; Μέχρι τῆς εὐτυχοῦς ἐκείνης στιγμῆς θὰ μοὶ ἦτο ἄγνωστος ἡ χαρά, ἣν δοκιμάζω... ἀλλὰ νῦν... »

Ἄλλα πλήθη ἤδη... ὄμιλοι ψιθυρίζοντες, σκώματα ἐκπεμπόμενα, χεῖρες δακτυλοδεικτοῦσαι... τίνα; τὴν κόρην του τὴν πρωτότοκον. ὦ, τῶν φρικτῶν λόγων, οἵτινες προσβάλλουσι τὰ ὄτα του!... αἱ ὕβρεις καὶ οἱ καγχασμοὶ τοῦ πλήθους κατ' αὐτῆς ἀποτείνονται· ἐκείνη δὲ ἀμέριμος, διότι οὐδὲν ἀκούει, ἀλλὰ καὶ ἀναιδής, διότι ἔπρεπε νὰ μαντεύῃ τὴν ἐντύπωσιν, ἣν ἐπὶ τοῦ πλήθους παρήγαγεν ἡ παρουσία της, διέρχεται καὶ προχωρεῖ ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἁμαρτίας. ὦ, τοῦ ταιλαιπώρου πατρός! Βλέπει ἑαυτὸν εἰσερχόμενον ἐντὸς τοῦ πλήθους, κύπτοντα τὴν κεφαλὴν καὶ βαδίζοντα οὕτως, ὥστε ὑπ' οὐδενὸς νὰ γνωρισθῆ.

Ἄλλ' οἱ λόγοι, οὓς ἀκούει, σχίζουσι τὰ ὄτα καὶ ὡς πληγαὶ λόγχης διατρυποῦσι τὴν καρδίαν του. Ἐγείρει τότε τὴν κεφαλὴν, ἐλπίζων, ὅτι, ἐὰν γνωρισθῆ, θὰ σεβασθῶσι τὴν ἡλικίαν, τὴν σοφίαν, θὰ ἀναμνησθῶσι τῶν εὐεργεσιῶν του· ματαίως ὅμως· ἡ δοκιμασία εἶνε σκληροτέρα. Τὰ πλήρη οἴκτου μειδιάματα ἢ σιγὴ καὶ τὰ βλέμματα πρὸ πάντων ἐκεῖνα, τὰ λαλοῦντα αὐστηρότερον τοῦ στόματος, καταφέρονται ἐπὶ τῆς καρδίας του σπαρακτικώτερα... « Τὸ ἀπαίσιον τοῦτο στίγμα

θά ἐγκολαφθῆ ἐπὶ τοῦ ὀνόματός μου μετὰ παρέλευσιν πέντε ἑτῶν, ἀλλ' ἐπὶ ὅλας τὰς μακρὰς αὐτῶν ἡμέρας θά τὸ βλέπω, θά τὸ αἰσθάνωμαι καίον τὸ μέτωπον, σπυράσσον τὴν καρδίαν μου. . . »

Ἄλγεινοὶ εἶνε οἱ πόνοι, οὓς αἰσθάνεται, ἀλλ' ὁ φιλόσοφος ἐμμένει ἐπὶ τῆς σκοπιᾶς. Τράπηθι εἰς φυγὴν, ταλαίπωρε, τίς οἶδεν ὅποσα κατεδικάσθης νὰ ἴδης ἀκόμη! Ὅχι γνωρίζει τὸν πόνον τῆς ἀναξομένης πληγῆς, ἀλλὰ πρὸς αὐτὴν φέρονται μοιραίως οἱ δάκτυλοί του. Ἐχει ἄρα γε καὶ ἡ ὀδύνη τὴν ἡδονὴν της;

Εὐτυχὲς γεγονὸς ὑποστηρίζει τὴν σαλευθεῖσαν τιμὴν τοῦ οἴκου τοῦ ἡ κοινωνία συγχωρεῖ τὴν ἁμαρτίαν τῆς ἐνόχου, διότι στέφανος ἐξ ἀνθέων πορτοκαλλέας περιέβαλε τὸ μέτωπόν της. Τὸ στίγμα ἐκρύβη ὑπ' αὐτὸν καὶ τὸ ἐλησμόνησαν πάντες· μόνος ὁ πατήρ. . . ἢ μᾶλλον μηδ' αὐτὸς τὸ ἐνθυμεῖται πλέον. Γαλήνη ἐπικρατεῖ ἤδη· αἱ ὑπὸ τῶν θλίψεων χαραχθεῖσαι ρυτίδες ἀποδίδονται εἰς τὸν χρόνον. Μετὰ μακρὰν πείναν εἶνε γλυκὺ καὶ τὸ ξηρότερον τεμάχιον ἄρτου. Ὁ φιλόσοφος ἐπανευρίσκει τὴν ἡρεμίαν τοῦ πνεύματος καὶ τὴν ὀξύτητα τοῦ νοῦ. Ἀναπαύεται ἐπὶ μικρόν, ἀλλὰ νέα θά τὸν καταπονήσῃ πάλι.

Θνήσκει ἡ καλὴ του θυγάτηρ, ἐκείνη ἣτις ὑπῆρξε δι' αὐτὸν παρηγορία πάντοτε· ἣς τὸ βλέμμα ἦτο φῶς καὶ τὸ φίλημα δρόσος, ἐκείνη, ἣς τὰ γόνата ὑπῆρξαν διὰ τὴν πολιάν του κεφαλὴν ἀναπαυτικὸν προσκεφάλαιον· ἐκείνη, ἣς αἱ χεῖρες τῷ ἀνεμίμησκον τὰς θω-

πείας τῆς μητρός του καὶ τὸ ἕαρ τῆς ζωῆς του ἐκείνη, ἧς ἡ πνοὴ τῷ ἀνεμίμησε κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦ ρόδου τὸ μῦρον. Διατὶ νὰ γίνῃ ἐξαίρεσις δι' αὐτὸν ἐν τῷ κανόνι τῆς ζωῆς. « Δὲν εἶνε νόμος νὰ θάπτωσι τοὺς γέροντας οἱ νεώτεροι; Εἶνε λοιπὸν πεπωμένον καὶ τοῦτο; Πῶς θὰ τὴν βλέπω τοῦ λοιποῦ; ὡς θυμὰ καταδικασμένον; ὡς παροδίτιδα; ὡς χελιδόνα γλυκύλαλον, ἐτοίμην πάντοτε νὰ πετάξῃ μακράν, ἀφίνουσά με εἰς ἀτελεύτητον χειμῶνα; »

Καίτοι μεῖζον ἤδη ἡ λάμψις, ἣν ἐκπέμπει τοῦ πεφιλημένου υἱοῦ τὸ μέτωπον, φαίνεται ἐν τούτοις αὐτῷ ὠχροτέρα ἐξησθένησαν ἴσως ἐκ τοῦ γήρατος οἱ ὀφθαλμοί του . . . ἀλλὰ ποῦ ἡ προτέρα ἀπάθεια ἐν τοῖς δεινοπαθήμασιν; Ἐφιλοσόφει ἄρα γε μόνον, ὅτε ἦτο εὐτυχής; Ἐχουσιν ὁμῶς πολλὴν ἔτι δύναμιν οἱ ὀφθαλμοί του, ἵνα χύνωσι δάκρυα. Ἀπὸ ἀνδρός μὴ μετεμορφώθη πάλιν εἰς παιδίον; Ποῦ οἱ ἀδιάρητοι θώρακες, δι' ὧν εἶχε περιβάλλῃ τὴν καρδίαν του; Ποῦ ἡ σύγκρισις τοῦ ἐνεστῶτος κακοῦ πρὸς ἄλλα χείρονα καὶ ἡ ἐκ ταύτης πιγάζουσα παρηγορία; Ποῦ τὸ « ὅ γέγονε, γέγονε », ποῦ τὰ ἄλλα τῆς φιλοσοφίας ἀποφθέγματα, ἅτινα εἶχε ποτε πρόχειρα ἔμπλαστρα διὰ πᾶσαν νόσον τῆς ψυχῆς; Εἶνε γέρον, ἀλλὰ προῶρος ἐκυρωθῆ ἡ δύνατο νὰ εἶνε ἀκόμη εὐθυτενής. . . Ἄλλ' ἀφίνουσι τῶν συμπολιτῶν αἱ ἀνήκεστοι συμφοραί; Ὁ στεναγμὸς τοῦ πλησίον τῷ εἶνε ἐπίσης ἐπώδυνος, ὅσον ὁ τοῦ τέκνου του.

Σεισμοὶ φοβεροὶ καταρρίπτουσι τὸ ἥμισυ τῆς πό-

λεως. Ἴδέ, πόσοι γυμνοὶ καὶ ἀνέστιοι καὶ πεινῶντες. Ἄλλ' αἱ τοιαῦται πληγαὶ ταχέως ἐπουλοῦνται· χαράν, γλυκύτετον βάλαμον παρέχει αὐτῷ τῆς εὐπορίας ἢ ἐμφάνις καὶ ἡ ταχεῖα τῆς συνδρομῆ· οἱ μὴ παθόντες, τόσον δεικνυνται γενναῖοι, ὥστε ταχέως διώκεται ἐκ τῆς πόλεως τὸ φάσμα τῆς συμφορᾶς. Ὁραῖον καὶ γλυκύθυμον ἢ εὐπορία· πρᾶξις Θεοῦ ἐκτελουμένη ὑπὸ ἀνθρώπων. Λησμονεῖ τις πολλὰς κακίας πρὸ τοιούτου ἀγαθοῦ. Πολλὰς δυστυχίας γενικὰς καὶ μερικὰς . . .

Ἄλλ' ὄχι καὶ τὴν δυστυχίαν πατρὸς βλέποντος τὸν υἱὸν ὀδηγούμενον εἰς τὴν φυλακὴν. Ἡ τιμὴ τοῦ πρωτοτόκου οὐδαμῶς ἐκπλύνει τὴν ἀτιμίαν τοῦ ὑστεροτόκου. Ὁ υἱὸς τοῦ κλέπτης; Ναι, συνελήφθη ἐπ' αὐτοφώρῳ Ἐπέπρωτο νὰ τὸ ἴδῃ καὶ αὐτὸ ἢ διαπερῶσα τὰ σκότη τοῦ μέλλοντος διάνοιά του; — Πότε θὰ συμβῆ τοῦτο; — Μετὰ εἴκοσιν ἔτη. — Καὶ θὰ ἐπιζήσω μετέπειτα; — Δύο μόνον. Ἴδου ἢ ἐσχάτη, ἀλλ' ἴδου καὶ ἡ φρικωδέστερα τῶν συμφορῶν μου. Εἰς τὸ νῆμα τῆς ζωῆς μου λοιπὸν ἐπέκλωσεν ἡ Μοῖρα πᾶσαν κατάραν; — Ὅχι. Μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ὑπάρχουσι καλοὶ καὶ κακοί, πάντες δ' ἔχουσι πατέρας! Ἄντι δύο, εἴκοσι καὶ δύο ἑτῶν συμφορὰ καὶ θλίψις, ἦν οὐδὲν θὰ δυνηθῆ νὰ συγκεράσῃ. Εἶνε ἀθῶος, ἀκόμη ὁ υἱὸς μου καὶ θὰ διέλθῃ ἴσως ἐν τιμῇ τὰ ἔτη, ἅτινα θὰ ἐπισφραγίσῃ τὸ ἔγκλημα. Εἶνε ἀθῶος ἀκόμη, ἀλλ' ἔστω ἐπικατάρατος. Δι' αὐτὸ λοιπὸν τὸν ἀνατρέφω; Δι' αὐτὸ τὸν διδάσκω; Καὶ δὲν θὰ δυνηθῆ, ὄχι, δὲν θὰ δυνηθῆ ἢ πατρικὴ στοργὴ νὰ ἐξιλεώσῃ

τὴν εἰμαρμένην! "Ἄς μὴ προβῆ ἐπὶ πλέον τὸ βλέμμα μου. "Ἄς μείνωσι σκοτεινὰ καὶ ἄγνωστα τὰ δύο ἔτη τὰ χωρίζοντα τὸν ἠθικόν μου θάνατον ἀπὸ τοῦ πραγματικοῦ. Δὲν θέλω νὰ ἴδω πλέον...

"Ἰσταται ἐν τούτοις ὡσεὶ καθηλωμένος ἐπὶ τῆς σκοπιᾶς του. Πρὸ ὀλίγων στιγμῶν ἀνῆλθεν ἐπ' αὐτῆς μὲ βῆμα κοῦφον, ἀκμαῖον σῶμα, ὄψιν πλήρη ζωῆς, μετ' ὀλίγας δὲ θὰ κατέλθῃ κλονούμενος, κεκυρωμένος, λιποψυχῶν. "Ἰσταται καθηλωμένος καὶ μάτην προσπαθεῖ νὰ κλείσῃ τὰ βλέφαρα· δύναμις ἀνωτέρα, ἄγνωστος, ἀκαταμάχητος, τῷ ἐπιβάλλει νὰ ἴδῃ ἀκόμη· νὰ πῆ τὸ ποτήριον μέχρι τρυγός. Καὶ βλέπει... Τὸ βλέμμα του φθάνει ἤδη μέχρι τοῦ λευκοῦ μαρμαροῦ, ὅπερ θὰ καλύψῃ τὸ σῶμά του... "Ἦλθε τέλος ἡ στιγμή τῆς αἰωνίας ἀναπαύσεως; "Ὀχι! Μεταξὺ τοῦ τάλαιπώρου πρεσβύτου, ὅστις θ' ἀποθάνῃ αὔριον καὶ τοῦ τάφου του διέρχεται... ὦ φοίτη!.. διέρχεται ἐν τυμπάνοις καὶ ἐπευφημίαις ὁ κατακτητῆς, ὅστις ἀπὸ τῆς χθὲς κατενίκησεν, ὑπεδούλωσε τὴν πατρίδα του.

* * *

Εἰς τὸ θέαμα τοῦτο δὲν δύναται πλέον ν' ἀντιστῆ τοῦ φιλοσόφου ἢ ψυχῆ. Γονυπετεῖ ἢ μᾶλλον πίπτει ὁ δῦσμοιρος καὶ μετὰ δακρῶν προσευχόμενος ἰκέτευει τὸν Θεὸν νὰ τῷ δωρήσῃ τὴν λήθην τῶν ὅσων εἶδε. Καὶ τὸ στόμα του ψιθυρίζει μετὰ λυγμῶν.

— Συγχώρησόν με, Θεέ μου, συγχώρησόν με.

ΔΥΟ ΦΙΛΟΙ

Τίς ἐκ τῶν συμμαθητῶν ἐτόλμα νὰ ἐκστομίση λόγον κατὰ τοῦ ἐνὸς χωρὶς νὰ γίνῃ ὁ μέγιστος ἐχθρὸς τοῦ ἄλλου; Ἦσαν ἀληθεῖς φίλοι. Συνεδέοντο διὰ τοῦ τουφεροῦ ἐκείνου αἰσθήματος, ὅπερ δικαίως ἢ ἀνθρωπότης ἀποκαλεῖ ἅγιον τοῦ τόσον σπανίου, ὥστε μετὰ στοργῆς νὰ ἐπιδεικνύῃ ἡ ἱστορία τὰ εὐάριθμα αὐτοῦ παραδείγματα, τοῦ τόσον ποιητοῦ, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχη ἄνθρωπος καλὸς ἢ κακός, κοινὸς ἢ ἔξοχος, πτωχὸς ἢ πλούσιος ἢ ἔνδοξος, ὅστις παρορῶν τὰ δεινὰ ἢ τ' ἀγαθὰ του νὰ μὴ ἐπόθησεν. . . ἓνα φίλον.

Ποσάκις καὶ ἐγώ, ἀποκαλῶν φίλους μου ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, δὲν ὠνειροπόλησα Ἔνα! . . .

Τὰ σχολικὰ βάρθρα εἶνε τὸ ἄριστον ἔδαφος πρὸς καλλιέργειαν τοῦ σπανίου τούτου ἄνθους. Ἐκεῖθεν χρονολογεῖται ἡ πρώτη βλάστησις αὐτοῦ. Τοὺς ἐξήλευον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐθαύμαζον οἱ συμμαθηταὶ των. Ἐσκωπτον κάποτε τὰ δείγματα τῆς ἀφοσιώσεως, ἅτινα παρεῖχεν ὁ εἷς πρὸς τὸν ἄλλον, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπανε-

λάμβανον βραδύτερον μετὰ σεβασμοῦ. Κατόκου ἐν τῇ αὐτῇ συνοικίᾳ. Ἐσπούδαζον ἐν τῇ αὐτῇ τάξει. Διέτρεχον τὴν αὐτὴν ἡλικίαν. Καὶ ὅπως ἔλεγον αἱ μητέρες των, — διότι τότε εἶχον ἀκόμη καὶ οἱ δύο μητέρας, — ἀδελφοὶ νὰ ἦσαν δὲν θὰ ἠγαπῶντο οὕτω μόνον ὁ ὕπνος τοὺς ἐχώριζεν.

Ὁρφανοὶ πατρὸς ἀμφοτέρου, εὗρισκον ἐν τῇ πρὸς ἀλλήλους φιλίᾳ ἐκεῖνο, ὅπερ ὁ θεὸς τόσον προῶρως τοὺς εἶχε στερήσει: Σύμβουλον φιλόστοργον, ἀποτρέποντα διὰ λόγων εὐγλώττων ἀπὸ παντὸς ἐπισφαλοῦς βήματος. Εἶνε φαίνεται ἐκ γενετῆς σοφὴ ἢ φιλία Μαντεύει, προβλέπει τὸν κίνδυνον. Καὶ ἂν δὲν εὗρίσκη λογικὰ ἐπιχειρήματα ὅπως καταδείξῃ αὐτόν, ἔχει πάντοτε ἐν μῆ! ἐν ὄχι! πειστικώτερα μυθίων παραινέσεων.

Ἡμέραν τινὰ οἱ δύο φίλοι διέκρινον ἀμυδρὰν ὁμίχλην μεταξὺ αὐτῶν. Δὲν ἔβλεπον ἀλλήλους, ὅπως χθὲς ἀκόμη, εὐκρινῶς. Δὲν ἀνεγίνωσκον ἐλευθέρως εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀλλήλων. Κάτι ἐκρυπτεν ὁ εἰς ἀπὸ τὸν ἄλλον. Ἄλλ' ἀμφοτέρου ἦσαν ἔνοχοι καὶ ἕκαστος εἰς τὸ ἴδιον μυστικὸν ἀπέδιδε τὴν ἔνοχὴν.

Ἦτο τότε ἡ ὥραία ἐποχὴ, καθ' ἣν εἶχον ἐξυπνήση ὅλα τὰ εὐγενῆ ὑπὲρ τῆς πατρίδος αἰσθήματα. Πυρῆτις ἦτο διακεχυμένη πανταχοῦ καὶ εἰς αὐτὰς ἔτι τῶν συνετοτέρων τὰς φλέβας. Οἱ γέροντες ἐπανέβλεπον τὰ νεανικά των ὄνειρα, καὶ οἱ παῖδες ἔπλαττον σχέδια μεγάλα, ὧν τὸ μέγιστον ἦτο ἡ νίκη ἢ γλυκὺς ὑπὲρ πατρίδος θάνατος.

Τὴν ἐπαύριον μόλις ἐγεροθὲς ὁ Στέφανος, — ὁ θεὸς

γνωρίζει ἂν εἶχε κοιμηθῆ καθ' ὅλην τὴν νύκτα, — ἀπέσπασε φύλλον χάρτου ἐκ τοῦ τετραδίου του, καὶ ἔγραψε τῷ φίλῳ του :

« Λεωνίδα μου,

» Ἀνεχώρησα διὰ τὸν πόλεμον. Μὴν ἀφήσης τὴν μητέρα μου χωρὶς υἱόν.

Στέφανος»

Ἄλλὰ μόλις εἶχεν ἐπιγράψῃ τὸν φάκελλον καὶ ἠτοιμάζετο νὰ ἐξέλθῃ, ὅπως σπεύσῃ εἰς τὸν λιμένα, εἰσέρχεται ἡ μήτηρ του καὶ τῷ δίδει ἐπιστόλιον τοῦ Λεωνίδα :

« Στέφανέ μου,

» Ἀνεχώρησα διὰ τὸν πόλεμον. Σὺ νὰ εἶσαι ὁ υἱὸς τῆς μητρὸς μου καὶ ὁ ἀδελφὸς τῆς ἀδελφῆς μου.

Λεωνίδας»

Εἰς τί θὰ ὠφέλουν τὸν ἀγῶνα, προστιθέμενοι ἐν τῇ φάλαγγι τῶν γιγάντων, οἱ δεκαεξαετείς ἐκεῖνοι μείρακες; Εἰς οὐδέν. Παιδιά ἀμφότεροι, μὴ ἀποσπασθέντα οὐδ' ἐπὶ μικρὸν τῆς μητρικῆς ἀγκάλῃς, μόνον τὴν καλὴν ὄψιν τοῦ πολέμου ἐφαντάζοντο καὶ εὕρισκον δι' αὐτὴν ἱκανὰ τὰ ἀσθενῆ καὶ ἀσκληραγώγητα σώματά των. Ἄλλὰ τοιαύτη σκέψις πῶς νὰ γεννηθῆ ἐν τῇ ἐνθουσιώδει αὐτῶν κεφαλῇ; Ἡ πρώϊμος σοφὴ ἐν τούτοις, ἡ φιλία, οὕτω ἐσκέφθη παρευθὺς. Ὁ Στέφανος, ὅστις δὲν εἶχε προνοήσῃ διὰ τὰ δάκρυα τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἢ καὶ ἂν τὰ προεἶδεν εἶχεν ἀντιτάξει εἰς αὐτὰ ἓνα λόγον ἐνθουσιασμοῦ, ὁ Στέφανος, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῆς φιλίας, διέκρινεν εὐθὺς τὸ ἀνω-

φελές τῆς θυσίας τοῦ φίλου του, ἐφαντάσθη εὐθύς τὰ δάκρυα τῆς μητρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς ἐκείνου, ἔσχισεν ἀμφοτέρας τὰς ἐπιστολάς καὶ ἔσπευσε νὰ εὔρη τὸν Λεωνίδα, νὰ τὸν συμβουλευέσῃ, νὰ τὸν πείσῃ, νὰ τὸν ἐμποδίσῃ.

Καὶ ὅ,τι δὲν θὰ κατώρθουν ἴσως μύριοι ἄλλοι διὰ τῆς πειθοῦς ἢ καὶ διὰ τῆς βίας, τὸ κατώρθωσεν αὐτὸς μὲν ἐν του εὐγλωττον — Μή!

Ἔκτοτε, ἐπὶ δεκαετίαν ὀλόκληρον, οὐδὲ σκιά ὁμίχλης ἐχώρισε τοὺς δύο φίλους.

Β΄.

Ῥοδοστεφῆς ἐποχὴ τῆς νεότητος, διατὶ νὰ μὴ διαρκῆς πλειότερον, ἢ μᾶλλον διατὶ νὰ παρέρησαι τόσον ταχέως; Νεότης δὲν εἶνε τὰ ὀλίγα ἔτη, ἢ πυκνὴ κόμη, τὸ ἀρρυτίδωτον μέτωπον, οἱ ἀκτινοβόλοι ὀφθαλμοί. Νεότης δὲν εἶνε ἡ ἀνατολὴ τῆς ἀκμῆς, τὸ πτερόεν βάδισμα, ὁ ἀμέτοχος πικρίας γέλως. Νεότης εἶνε ἡ ζωὴ ἢ ἄφροντις. Νεότης εἶνε ἡ εὐτυχία. Διὰ τοῦτο ἴσως τινὲς οὐδέποτε ὑπῆρξαν νέοι.

Ὁ Στέφανος καὶ ὁ Λεωνίδας ἦσαν νέοι, χθὲς ἀκόμη. Σήμερον ὅμως δὲν εἶνε πλέον. Ἡ νεότης, ἡ εὐτυχία των ἐβασίζετο ἐπὶ τῆς φιλίας των· ἀλλ' ἤρκεσε μία ἡμέρα ὅπως καταστρέψῃ αὐτήν. Χθὲς ἦσαν φίλοι ἀκόμη· σήμερον δὲν εἶνε πλέον φίλοι, δὲν εἶνε νέοι, δὲν εἶνε εὐτυχεῖς.

Ὁ εἷς ἦτο πλούσιος καὶ ὁ ἄλλος πτωχός. Εἶνε ἀρά

γε ἢ διαφορὰ αὕτη, ἥτις ἤρκεσε νὰ διαλύσῃ, ἐν τῇ πρώτῃ τυχούσῃ στιγμῇ, τὰ αἰσθήματα. τὰ ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη συνενοῦντα τὰς καρδίας των; Καὶ ἀπὸ πότε ἢ φιλία ἔγεινεν Ἰουδαῖος καὶ συνδέει ἐκείνους μόνον ὧν ὁ χρυσὸς ἰσοζυγεῖ; Δὲν ἦτο τοῦτο ἡ αἰτία. Οἱ ἀνδρωθέντες παῖδες μυρίας ἐπαρουσίαζον ἀντιθέσεις ἤδη. Ὁ εἷς ἦτο πλούσιος καὶ γενναῖος ὅσον ὁ ἄλλος πτωχός, ὀλιγαρκῆς καὶ ὑπερήφανος. Ὁ πρῶτος ἦτο πάντοτε ἔτοιμος τὰ πάντα νὰ θυσιάσῃ χάριν τοῦ δευτέρου. Οὗτος δὲ τὰ πάντα νὰ ὑποστῇ ἤρκει μόνον οὐδὲ θριξὶ νὰ σκιάσῃ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ φίλου του.

Ἄν ἄλλοτε ὅμως, κατὰ τὰς παρελθούσας ἡμέρας αἱ ἀρτιφυεῖς ἀντιθέσεις τῶν μόλις μορφουμένων χαρακτήρων των συνετέλουν εἰς τὸ νὰ ἐξωραϊζῶσι μᾶλλον τὸ ὠραῖον ἄνθος τῆς φιλίας ἢ ἄλλοτε τὰ ἐλαττώματα τοῦ ἑνὸς καθίστα εὐάρεστα ἢ ἐκ τῶν προτερημάτων τοῦ ἑτέρου ἐκφεύγουσα λάμρις, ὅπως ὁ ἴασμος μεταδίδει τὸ ἄρωμά του εἰς τὰ ἐν τῇ αὐτῇ δέσμῃ ἄνθη τοῦ ἀγροῦ, ἤδη . . . βιάσκανος χεῖρ ἔλυσεν αἴφνης τὴν ἀνθοδέσμη.

Ἐχωρίσθησαν χθὲς χωρὶς οὐδένα ν' ἀνταλλάξωσι ψυχρὸν λόγον, οὐδὲν παράπονον, οὐδεμίαν μομφήν. Ἐσφιγξαν μάλιστα τὰς χεῖράς των ἐπὶ πλειοτέρας στιγμᾶς ἢ ἄλλοτε, καὶ οὔτε ὁ εἷς. οὔτε ὁ ἄλλος ἤθελε ν' ἀποσύρῃ τὴν ἰδικήν του. Ἠσθάνοντο ὅτι ἡ χειραψία ἐκείνη ἦτο ἀσπασμὸς ἐπιθανάτιος εἰς τὴν φιλίαν των καὶ ἐζήτησαν νὰ παρατείνωσιν, ἐφ' ὅσον ἠδύναντο, τὸ γλυκὺ τοῦτο ἄλλος.

Καὶ ἐχωρίσθησαν διὰ τὸ μὴ συναντηθῶσι πλέον ποτέ.

Γ'.

Ἐὰν ἀφηγούμην ἱστορίαν ἔρωτος θ' ἀφιέρουν τὸ πλεῖστον τῆς μελάνης μου εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ αἰσθήματος, ὅπερ λάθρα φυνὲν κατέστησε δυστυχεῖς τρεῖς ὑπάρξεις. Μόνοι ὅμως οἱ δύο φίλοι ἐνδιαφέρουσιν ἡμᾶς καὶ ὡς ἀπλοῦν ἐπεισόδιον τῆς ἱστορίας των θὰ παρεντεθῆ ὁ ἔρωσ, ὅστις ἐχώρισεν αὐτούς. Ὁ ἔρωσ τοῦ πτωχοῦ Στεφάνου πρὸς τὴν ἀδελφὴν τοῦ Λεωνίδα.

Εἶνε πλέον ἢ γνωστὸν πῶς συλλαμβάνεται, γεννᾶται καὶ ἀνδροῦται ὁ ἔρωσ. Ἐβλέποντο συνεχῶς, ἠκολούθησαν τὸν γενικὸν κανόνα καὶ ἠγαπήθησαν. Ἐπὶ πολὺ ὁ Στέφανος ἠγνῶει ὅτι ἠγάπα καὶ θὰ τὸ ἠγνῶει ἀκόμη, ἂν ἐκείνη δὲν τοῦ ἠνοιγε τοὺς ὀφθαλμούς. Μόλις ἀνέβλεψε καὶ κατελήφθη ὑπὸ ἰλίγγου. Εἶνε ἀληθὲς ἄρά γε; ἔσκέφθη. Φαίνεται δὲ ὅτι ἦτο πλέον ἢ ἀληθές, διότι ἔσπευσε νὰ τὸ εἶπῃ εἰς τὸν φίλον του.

Ἄλλ' ὁ φίλος του εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο εἶχεν ἄλλας ἰδέας. Συνωφρυνώθη πρὸς στιγμὴν, καὶ ἔπειτα, γνωρίζων τὴν δύναμιν, ἣν ἐξήσκει ἐπὶ τοῦ Στεφάνου, ἐγένετο γαλήνιος. Δὲν ἐζήτησε δικαιολογίας, ὅπως ἀρνηθῆ. Μετεχειρίσθη τὴν παλαιὰν ἐκείνην λακωνικότητα, τὴν τόσῳ γνώριμον εἰς ἀμφοτέρους, καὶ προσβλέπων αὐτὸν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τρυφερῶς, τῷ εἶπεν: — Ὅχι!

Καὶ ἀπεχωρίσθησαν.

Ὁ Στέφανος ἐπεχείρησε τότε μικρὸν ταξείδιον. Ὁ Λεωνίδας, ἐλπίζων ὅτι αἴρει πᾶν κώλυμα χωρίζον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ φίλου του, ἔσπευσε καὶ κατώρθωσε νὰ ὑπανδρεύσῃ τὴν ἀδελφήν του μετ' ἄνδρὸς πλουσίου καὶ ἰσχυροῦ. Ἀλλὰ καὶ τρίτος ἀπρόσκλητος παρουσιάσθη, ὁ θάνατος ὀλίγον μετὰ τὸν γάμον, ἀρπάζων τὴν νεόνυμφον. . .

Ποία δύναμις ἀνθρωπίνη, καὶ δέκα ἂν συνεσωμάτου φιλίας, ἠδύνατο νὰ πείσῃ πλέον τὸν Στέφανον, ὅτι ὁ φίλος του, χάριν γαμβροῦ πλουσιωτέρου καὶ ἰσχυροτέρου, δὲν ἐγένετο διττῶς φονεὺς του καὶ ἐχθρὸς του δεκάκις;

Ἦδη δὲν εἶνε πλέον φίλοι χωρισθέντες. Φαίνονται ἐχθροὶ ἄσπονδοι, παλαίοντες καὶ μέλλοντες νὰ παλαίσωσι μέχρι θανάτου. Μετέβαλεν ὁμῶς τοὺς χαρακτῆράς των ἢ συμφορὰ καὶ ἀγνοεῖ ἕκαστος τὰς σκέψεις, δὲν δύναται νὰ φαντασθῇ τὰ ὄπλα τοῦ ἑτέρου.

Καὶ καταδιώκονται. Ὁ εἷς, ἵνα ἐπανεύρῃ τὸν φίλον ἢ μᾶλλον ἵνα καταπραύνη τὸν ἐχθρόν του, ὁ ἕτερος, ἵνα ἀποφύγῃ καὶ τιμωρήσῃ ἔτι μᾶλλον αὐτόν. Ὁ εἷς προσπαθεῖ νὰ συναγάγῃ τὰ τεμάχια τῆς λαγίνου, ἣν αἱ χεῖρές του κατέθραυσαν καὶ συγκολλήσῃ αὐτά, ὁ ἕτερος, νὰ διασκορπίσῃ καὶ ποδοπατήσῃ καὶ τὸ ἐλάχιστον αὐτῶν ἵχνος. Ὁ εἷς, ὅπως ἐπανορ-

θώση τὸ κακόν, οὔτινος ἐγένετο πρόξενος· ὁ ἕτερος ὅπως διὰ τῶν πόνων του μεγαλύνῃ αὐτό!

Καὶ διώκει ὁ εἷς μὲ τὰς ἱεσίας εἰς τὸ στόμα, τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, τὴν μετάνοιαν ἐν τῇ καρδίᾳ. Καὶ φεύγει ὁ ἕτερος μὲ τὸ στόμα ἄφωνον, στεγνοὺς τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ἀκένωτον τὴν ἀπελπισίαν.

Ἦσαν ἤδη μόνοι ἐν τῷ κόσμῳ οἱ φοβεροὶ ἀντίπαλοι. Μητέρα δὲν εἶχε πλέον οὐδεὶς. Ἀδελφὴν δὲν εἶχεν ὁ εἷς, ἐρωμένην ὁ ἄλλος. Τὸν Στέφανον ἐσκέπτετο ἀπὸ πρωῒας μέχρι ἐσπέρας ὁ Λεωνίδας καὶ τὸν Λεωνίδα ἐσκέπτετο ὁ Στέφανος. Οὐδεὶς τρίτος ἤρχετο νὰ τεθῆ μεταξὺ τῶν δύο ἐχθρῶν, οὐδὲν αἴσθημα, οὐδὲν πάθος. Ἀλλὰ μάτην ἐζήτει ὁ εἷς τὴν γαλήνην ἀντὶ πάσης θυσίας. Πᾶσαν θυσίαν ἦτο ἕτοιμος ὁ ἕτερος νὰ ὑποστῇ ὅπως τῷ τὴν ἀρνηθῇ.

Ὁ Λεωνίδας ὅμως ἦτο πλούσιος καὶ ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἐγίνετο πλουσιώτερος. Ἠδύνατο νὰ διαθέσῃ ὅλα τὰ μέσα, ἅτινα ὁ χρυσὸς διενθύνει ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Ἐν μόνον δὲν ἠδύνατο νὰ δαμάσῃ ὁ πλοῦτος του, τὴν ἀδάμαστον ἀρνησίαν τοῦ Στεφάνου, ὅστις καὶ αὐτὸς ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἐγίνετο πτωχότερος, δυστυχέστερος. Ὅσῳ δ' ἐμάντευεν οὗτος τὴν ἐπιμονὴν τοῦ διώκτου του τόσον ἐνεκαρτέρει, ἐνετρύφα εἰς τὴν δυστυχίαν του, ἠυλόγει τὰς ἀθλιότητάς του.

Μάτην τῷ ἔπεμψε γνωρίμους καὶ σχετικοὺς ἱκετεύων μίαν ἀκρόασιν. Μάτην τῷ προέτεινε μυρίους τρόπους οὐχὶ συμφιλιώσεως — τόσον πολὺ οὐδέποτε

ἤλπισεν — ἀλλὰ συγγνώμης. Ὁ Στέφανος ἀνένδοτος ἐσίγα ἢ ἀπεκρίνετο διὰ τὸ ἀρνηθῆναι.

Τί; αὐτὸς νὰ μαλαχθῆ; Αὐτὸς νὰ ὑποκύψῃ; Αὐτός, εἰς ὃν ἡ μοῖρα διὰ τοῦ στόματος τοῦ φίλου του ἠρνήθη τὴν μοναδικὴν χάριν, ἣν ἐζήτησεν, αὐτὸς νὰ τείνῃ τὴν χεῖρα ἤδη, ἵνα δεχθῆ ψυχία ἀπέναντι ἀρπαγέντων θησαυρῶν; Αὐτὸς νὰ συνδέσῃ πάλιν φιλίαν προσφέρων, ὅχι ὅπως ἄλλοτε τὸ ἡμῖσι τῆς παιδικῆς καρδίας του, ἀλλὰ τὸ ἡμῖσι τῆς πενίας του εἰς ἐκεῖνον, ὅστις θὰ τῷ ἀνταπέδιδε τὸ ἡμῖσι τοῦ πλούτου του; Εἰς τοιοῦτον συνεταιρισμὸν ἦτο δυνατὸν νὰ προσέλθῃ ἢ παροξυνθεῖσα ἐκ τῆς δυστυχίας ὑπερηφάνεια αὐτοῦ;

Ἄλλοτε ὁ Λεωνίδας κατέφρευγεν εἰς δόλους. Ὁ κύριος σκοπὸς τοῦ βίου του ἦτο πλεόν αὐτὸς καὶ τῷ ὑπηγόρευε παντοειδῆ τεχνάσματα πρὸς κατανίκησιν τοῦ Στεφάνου.

Ὅτε ἡμέραν τινὰ εὐρέθη οὗτος ἄνευ θέσεως, ὁ ἀκοίμητος ἐχθρὸς τὸ ἔμαθε. Τὴν ἐπαύριον δέκα τοιαῦται ὑπὸ ἀρίστους τῷ προσεφέρθησαν ὄρους. Ἄλλ' ὁ Στέφανος ἐμάντευσε τὴν δίδουσαν χεῖρα καὶ μὴ ἀποδεχθεῖς οὐδεμίαν, ἀπέτρψε τὸ ἐχθρικὸν κτύπημα. Ἐδέχθη ὅμως ἄλλην, μικρὰν θέσιν καὶ εὐτελεῆ, ἣτις ἀδύνατον νὰ προήρχετο ἐξ ἐκείνου. Ὁ Λεωνίδας τότε εὔρε τὸ μέσον νὰ τῷ δοθῆ, λόγῳ προβιβασμοῦ δηθεν καὶ ἐκτιμήσεως, διπλάσιος μισθός. Αὐτὸς θὰ κατέβαλλε τὴν διαφορὰν. Ἄλλὰ καὶ πάλιν ἠννόησε τὸ τέχνασμα ὁ πτωχὸς καὶ ἐσώθη ἐκ τῆς συνδρομῆς τοῦ ἐχθροῦ του.

Οὐδέποτε μήτηρ φιλόστοργος παρηκολούθησε μετὰ τόσης προσοχῆς ἕκαστον βῆμα τοῦ τέκνου της, μεθ' ὅσης ὁ Λεωνίδας παρηκολούθει τὰ τοῦ Στεφάνου. Ἐφ' ὅσον τῷ ἦτο δυνατὸν ἀφήρει καὶ τὸ ἐλάχιστον πρόσκομμα ἐκ τῆς ὁδοῦ του. Ἐσκέπτετο περὶ πάσης ἀνάγκης του, ἠγωνία διὰ τὴν ἀσθενικὴν φυσιογνωμίαν του, τὸν συνώδευε νοερῶς ἡμέραν καὶ νύκτα ἐν τῷ ἀγῶνι τῆς ζωῆς καὶ ἔφρισε μὴ ὁ ὕπνος του ταρασσηται ὑπὸ κακῶν ὀνείρων. . . . Καὶ οὐδέποτε μοῖρα μεγαλόδωρος ἐφαντάσθη πλείονα ἀγαθὰ ὑπὲρ εὐνοουμένου της, ἀφ' ὅσα ἤνχετο νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν ἐχθρόν του ὁ Λεωνίδας.

Ἄλλὰ καὶ οὐδέποτε καταδιωκόμενος ἐπροφυλάχθη κάλλιον τοῦ Στεφάνου. Ἐμάντευε τὸν κίνδυνον ὅταν δὲν τὸν ἔβλεπε. Καὶ ὅταν δὲν τὸν ἐμάντευε, τὸν ἔτρεμε καὶ τὸν ἐφοβεῖτο.

Οὕτω διέρρευσαν ἔτη ὀλόκληρα ἀπεριγράπτου ἀγωνίας, πρωτοφανοῦς πάλης μεταξὺ δύο ἀνθρώπων, οὓς ὁ κόσμος ἐθεώρει δυστυχεῖς διότι τοὺς προέδιδεν ἢ ὄψις των, ἀλλ' ὧν ἠγνόει ποία ἦτο ἡ δυστυχία.

Ὁ κόσμος μάλιστα, δικαίως ἢ ἀδίκως, κατέκρινεν ἀμφοτέρους, εἰς μὲν τὸν ἕνα, τὸν τόσῳ πλούσιον, μὴ εὐρίσκων ἄλλον λόγον μελαγχολίας ἢ τὴν ἰδιοτροπίαν, εἰς δὲ τὸν ἄλλον, τὸν τόσῳ τυχηρὸν—πόσαι τύχαι πράγματι δὲν τῷ εἶχον ἐναλλάξ παρουσιασθῆ—πάλιν τὴν ἰδιοτροπίαν εὐρίσκων ὡς τὸν μόνον λόγον τῆς δυστυχίας του.

Ἐπάρχουσιν ὅμως καὶ συμφοραί, ἅς ὁ κόσμος ὄχι μόνον νὰ μαντεύσῃ δὲν δύναται, ἀλλὰ οὐδὲ νὰ ἐννοήσῃ ἐρμηνευομένας.

Τοιαύτην συμφορὰν ἐπέκλωσε τὸ πεπρωμένον εἰς τοὺς δύο ζηλευτοὺς ἐκείνους φίλους, οὓς εἶχε χωρίσῃ ἐπὶ τόσα ἔτη, ἵνα τοὺς ἐνώσῃ ἐπὶ μίαν ἔτι στιγμήν.

Ε΄.

Τοῦ Στεφάνου ἡ ὑγεία ἀπὸ πολλοῦ εἶχεν ὑποσκαφῆ. Ἦλθεν ἡ ὥρα, καθ' ἣν τῷ ἦτο ἀδύνατον πλέον νὰ ἐργασθῆ καὶ ἡ εἴσοδος τοῦ νοσοκομείου τὸν εἶδεν ἡμέραν τινὰ συρόμενον μετὰ κόπου μέχρις αὐτῆς. Ἡ δεξίωσις δὲν ὑπῆρξε θερμῆ, ὅπως συνήθως, καὶ οὐδεμίαν αὐτῇ προὔξενησεν ἐντύπωσιν εἰς τὸν πάσχοντα. Τὴν ἐπαύριον ὅμως πάντες, ἰατροὶ καὶ νοσοκόμοι, τὸν ἐνέπλησαν περιποιήσεων. Χρυσῇ χειρὶ τοῖς εἶχεν ὑποδείξῃ τὸ καθήκον... ἀλλ' ἐμάντευσε τὴν χειρὰ ταύτην ὁ πάσχων καὶ ἐλύθησαν τὰ γόνατά του, κατέπεσαν αἱ δυνάμεις του· εἶδεν ὅτι δὲν ἠδύνατο πλέον ν' ἀποφύγῃ αὐτήν....

Ἄλλὰ δὲν ἐνικήθη.

Ἦναγκάσθη νὰ δεχθῆ καὶ φάρμακα καὶ τονωτικά καὶ περιθάλψεις μετ' ἰδιαιτέρας παρεχόμενα αὐτῷ φροντίδος. Ἄλλ' ἕκαστον τούτων τὸ ἐλάμβανε μετὰ χαρᾶς, διότι ἀντὶ ὑγείας, περιεῖχε εἰς αὐτὸν τὸν θάνατον, ἀφοῦ προήρχετο ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἐχθροῦ του.

Καὶ ἀπέθανεν ἡσυχος, γαλήνιος, διότι ἠγνόει, ὅτι ἐκεῖνος, ὅστις κατεφίλει μετὰ δακρύων τὰς ψυχρανθείσας ἤδη χεῖράς του, ἐκεῖνος, ὅστις τῷ ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς, ἦτο ὁ Λεωνίδας, ὁ ἐχθρός του.

ΤΟ ΚΥΑΝΟΥΝ ΔΟΜΙΝΟΝ

Πάν ἄλλο ἤλπιζον ἢ ὅτι θὰ εὐρισκόμην εἰς τὸν χορὸν τῆς κυρίας Μ. Αἱ σχέσεις ἡμῶν οὐδέποτε ὑπῆρξαν φιλικαί, ἰδίᾳ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ γάμου της, πρὸ τοῦ ὁποίου εἶχον ἐρωτηθῆ πῶς μοὶ ἐφαίνετο, ποίαν γνώμην εἶχον περὶ αὐτῆς. Τότε ἤμην πολὺ νέος ἀκόμη καὶ ἐνόμιζον ὅτι πρέπει νὰ λέγη τις πάντοτε τὴν ἀλήθειαν. Ἐὰν εἰς τὸν φίλον μου κ Μ. ἀγοράζοντα ἀντικείμενον τι, ἐδίδετο ὡς ὑπόλοιπον κίβδηλον ἢ ἐφθαρμένον νόμισμα καὶ τὸ ἔβλεπον ἐγώ, τί ἔπρεπε νὰ πράξω; Ἀπλούστατα νὰ τῷ εἶπω: Φίλε μου, μὴ τὸ πάρης αὐτὸ τὸ νόμισμα. Τοῦτ' αὐτὸ ἔπραξα καὶ τότε· ἀλλ' ὁ φίλος μου, ὅστις θὰ μοὶ ἠγνωμόνει ἂν τὸν ἔσωζον ἀπὸ μίαν δραχμὴν κίβδηλον, μὲ ἐπρόδωκε διότι ἐζήτησα νὰ τὸν σώσω ἀπὸ σύζυγον παρομοίαν

Αἱ φράσεις, ἃς εἶχον ἀνταλλάξῃ μετὰ τῆς οἰκοδεσποίνης, ἦσαν ψυχραὶ ὡς κύπελλον καφὲ λησιμονηθέντος καὶ τυπικαὶ ὡς ἐπιγραφὴ ἐφημερίδος. Ἐπειτα

ἀφοῦ δι' ἐνὸς βλέμματος ἐπεθεώρησα τὴν μεγάλην αἴθουσαν καὶ δὲν εὔρον οὐδὲν μέρος εἰς τὸ ὅποιον νὰ προσηλώσω εὐαρέστως τοὺς ὀφθαλμούς μου ἢ τοῦλάχιστον τὸ σῶμά μου, ἀπεσύρθην εἰς ἄλλην μικροτέραν καὶ ἐπεδόθην μετὰ ζήλου εἰς τὸ κάπνισμα τῶν σιγάρων μου.

Εὐρισκόμην εἰς τὴν ψυχικὴν ἐκείνην κατάστασιν, ἣτις ἀκριβῶς δὲν ἔχει ὄνομα, ἀλλ' ἣτις ἴσως εἶνε ἡ τελειότης, ἣν ζητοῦσι διὰ τὸν ἄνθρωπον οἱ φιλόσοφοι. Ἄλλοι τὴν καλοῦσιν ἀθυμίαν, ἄλλοι μελαγχολίαν, ἄλλοι ἄλλως. Εἶνε ὅμως ἀληθῶς θεία κατάστασις διότι κατ' αὐτὴν ἡ ψυχή, ἐλευθέρα τῶν ἀλύσεων τῆς πλάνης καὶ τῆς φαντασίας, πλησιάζει μᾶλλον πρὸς τὸ θεῖον καὶ εὐρίσκει ἀνόητα ὅλα τὰ ἀνθρώπινα. Μοὶ ἔφερον δίσκον πλήρη γλυκυσμάτων καὶ ἀπῆτουν νὰ φάγω ἓν. Δηλαδή νὰ λάβω ἓν τεμάχιον ζύμης πλήρους παντοειδῶν σακχαρωδῶν οὐσιῶν καὶ περιβεβλημένης δι' ἄλλου κεχρωματισμένου μίγματος, νὰ τὸ θέσω εἰς τὸ στόμα μου, καὶ νὰ τὸ καταπίω, διὰ νὰ αἰσθανθῶ κάποιαν γλυκύτητα. . . Εὐχαριστῶ. Ἦρχοντο συχνὰ καὶ μὲ ἠρώτων διατὶ δὲν χορεύω, ἐνῶ ἐγὼ βλέπων διὰ τῆς ἀνοικτῆς θύρας ὅλα ἐκεῖνα τὰ ζεύγη, τὰ ἀποτελούμενα ἀπὸ ἓνα ἄνδρα καὶ μίαν γυναῖκα ἕκαστον, ἐνηγκαλισμένους, τρέχοντας, πηδώντας, ἀναβιβάζοντας καὶ καταβιβάζοντας τοὺς πόδας των, ἀσθμαίνοντας, ἰδρώνοντας — ἔσκεπτόμην τί ἄλλο νὰ εἶνε τοῦτο ἢ καθαρὰ παραφροσύνη, κρυπτομένη τόσον καιρὸν ἐντὸς τῶν σοβαρῶν

ἄλλως τε καὶ φρονίμων τούτων ἀνθρώπων καὶ ἐκδηλωθεῖσα οὐχὶ κατόπιν ψυχικῶν περιπετειῶν ἢ ἐξασθενήσεως τοῦ ἐγκεφάλου, ἀλλ' ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε κατὰ πρόχειρον συμφωνίαν καὶ οἰκεία θελήσει.

Τὰς σκέψεις μου ταύτας καὶ πολλὰς ἄλλας ἀκόμη ἦλθε νὰ ἐνισχύσῃ, εἰσελαύνουσα εἰς τὴν αἴθουσαν, συνοδεία προσωπιδοφόρων. Αἱ ἀνοησῖαι, ἅς ἔλεγον οὗτοι, θὰ ἦσαν φαίνεται ἀστειότεραι ἀπὸ τὸν χορόν, ἀφοῦ αὐτοστιγμὴ τὰ ζεύγη διελύθησαν καὶ οἱ χορευταὶ περιεκύκλωσαν τοὺς νεοαφιχθέντας Κραυγαὶ διάτοροι, φωναὶ ζῶων, συριγμοί, καγχασμοί, ἀπετέλεσαν τότε διαβολικὸν θόρυβον. Κύριε ἐλέησον! Ἄλλη ἐκ συνθήκης παραφροσύνη. Περικαλύπτονται διὰ δορῶν ζῶων οἱ ἄνθρωποι... θέτουσι ἐπὶ τῶν σωμάτων των ἐνδύματα παλαιῶν ἐποχῶν ἢ ἀπομεμακρυσμένον τόπων καὶ ἐπὶ τῶν προσώπων των τεμάχιον ὑφάσματος ἢ χαρτίου ἐπὶ τούτῳ κατεσκευασμένου μὲ δύο ὁπὰς εἰς τὸ μέσον διὰ νὰ βλέπωσι καὶ... εὐχαριστοῦνται, διασκεδάζουσιν!

Ἐξ οἰκτιρμοῦ ἐκίνου ἀκόμη τὴν κεφαλὴν, ὅτε εἰς τῶν προσωπιδοφόρων παρουσιάζεται πρὸ ἐμοῦ. Θὰ ἠξιοῦντο τῆς ἐσχάτης περιφρονήσεως καὶ σιωπῆς τὰ χαριτολογήματα, ἅτινα θὰ ἤρχετο νὰ ἐπαναλάβῃ καὶ πρὸς ἐμέ. Ἄλλὰ πρὶν ἢ ἀκόμη ἀκούσω λέξιν, ἀναγνωρίζω τὸ ἐκ κυανῆς μετάξης δόμινον, τὸ ὁποῖον ἐφόρει. Ἦτο αὐτό, ἦτο τὸ ἴδιον. Οἱ λευκοὶ κυματισμοὶ ἐπὶ τοῦ ὑφάσματος, τὸ μικρὸν καύσιμον διὰ σιγάρου ἐπὶ τοῦ στήθους, αἱ κυανόλευκοι παρυφαί... Ἦτο

τὸ δόμινον τὸ ἰδικόν μου, ὅπερ πρὸ ἐτῶν εἶχον μεταχειρισθῆ καὶ πρὸ ὀλίγων ἀκόμη ὥρῶν παρετήρουν ἐν τῷ δωματίῳ μου, ἐξαχθὲν ἐκ τῆς κρύπτης του, ἵνα δοθῆ δανεικόν.

— Ποῖος εἶσθε; ἠρώτησα περιέργως.

— Εἷς τὸν ὅποιον γνωρίζετε πολὺ· ἀλλὰ πάρα πολὺ ἀπήντησε γελῶν, ἐν ᾧ εἰς ἐμὲ ἡ φωνὴ του προὔξενει παράδοξον αἴσθησιν.

— Καὶ τὸ δόμινον ποῦ τὸ ἤύρατε;

— Εἶνε ἰδικόν μου.

Θὰ ἐγέλων μὲ τὴν ἀπάντησίν του, ἀλλ' ὁ τόνος τῆς φωνῆς του καὶ τὸ ὀξύ βλέμμα του εἶχον παραλύσει καὶ τὴν δύναμιν τοῦ γέλωτός μου. Τοιαύτην ἐπίδρασιν δὲν ἠσθάνθηην ποτὲ ἐπ' ἐμοῦ. Ἡ ταραχὴ μου ἔφθανε σχεδὸν μέχρι τρόμου.

— Τί ἔπαθα; ἐτρελλάθην; ἐσκέφθην.

— Ὅχι δὲν ἐτρελλάθητε! ἀπήντησέ σαρκαστικῶς ὡς νὰ ἐμάντευσε τὴν σκέψιν μου.

Τοῦτο μὲ ἔκαμε νὰ φριξιάσω. Ἐσθιανόμην ἤδη ὅτι τὸ βλέμμα του ἐκεῖνο εἰσεχώρει μέχρι τῶν ἐγκάτων μου.

— Ἀλλὰ ποῖος εἶσθε; ἐπανέλαβον πάλιν.

— Εἷς τὸν ὅποιον γνωρίζετε πολὺ ἐπανέλαβε καὶ οὗτος. Εἷς, ὁ ὅποιος σᾶς γνωρίζει πολὺ. Ὁ ὅποιος ἀναγινώσκει τὰς σκέψεις σας καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν διάνοιαν σας.

— Καὶ καυχᾶται πολὺ, προσέθηκα ἀνακτήσας ὀλίγην ἀπάθειαν.

— Καὶ δὲν καυχᾶται ποσῶς! ἀπεκρίθη. Ποῖος σᾶς εἶπε νὰ κατηγορήσητε ἄλλοτε τὴν κ. Μ. εἰς τὸν σύζυγόν της καὶ τώρα νὰ μὴ εὐρίσκεσθε καθόλου καλὰ ἐνταῦθα;

Ἄνηγέρθη ἐμβρόντητος.

— Καὶ αἱ περὶ χοροῦ καὶ προσωπιδιοφόρων φιλοσοφικαὶ σκέψεις σας θὰ ἐξακολουθήσωσιν; ἠρώτησε σκώπτων. Ἡ σᾶς γεννᾷ ταύτας ἡ ἀπουσία τῆς κ. Κ. πρὸς τὴν ὁποίαν τρέφετε τόσην *περιέργειαν*, διὰ νὰ μὴ εἶπω ἄλλο τι καὶ προδοθῆτε;

Ἐρρίγησα. Ὁ ὑπαινιγμὸς τοῦ μὲ ἐκλόνισεν ἐκ βάθρων. Ἐπρόκειτο περὶ μυστηρίου τοῦ ὀπίου ἐνόμιζον ὅτι οὐδεὶς ἦτο κάτοχος.

— Καί... τὸ δόμινον ποῦ τὸ ἤψατε; ἐψέλλισα ἐσπευσμένως, προσπαθῶν νὰ εὕρω τρόπον ἀλλαγῆς τῆς ὁμιλίας πρὶν ἢ παρατηρηθῆ ἡ ταραχὴ μου.

— Εἶνε ἰδικόν μου σᾶς εἶπον. Τὸ ὕφρασμα ἐχρησίμευε κατὰ τὴν νεοτητά μου ὡς παραπέτασμα εἰς τὸν θάλαμον τῆς μητρὸς μου. Ποσάκις δὲν ἐκρύβην ὀπισθεν αὐτοῦ παύων; Ἐπειτα διὰ νὰ μεταβληθῆ εἰς δόμινον, ἐχρειάσθη μία πονηρία μου... μία... ἀπαγωγή νυκτερινὴ τοῦ παραπετάσματος.

Προδῆλως ὁ ἄγνωστος οὐδὲ τὴν ἱστορίαν ταύτην ἠγγόει. Εἰσήρχετο ἤδη εἰς τὰς παλαιὰς ἀναμνήσεις μου, ὅπως πρὸ μικροῦ εἰσέδυνεν εἰς τὰς σκέψεις μου καὶ ἀπεκάλυπτε τὸν μύχιον πόθον μου. Ἄλλ' ἂν πάντα ταῦτα ἦσαν συμπτώσεις; Τὸ μετὰ φόβου ἀνάμικτον ἐνδιαφέρον μου ἐκορυφώθη.

— Ἐφοῦ τόσον καλῶς μὲ γνωρίζετε, δύνασθε νὰ μοὶ εἶπητε καὶ τίποτε. . . μᾶλλον συγκεκριμένον ἡρώτητα.

— Πολλά, ἀπεκρίθη. Τί θέλετε; Περὶ τῶν αἰσθηματικῶν σας πόθων, τῶν τόσον ἀορίστων ὅσον καὶ θερμῶν; Εὐρίσκεσθε πάντοτε πρὸ διλήμματος περὶ τοῦ ἂν ἐκείνη εἶνε φιλάρεσκός τις συνήθης, ἀρεσκομένη εἰς ἓν ἔτι θυμίαμα, ἢ τὸ ἰδανικόν, ὅπερ ἐπλάσατε. Περὶ τῶν σχεδίων τῆς φιλοδοξίας σας; Σήμερον τὴν πρωΐαν μόνος, ρεμβώδης ἐπαλαιάτε ἂν πρέπει νὰ συνθηκολογήσῃ ὁ χαρακτήρ σας μὲ τὰς ἐναντίον τῶν ἀρχῶν σας ἀπαιτήσεις ἐπικεροδοῦς εὐκαιρίας καὶ ἐνικήσατε. . . πίπτων ἐνδόξως! Περὶ τούτων ἴσως; Ἔχει καλῶς. Ἐπρόκειτο νὰ εἶπητε ἔν ναι ἢ ἔν ὄχι. Αἱ σκέψεις σας ἀλληλοδιαδόχως ὑπηγόρευσαν ἀμφοτέρας τὰς ἀποκρίσεις. Ἄλλ' ὅταν ἔλεγον ναι, ἐξηγγείροτο ἡ συνείδησις καὶ ὅταν ἔλεγον ὄχι, παρίστατο ζοφερά ἡ εἰκὼν τοῦ μέλλοντος. Ἄναποφάσιτος ἐζήτησατε τὴν συμβουλήν τῆς τύχης ὥς νὰ εἶσθε παιδίον ἠνοιζατε ἔν βιβλίον καὶ κλείων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐθέσατε τὸν δάκτυλον ἐπὶ τῶν γραμμῶν διὰ νὰ ἴδητε ἂν ἦτο ἐνθαρρυντικὴ ἢ δεικνυομένη λέξις. . .

— Ἡ λέξις; ποία ἦτο ἡ λέξις; ἡρώτητα ἀγωνιῶν πρὸ τοῦ καταπληκτικοῦ μυστηρίου, διότι ὁ ἄγνωστος ἔλεγεν ἀκριβῶς τὴν ἀλήθειαν.

— Ἡ λέξις; . . νομίζετε ὅτι τὴν ἀγνωῶ ἀφοῦ γνωρίζω τὰ πάντα; Ἡ λέξις ἦτο πατήρ καὶ ἤρκεσεν αὐτὴ νὰ διώξῃ ὅλους τοὺς ἐνδοιασμούς σας, νὰ φέρῃ εἰς

τὴν μνήμην σας τὴν εἰκόνα τοῦ πατρός σας καὶ εἰς τὴν ψυχὴν σας τὸ θάρρος καὶ τὴν ἀπόφασιν νὰ διώξετε τὸν πειρασμόν.

— Ἄλλὰ τίς εἶσθε λοιπόν; ἔκραξα καταληφθεὶς ὑπὸ ἀρρήτου τρόμου καὶ αἰσθήματος δεισδαιμονίας. Τίς εἶσθε;

— Εἶμαι . . . σύ.

— Ἐγώ; Πῶς ἐγώ;

— Ναί, σύ.

Φοβηθεὶς μὴ γίνομαι παίγνιον ἀστείου τινος . . . ἢ μᾶλλον ἀγνοῶ τί φοβηθεὶς, διότι ἄνθρωπος δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γνωρίζῃ ὅσα ὁ ἀγνωστος ἐγνώριζεν, ἐξέτεινα βιαίως τὴν χεῖρα καὶ ἀρπάσας ἀπέσπασα τὴν προσωπίδα του.

Ἄλλ' ὁ ἀγνωστος καὶ πάλιν εἶχε δίκαιον. Τὸ ἀποκαλυφθὲν πρόσωπον ἦτο τὸ ἰδικόν μου. Αὐτὸ τὸ ἴδιον, μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου, τὴν ρινά μου, τὸ στόμα μου, ἀλλὰ γαλήνιον, ἤρεμον, ἀπαθές.

Τὸ παρετήρησα ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἀτενῶς καὶ ἔπειτα, μὴ δυνηθεὶς νὰ κρατηθῶ πλέον, ἔρρηξα κραυγὴν καὶ ἐτινάχθην . . . ἐκ τῆς κλίνης μου.

— Δόξα τῷ θεῷ ἦτο ὄνειρον! ἐψιθύρισα ἀναπνέων βαρέως. Ἦτο ὄνειρον! ἐπανέλαβον δυνατά, ἵνα ἐνθαρρύνω ἑμαυτόν.

Καὶ στρέφων τὸ βλέμμα περίε, ἵνα βεβαιωθῶ ὅτι εὐρίσκομαι ἐν τῷ κοιτῶνί μου, παρετήρησα ἄντικρυ τῆς κλίνης μου ἀνηρητημένον τὸ κυανοῦν μου δόμινον.

Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Θὰ ἐξεικονίσω, κόσμον ἄγνωστον εἰς τοὺς πολλοὺς διότι ἢ σπανίως εἶνε ὄρατος εἰς τοὺς συγγραφεῖς, ἢ δὲν εὐρίσκουσιν οὗτοι ἐν αὐτῷ τὰ ὠραῖα ἐκεῖνα χρώματα, δι' ὧν καθιστῶσι γραφικωτέρας τὰς εἰκόνας των. Δὲν ἀρνοῦμαι, ὅτι ροδοπάρειος καὶ ἄκμαία χωρική μετ' ἀφελοῦς καὶ εὐσώμου γείτονός της δύνανται νὰ πλέξωσι τὸ χαριέστερον τῶν εἰδυλλίων, ἀλλὰ τὸ εἰδύλλιον ἐσυνείδησα νὰ παρομοιάζω ἐγὼ πρὸς τὰ ἄνθη τοῦ ἀγροῦ, καὶ μεθ' ὅλην τὴν καλὴν ιδέαν, ἣν περὶ αὐτῶν ἔχω, δὲν φεύγει ἀπὸ τὸν νοῦν μου, ὅτι ὑπόκεινται εἰς παντοειδεῖς συναφείας μετ' ἐντόμων καὶ ζῶων, ὅτι ὁ διερχόμενος κύων τοῦ ποιμένος θὰ τὰ λακτίσῃ τοῦλάχιστον, ὁ ποιμὴν θὰ τὰ πατήσῃ μετὸ χυδαῖον πέλμα τοῦ ὑποδήματός του, ὁ τράγος θὰ τὰ τσιμπήσῃ. Ἐνῶ τὰ ρόδα τοῦ κήπου, τὰς καμελίας θὰ τὰ φυλάξῃ ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ ὁ κηπουρὸς καὶ μετὰ θριαμβευτικοῦ μειδιάματος θὰ τὰ ἐπιδείξῃ εἰς τὴν ὠραίαν του δέσποιναν, ὅτε νωθρὰ καὶ

ρεμβώδης κατέρχεται τὸ πρωὶ νὰ χαιρετίσῃ τὰ πτηνὰ καὶ νὰ εἰσπνεύσῃ τῶν ἀνθέων τὸ ἄρωμα.

Θὰ εἶπτε ἴσως, ὅτι οὐδὲ τοῦ ἀγροῦ τὰ ἄνθη ὅλα ὑπόκεινται εἰς τοιοῦτους ἐξευτελισμούς, οὐδὲ τοῦ κήπου αἱ καμέλαι εἶνε πᾶσαι προωρισμέναι εἰς μέλλον τόσον ἔνδοξον. Τότε ὅμως θ' ἀρχίσωμεν συζήτησιν, ἐκ τῆς ὁποίας ἄγνωστον τίς θὰ ἐξέλθῃ ὁ ἠττημένος. Ἄλλὰ τὰ ἔξοδα τοῦ πολέμου θὰ εἶνε βεβαίως εἰς βάρος σας, διότι θὰ παραταθῇ πολὺ ὁ πρόλογός μου, ἐνῶ ἤρχισα μὲ ὅλην τὴν καλὴν διάθεσιν ἀμέσως νὰ τελειώσω.

Περίξ τοῦ ἀγνώστου τούτου κόσμου πλῆθος ἀνθρώπων καταγίνεται εἰς παραδόξον ἐργασίαν. Ἀνάπτει πυρὰς καὶ σχηματίζει οὕτω παχὺ κυκλικὸν τεῖχος καπνοῦ, τὸ ὁποῖον ἀδυνατοῦσι νὰ διαπεράσωσι τῶν μακρόθεν ἰσταμένων τὰ βλέμματα. Ὁ καπνὸς οὗτος εἶνε δύο πολὺ διαφόρων εἰδῶν ἢ καπνὸς λιβανωτοῦ εὐώδης, ἢ καπνὸς παρόμοιος πρὸς ἐκεῖνον δι' οὗ ἀπολυμαίνουσι τὰ ἐξ ἐπιχολέρων τόπων προερχόμενα ἀντικείμενα. Ἀμφοτέρα ὅμως τὰ εἶδη ταῦτα τῶν καπνῶν συγγέονται, συννεοῦνται καὶ ἀποκρύπτουσι τὸν ἄγνωστον κόσμον, εἰς ὃν θὰ σᾶς ὀδηγήσω διὰ νὰ πεισθῆτε καὶ σεῖς, ὅτι κατ' οὐδὲν ἀπολύτως διαφέρει τῶν ἄλλων κόσμων, οὓς ἐγνωρίσατε εἰμὴ κατὰ τὰς προλήψεις, αἵτινες ἐπικρατοῦσι περὶ αὐτοῦ, προλήψεις τόσον δικαίας, ὅσον καὶ ἐκεῖναι, αἵτινες μᾶς παρουσιάζουσιν ἀνεξαίρετως, ὡς εὐώδη ἀγροτικά ἄνθη, τὴν Μάρω καὶ τὴν Φρόσω καὶ τὴν Μπήλιω, τὰς ἀμαδρουάδας

ταύτας τῶν χωρίων, αἴτινες αὔριον ναυλόνουσαι πλοιάριόν τι καὶ μεταβαίνουσαι εἰς τὰς πόλεις, ἵνα ἔξασκήσωσιν ὑπηρετικὰ ἐπαγγέλματα, ἀποδεικνύουσι πόσον εὐφάνταστοι εἶνε κάποτε οἱ ποιηταί, οἱ μεταμορφοῦντες πλάσματα ἀκατέργαστα καὶ ἀγροϊκα εἰς ρωμαντικὰς μούσας καὶ χάριτας!

Α΄.

Ο Στέφανος Δελῆς ὁ πλούσιος καὶ ὠραῖος καὶ περιζήτητος ἐν ταῖς συναναστροφαῖς νέος, ὁ κύριος μεγάρου λαμπροῦ καὶ μὴ καταδεχόμενος νὰ ἱπλεύσῃ ἐπὶ ἵππου μὴ ἔχοντος περγαμηνὰς ἀραβικῆς εὐγενείας, δὲν ἐγεννήθη ἐπὶ πορφύρας. Τοῦναντίον τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ζωῆς του διῆλθε μετὰ τοσαύτης λιτότητος, ὥστε κάποτε ἐρουθριά ἐνθυμούμενος ὅτι ἐπὶ μίαν ὀλόκληρον ἑβδομάδα ἀπουσίασεν ἐκ τοῦ σχολείου ὑποκρινόμενος τὸν ἀσθενῆ, διότι ἡ πτωχὴ τοῦ μήτηρ κακῶς ὑπολογίσασα ἐσμίκρυνε πλειότερον τοῦ δέοντος τὸ πατρικὸν πανταλόνιον ὅπερ θ' ἀντικαθίστα τὸ φθαρὲν ἰδικόν του. . . Δὲν εἶνε δ' αὕτη ἡ μόνη ἐκ τῶν πικρῶν ἀναμνήσεων τῆς πάλαι δυστυχίας Ἐνθυμεῖται ὅτι ἄνευ τῆς γλίσχρας συνδρομῆς θείου τινὸς παρ' ὀλίγον νὰ διακόψῃ τὰ μαθήματά του καὶ νὰ εἰσέλθῃ ὡς τρίτος βοηθὸς εἰς φαρμακεῖόν τι τῆς Ὀδησοῦ, καὶ ὅτι ἡ φιλοτιμία του πολλάκις τὸν ἠνάγκασεν, ἐν ὅσῳ διήρκουν αἱ ἐμπορικαὶ ἀτυχίαι τοῦ πατρός, νὰ ὑποβάλλῃ τῇ μητρὶ ἀλλεπάλληλα σχέδια περὶ ἐξευρέσεως τρόπου, δι' οὗ θὰ ἠδύνατο καὶ αὐτὸς νὰ ἔλθῃ

ἐπίκουρος — ἦτο δεκατεσσάρων ἐτῶν τότε — εἰς τὰς οἰκογενειακὰς δυσχερείας.

Ἡ σχετικὴ εὐπορία, μεθ' ἧς ἔζων ἄλλοτε, τῷ ἔτι-
δεν ἐλπίδας, ὅτι ὁ πατὴρ θὰ τὸν ἔστειλλεν εἰς Ἀθήνας
ἵνα σπουδάσῃ τὰ στρατιωτικὰ ἢ ἄλλην τινὰ ἐπιστήμην·
ἤδη ὅμως ἔπρεπε νὰ λησμονήσῃ τὰ ὄνειρα ἐκεῖνα.
Καὶ τέχνη τις δὲν ἦτο κακὴ, ἀφοῦ μάλιστα δι' αὐ-
τῆς θὰ ἐβοήθει τὸ σπίτι καὶ δὲν θὰ ἔφευγε μακρὰν.
Ἄλλὰ ποία τέχνη; Ὁ Στέφανος ἤθελε νὰ φυλάξῃ καὶ
τὴν οἰκογενειακὴν ἀξιοπρόεστιαν· ὅσον καὶ ἂν ἐπένετο
ὁ πατὴρ του, ἔμπορος ἐλέγετο ἀκόμη. Φαρμακοποιὸς
πρέπει νὰ ἔχῃ δίπλωμα, ἄλλως μένει βοηθὸς πάντοτε.
Νὰ γείνη λοιπὸν ὠρολογιοποιός. — Νὰ κυττάξῃς, παιδί
μου, τὰ μαθήματά σου, τῷ ἔλεγε δακρῶσασα ἡ μήτηρ
του ἔχει ὁ Θεός. — Ἄλλὰ, μητέρα... δὲν εἶνε κακοὶ οἱ
ὠρολογιοποιοὶ ἀπὸ μικροὶ γίνονται καὶ αὐτοὶ μεγά-
λοι δὲν εἶδες εἰς τὴν ἀγορὰν τὸ μέγα ἐκεῖνο κατὰ-
στημα... Μετὰ τὴν ἀπόρριψιν τῆς προτάσεως ταύτης
καὶ ἄλλα πολλὰ ἐσχεδίασε καὶ ἐφαντάσθη ὁ Στέφανος.
Τὸ τελευταῖον σχέδιόν του ἦτο νὰ γείνη σιδηρουργός.
Θὰ εἰργάζετο ἀπὸ πρωΐας μέχρι ἐσπέρας ἐν ἐργοστα-
σίῳ τινὶ ἀπέχοντι τῆς πόλεως, θὰ μετέβαινε πρωί,
πρωί, θὰ ἐπανήρχετο ἀργὰ τὸ ἐσπέρας, ὥστε οὐδεὶς
τῶν συνηλικιωτῶν του νὰ τὸν βλέπῃ μετὰ τὴν κωνό-
χρονον βλοῦζαν, τὴν ὁποίαν ἔφερον καὶ οἱ ἄλλοι ἐργάται,
πρὸ πάντων δὲ θὰ ἐλάμβανε καθ' ἕκαστον Σάββατον
στρογγύλον τι ποσόν, τὸ ὁποῖον μὲ πόσῃν χαρὰν θὰ
παρέδιδε μεταξὺ δύο φιλημάτων εἰς τὰς χεῖρας τῆς μη-

τρός του . . . Χωρίς νὰ ὑπολογίσωμεν, ὅτι ἐγγράμματος ὢν ἐν σχέσει πρὸς τοὺς Ρώσους ἐργάτας καὶ εὐφρέστατος — ποσάκις δὲν ἤκουσε τοῦτο καὶ οἶκαδε καὶ ἐν τῷ σχολείῳ! — θὰ προώδευε ταχέως, θὰ ἐγίνετο ἀρχιεργάτης, μηχανικός, συνεταιρὸς ἴσως — πόσοι δὲν ἔγιναν οὕτω — καὶ ἐργοστασιάρχης βραδύτερον!

Καὶ ἡ φαντασία του, τολμηρὰ ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας, πᾶν σχέδιόν του ἔβλεπεν ἐν τέλει ἐπισημασμένον ὑπὸ ἐπιτυχίας. Εἰς τὴν στερεότυπον δὲ τῆς μητρὸς ἀπάντησιν : — Κτύπαξε, παιδί μου, τὰ μαθήματά σου, — ἤρχιζε νὰ θυμῶνῃ σκεπτόμενος ὅτι τὸν ἠδίκουν, ὅτι ἠμποδίζον τὴν κλίσιν του, ὅτι καὶ χωρὶς πολλὰ γράμματα ἠμπορεῖ νὰ προοδεύσῃ τις.

Καὶ ἐν μόνον δὲν ἠδύνατο νὰ ἴδῃ ἢ τολμηρὰ φαντασία του, ὅτι ἡ πείρα καὶ οἱ μύχθοι, καὶ τὰ ἀλλεπάλληλα τοῦ πατρὸς ταξείδια, — ὦ, πόσα ὑπέφερον, ὅτε ἀνεχώρει καὶ τοὺς ἐγκατέλειπε μόνον μὲ ἄστον ξηρόν, ἢ καὶ κάποτε ἀνέν αὐτοῦ — δὲν ἠδύνατο νὰ προῖδῃ, ὅτι αἱ ἀγρυπνίαι καὶ οἱ ἀγῶνες θὰ ἐστέφοντο ταχύτερον ἢ τὰ παιδικὰ του σχέδια ὑπὸ ἐπιτυχίας, ὅτι ὁ πατήρ θ' ἀνέκτα τὴν ἀπολεσθεῖσαν εὐπορίαν, θὰ ἐγίνετο ταχέως ὁ εὐνοούμενος τῆς τύχης, πλούσιος, πολὺ πλούσιος καὶ θὰ καθίστα αὐτὸν πλουσιώτερον καὶ τοῦ φαρμακοποιοῦ καὶ τοῦ ὥρολογιοποιοῦ καὶ τοῦ ἐργοστασιάρχου.

Τὴν εἰκόνα ταύτην σκοτεινῶν παρελθουσῶν ἡμερῶν πολλάκις ἀνεπόλει ὁ Στέφανος, ἰδίᾳ δέ, ὅτε παρόμοιαι ἀνθρώπινοι ἀτυχίαι παρενετίθεντο μεταξὺ αὐ-

τοῦ καὶ τῶν εὐθύμων ἑορτῶν, εἰς ἃς ἀπὸ πενταετίας ἦτο ἀφιερωμένος. Ἄλλὰ ταχέως τὰς θλιβεράς ἀναμνήσεις ἐξήλειφεν ἢ θεὰ ὠραίας γυναικός, γλυκεῖς ψιθυρισμοὶ ἀπὸ χειλέων παισιούντων μαργαρίτας, ἢ ὁ ἄνεμος, ὃν ταχὺς διέσχισε καλπάζων μετὰ φίλων συνοδῶν καὶ σπεύδων εἰς φαιδρὰν πανήγυριν.

Ἀπὸ ὀκταετίας θησαυρίσας ἤδη ἱκανὰ καὶ μὴ κατεχόμενος ὑπὸ τῆς καταστρεπτικῆς μανίας τοῦ ἐπ' ἀόριστον πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἑκατομμυρίων του, ὁ πατήρ τοῦ Στεφάνου εἶχε πραγματοποιήσει τὴν γλυκεῖαν ἐπιθυμίαν του, ν' ἀναπανθῆ πλέον μετὰ τοσοῦτους ἀγῶνας ἐγκαθιστάμενος εἰς τὴν γῆν τῶν Ἀθηνῶν. Κατὰ τὰ τρία πρῶτα ἔτη ὁ Στέφανος συνεπλήρου ἀκόμῃ τὰς σπουδὰς του ἐν Παρισίοις, μετέπειτα δὲ — ἕκτοτε ἤρχισε δι' αὐτὸν ἡ ζωὴ, ὡς ἔλεγον οἱ φίλοι του, — μετέπειτα ἦλθε καὶ αὐτὸς εἰς Ἀθήνας καὶ παρενθὺς διὰ τῆς χρυσοῦς κλειδὸς τοῦ πατρὸς του καὶ τῆς ἀδαμαντίνης τῶν ἰδιαιτέρων του πλεονεκτημάτων, — ἥτις ὁμως μόνῃ θὰ τῷ ἦτο ἴσως ἐπὶ πολὺ ἄχρηστος, — τῷ ἠνοίχθη πᾶσα θύρα καὶ μυρία προέκνυσαν χεῖρες φιλίας τεινόμεναι αὐτῷ.

Καὶ ἦτο ἀληθῶς ὁ Στέφανος ἄξιος πάσης ἀγάπης καὶ πάσης ἐκτιμήσεως. Λεπτός, ἀξιοπρεπής, γενναίωφρων, τίμιος ἐν ταῖς κοινωνικαῖς σχέσεσι τόσον τίμιος, ὥστε νὰ προκαλῆ ἐμπαικτικὰ μειδιάματα, ὅτε ἡ χρηστότης του χαρακτηριζομένη ὡς κοσμικὴ ἀδεισιότης περιήρχετο εἰς γνῶσιν τῶν φίλων του.

Καὶ ὠραῖος· τοῦλάχιστον αἱ κυρία, αἵτινες θεω-

ροῦνται καλῶς ἢ κακῶς ὡς οἱ ἄριστοι τῶν κριτῶν ἐν τοιαύταις περιστάσεσι, τὸ ὁμολογοῦν πᾶσαι ἄνευ ἐπιφυλάξεων. Τοῦτο δὲ εἶνε τὸ σπανιώτερον τῶν πραγμάτων. Ὠραῖος νέος καὶ νὰ μὴν ἀγαπᾷ, δύσκολον ν' ἀγαπᾷ μίαν καὶ νὰ τὸν εὐρίσκουσιν ὠραῖον αἱ λοιπαί, ἀκόμη δυσκολώτερον εἶνε τὸ αὐτό, ὡς ν' ἀνωμολόγουν δημοσίᾳ τὴν ὑπεροχὴν τῆς ἀντιπάλου. Ἄλλ' ὁ Στέφανος ἦτο ἀδήλωτος, ὅπως ὑπομειδιῶσαι ἐπιθυροῖζον. Δὲν εἶχε δηλώσῃ δηλαδὴ εἰς οὐδεμίαν τὴν προτίμησίν του· καὶ τοῦτο ἦτο δι' αὐτὰς τὸ ἄριστον τῶν συστατικῶν του.

Β΄.

Εἰς τὸ βᾶθος μεγάλου δωματίου, κατέχοντος τὸ ἄριστερόν μέρος τῆς ὀπισθίας προσόψεως τοῦ μεγάρου καὶ βλέποντος πρὸς εὐρύτατον κήπον, κάθηται ὁ Στέφανος πρὸ μικρᾶς κομψῆς τραπέζης ἐγειρούσης πολυτελέστατα ἐκ χυτοῦ ἀργύρου τὰ πρὸς γραφὴν ἀναγκαῖα. Ἐνθεν καθεῖθεν δύο μικραὶ βιβλιοθήκαι ἐπὶ τῶν τοίχων εἰκόνες καὶ ἀνάγλυφα, πρὸ τῶν παραιθῶρων μεγάλα παραπετάσματα ἀνεσυρμένα καὶ ἀφίνοντα νὰ εἰσέρχηται πολὺ φῶς, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δωματίου στρογγύλη τράπεζα πλήρης ἐφημερίδων καὶ βιβλίων ἐν τάξει, ὅλα δὲ ταῦτα μετὰ πολλῆς καλαισθησίας διηυθετημένα, καθιστῶσι τὸ γραφεῖον τοῦ Στεφάνου εὐάρεστον διαμονὴν καὶ διὰ τοῦτο συχνάκις ἔρχεται ἡ μήτηρ του νὰ τὸν συντροφεύῃ, ὅτε αὐτὸς

βυθισμένοις εἰς τὴν ἀνάγνωσιν καλοῦ τινος συγγράμματος τὴν λησμονῆν.

Εἶπομεν ἐν ἀρχῇ, ὅτι ὁ Στέφανος οὐδεμίαν εἶχεν ἐνασχόλησιν. Ἐψεύσθημεν. Ἡ ἐργασία του, εὐάρεστος ἐργασία πλουσίου, ἐξετελεῖτο μετὰ τοσαύτης τάξεως καὶ τυπικότητος, ὥστε οὐδ' ἅπαξ ὁ πατήρ του, ὅστις εἶχεν ἀναθήσει αὐτῷ τὴν ἐμπιστευτικὴν ταύτην ἐντολήν, ἐξέφερε τὴν ἐλαχίστην παρατήρησιν.

Ἀπὸ τῆς δεκάτης μέχρι τῆς ἐνδεκάτης π. μ. ἀπεσφράγιζε καὶ ἀνεγίνωσκεν ὅλας τὰς πρὸς τὸν πατέρα του ἀποστελλομένας ἐπιστολάς. Ἐπειτα κατήρχετο καὶ περιληπτικῶς ἀνεκοίνου αὐτῷ τὸ περιεχόμενον ἐκάστης. Καὶ ἂν μὲν ἔγραφε παλαιὸς τις φίλος ἐξ Ὀδησοῦ, μολονότι ἔχων ἀσθενεστάτην, ἕνεκα τῆς προκεχωρημένης ἡλικίας, τὴν ὄρασιν, ὁ γέρον Δελῆς εἰς οὐδένα ἄφινε τὴν εὐάρεστον ἐνασχόλησιν ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὸν φίλον του· ἂν ὅμως ἄλλου εἶδους ἦσαν αἱ ἐπιστολαί, ἔπρεπε ν' ἀπαντήσῃ ὁ Στέφανος. Καὶ ἐπειδὴ αἱ πλεῖσται ἀπηυθύνοντο ὑπὸ ἀνθρώπων δυστυχῶν, γνωρίζοντων τὴν γενναιότητα τοῦ οἴκου, ἦτο εὐαρεστοτάτη ἢ ἐνασχόλησις τοῦ υἱοῦ, ὅτε μάλιστα συνομνύων μετὰ τῆς μητρὸς, — ἥτις εἰς ἓν βλέμμα του συνώδευε τὴν ἀναφυρὰν διὰ συμπαθοῦς τινος ἐκφράσεως, — κατώρθου γενναιότερον ν' ἀποσπάσῃ ποσὸν ὑπὲρ τοῦ αἰτουῦντος.

— Εἶδες, Στέφανε, τὴν ἐφημερίδα, ὅπου σοῦ ἐσημείωσα; εἶπεν εἰσερχομένη ἡ κυρία Δελῆ.

— Ναί, μητέρα.

— 'Αλλά δὲν εἶπαμε νὰ μὴ γείνη λόγος; "Αν τὸ ἀκούσῃ ὁ πατέρας σου, θὰ θυμώσῃ πάλιν.

— 'Επῆγα εἰς τὸ γραφεῖόν της καὶ ἔμαθα ὅτι ἡ εἰδησις ἐδόθη ἀπὸ τὸ ὄρφανοτροφεῖον.

— Μπᾶ!

— Ἐπειτα εὔρον εἰς τὸν δρόμον τὸν διευθυντὴν τοῦ Ὁρφανοτροφείου καὶ ἔμαθα παρ' αὐτοῦ, ὅτι τὸ συμβούλιον ἐθεώρησε τὴν παράκλησίν μας ὡς ἀπλὴν μετριοφροσύνην καὶ ἐδημοσίευσε, λέγει, τὴν δωρεάν μας διὰ νὰ φιλοτιμηθοῦν καὶ ἄλλοι.

— Ὁραία διάκρισις! "Αλλοτε δὲν πρέπει νὰ φεύγῃ τις ἀπὸ τὸ ἀνώνυμον.

— Ναί, ἀλλὰ ἐνθυμεῖσαι τὸν κ. Π*, ὅστις ἠθέλησε νὰ σφετερισθῇ τὴν ἀνώνυμον ἀποστολὴν μας διηγούμενος αὐτὴν μὲ τρόπον ὡς νὰ ἔλεγεν: « ἐγὼ τὰ ἔστειλα »;

— Καὶ τί βγαίνει μὲ αὐτό; Μὴ κάμῃς λόγον εἰς τὸν πατέρα σου. Καὶ σήμερον ἔχομεν τίποτε νέον;

— Τρεῖς ἐπιστολάς, ἀλλὰ δὲν τὰς ἀνέγνωσα ἀκόμη.

— Τρεῖς μόνον; Ἐλα νὰ τὰς ἀναγνώσωμεν μαζῆ. Καὶ ἐκάθησε πλησίον του

'Αλλὰ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν θαλαμηπόλος τις παρουσιασθεῖσα ἀνήγγειλεν, ὅτι ὁ κύριος ἐξίτηι τὴν κυρίαν.

— Σὲ περιμένω κάτω λοιπόν.

— Θὰ ἔλθω ἀμέσως, μητέρα μου.

Καὶ ὁ Στέφανος μείνας μόνος ἤρχισε νὰ ἀποσφραγίσῃ καὶ ἀναγινώσκῃ τὰς ἐπιστολάς.

Ἡ πρώτη ἀπηυθύνετο ὑπὸ μακρινοῦ τινος συγγε-

νοῦ ἀγγέλλοντος τοὺς ἀραβῶνας τῆς θυγατρὸς του, κόρης λίαν προχωρημένης.

— Μπα, ἀραβωνιάζεται ἡ καυμένη ἡ Κατίνα; Καλά, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Στέφανος· ὀλίγον ἀργά, ἀλλὰ κάλλιον ἀργὰ παρὰ ποτέ.

Ἡ δευτέρα ἐπιστολή, πλήρης λυρισμοῦ καὶ ἐγκωμίων εἰς τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ παραλήπτου, ἀπεστέλλετο ὑπὸ ἀγνώστου χήρας, ἐχούσης ἑπτὰ τέκνα καί. . . σύζυγον πάσχοντα. Ἐν τῶν παιδίων τῆς θὰ ἤρχετο τὴν ἐπαύριον νὰ λάβῃ «ὅ,τι ὁ Θεὸς θὰ τοὺς ἐφώτιζε».

— Τὰ ἐγάλασες ὀλίγον, κυρία χήρα, ἐψιθύρισε μειδιῶν ὁ Στέφανος. Νὰ πάσῃ μόνον ὁ ἄνθρωπος καὶ νὰ ὀνομάζεται χήρα! Ἄλλὰ. . . ποιὸς ξεύρει. . . θὰ ἔγραφαν ἔτσι, ἂν εἶχον; . . Βλέπομεν.

Ἐπειδὴ ὁ Στέφανος ἀνεγίνωσκε τὴν τρίτην ἐπιστολήν, ἧς ὁ χαρακτήρ ἦτο ὠραῖος καὶ σταθερὸς, ὠχρότης θανάσιμος ἐκάλυψε τὴν ὄψιν του. Ἐφερε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου, ὡς ἵνα ἐμποδίσῃ αὐτὸ νὰ διαρραγῇ. Ἐστράφη ἔνθεν κακείθεν, μὴ καὶ ἄλλοις τις παριστάμενος ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ τὸ περιεχόμενον τῆς. Ἐπειτα ἀνέγνωσεν αὐτὴν καὶ πάλιν βραδέως ἤδη. λέξιν πρὸς λέξιν. Τὸ μέτωπόν του ἦτο κάθυρον, ἡ ὄψις του ἀπὸ ὠχροῦς ἐγένετο καταπόρφυρος.

— Ὁ Θεὸς ἐφύλαξε καὶ δὲν ἐστάθηκε ἡ μητέρα, ἐψιθύρισε.

Καὶ συμπτύξας τὴν ἐπιστολήν ἔθηκεν αὐτὴν ἐπιμελῶς ἐν τῷ θυλακίῳ του. Εἶτα ἤνοιξε τὸ παράθυ-

ρον καὶ ἀνέπνευσε παρατεταμένως, ὡς νὰ μὴν ἀνέπνεε τόσῃν ὥραν.

Γ'.

Παράδοξος κόρη ἢ Ἄννα. Αἶνιγμα ἀληθῶς, τοῦ ὁποίου τὴν λύσιν μάτην θὰ ζητήσητε· σφιγξ ἔχουσα πρόσωπον κόρης— καὶ καλλιμόρφον κόρης— πνεῦμα δαίμονος καὶ καρδίαν ροδακίνου· πυρῆνα δηλαδὴ σκληρὸν ὑπὸ ροδόχρουν καὶ εὐῶδες περικάλυμμα.

Εἶχεν ὠραῖον ὑψηλὸν καὶ εὐλύγιστον ἀνάστημα. Ὅτε προεπορευέτο, ὁ συναντῶν αὐτὴν διαβάτης, ἐὰν μὲν ἦτο νέος, ἐτάχυνε τὸ βῆμα, ἵνα τὴν φθάσῃ καὶ ἴδῃ ὅποῖον ἤγειρε πρόσωπον τοιοῦτον περικαλλές σῶμα· ἐὰν δὲ γέρον, ἐλυπεῖτο, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ τὸ αὐτὸ. Ὅτε ἴσμως τὴν ἔβλεπον κατὰ πρόσωπον, ἢ ἔνοχος περιέργεια διελύετο ὡς πομφόλυξ σάπωνος. Τὸ πρόσωπόν της οὐδὲν ἤγειρεν ἐνδιαφέρον. Διὰ τί; Καὶ τοῦτο μυστήριον. . . Ἦτο ἀληθῶς ὠραία. . . Σπανίως ἠδύνατό τις νὰ ἴδῃ μέτωπον αἰθριώτερον, μεγαλητέρας ἀμυγδαλωτοὺς ὀφθαλμούς, ὀφρῦς κανονικώτερας, ὅτινα τόσον γλαφυράν, στόμα μικρότερον καὶ καλλιχρωμότερον, ἐπιδερμίδα λευκότεραν καὶ δροσερωτέραν. Πᾶν χαρακτηριστικὸν τοῦ προσώπου της εἶχε τὸν ὑπερθετικὸν βαθμὸν κατὰ τοὺς παραδεδεγμένους κανόνας τοῦ κάλλους. Τὴν ἔβλεπον ἐν τούτοις καὶ παρήρχοντο ἀδιάφοροι. Ἄν ἦτο ἐκ μάρμαρου, θὰ ἐθέρμαινε πλειότερον.

Ἐπάρχει περίπτωσις δικαιολογοῦσα τὴν τοιαύτην

πρὸς τὸ κάλλος ἀδιαφορίαν τῶν ἀνθρώπων. Συχνά-
κις οἱ ὀφθαλμοὶ εἶνε βωβοί· οὐδὲν λέγουσι περὶ τοῦ
ὄπισθεν αὐτῶν ὑποκρυπτομένου πνεύματος· τοῦτο ση-
μαίνει, ὅτι οὐδὲν ἔχουσι νὰ εἴπωσιν· ὅσον δὲ ὠραῖοι
καὶ ἂν εἶνε οἱ τοιοῦτοι ὀφθαλμοί, ἐκμηδενίζεται ἡ
καλλονὴ των. Ἄλλ' ἡ Ἄννα βλάξ βεβαίως δὲν ἦτο·
πολλοῦ γε καὶ δεῖ· εἴπομεν ὅτι εἶχε πνεῦμα δαίμονος.

Ἐὰν ἠρωτᾶτε οἰανδήποτε τῶν γνωρίμων της περὶ
τοῦ ποιοῦ της θὰ σᾶς ἀπεκρίνετο διὰ τῆς σιωπηρᾶς
ἐκείνης κινήσεως τῆς κεφαλῆς, ἥτις σημαίνει : Γνω-
ρίζω καὶ ἐγώ ; Καὶ ἐὰν ἐπεμένετε εἰσερχόμενος εἰς λε-
πτομερείας, ἵνα προσκαλέσητε κατηγορηματικωτέραν,
θετικωτέραν τὴν ἀπόκρισιν τῆς ἐρωτωμένης, αὕτη θὰ
ἐπανελάμβανε τὴν ἀμφίβολον κίνησιν τῆς κεφαλῆς,
καὶ θὰ ἦνοιγε τέλος τὸ στόμα, ἵνα σᾶς εἴπῃ : « Καλὴ
εἶνε », ἀλλὰ χωρὶς τὴν διαβεβαίωσιν ταύτην νὰ ἐπικυ-
ροῖ τῆς φυσιογνωμίας της ἢ ἔκφρασις.

Βεβαίως οἱ γνώριμοί της οὐδένα λόγον εἶχον ἵνα
τὴν χαρακτηρίσωσιν ὡς κακὴν. Οὐδεμίαν ἔβλαψεν,
οὐδεμίαν ἐκατηγόρησεν, οὐδεμία εἶχε κατ' αὐτῆς τὸ
ἐλάχιστον παράπονον. Ἄλλὰ καὶ οὐδεμία ἐπήνεσέ ποτε
αὐθορμητῶς τὴν Ἄνναν, οὐδὲ τὴν ἠγάπησεν, οὐδὲ
τὴν ἀπεκάλεσε φίλην, ἐκτὸς τῶν συνήθων ἐκείνων πε-
ριστάσεων, καθ' ἃς πάντες ἀλληλοκαλοῦνται φίλοι,
ἐκμηδενίζοντες τῆς λέξεως τὴν σημασίαν.

Ἐκτὸς τῆς καλλονῆς, καὶ ἄλλοι λόγοι ὑπῆρχον, δι'
οὓς αἱ γνώριμοι ὄφειλον νὰ εἶνε συμπαθεῖς πρὸς
τὴν Ἄνναν. Ἦτο πτωχὴ καὶ ὀρφανή. Οἱ λόγοι ὁμως

οὔτοι οὐδαμῶς ἴσχυον νὰ δώσωσιν ὅ,τι δὲν κατεδέ-
χετο νὰ ζητήσῃ ἢ ὑπερηφάνεια καὶ ἡ ὀκνηρία της.

Γραῖα ὑπηρετρια ἢ μόνη τῶν γονέων της κληρο-
νομία, ἀεννάως μεμψιμοιροῦσα, ἀλλὰ καὶ ἐν πᾶσιν
ἐπαρκοῦσα, διηύθυνε τὸν μικρὸν πτωχικὸν οἰκίσκον,
μεθ' ὅσης δεξιότητος ἐπέτρεπον αἱ γηραλέαι χεῖρές της
καὶ μεθ' ὅσης οἰκονομίας ἐπέβαλλον τὰ μικρὰ τοῦ
Κύρου Νίκου κέρδη καὶ αἱ ἰδικαί της μικροκλοπαί.

Ὁ κύριός της, ὁ ἀδελφός της Ἄννας, ἀπὸ πρωίας
μέχρις ἑσπέρας ἐργαζόμενος οὐδεμίαν ἠυκαίρει νὰ
ἐκτελῇ ἐπίβλεψιν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ, ἢ δὲ Ἄννα δύο
εἶχεν ὀνόματα ἐν τῷ στόματι τῆς ὑπηρετρίας. Ἡ
διαστρεμμένη, ὅτε ἐξήλεγχε τὰς γινομένας ἀγορὰς τῶν
ὀψωνίων, ἢ *Κυρά Νίτσα*. ὅτε ἐφιλοδώρει τὰ περισ-
σεύσαντα κεράτια εἰς τὴν γραῖαν, τοῦθ' ὅπερ συχνά-
κις ἐπρωττε, μὲ κίνδυνον ὅμως, νὰ τὰ ζητήσῃ μετ'
ὀλίγον ὡς δάνειον, ἐὰν κατελείγουσά τις ἀνάγκη τοῦ
οἴκου ἐπαρουσιάζετο. . . . καὶ ν' ἀξιωθῇ παρευθὺς
τοῦ τίτλου: διαστρεμμένη.

Ἡ Ἄννα πολλάκις ἐσκέφθη νὰ διώξῃ τὴν μάλιστα
ταύτην τοῦ οἴκου. Ἀλλὰ ποῦ νὰ εὔρη ὑπηρετρίαν εὐ-
θινοτέραν; Ἐπειτα, ἐσκέπτετο, εἰς ποίαν οἰκίαν θὰ
ὑπάγῃ καὶ δὲν θὰ μᾶς θεατρίσῃ!

Αἶ! κατὶ λοιπὸν κακόν, πολὺ κακόν, συνέβαινε
ἐν τῷ οἴκῳ καὶ ἐφοβεῖτο ἡ Ἄννα; . . . Ὅχι. Τὴν πε-
νίαν της ἐφοβεῖτο μὴ ἐξιστορίσῃ ἢ γραῖα, καὶ μὴ εἶπῃ,
ὅτι πολλάκις ἡ ὠραία καὶ ἀγέρωχος κόρη ἐκοιμήθη. . .
νηστική.

Καὶ πράγματι πολλάκις εἶχε συμβῆ τὸ τοιοῦτον.
Ἐνεχώρει ὁ Νίκος τὸ πρῶν καὶ ἔλεγε:

— Καϋμένη Νίτσα, δὲν ἔχω σήμερα λεπτὰ· θὰ πάρω αὔριον ἀπὸ τὸν μισθόν μου. Τὰ οικονομεῖς ἤ; . . .

— Ἐννοιά σου. Μόνον. . . ἂν ἠμπορῆς, μὴν ἔλθῃς ἐσύ. Ἐγὼ καὶ ἡ Μαριγώ. . . τὰ καταφέρνομε.

Ὁ λόγος ἦτο διὰ τὸ δεῖπνον, διότι περὶ γεύματος μόνον κατὰ τὰς Κυριακὰς ἐσκέπτοντο.

Ὅτε ὁ Νίκος ἀνεχώρει, ἡ Ἄννα ἐκοιμᾶτο ἀκόμη ἢ ἐκυλίετο ἐπὶ τῆς κλίνης ἐφ' ἰανόν, καὶ ἔπειτα ἐγειρομένη μετὰ τῆς νωθρότητος ἐκείνης, ἦν ἡ ἔλλειψις οἰασδήποτε ἐνασχολήσεως καθιστᾶ δυσδιάλυτον, ἐνίπτετο, ἐκτενίζετο καὶ ἤρχιζε τὴν καθημερινὴν αὐτῆς. . . ἐργασίαν.

Περιγράφοντες τὸν ἀμέριμον βίον τοῦ Στεφάνου Δελῆ, εἰς τὸ αὐτὸ ὑπεπέσαμεν ἀμάρτημα. Ἐξαγακτήρισamen αὐτὸν ὡς ἄεργον, ἀμέτοχον πάσης βιοτικῆς ἀσχολίας καὶ ἔπειτα τὸν εἶδομεν κεραινοῦμενον ὑπὸ μιᾶς μυστηριώδους ἐπιστολῆς, καθ' ἣν στιγμὴν ἐξετέλει τὸ ἄκοπον ἔργον τοῦ ἀναγνώστου.

Τῆς Ἄννης ἡ καθημερινὴ ἐργασία δὲν ἦτο μᾶλλον ἐπίπονος.

Ἡ Ἄννα ἀνεγίνωσκε μυθιστορήματα· ἀλλὰ πάντες σεῖς οἱ συνάδελφοι καὶ πᾶσαι αἱ συνάδελφοι αὐτῆς οὐδεμίαν πρὸς τὸ εἶδος τῆς ἀναγνώσεώς της ἔχετε σχέσιν. Σεῖς γίνεσθε μάρτυρες ἀνεύθυνοι τῶν μυθῶδων σκηνῶν, αἵτινες παρελαύνουσι πρὸ ὑμῶν· γίνεσθε σωλῆνες ἀφ' ὧν εἴτε διαυγές, εἴτε ὑποπτον τὸ μυθι-

στορικὸν ρεῦμα παρέρχεται ταχέως οὐδὲν ἀφίνον ἵχνος ἐκτὸς μικρᾶς τινος καὶ εὐεξατμίστου ὑγρασίας ἐπὶ τῶν βλεφάρων τῶν εὐαισθητῶν, — ὅταν τὸ μυθιστόρημα εἶνε συγκινητικόν.

Ἡ Ἄννα δὲν ὁμοιάζει πρὸς ὑμᾶς. Ἡ Ἄννα δὲν γίνεται ἀπαθὴς μάρτυς τόσων καὶ τόσων μεγάλων συμβάντων. Ἡ Ἄννα κατέρχεται εἰς τὴν κονίστραν καὶ δρᾷ, ἐνσαρκοῦσα διὰ τοῦ ἰδίου σώματος τὴν φανταστικὴν ἥρωίδα, συμμεριζομένη τὰ πάθη καὶ τὰς ὀρμᾶς, μνηκτριζοῦσα αὐτήν, ἂν φανῇ ἀδεξία, ἐνθαρρύνουσα ἐν ἧ περιπτώσει φαίνεται ἐνδοιάζουσα πρὸ τοῦ ἀγαθοῦ ἢ πρὸ τοῦ κακοῦ. Ἡ Ἄννα δὲν ἀναγινώσκει ὅπως εὐαρέστως διέλθη τὸν χρόνον της. Δὲν παρακολουθεῖ ἡρέμα τὴν ἀφήγησιν τοῦ συγγραφέως ἀφιερῶσα εἰς αὐτὸν τὴν προσοχὴν της. Πολλάκις τῷ λέγει: Στῆθι σὺ καὶ ἄφες νὰ προχωρήσω ἐγώ. Μαντεύω τὸ ἀποτέλεσμα ὅπερ ἐπιδιώκεις οὕτω συμπλέκων τὰ γεγονότα· ἀλλ' ἐγώ, ἐγώ δὲν θέλω αὐτό. Δύναται καὶ τοῦτο ν' ἀπορρθεύσῃ καὶ ἐκεῖνο καὶ τὸ ἄλλο Ἐγὼ ἂν ἤμην, θὰ ἔπραττον τοῦτο, καὶ ἡ λύσις, ἣτις θὰ ἐπῆρχετο, θὰ ἦτο μυριάκις προτιμότερα. Ἡ Ἄννα δὲν εἶνε ἀπλῆ ἀναγνώστρια· καθίσταται συχνάκις συνεργάτης καὶ ἐπικριτῆς καὶ σκώπτῃς τοῦ συγγραφέως, ἀλλὰ καὶ ἄλλοτε πάλιν θῦμα αὐτοῦ, δακρῦον ἐξ ὀργῆς, ἐκ πείσματος, παραφερόμενον, συγκινοῦμενον, πάσχον.

Σήμερον εἶνε μεγάλη δέσποινα τῆς ἐποχῆς τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἄλλου ἐκ τῶν μεγάλων ῥομαντικῶν Λουδοβίκων τῆς Γαλλίας, περιπλανωμένη ἐν τοῖς ἀνακτόροις

των, διατάσσουσα τοὺς καρδινάλιους νὰ γονυπετῶσι πρὸ αὐτῆς καὶ τοὺς λάμποντας ἐκ χρυσοῦ καὶ μεταξῆς ἱππότας νὰ τῇ γράφωσι ποιήματα, ἐν οἷς νὰ παραβάλληται πρὸς τὰς ἀρχαίας ἑλληνικὰς νύμφας. Χθὲς ἦτο ἐξόριστος βασίλισσα ἢ βασιλεύουσα ἠθοποιὸς ἢ τοῦλάχιστον ἑκατομμυριοῦχος ἀστή, φιλοδοξοῦσα τίτλους εὐγενείας, καὶ αὔριον τίς οἶδεν εἰς τί πάλιν θὰ μεταμορφωθῆ, ποίας πυραμίδας ἐξ ἀδαμάντων θ' ἀνασκαλεύῃ ἐν τοῖς ὑπογείοις τῶν ἐγκαταλελειμμένων μαυριτανικῶν ἀνακτόρων, ἢ πόσα μέλη μυστηριώδους τινὸς συμμορίας θ' ἀπειλῆ διὰ τοῦ δακτύλου, ἐνῶ ἐκεῖνα τρέμοντα, διότι εἰς τὰς χεῖράς της εἶνε ἡ ζωή των, θὰ κύπτωσιν εἴλαβῶς πρὸ αὐτῆς.

Τοιαύτη ἢ Ἄννα ἀλλ' ἂν τὰς διαρκεῖς, τὰς ἀκαταπαύστους ταύτας συγκινήσεις κατενίκησεν ἢ νεότης καὶ δὲν τὰς ἀπῆκε νὰ χαράξωσι μίαν ρυτίδα ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς εἰκοσιπενταετίδος κόρης, ἢ καλλονῆ της ὅμως καὶ ὁ νοῦς της καὶ ἡ καρδιά δὲν ἔμειναν ἐπίσης ἀνέπαφα.

Πλανωμένη ἐξ ἐπαγγέλματος εἰς κόσμους οὐδόλως σχετιζομένους πρὸς τὸν περιβάλλοντα αὐτὴν θὰ ἔβλεπεν, ἐὰν ἀνένηφεν ἡμέραν τινά, ὅτι ὑπετύπωσαν οὗτοι ἐπὶ τῆς μορφῆς της ἔκφρασιν παράδοξον, ἀπερίγραφτον, ὁμοιάζουσαν πρὸς ἐκείνην, ἣτις ἀπλοῦται ἐπὶ τῶν νεκρικῶν προσώπων, τῶν ἀπαθῶν καὶ ἀσυγκινήτων, ἀλλὰ πολὺ τούτων ψυχροτέραν, διότι ἀντιτίθεται τὸ ρόδινον τῶν παρειῶν της χρῶμα. Ἐκφρασιν ὁμοιάζουσαν πρὸς τὴν ἐπικαθημένην ἐπὶ τοῦ προ-

σώπου τῶν ἐκ κηροῦ ἀνδρεικέλων, ἀλλὰ καὶ ταύτης παραδοξωτέραν, διότι ἀντιτίθεται ἡ κίνησις τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν μεγαλοπρεπῶν βλεφαριδῶν της. Ἐκφρασιν, ἧς μάτην ἐζήτησα νὰ ἐννοήσω τὴν οὐσίαν, νὰ εὗρω τὸ ὄνομα, καὶ ἂν ἔτι ἠδυνάμην νὰ συνθέσω ἐν μιᾷ λέξει τὰς ἐννοίας τῆς ἀγερωχίας, τῆς ψυχρότητος, τῆς ἀδρανείας καὶ τῆς ζωῆς.

Συζῶσα ἀπὸ πρωΐας μέχρι ἐσπέρας μετὰ πνευμάτων, — ἅτινα ὅσον καὶ ἂν προσεπάθησαν οἱ γεννητορὲς των, οἱ μυθιστοριογράφοι, νὰ καταστήσωσιν ὅμοια πρὸς τὰ ὑπὸ τῆς φύσεως ποιηθέντα δὲν ἐπέτυχον βεβαίως, εἴτε ἐν ὄλῳ, εἴτε ἐν ταῖς λεπτομερείαις, — κατώρθωσε ν' ἀφομοιώσῃ τὸ ἰδικόν της πρὸς τὰ γεννήματα τῆς τέχνης καὶ τῆς φαντασίας, νὰ διαστρέψῃ τὴν φυσικὴν αὐτοῦ ὑπόστασιν, νὰ τὸ δξύνῃ ὑπερμέτρως ἐδῶ, νὰ τὸ ἀμβλύνη ἐκεῖ, νὰ τὸ διαφθείρῃ, νὰ τὸ καταστήσῃ τέλος ἀλλόκοτον, τραχύ, ἀνόμοιον πρὸς ἐκεῖνα, μετὰ τῶν ὁποίων ἐκ φύσεως καὶ ἐκ κοινωνικῆς ἀνάγκης ἔδει νὰ συνεννοῆται. Πάντως ὅμως διαβολικόν.

Καὶ οὐσα πτωχή, πολὺ πτωχή, ὥστε οὐδεμίαν ἀπολύτως νὰ δύναται νὰ πραγματώσῃ ἐκ τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ τῶν ὀνειροπολήσεων, ἅς ἐκάστη γραμμὴ τῆ ἐνέπνεε, καὶ οὐσα ὀρφανὴ ἀπὸ ἐτῶν πολλῶν, ὥστε νὰ μὴ ἔχῃ μητέρα, ἣτις ἐνστίκτως μαντεύουσα τὸν κίνδυνον τοῦ τέκνου θὰ τὴν ἀπέσπα ἐκ τῶν ὀνύχων τοῦ πειρασμοῦ, θὰ τῆ ἐδίδασκε τὴν ἀγάπην τῆς ἐργασίας, ἣτις διώκει τὴν πτωχίαν καὶ πολλὰς προᾶνει

ἐκ τῶν τρικυμιῶν τῆς ζωῆς, οὐδὲν ἔχουσα ἢ Ἄννα, ἀλλ' ἔρμαιον στερήσεων ἠθικῶν καὶ ὑλικῶν, ἀπόλεσε μικρὸν κατὰ μικρὸν τὴν εὐαισθησίαν τῆς καρδίας της. ἦτις ἀποσκληρυνθεῖσα ἤδη ἐντελῶς, οὐδενὸς εἶνε ἐπιδεκτικὴ ἐκ τῶν λεπτῶν καὶ τρυφερῶν ἐκείνων αἰσθημάτων, ἅτινα καλλύνουσι πᾶσαν ἄλλην οὕτω νεαρὰν καρδίαν.

Τοιαύτη ἡ Ἄννα, ἐξ αὐτῆς δὲ προήρχετο ἡ κεραινοβολήσασα τὸν Στέφανον ἐπιστολή.

Δ'.

Ἡ Ἄννα μόνον ἐξ ὄψεως ἐγνώριζε τὸν Στέφανον. Τὸν ἔβλεπε συχνάκις εἴτε μόνον, εἴτε μετ' ἄλλων φίλων του διερχόμενον ἔφιππον ἐκ τοῦ εἰς τὸ ἄκρον τῆς πόλεως ταπεινοῦ οἰκίσκου της, οὗ τὸ ὕψος δὲν ἦτο ἀνώτερον τοῦ ὠραίου ἱπέως, καὶ ἐν ἀρχῇ μὲν οὐδ' ἐπρόσεχεν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ μετέπειτα, μαθοῦσα ὅτι ἦτο ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ πεφημισμένου ἐπὶ γενναϊότητι ἑκατομμυριούχου Δελῆ, ἔσπευδεν εἰς τὸ παράθυρόν της, ὅτε ἤκουε πλησιάζοντας καλπασμοὺς ἵππων, ἀνήγειρε τὸ λεπτὸν ὕφασμα, ὅπερ ἀπέκρυπτεν ἀπὸ τοὺς ἔξωθεν διερχομένους τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ δωματίου της, καὶ ἂν διήρχετο ὁ Στέφανος, παρηκολούθει αὐτὸν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἐφ' ὅσον ἦτο ὁρατός.

Ἦτο ἔρωσ τὸ αἶσθημα, ὅπερ ὤθει τὴν Ἄνναν πρὸς τὸ παράθυρον; Ὁχι ἀλλὰ ποῖον ἄλλο αἶσθημα

ἔχει τόσην δύναμιν, ὥστε νὰ μαντεύη τὸν ἀναβάτην καὶ ἔξ αὐτοῦ τοῦ βαδίσματος τοῦ ἴππου;

Ἡ Ἄννα ἐκ τῶν ἀναγνωσμάτων της ἐν κυρίως εἶχε διδαχθῆ· τὴν μεγάλην ἰσχὺν τοῦ χρυσοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ· μία δὲ ἦτο ἡ μεγάλη ἐπιθυμία, ἡ ἄμετρος φιλοδοξία της· νὰ γείνη πλουσία! Ποσάκις ἀναγινώσκουσα τὴν περιγραφὴν πολυτελοῦς μεγάρου, ἐν ᾧ ἠμιλλῶντο ἐπὶ λαμπρότητι ὁ χρυσὸς καὶ ἡ μέταξα, δὲν ἠσθάνθη ἐξογκούμενον τὸ στήθος της ὑπὸ στεναγμοῦ καὶ πιεζόμενον ἔπειτα ἐκ φθόνου ἀορίστου καὶ κατ' αὐτοῦ ἔτι τοῦ μυθιστορικοῦ ἥρωος, ὅστις ἦτο ὁ φαντασιώδης κύριος τῶν περιγραφομένων θησαυρῶν; Καὶ ποσάκις μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν κλείουσα τοὺς ὀφθαλμούς, ἵνα μὴ βλέπῃ τοὺς διὰ κιτρίνης ὑδατοβαφῆς ἀμελῶς κεκονιαμένους τοίχους τοῦ δωματίου της, δὲν ἐφαντάζετο ἑαυτὴν βαδίζουσαν ὑπερηφάνως ἐπὶ τοῦ παχέος τάπητος εὐρυτάτων αἰθουσῶν, διαγωνιζομένων ἐπὶ κάλλει καὶ λαμπρότητι καὶ συγκεντροῦσάν ἐπὶ τῶν χρυσοκοσμητῶν τραπέζων καὶ τῶν διὰ βαρυτίμων ὑφασμάτων καὶ εἰκόνων κεκαλυμμένων τοίχων ὅλους τοὺς θησαυροὺς τῆς καλλιτεχνίας καὶ τῆς πολυτελείας, οὓς κατὰ καιροὺς ἐδῶ ἢ ἐκεῖ συνήνητησεν;

Ἄλλ' ἀπὸ τινος δὲν ἐπεχείρει μόνη τὰς νοεράς ταύτας περιπλανήσεις ἐν τῷ κόσμῳ τοῦ ἰδανικοῦ της. Ὁ Στέφανος ἦτο πλούσιος, πολὺ πλούσιος.

Ἡ γραῖα Μαριγώ, βλέπουσα μάλιστα ὅτι αἱ διηγήσεις της κατεπράυνον τὴν διαστρεμμένην κυρίαν της

καὶ μετέβαλλον αὐτὴν εἰς κυρὰ Νίτσαν, πρόθυμον νὰ λησμονήσῃ τὰ περισσεύοντα ἐκ τῆς ἀγορᾶς κερμάτια, δὲν ἀπέκαμνεν ἔξιστοροῦσα καὶ μεγαλύνουσα «τὰ καλὰ καὶ τῆς ἀρχοντιαῖς, ὅπ' ἔχει στὸ παλατάκι του ὁ ὁμορφονιός, ποῦ συχοπερνάει μὲ τ' ἄλογο.»

— Καὶ πότε πάλιν ἦσαν ἀπ' ἐκεῖ; ἠρώτα ὑποκρινομένη τὴν ἀδιάφορον ἡ Ἄννα.

— Καὶ μπορῶ, κυρὰ Νίτσα, νὰ μὴν πηγαίνω μέρα παρὰ μέρα, τώρα ποῦ εἶνε ἄρρωστη ἢ κακομοῖρα ἢ ἀνηψιά μου; Ἔχει ἄλλον ἀπὸ μένα ἢ ἔρημη; Ἄς εἶνε ὅμως καλὰ τ' ἀφεντικά της, μῆτε παιδί τους νὰ ἦτανε, δὲν θὰ τὴν κυττάζανε ἔτσι. Καλέ, τί ἀνθρωποὶ σπλαχνικοί, τί.

Βεβαιωθείσα ὁμως ἐκ τῶν προτέρων ἀφηγήσεών της, ὅτι ἦκιστα ἐνδιέφερε τὴν κυρίαν της ὁ χαρακτήρ καὶ ἡ εὐσπλαγγνία των, ἔστρεφεν ἀμέσως τὴν ὁμιλίαν εἰς τὰ ἀφορῶντα τὸν πλοῦτόν των καὶ ἐπὶ πανηγυρικωτέρου τόνου ἐξηκολούθει:

— Καὶ τί παλάτι ἀληθινὸ τ' ἀρχοντικό τους! Ἄλλο νὰ σοῦ τὸ λέω, κυρὰ Νίτσα μου, κι' ἄλλο νὰ τὸ ἰδῆς. Ὅπου καὶ νὰ γυρίζῃς καὶ νὰ δῆς ἔπομένει τὸ μάτι σου. Τί καθρέφταις εἶνε ἐκεῖνοι ἴσα μ' ἐκεῖ ἑπάνω, τί χαλιά, ποῦ πατεῖς καὶ χάνεται μέσα τὸ πόδι σου (καὶ προβάλλουσα τὸν τεράστιον πόδα της ἀπεδείκνυεν ἀληθῶς πόσον παχὺς θὰ ἦτο ὁ τάπης, ἐν ᾧ ἦτο δυνατόν νὰ καθῆ τοιοῦτος ὄγκος)— Τί ἀσημικὸ ἀπάνω στὰ μαονένια τραπέζια, τί κουρτίνας σταῖς πόρταις! Κάθε κάμερα εἶνε μαγαζὶ γεμάτο κορνίζαις,

κάδρα, μπιχλιμπίδια καὶ χουσαφικά. 'Αμ' ἐκεῖνο τὸ περιβόλι, ποῦ μπαίνεις μέσα καὶ ἀνοίγει ἡ καρδιά σου; 'Αμ' ἐκεῖνο τὸ μεγάλο κλουβί, ἴσα μὲ ὄλο μας τὸ σπίτι, ποῦ εἶνε γεμάτο ἀπὸ καναρίνια; 'Αμὲ τ' ἀμάξια, ποῦ ἔχουνε κάτω,— ἢ τρία ἢ τέσσαρα θαρρῶ πῶς εἶνε, — ὄλα στὴ γραμμὴ καὶ γιαλίζουν σὰν καθρέφταις. . . Εὐτυχησμένη ἐκείνη, ποῦ θὰ τὰ χαρῆ, γιατί μοῦ ἔλεγε ἡ ἀνηψιά μου πῶς θὰ τὴν ἔχουνε ὁσώνυφη, ὅποιαν θὰ πάθῃ ὁ κύριος Στέφανος, σὰν παντρευτῆ. . .

Προσέθηκε δὲ τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις μετ' ἰδιαιτέρου τινὸς τόνου, παρατηροῦσα ἀσκαρδαμυκτεὶ τὴν κυρίαν της, ὡς νὰ ὑπόπτευσεν ἐκ τῆς ὀλοὲν ἐπιχυνομένης ἐπὶ τοῦ προσώπου της ὠχρότητος, ὁποία πάλῃ ἐγεννάτο ἐν τῇ καρδίᾳ της. . . "Ἐπειτα δι' ἄλλου τόνου, προστατευτικοῦ ἂν θέλετε, ἡ γραῖα ἐξηκολούθησε:

— Σοῦ τὸ εἶπα καὶ ἄλλη φορὰ, κυρὰ Νίτσα γιατί δὲν ἔρχεσαι μαζίῃ μου μιά μερὰ νὰ τὸ ἰδῆς αὐτὸ τὸ θάμασμα; Θαρρῶ ἄλλο σὰν κι' αὐτὸ δὲν ἔχει μέσ' στὴν Ἀθήνα. Ποῦ θὰ σοῦ τύχῃ ἄλλη φορὰ νὰ ἔχῃς τέτοιο μέσο; "Ἐλα αὔριο, καὶ σήμερα ἂν θέλεις, νὰ πᾶμε μαζίῃ. "Αν μὲ ρωτήσουνε, λέγω πῶς εἶσαι. . . συγγένισσά μου, κόρη μου. . . κυρὰ Νίτσα.

Τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις οὐδὲ κακεντρεχῶς ἐτόνισεν, οὐδὲ μὲ σκοπὸν νὰ προσβάλλῃ τὴν κυρίαν της ἐπρόφερον ἡ γραῖα Μαριγώ. Τὸ ὠχρὸν ἐν τούτοις

πρόσωπον τῆς Ἄννας ἐπορφυρώθη καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ
τῆς ἐξήστραψαν ἀγρίως.

— Νὰ μὲ παρουσιάσης γιὰ κόρη σου; ἔκραξεν ἠγα-
νακτημένη καὶ μετὰ βαθυτάτης περιφρονήσεως, ἐνῶ
διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἐκεραυνοβόλει τὴν πτωχὴν ὑπη-
ρέτριαν. Παληόγρηα! . . .

Εἶχε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν πρὸς τὰ ἄνω ὑψω-
μένην τὴν κεφαλὴν, τὸ στήθος προτεταμένον, τὴν
ἀριστερὰν ἐπὶ τῆς ὀσφύος καὶ τὴν δεξιὰν σπασμο-
δικῶς τεινομένην ὡσεὶ ἀπειλοῦσαν στάσιν Νεμέσεως
ἀξίαν τραγικωτέρας σκηνῆς· κάλλος ἑωσφόρειον! Πό-
σον θὰ τὰ ἐξήλευνεν ἀμφοτέρω καὶ ὁ εἰδημονέστερος
τῶν θεατρωνῶν διὰ τὴν ὑποκρινομένην τὸ πρόσω-
πον τῆς ἡρωίδος ἐν ταῖς τραγωδίαις τοῦ θεάτρου του!

— Παληόγρηα, ἐπανελάβε κλείουσα μεθ' ὀρμῆς
καὶ παταγωδῶς τὴν θύραν ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς
ἐξῶθεν ἰσταμένης Μαριγῶς.

— Διαστρεμμένη! ἐψιθύρισεν αὐτὴ μετὰ πείσμα-
τος, διαστρεμμένη!! διαστρεμμένη!!

Τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο ἱκανὸν ρίπτει φῶς ἐπὶ τοῦ
αἰνιγματώδους προσώπου τῆς Ἄννης, ἀλλ' ἕτερόν τι
εἶνε μᾶλλον ἀναγκαῖον, ὅπως ἀποδιώξῃ πᾶσαν σκιάν.

Ὁ Στέφανος ἦτο πλούσιος, πολὺ πλούσιος· ἦτο
καὶ νέος, ἦτο καὶ ὡραῖος· τί ἄλλο ἐξήτει ἢ Ἄννα, ἵνα
τὸν συμπαραλάβῃ ὡς σύντροφον εἰς τὰς ἀνὰ τὰς λαμ-
πρὰς αἰθούσας τῆς φαντασίας τῆς περιπλανήσεις; Αἱ
συχναί, καίτοι τόσον δυσάρεστον ἔχουσαι τὸ τέλος
ἐνίοτε, διηγῆσαι τῆς Μαριγῶς, ἐξῆπτον τὴν φαντα-

σίαν της ἐξ ἑνὸς καὶ ἐξ ἄλλου προσήλουν ἐν αὐτῇ τὸ ὄνομά του. Τὸ μέγαρόν του ταχέως ἐγένετο κτῆμά της, τὰ πλούτη του πλούτη της, αἱ ἄμαξαι καὶ οἱ ἵπποι του ἰδικοί της. Κάποτε δέ, ὅτε τὰ ἀναγνώσματά της εἶχον λυρικωτέραν τὴν μορφήν, ὁ Στέφανος παρενετίθετο μεταξὺ τῶν ὀφθαλμῶν της καὶ τῶν σελίδων, ἔβλεπε δὲ τότε ἡ Ἄννα τὸν ὠραῖον ἑκατομμυριοῦχον γονυπετοῦντα, ἀσπαζόμενον ἀβρῶς τὴν χειρὰ της καὶ ψελλίζοντα θερμοὺς λόγους ἔρωτος, οὓς μετ' ἴσης ζέσεως ἤκουε καὶ συνεμερίζετο ἐκείνη. . .

Ἴδου ὁ λόγος, δι' ὃν ἡρέμα ἀνηγείρετο τὸ ἀπλοῦν ἐκ λευκοῦ βαμβακεροῦ ὑφάσματος παραπέτασμα καὶ ἡ κόρη ὀπισθεν τῆς ὑάλου παρηκολούθει ἐπὶ τινὰς στιγμὰς τὸν διερχόμενον ἱππέα· καὶ ἰδου ὁ λόγος, δι' ὃν ὁ Στέφανος ἔβλεπε πάντοτε ἐν μέσῳ τοῦ εὐτελοῦς ἐκείνου πλαισίου, ὅπερ ἐσχημάτιζον τὰ ἀβαφῆ ξύλα τοῦ παραθύρου της, εἰκόνα ἀμέμπτου καλλονῆς ἐπιμόνως ἀτενίζουσαν αὐτόν.

Διὰ τῆς ψυχρᾶς ἐν τούτοις ἀνταλλαγῆς ταύτης ἀπαθῶν βλεμμάτων δὲν ἦτο δυνατόν βεβαίως νὰ πραγματωθῇ τὸ φιλόδοξον τῆς Ἄννης ὄνειροπόλημα. Μάτην δ' αὕτη προσεπάθει νὰ καταστήσῃ γλυκύτερα τὰ ἰδικά της, δοκιμάζοι σα καὶ πρὸ τοῦ κατούρου κάποτε τὸ γόητρον, ὅπερ θὰ ἐξηκόντιζον εἰς πρώτην εὐκαιρίαν. Τὰ ὄμματα τοῦ Στεφάνου μόνον περιέργειάν τινα ἐξέφραζον ἐνίοτε, ἄλλοτε δὲ ἐντελῆ ἀδιαφορίαν. Ἡμέραν τινὰ ἡ Ἄννα μετεχειρίσθη μέσον ἀρχετὰ τετριμμένον, ὅπερ ὁ τελευταῖος συγγραφεὺς, ὃν ἀνέγνω-

σεν, εἶχε δανεισθῆ ἀπὸ ὅλους τοὺς προγενεστέρους του. Ἔλυσε τὴν μακρὰν καὶ πλουσίαν κόμην της καὶ ἐπὶ ὄραν πολλὴν ἀνέμενε τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν θὰ διήρχετο ἐκεῖνος ἵνα πρὸ τῶν ὀμμάτων του τῇ δώσῃ ἐπιτήδειόν τινα ἔλιγμόν καὶ τὴν ἀναδέσῃ, θὰ ἔμενον ἔκθαμβος τότε κατὰ τοὺς ὑπολογισμούς της ὁ Στέφανος πρὸ τοιοῦτου πλούτου κόμης, θὰ ἐκινεῖτο ἐπὶ μᾶλλον τὸ ἐνδιαφέρον του καὶ αὐτὴ ἀνελάμβανεν ἔπειτα νὰ μετατρέψῃ αὐτὸ εἰς . . . ἔρωτα ἴσως.

Δὲν ὑπῆρξεν ὁμως ἀκριβῶς τοιοῦτον τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ πειράματός της. Ὁ Στέφανος, ὅστις ἦτο τακτικώτατος εἰς τὸν μεταμεσημβρινόν του περίπατον, διῆλθεν, ἐστράφη, ἐθαύμασε μάλιστα τὴν πλουσίαν καὶ στίλβουσάν ἐκείνην κόμην, ἣτις ἤρκει νὰ περιβάλλῃ ὀλόκληρον τὴν κάτοχον, . . . ἀλλὰ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ ἵππος του ἐκινήθη βιαίως πρὸς τὸ ἀντίθετον μέρος καὶ κατέρριψε πτωχὸν ἐπαίτην διερχόμενον.

Ὁ ἀναβάτης ἐπήδησεν ἀμέσως κατὰ γῆς, παρέδωκε τὰ ἡγία τοῦ ἵππου του εἰς τὸν σύνοδόν του καὶ προσεπάθησε ν' ἀνεγείρῃ τὸν πεσόντα· ἀλλὰ καίτοι οὗτος οὐδὲν κακὸν ἐφαίνετο παθῶν, δὲν ἦτο εὐκόλον νὰ ἐγερθῆ ἔνεκα τῆς ἡλικίας του. Μετὰ λόγους τινὰς συμπαιθείας, ὁ Στέφανος ὅστις ἐθεώρησε τὴν ἀδεξιότητά του ὡς αἰτίαν μεγαλητέρου ἴσως δυστηχίματος, ἔκφρων σχεδόν, ἐπγράφη δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ζητῶν ποῦ νὰ ἀποταθῆ πρὸς εὗρεσιν ὀλίγου ὕδατος ψυχροῦ. Ἐνθεν τοῖχος ἐκτεταμένος· πλαγίως μεγάλη οἰκία μὲ

κατάκλειστα τὰ παράθυρα· οὐδὲ φαρμακεῖον πλησίον, οὐδ' ἄλλο τι ἐργαστήριον. Ἐστράφη πρὸς τὸ παράθυρον τῆς Ἄννης· ἀλλ' αὐτὴ εἶχεν ἐννοήση ἤδη τί ἐζήτει διὰ τοῦ βλέμματός του καὶ ἔσπευσε νὰ τὸν προλάβῃ. . . Ταχεῖα ὁρμᾷ ἐκ τοῦ δωματίου της, ἀρπάζει ἐκ τοῦ βραχίονος τὴν ὑπηρέτριαν, ἣτις ἀκούσασα κραυγὴν ἠτοιμάζετο νὰ ἐξέλθῃ. . . τῇ ἐπιβάλλει σιωπὴν καὶ τρέχουσα κλείει ἀσφαλῶς τὴν ἐξώθυραν. Ὅλα ταῦτα ἐν μιᾷ στιγμῇ. Καὶ μάτην κρούει ἤδη ὁ Στέφανος. Οὐδεὶς ἀπαντᾷ, οὐδεὶς ἀνοίγει.

Ν' ἀνοίξῃ; Αὐτὴ ν' ἀνοίξῃ; καὶ ἂν ἦτο λυσίκομος ἀκόμη, θὰ ἤρκει ὁ βασιλικὸς της ἐκεῖνος μανδύας ν' ἀποκρύψῃ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Στεφάνου ὅλην τὴν χυδαιότητα, ἣν ἀπὸ αὐτῆς τῆς θύρας ἐπεδείκνυεν ὁ ταπεινὸς της οἶκος; Τί; Ν' ἀνοίξῃ τὴν θύραν ἐκείνην, ἣν οὐδὲ τὰ βλέμματα τῶν γειτόνων διηλθόν ποτε, ἵνα ἀποκαλυφθῇ πρὸ τοῦ ἑκατομμυριούχου νέου ἢ πλήρης πηλοῦ καὶ τεθραυσμένων σανίδων αὐλή, τὸ χαῖνον ἄντικρυ καὶ κατηρειπωμένον πεγάδιον, τὰ ράκη ἐκεῖνα, ἅτινα εἰς τὸ βάθος ἐστέγγονον ἠπλωμένα καὶ ὄλαι αἱ ἄλλαι ἐλεεινότητες τῆς ἐνδείας καὶ τῆς ὀκνηρίας της;

— Ὅχι! ὄχι! ἐπιθύριζε κάτωχρος εἰς πᾶν κτύπημα τοῦ Στεφάνου.

— Κυρία, ἔκραξεν οὗτος ἔξωθεν, πότε κρούων τὴν θύραν καὶ πότε στρεφόμενος πρὸς τὸ παράθυρον. Ὅλιγο νερό, σᾶς παρακαλῶ.

— Ἀφέντη ἔκραξε τέλος καὶ ὁ ἐπαίτης, ἀναλαβὼν

τὰς δυνάμεις του καὶ κατορθώσας νὰ ἐγερθῆ, ἔννοια σου, δὲν ἔχω τίποτε.

“Ὅτε δὲ ὁ Στέφανος ἐπλησίαζε καὶ ἔδιδεν αὐτῷ νομίσματά τινα καὶ τὴν διεύθυνσίν του.

— Εὐχαριστῶ, ἀφέντη, προσέθηκεν. “Αδिका ἐκτυποῦσες ἐκεῖ τόση ὥρα. “Απ’ ἐκείνη τὴν πόρτα δὲν ἐβγῆκε ποτέ, ὄχι νερό, ἀλλὰ μήτε καλὸς λόγος γιὰ φτωχό. Μόνο σπρωξιαὶς ἂν ἦτανε. . .

“Ὁ Στέφανος ἱπεύσας ἐστράφη ἅπαξ ἔτι πρὸς τὸ κενὸν παράθυρον, ἐπανεῖδε κατὰ διάνοιαν τὴν εἰκόνα τῆς κτενιζομένης κόρης, ἧς ἡ κόμη πρὸ ὀλίγων ἔτι λεπτῶν μαρμαίρουσα ἐξεθάμβου αὐτόν, ἀπέτεινε τῷ ἐπαίτη συμπαθεῖς τινὰς λόγους καὶ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του ψιθυρίζων:

— Ποιὸς ξέρει. . .

Μετά τινὰς ἡμέρας ὅμως ἡ ἀπορία του διελύθη. Ἡ γοαῖα Μαριγῶ διηγήθη τὸ συμβάν εἰς τὴν ἀνεψιάν της, αὕτη εἰς τὴν θαλαμηπόλον καὶ ἐκείνη εἰς τὴν κυρίαν Δελῆ, ἧτις κατὰ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος ἠρώτησε τὸν Στέφανον.

— Γνωρίζεις τὸν λόγον, διὰ τὸν ὁποῖον ἐκτύπας προχθὲς θύραν τινὰ καὶ δὲν σοῦ ἦνοιγον;

— Πότε; ποίαν θύραν; ἠρώτησεν ἔκπληκτος.

“Ἡ κυρία Δελῆ ἐпанέλαβεν ἐν περιλήψει τὰς μεταδοθείσας αὐτῇ πληροφορίας.

— Καὶ ὁ λόγος; ἠρώτησεν ὁ Στέφανος.

— Ἡ μικρὰ ἐκείνη θὰ ἄφινε καλῆτερα τὸν ἄν-

θρωπον ν' ἀποθάνῃ παρὰ νὰ ἰδῆς τὴν πτωχείαν τῆς ἀλῆς της.

— Ὠραία ὑπερηφάνεια, ἐψιθύρισεν ὁ Στέφανος βυθιζόμενος εἰς σκέψεις.

Ε΄.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ ἐπεισοδίου τοῦ ἐπαίτου, παρῆλθε μὴν ὀλόκληρος, καθ' ὃν ἡ Ἄννα δὲν ἐπανεῖδε τὸν Στέφανον. Εἴτε δ' ἐκ τύχης, εἴτε ἐκ τῆς ἀηδίας, ἦν προὔξενησεν εἰς τὴν συμπαθῆ αὐτοῦ καρδίαν ἡ ἀνακοίνωσις τῆς μητρὸς του, ἐπροτίμησε νὰ ἐκλέξῃ ἄλλην ὁδὸν διὰ τὸν μεταμεσημβρινόν του περίπατον οὐδ' ἐνεθυμείτο πλέον τὸ στιγμιαῖον ἐνδιαφέρον, ὅπερ πράγματι τῷ ἐκίνησεν ἡ θεὰ τῆς λυσικόμου κόρης.

Αὕτη ὅμως δὲν εἶχεν ἐγκαταλείψῃ ὄνειροπόλημα, ὅπερ μετὰ τόσης στοργῆς ἐνεκολλώθη. Ἐξηκολούθει νὰ φαντάζεται τὸ ὠραῖον ἀρχοντόπουλον, ὑποκλινόμενον μεθ' ἑμποτικῆς χάριτος πρὸ αὐτῆς καὶ προσφέρον ὅλα συλλήβδην τὰ ἀγαθὰ, ὅσα κατὰ καιροὺς εἶχεν ἐπιθυμήσει. Τὰς πρώτας μετὰ τὸ ἐπεισόδιον ἡμέρας δὲν ἀνησυχεῖ μὴ βλέπουσα αὐτόν· τοῦτο συνέβαινε ἐνίστε. Βραδύτερον ὑπόπτεισεν ἀπομάκρυνσίν του ἐξ Ἀθηνῶν ὅτε ὅμως ἡμέραν τινὰ συνήντησε καθ' ὁδὸν τὸν κατὰ φαντασίαν ἑραστήν της καὶ ἐπέισθη, ὅτι ἡ ἔλλειψίς του δὲν προήρχετο ἐξ ἀπουσίας, τὸ πάθος της ἐκορυφώθη. Ἡ ἀπιστία του πρὸς τὴν ὁδόν, ἦν ἐσυνείθιζε νὰ διέρχεται, τῇ ἐφάνη ὡς ἀληθῆς ἐρωτικῆ

ἀπιστία καὶ ἐγκατάλειψις. Ὁργίλη φύσει, ἐξίτηι εὐκαιρίαν νὰ ἐπιτεθῆ κατὰ τῆς πτωχῆς Μαριγῶς, ὁ δὲ ταλαίπωρος Νίκος, ὁ λατρεύων αὐτὴν ἀδελφός, ἤκουσε τὴν ἐσπέραν ἐκείνην λόγους πικρούς, οὓς οὐδέποτε ἄλλοτε εἶχεν ἀκούσῃ.

Τί νὰ κάμῃ; τὸ πνεῦμά της λοιπόν, ὅπερ τοσοῦτον ἐθαύμαζεν, θὰ ἠρνεῖτο νὰ τὴν ὑπηρετήσῃ εἰς τὴν πραγματοποιήσῃ τῆς μεγάλης ἐλπίδος, ἣν ἔβλεπε διαφεύγουσαν; Ἡγάπα οὕτως ὑπέθετεν αὐτή, καίτοι ὁ ἔρωσ της ἀπέβλεπεν εἰς οἷονδήποτε πρόσωπον ἔχον τὰ χρυσᾶ προσόντα τοῦ Στεφάνου, οὐχὶ δὲ εἰς τὸν Στέφανον αὐτόν. Ἡγάπα. Τί ἔπραξαν τόσαι ἄλλαι δυσέρωτες, ὅπως πράξῃ καὶ αὐτὴ παρόμοιόν τι; Αἱ ἠρωίδες τῶν μυθιστορημάτων της παρελαύνουσι πρὸ αὐτῆς ἢ μία μετὰ τὴν ἄλλην. Ἐκείνη μετεχειρίσθη μαγγανείας. Ἡ ἄλλη κατέκτησε διὰ θελγῆτρων, ἅτινα καθίστα ἀχρηστα δι' αὐτὴν ἢ ἀπόστασις, ἣτις ὑπῆρχε μεταξύ των. Ἄν τὸν ἔβλεπεν ἐκ τοῦ πλησίον, ἐπὶ ἐδάφους, ἐν ᾧ νὰ παρίστανται ὡς ἰσότιμοι. Ἐτέρα προσεῖλκυσε διὰ τοῦ χρυσοῦ της. . . ἀλλ' ἂν εἶχε χρυσὸν ἢ Ἄννα. . . Καὶ ἄλλη πάλιν ἀνῆλθεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ διὰ τοῦ ἄσματος της ἔσυρεν ἐκεῖ ἐπάνω τὸν ἀδιάφορον καὶ ὑπεδούλωσεν αὐτόν. Ὅλα ὅμως τὰ μέσα ταῦτα ἐφάνισαν τῇ Ἄννῃ ἀλυσιτελῆ. Καὶ ἡ περὶ τοῦ πρακτέου σκέψις, ἢ εἰς οὐδὲν ἀπολήγουσα, ἐξηρέθιζε τὰ νεῦρά της, καθίστα αὐτὴν μανιώδη.

Ἄλλ' ἰδέτε τὴν νῦν ποῖον πῦρ ἐξέροχεται ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν της, ποῖον μείδιωμα εὐαρεσκείας πλαισιοῖ

τὰ χεῖλη της, ποῖα χαρὰ καὶ ποῖον ἐρούθημα χρωμα-
τίζει τὸ πρόσωπόν της. Εὐρε! Θέτει ἐπὶ τῆς τραπέ-
ζης ἀνοικτὸν τὸ βιβλίον, ὅπερ συνέχουσα τὴν πνοήν,
μὴ κοιμηθεῖσα δλόκληρον τὴν νύκτα, κατέφαγε ἴστα-
ται ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἀνακαλοῦσα ὄλας τὰς λεπτομε-
ρείας· παρακολουθεῖ τὴν ἡρωίδα του ἀπὸ τῆς πρώτης
σελίδος, ἐν ἣ παρίσταται πτωχὴ καὶ ὀρφανή—ὅπως
αὐτὴ—μέχρι τῆς τελευταίας, καθ' ἣν ἐκπληροῦνται
ὄλοι οἱ πόθοι της. Ἴδου τὸ παρελθὸν καὶ τὸ ἐνεστώ-
μου! ψιθυρίζει μετ' ἀποστροφῆς· ἴδου τὸ μέλλον μου!
προσθέτει μετὰ θοιάμβου.

Καὶ πλήρης ἀποφάσεως ἀντιγράφει ἐκ τοῦ προ-
αυτῆς βιβλίου τὰ ἀκόλουθα.

«Κύριε!

» Ἡ ἀπόφασίς, ἣν λαμβάνω, εἶνε δι' ἐμὲ ζήτημα
» ζωῆς ἢ θανάτου· ἀποτείνομαι εἰς τὴν τιμιότητά σας,
» ἣν, ἐξ ὄψεως μόνον γνωρίζουσα ὑμᾶς, εἶδον ἐξω-
» γραφισμένην ἐπὶ τοῦ προσώπου σας. Κύριε, εἶμαι
» κόρη πτωχῆ καὶ ὀρφανῆ, ἀλλὰ θὰ ἤμην καὶ ἐγὼ
» ἐπίσης πλουσία καὶ εὐτυχὴς ἂν . . . Δὲν θέλω νὰ κα-
» τηγορήσω οὐδένα· σᾶς ἐξορκίζω μάλιστα, οἰαδήποτε
» καὶ ἂν εἶνε ἡ ἀπόφασίς σας, νὰ μὴ ἀναφέρητε οὐδὲ λέ-
» ξιν εἰς ψυχὴν ζῶσαν. Ὁ πατήρ σας ὅμως ἠδίκησε
» τὸν πατέρα μου, καὶ τὸ ἀδίκημα ἐκεῖνο τὸν κατέ-
» στησε δυστυχῆ, τὸν ἔφερεν εἰς τὸν τάφον. Ἡ μήτηρ
» μου ἠκολούθησεν αὐτόν. Ἐγὼ δέ, προικισμένη διὰ
» καλλονῆς, ἦν ἀπὸ πρωῒας μέχρι ἐσπέρας καταρῶ-

» μαι, καὶ δι' ἀνατροφῆς δυσαναλόγου πρὸς τὴν ἔνδειάν
» μου, ἴσταμαι πρὸ βαράθρου χαίνοντος, ἀφ' οὗ μόνος
» ὁ θάνατος θὰ μὲ σώσῃ· ὁ θάνατος ἦ ὑμεῖς.

» Κύριε, οἱ τελευταῖοι λόγοι τοῦ μακαρίτου πατρός
» μου ἦσαν οἱ ἑξῆς: « Ἐμαθον, ὅτι εἶνε πλούσιος
» καὶ εὐτυχής· ὅτι ἔχει υἱὸν τῆς ἡλικίας σου· κατὰρα
» ἐπὶ ἀμφοτέρους, εἰάν δὲν θελήσωσι νὰ ἐπανορθώ-
» σωσι τὸ ἀδίκημά των. Ἴσως ὁ υἱός. . . » Ἀπὸ ἐτῶν
» τήκομαι ἐν τῇ ἔνδειᾳ καὶ παρακολουθῶ τὴν εὐτυ-
» χίαν ὑμῶν, χωρὶς οὐδέποτε νὰ ἐπαναλάβω τὰς ἀράς,
» ἃς τὸ στόμα τοῦ πατρός μου ἐξέφευρον. Πολλάκις μά-
» λιστα ἠδίκησα αὐτόν, ἀποδώσασα τοὺς λόγους του
» εἰς ἄδικον παραφοράν. Κύριε, ἔμαθον ὅτι ὁ πατήρ
» σας εἶνε ἐλεήμων καὶ ἀγαθός, θὰ ἀπέθνησκον δὲ
» μᾶλλον ἢ νὰ γείνω αἰτία νὰ δηλητηριασθῶσι τὰ τε-
» λενταῖά του ἔτη, δι' ἁμάρτημα, ὅπερ ἴσως ἔξ ἄγνοίας
» διέπραξεν. Εσκέφθην ἂν ἔπρεπε νὰ ἀποταθῶ πρὸς
» τὴν μητέρα σας, ἀλλὰ καὶ ἐκείνη εἶνε προσβῦτις φι-
» λόστοργος, καὶ θὰ ἦτο κακούργημα νὰ διαλύσω τὴν
» ὑπόληψιν καὶ τὴν ἀγάπην, ἣν ἀπὸ μακρῶν ἐτῶν
» τρέφει πρὸς τὸν πατέρα σας. Ἀπεφάσισα λοιπόν,
» ἀναγκασθεῖσα ὑπὸ φρικώδους διλήμματος, ν' ἀπο-
» ταθῶ πρὸς ὑμᾶς, ὅστις εἰσθε νέος καὶ ἰσχυρός. Σᾶς
» ἀναγγέλλω φοβερὸν δυστύχημα, τὸ γνωρίζω, ἀλλ' ἂν
» ἐγνωρίζετε καὶ ὑμεῖς πόσα ὑπέστην ἐγώ . . . Κύριε,
» τὸ τελευταῖον, ὅπερ μὲ ἀπειλεῖ, εἶνε δι' ἐμὲ θανατη-
» φόρον. Θέλουσι νὰ μὲ ὑπανδρεύσωσι μετ' ἀνδρός
» πλουσίου μὲν καὶ ἰσχυροῦ, ἀλλ' ὄν ἀποστρέφομαι.

» Θὰ προτιμήσω ν' ἀποθάνω ἢ νὰ γείνω σύζυ-
» γος αὐτοῦ. Κύριε, ἐν ὀνόματι τῆς γαλήνης τῶν
» τελευταίων ἡμερῶν τῶν γονέων σας, σώσατέ με. Γρά-
» ψατέ μοι δύο λέξεις διὰ τοῦ ταχυδρομείου, ὑπὸ
» τὰ ψηφία Β. Β. Ἐξ αὐτῶν θὰ ἐννοήσω, ἂν
» πρέπη νὰ παρουσιασθῶ ἐνυπογράφως εἰς τὸν σω-
» τῆρά μου, ἢ νὰ θρηνήσω τὴν καταστροφὴν μιᾶς
» ἀπληλπισμένης ».

Περατώσασα τὴν ἀντιγραφὴν ταύτην ἡ Ἄννα, ἔθηκε
τὸ χειρόγραφον ἐντὸς φακέλλου καὶ ἐπέγραψε:

Τῷ Κυρίῳ Στεφάνῳ Δελῆ.

— Ἄς δοθῇ αὐτῇ, ἐπιθύρισε μετὰ σατανικοῦ μει-
διάματος, καὶ διὰ τὰ ἄλλα, διὰ τὴν συνέχειαν, γνω-
ρίζω ἐγώ. . .

Τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ὑπῆρξεν, ὡς
εἶδομεν, κεραυνοβόλον διὰ τὸν Στέφανον. Οὕτω λοι-
πόν; ὁ πατήρ του ἦτο εἰς ἄθλιος, θεμελιώσας τὴν εὐ-
τυχίαν τοῦ οἴκου του ἐπὶ τῆς δυστυχίας, τῆς κατα-
στροφῆς ἑνὸς ἄλλου; Ὅλη λοιπὸν ἐκείνη ἡ ἀγαθότης
ἦτο ἀποτέλεσμα τύψεων συνειδότος καὶ ἡ γενναιο-
φροσύνη τάσις πρὸς ἐξάγνισιν ἀπὸ ἀδικήματος—ὄχι
ἀδικήματος, — ἐγκλήματος φοβεροῦ; Ἡ ἐπίμονος τῆς
τύχης εὐνοια μόνον χαρᾶς δάκρυα τῷ ἀπέσπλα κάποτε-
ἦδη ὁμως ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην νὰ κλαύσῃ καὶ τὰ

δάκρυά του ἦσαν πικρά. Πῶς; Ἦτο καταδικασμέ-
νος τοῦ λοιποῦ νὰ μὴ σέβηται τὸν πατέρα του, νὰ
θεωρῆ ἄτιμον τὸν πλοῦτον, ὅστις τῷ ἐξησφάλιζε τόσην
εὐτυχίαν; Νέφος σκιερὸν παρενετίθετο μεταξὺ τῶν
ὀφθαλμῶν του καὶ τῶν λαμπρῶν εἰκόνων, τῶν βαρυ-
τίμων παραπετασμάτων, τῶν χρυσῶν φατνωμάτων τοῦ
μεγάρου, νέφος περιβάλλον διὰ πένθους ὅλας ἐκείνας
τὰς ἐνδείξεις τοῦ πλούτου του. Νέφος ἐσκίαζε καὶ τοῦ
πατρός του τὴν ὄψιν ὅσον ἐσυλλογιζέτο αὐτόν. Καὶ
πῶς θὰ τὸν ἐπανέβλεπε τοῦ λοιποῦ...

Διήλθεν οὕτω μίαν ὥραν φοβερᾶς ἀγωνίας.

— Ὁ Θεὸς ἐφύλαξε καὶ δὲν τὴν ἀνέγνωσα μαζῇ
μὲ τὴν μητέρα, ἐπανάλαβεν, ἐξάγων ἐκ τοῦ κόλπου του
τὴν ἐπιστολὴν καὶ ῥίπτων ἐπ' αὐτῆς τοὺς ὀφθαλμοὺς
διὰ δεκάτην ἤδη φορᾶν. Ἀλλὰ πρέπει νὰ σκεφθῶ,
ν' ἀπαντήσω. Τίς οἶδεν ἂν ἡ βραδύτης... Πρέπει
ταχέως νὰ ἐπανορθωθῇ τὸ ἀδίκημα... Δὲν γνωρίζω
τί νὰ πράξω, ποῖον νὰ συμβουλευθῶ... Θεέ μου! ἡ
δυστυχής!

Μυρίαὶ ἀντίθετοι σκέψεις κατεβασάνιζον τὸν νοῦν
του, αἱ μὲν θλιβερώτεραι τῶν δέ. Τέλος ἀπεφά-
σισε νὰ ἐξέλθῃ τὸ μὲν, ἵνα διὰ τῆς ἐκ τοῦ γεύ-
ματος ἀπουσίας του ἀποκρύψῃ τὴν ταραχὴν του, τὸ
δέ, ὅπως εὔρη διέξοδόν τινα, ἔμπνευσιν, σκέψιν, ἀπό-
φασιν.

Τὸ βλέμμα του ἔπεσε πάλιν ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς καὶ
εἶδεν ἐξαίφνης ὅτι ἔστερεῖτο αὕτη γραμματοσήμου.
Ἦ ἐπιστολὴ λοιπὸν δὲν ἐκομίσθη διὰ τοῦ ταχυδρο-

μείου. Ἄλλὰ πῶς νὰ ἐρωτήσῃ! περὶ τοῦ κομιστοῦ
της χωρὶς νὰ δώσῃ ὑποψίας; Κατήρχετο τὴν κλίμακα,
ὄτε ἡ μήτηρ του τὸν ἠρώτησε:

— Τί γράμμα ἔφερεν ἡ Μαριγώ;

— Ἡ Μαριγώ; ποία Μαριγώ;

— Ἐκείνη ἡ γρηά... ἡ ὑψητέρα τῆς ὑπερηφά-
νου κόρης ὅπου...

Ἄστραπὴ ἐφώτισε τὸ πνεῦμα τοῦ Στεφάνου.

— Καὶ εἶνε κάτω; ἠρώτησε.

— Ναί.

Κατῆλθε τάχως τὴν κλίμακα καὶ μόλις ἐπρόφθασε
τὴν γραίαν ἀναχωροῦσαν:

— Ἐσχέσαι κυρὰ νὰ σοῦ πῶ;

— Στους ὀρισμούς σου, ἀφέντη, ἀπεκρίθη αὐτὴ
καὶ ἐπὶ τοῦ προσώπου της ἐξωγραφίσθη χαρὰ ἀνέκ-
φραστος.

Τὸ φοβερὸν ἐλάττωμα τῆς Μαριγῶς, ἡ φιλοχρημα-
τία, κατέστρεψε τὴν τόσον συγγενῆ ὑπόθεσιν τῆς κυ-
ρίας της. Διὰ τὰ δέκα λεπτά τοῦ γραμματοσήμου, τὸ
μεγαλοπρεπὲς δρᾶμα, ὅπερ ἐκείνη ἐφαντάσθη, λύεται
ἀπροσδοκῆτως. Παρ' ὅλας διαταγὰς τῆς Ἄννης « νὰ
κωτάξῃ καλά, νὰ μὴν τὸ ἰδῆ κάνεις τὸ γράμμα εἰς
τὸ χέρι της », ἡ Μαριγὼ ἀποφασίζει νὰ τὸ φέρῃ μόνη
εἰς τὸν πρὸς ὃν ὄρον καὶ ἀποτείνεται πρὸς τὸν πρῶ-
τον τυχόντα διαβάτην, ἵνα τῇ ἀναγνώσῃ τὴν ἐπιστο-
λήν. Ὅτε δὲ ἤκουσε τὸ ὄνομα τοῦ Στεφάνου Δελῆ.

— Ἄχ! χρήματα, συνδρομὴ τοῦ ζητεῖ καὶ δὲν θέ-

λει ἢ διαστρεμμένη νὰ τὸ μάθη κανένας. . . Μὴν ξεπέση ἢ μύτη της! . . .

Ἦκολούθησε μετὰ χαρᾶς τὸν Στέφανον ἐν τῇ μικρᾷ αἰθούσῃ καὶ ἀπεκρίθη μεθ' ὑπερβολῆς εἰς πάσας τὰς ἐρωτήσεις του ζητοῦσα νὰ παραστήσῃ θλιβερωτέραν τὴν κατάστασιν τῆς κυρίας της—ὅπως καὶ γενναιότεραν ἀποσπᾶσῃ τὴν βοήθειαν τοῦ Στεφάνου. Τῷ εἶπεν, ὅτι «τὴν ἐγνώριζεν ἀπὸ μωρὸ παιδί, ὅτι ὁ πατέρας της ἦταν μικρὸς ὑπάλληλος ὅτι ποτὲ δὲν ἦταν πλούσιος, ὅτι ποτὲ δὲν ἔκαμεν ἐμπόριον, ὅτι μάλιστα ἡ κυρία τὸν γλυκοκυτιᾶζει σὰν περὶ ἀπὸ τὸ φτωχικό της». Τῷ εἶπεν, «ὅτι τὸ γράμμα ἦταν γραμμένο ἀπὸ τὸ χέρι της» καὶ πολλὰ ἄλλα ἱκανὰ νὰ διασκεδάσωσι πολλὰς ἀμφιβολίας τοῦ Στεφάνου. Ἔμενον ὁμως τινὲς ἀκόμη.

— Στάσου μιὰ στιγμὴ, κυρία, τῇ εἶπε.

Καὶ σπεύσας πρὸς τὴν μητέρα του, διηγήθη αὐτῇ τὰ τρέχοντα, δεικνύων τὴν παράδοξον ἐπιστολὴν.

Ἡ κυρία Δελῆ ἤρχισε ν' ἀναγνώσκῃ ἀνησύχως. Αἴφνης ὁμως ἔστη, ἔφερε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ εἶπε:

— Κᾶπου ἀνέγνωσα παρόμοιόν τι. . . Στάσου.

Ἦνοιξεν ἐρμάριόν τι, ἐξήγαγε παλαιὸν μυθιστόρημα, τὸ ἐφυλλομέτησε καὶ δίδουσα αὐτὸ πρὸς τὸν υἱὸν της.

— Ἀνάγνωσε, τῷ εἶπεν, ἀλλὰ δυνατά.

Καὶ παρηκολούθει καὶ αὐτὴ τὴν ἀνάγνωσιν ἐν τῷ χειρογράφῳ.

Z'.

Ὀλίγην ὥραν μετὰ ταῦτα, ἐνῶ ὠχρὸς ἔτι ἀλλ' ἦσυχος ὁ Στέφανος διηγεῖτο εἰς τὸν πατέρα του τὴν παράδοξον ἱστορίαν, ἣ Ἄννα ἀπεσφράγιζε φάκελλον, ὃν τῇ ἔφερον ἡ Μαριγῶ ἀσθμαίνουσα, καὶ βεβαία ὅτι θὰ συγχωρηθῇ διὰ τὴν παρακοήν της, ἀφοῦ συνετέλεσε βέβαια διὰ τῶν λόγων της, ὅπως τὸ ἀποτέλεσμα ἀποβῆ καλῆτερον:

— Ἐφταιξα, κυρὰ Νίτσα μου, μὰ νὰ ποῦ ἐβγῆκε σὲ καλό. Δὲ ξέρεις μὲ τί εὐγενικὸ τρόπο μοῦ μίλησε, πόσα μὲ ρώτησε γιὰ λόγου σου...

Ἡ Ἄννα ἔσπυρεν ἐκ τοῦ φακέλλου ἔντυπον σελίδα βιβλίου παρετήρησεν αὐτὴν ζητοῦσα νὰ μαντεύσῃ τί ἐσήμαινε. τὴν ἔστρεψεν ἀντιθέτως, παρετήρησε πάλιν ἐντὸς τοῦ φακέλλου καὶ ἔπειτα, οὐδὲν ἐννοοῦσα, ἀλλ' ὠχρὰ ἐκ συγκινήσεως ἠθέλησε νὰ ἀνάγνώσῃ... Ἄλλ' εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν ἔμεινεν ἐμβρόντητος, κεραινοβολημένη.

— Ἀνάθεμα!... ἦτο ὁ πρῶτος της λόγος.

— Αὐτὰ νὰ μὴ σὲ ἐπηρεάζουν καθόλου. ἔλεγε τὴν αὐτὴν στιγμὴν ὁ κ. Δελῆς πρὸς τὸν υἱόν του. Οἱ ἔχοντες πολλὰ χρήματα ἐκτίθενται εἰς πολλοὺς κινδύνους. Δὲν πειράζει ἀγάπα τοὺς πτωχοὺς. Διὰ τὴν κακίαν τοῦ ἐνὸς δὲν πρέπει νὰ ἀδικοῦνται οἱ ἄλλοι.

ΟΜΟΓΑΛΑΚΤΟΣ ΑΔΕΛΦΟΣ ΤΗΣ

Ὁ κ. Σπυρίδων Λ** ἦτο νέος χαριτωμένος. Ἠγάπα τὸ κυνήγιον, τὴν ἐξοχὴν, τὰς διασκεδάσεις, ἠγάπα πολὺ τοὺς φίλους του, ἀλλὰ πλείτερόν ἔτι ἠγάπα τὰς φίλας, διότι, ὁ εὐλογημένος, ὅπου ὠραῖοι γαλαγοὶ ἢ μέλανες ὀφθαλμοί, ὅπου χεῖλη πορφυρᾶ καὶ λαίμοι πάλλευκοι ζώντων ἀγαλιμάτων, ἐκεῖ προσήλων ἰδίᾳ τὸ βλέμμα, τὴν καρδίαν καὶ τὸν νοῦν του. Ὁραῖος δὲν ἦτο· ἀλλὰ τοῦτο ποσῶς δὲν δυσηρέσκει αὐτόν· ὅλαι αἱ κυρταὶ καὶ δεσποινίδες τῆς Σμύρνης τὸν εἶχον βεβαιώσει ὅτι ἀπεστρέφοντο τοὺς ὠραίους, διότι τοὺς εὕρισκον βλάκας, καὶ αὐτὸς δὲν εἶχε τὴν δύναμιν νὰ μὴ πιστεύῃ τὰς ἀψευδεῖς διαβεβαιώσεις, στομάτων, τὰ ὁποῖα, ἂν ἦσαν καὶ ὀλίγον μεταδοτικὰ ὕστερον ἀπὸ τόσους πολυτίμους μαργαρίτας, οὓς περιεῖχον. . .

Ἄλλ' ὁ Σπυρίδων ἀπὸ τινος ἦτο ἀόρατος. Ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ Ἰουνίου οὐδ' εἰς τὴν προκυμαίαν, τὸν συνήθη περίπατον, ἐφαίνετο, οὐδ' ἔκ τινος συνοικίας, εἶχε διαβῆ περὶ τὴν ἐσπέραν, ἵνα ἀπο-

τείνη εἰς τὰς ἔνθεν ἀκείθεν ἐπὶ τῶν παραθύρων ἐρειδομένας γνωρίμους του φιλοφροσύνην τινὰ ἢ σκῶμμα ἢ τσατίσμα, κατὰ τὴν τοπικὴν ἔκφρασιν.

Μετέβαιναν εἰς τὸ γραφεῖόν του κατὰ τὰς συνήθεις ὥρας, εἰργάζετο μετ' ἐπιμελείας, ὅπως πάντοτε, καὶ παρετήρει συχνὰ τὸ ὄρολόγιόν του, ὅπως οὐδέποτε ἄλλοτε. Μόλις δὲ ἤρχετο ἡ ἕκτη ὥρα τῆς ἑσπέρας, ἐλάμβανεν ἤσυχα τὸν πῦλόν του, ἀφήρει διὰ ψήκτρας τὴν κόνιν τῶν ἐνδυμάτων του, καὶ ἐξήρχετο περιπατῶν βραδέως, μέχρις οὗτου ἔφθανεν εἰς τὴν πρώτην γωνίαν. Ἄλλὰ μόλις ἔκαμπτεν αὐτήν, ἐτάχυνε τὸ βῆμα, ἔσπευδεν, ἔτρεχε καὶ μετ' ὀλίγα λεπτὰ ἔφθανεν εἰς τὴν ἄλλην τῆς πόλεως ἄκραν.

Ἐσπέραν τινὰ τὸν παρηκολούθησα. Ἡ φιλία ἐδικαιολογεῖ τὴν περιέργειαν καὶ αὕτη τὴν ἀδιακρισίαν μου. Ποῦ πηγαίνει ἀρά γε; Αὐτὸς ὁ τόσον εὐχαρις, ὁ τόσον εὐθύμος, ὁ τόσον ζωηρός, διατὶ κατήντησεν ἀπὸ τινος σύννου, ἄθυμος, μελαγχολικός; Μήπως ἐρωτεύθη; Τὸ ἐρωτεύεσθαι εἶνε πάντοτε ἀστεῖον, ἀλλὰ διὰ τὸν Σπῦρον θὰ ἦτο ἀκόμη ἀστεῖοτερον. Πεταλοῦδα προσηλωμένη εἰς ἓν καὶ μόνον ἄνθος; Ἀδύνατον!

Ἐκάστη νέα ὁδός, ἣν διέτρεχεν, ἐνόμιζον ὅτι μοὶ ἀποκαλύπτει τὸ τέρμα, πρὸς ὃ ἐβάδιζεν. Ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς ἀναχωρήσας διήλθε πρῶτον ἐβραϊκὴν τινα συνοικίαν. Ἄ, ὁ φίλος ἐπόθησε. φαίνεται, Ραχὴλ τινα ἢ Ρεβέκαν. Τὸν ἄστατον Σαμαρείτην! Δὲν ἐφοβήθη τὸ κρύος, ὅπερ διαχύνουσι μεθ' ὅλην τῆς ἀτμοσφαιρας τὴν θερμότητα; Ἄλλὰ, χωρὶς νὰ στρέψῃ κἄν τὸ

βλέμμα πρὸς τὰς γυμνοστήθους κόρας τοῦ Ἀβραὰμ καὶ τοῦ Ἰσαάκ, κατέλιπε τὴν θορυβώδη συνοικίαν των καὶ εἰσηλθεν εἰς ἄλλην. Παρευθὺς ἐνόησα. Αἱ Ἀρμενίδες εἶνε αἱ ἐρωτικώτεραι καὶ περιπαθέστεραι τῶν γυναικῶν τῆς Ἀνατολῆς. Ἀρκεῖ νὰ προφέρῃ τις τὸ ὄνομά των, ἵνα ἐκφράσῃ τὸ κάλλος. Ἡ θεὰ των μαγεύει· ἀλλ' εἶνε αἱ μόναι ἴσως ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, αἵτινες, ἵνα διατηρήσωσι, τὸ κάλλος των, δέον νὰ ἴστανται εἰς σεβαστὴν ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν ξένων τοῦλάχιστον. Διότι μόλις ἀνοιξῶσι τὸ στόμα—ἐκτὸς ἂν σκοποῦσι ν' ἀρκεσθῶσιν εἰς φιλήματα θεορὰ—μόλις προφέρωσι μίαν λέξιν, ἢ μαγεία ἀπέπτη. Χάλικας νομίζεις ὅτι ἔχουν ἐν τῷ στόματι. Ἡ προφορὰ των εἶνε συνήθως τόσον ἀντίθετος πρὸς τὴν λεπτότητα τῶν ὠραίων γραμμῶν τοῦ προσώπου των, τόσον ὁμοιάζει πρὸς τὸν τριγμὸν θύρας σκωριώσης ἢ πρίονος προσκρούσαντος ἐπὶ καρφίου, ὥστε τρέπεσαι εἰς ἀνανδρον φυγὴν μὲ μίαν καὶ μόνην λέξιν. Δι' αὐτὰς βεβαίως ἢ συμβουλή: « κόσμον ἢ σιγὴ φέρει ». Διὰ τὰς πολλὰς. Διότι ὑπάρχουσι καὶ τινες, πολὺ ὀλίγαι δυστυχῶς, αἵτινες θὰ ἠῤῃχεσο, ἂν τὰς ἐγνώριζες καὶ σύ, νὰ ἦσαν φλύαροι.

Δυστυχία σου, Σπῦρό μου, ἐσκέφθην. Μόλις σὲ εἶδω ἀποτείνοντα ἐν καὶ μόνον βλέμμα εἰς τινα ἐξ αὐτῶν, σπεύδω νὰ συγκαλέσω τοὺς φίλους ὅλους καὶ νὰ τοῖς εἶπω: Τὰ ἐμάθατε; Ὁ Σπῦρός μας ἐτρελλάθη διὰ μίαν Τακουίτσαν, ἢ διὰ μίαν Μαρκουίτσαν! Δι' αὐτὸ τὸν ἐχάσαμεν τόσον καιρόν. Καὶ θὰ προτείνω νὰ

καταδικασθῆς ὅπως ἐπαναλάβῃς αὐτολεξεῖ ἐνώπιον ὄλων τῶν φίλων τὰς ἐρωτικάς σας ἐκμυστηρεύσεις εἰς τὴν ἑλληνογαλλοαρμενοτουρκικὴν διάλεκτον, ἣν βεβαίως μεταχειρίζεσθε.

Ἄλλ' ὁ Σπῦρος διέψευσε τὰς ἐλπίδας μου ταύτας, αἵτινες τόσῃν ὑπέσχοντο θυμηδίαν. Παρῆλθε καὶ τὴν ἀρμενικὴν συνοικίαν σπεύδων, ἀπνευστί, καὶ ἐβάδιζεν ἤδη ἐν ἄλλῃ ὁδῷ ἠρέμῳ, σιωπηλῇ ὡς νεκρόπολις. "Α! "Ερωτας ἐν χαρμίῳ, κύριε! Θὰ σταθῆς ἴσως πρότινος δικτυωτοῦ καὶ θὰ ἴδωμεν ἀστραπὰς ἐξ αὐτοῦ ἐξερχομένας. Τρελλέ! Ἐπόθησας λοιπὸν μυστήρια ἐν πελάγει πυρός; Ἄσυλλόγιστε, δὲν φοβεῖσαι τοὺς κινδύνους, οἵτινες θὰ σὲ κινλώσωσιν; Ἄλλὰ τί ἐσυλλογίσθη ποτὲ τὸ τρελλὸν παιδίον, ὅπερ σὲ ἐμπνέει, σὲ σύρει πρὸς τὴν φλόγα, ἄστατος ψυχῆ;

Καὶ ὁμοῦς οὐδ' ὁ σπεύδων φίλος μου ἐστάθη πρὸ δικτυωτοῦ, οὐδ' ἐγὼ εἶδον ἀστραπὰς βλεμμάτων ἢ ἤκουσα μελωδικὴν χανούμης φωνήν, περιπαθῶς κράζουσαν καὶ σταματῶσαν αὐτόν. Παρεκάμψαμεν καὶ τὸν σκόπελον τοῦτον. Ἄλλ' ἤδη ποῦ μὲ σύρεις, ἀκούσιε ὁδηγέ; Μή, βαρυνθεὶς τὴν Οὐρανίαν, ἐγένεσο τῆς Πανδήμου ἱερεὺς καὶ σπεύδεις ἔξω τῆς πόλεως, ὅπου οἱ ναοὶ τῆς;

Πτωχέ, ὅλη σου λοιπὸν ἡ αἰσθηματικότης ἐκεῖ καταλήγει; Ἀπληρήθης τὰ ἄνθη τῶν κήπων χάριν τοῦ πηλοῦ; Ἐπροτίμησας νὰ κυλίεσαι ἐπ' αὐτοῦ καὶ ὄχι νὰ ἵπτασαι, ὡς ἄλλοτε;

Ἄλλ' οὐδ' αἱ προμαντεύσεις μου αὗται ἀπεδείχθη-

σαν ἀληθεῖς. Ὁ Σπῦρος δὲν ἠκολούθησε τὴν πρὸ αὐτοῦ ἀνοιγομένην ὁδὸν τῆς κακίας.

Ἔστη ἀπλούστατα πρὸ μικροῦ ἰσογείου, πρὸ τοῦ ὁποίου ἐν γραμμῇ ἦσαν παρατεταγμένα πέντε ἄτομα. Ὁ ἀναγνώστης ἄς μὴ ἐκπλαγῇ. Οὐδ' ἡ ψυχρὰ ἀλλὰ καλλίστηθος Ἰουδαία ἦτο ἐκεῖ, οὐδ' ἡ εὐμελὴς καὶ σελαγίζουσα ἐκ κάλλους καὶ σιωπῆς κόρη τῆς Ἀρμενίας, οὐδ' ἡ ἐπικίνδυνος Ὀθωμανίς, ἡ κρύπτουσα ὑπὸ τὸ γιασμακί της ἐπιδερμίδα ροδαλὴν καὶ μελισταγὲς στόμα, οὐδὲ τῆς Ἀφροδίτης ἡ λυαίπελος ἰέρεια. Τὰ πρὸ τοῦ ἰσογείου παρατεταγμένα ἄτομα ἦσαν ἀπλῶς τέσσαρες ὄνοι, ἕτοιμοι καθ' ὅλα πρὸς ἐκδρομὴν, μὲ τὸ κομπὸν πολύχρωμον καὶ κατοπτροστόλιστον, πρὸ πάντων δὲ ἀναπαντικὸν σάγμα των, τέσσαρες ὄνοι, ὧν τὸ σφριγὸς καὶ τὴν ἀκμὴν ἐκάρυσσον τὰ ἐπὶ τῶν λαιμῶν των κωδωνοφόρα περιδέματα καὶ τοῦ ὀνηλάτου οἱ πανηγυρικοὶ ἔπαινοι.

— Γιατὶ δὲν παίρνεις ἀφεντικὸν αὐτόν; Θὰ σὲ πάη στὸν Κοκκλουτζᾶ σὰν τὸ πουλί. Δὲν ἔκαμε ἀγῶγι σήμερα καὶ εἶνε φρέσκος φρέσκος.

— Ὅχι, καλλίτερα φέρε μου τὸν Γαλανό. Τὸν ἔσυνείθισα καὶ μ' ἀρέσει ἡ περπατησιά του.

Μετ' ὀλίγα λεπτὰ ὁ Σπῦρος ἐπήδα ἐπὶ τοῦ Γαλανοῦ καὶ ἐγὼ λαμβάνων ὕφος ἐπίσημον ἐπαρουσιαζόμενην ἑξαίφνης πρὸ αὐτοῦ.

— Ἐν ὀνόματι τῶν φίλων, σὲ συλλαμβάνω! τῷ εἶπον.

— "Α! ἐσὺ εἶσαι; μοὶ ἀπεκρίθη. Ποῦ εὐρέθηκες ἐδῶ; Εἶσαι γιὰ ἔξω;

— "Ὅχι. Τί ζητῶ ἐγὼ στὸν Κουκλουτζᾶ; 'Αλλά... τί ζητεῖς καὶ σύ, παρακαλῶ; "Ἐνα τέταρτον τῶρα σὲ ἀκολουθῶ. "Ἐβαλα στὸ νοῦ μου χίλιαις ἰδέαις, μὰ ποτὲ δὲν ἠμποροῦσα νὰ φαντασθῶ, ὅτι θὰ σὲ συλλάβω ἐδῶ. Κάτι σπουδαιότερον ἤλπιζα. "Ἄς εἶνε. "Ἐξω μένεις;

— Ναί.

— Καὶ ὁ λόγος;

— "Ἡ ἐξοχή.

— Αὐτὰ νὰ σοῦ λείπουν. "Ἄν δὲν σὲ ἤξευρα, μάλιστα. Εἶπέ μου τὸν λόγον ἢ θέτω εἰς καταδίωξίν σου ὅλους τοὺς φίλους καὶ δὲν τὴν γλιτώνεις πλέον εὔκολα.

— Αὐτὸ εἶνε ἀδιακρισία...

— "Ὅ,τι θέλει ἄς εἶνε. "Ἡ μοῦ λέγεις, ἦ...

— Εἶνε ἐκβίαισις!

— "Ἡ διαδίδω, ὅτι ἀγαπᾶς μίαν Κουκλουτζαλιάν, καὶ ἂν δὲν τὴν ἀνακαλύψωμεν, χάνω ὅ,τι θέλεις.

— "Ἄκουσε λοιπόν. Τὸ λέγω εἰς σὲ μόνον, ὅστις πράγματι ἐφάνης πάντοτε φίλος. Αὐτὴν τὴν φορὰν δὲν πρόκειται περὶ ἐλαφρῶν πραγμάτων. Μοῦ κάμνεις μίαν χάριν; Μὴν ἀναφέρεις εἰς κἀνένα λέξιν. Γνωρίζω ποῦ ἠμπορεῖ νὰ φθάσῃ ἡ ἀδιακρισία σας, ἀλλ' ἀγνοῶ ποίας συνεπειᾶς ἠμπορεῖ νὰ ἔχῃ. 'Αγοράζω τὴν σιωπὴν σου μὲ μίαν εἶδησιν, ἡ ὁποία θὰ σὲ εὐχαριστήσῃ πολὺ. "Αρχίζει ἀπὸ τὴν λέξιν... Νυμφεύομαι! ἀλλὰ

τὸ τέλος θὰ σοῦ διηγηθῶ μετὰ ἓνα μῆνα. Δέχεσαι;

— "Ἄς εἶνε. Σοῦ ὑπόσχομαι σιωπὴν, ἀφοῦ μοῦ ἀναγγέλλεις τόσῳ ὥραϊαν εἶδησιν! . . . Πήγαινε στὸ Κουκλουτζᾶ, ὥραϊέ μου ἱππότη! 'Ἄλλὰ σοῦ λέγω καὶ ἐγὼ ὅτι δὲν νυμφεύεσαι. Στοιχηματίζω. "Ἡ . . . ἀλλοίμονον εἰς τὴν πτωχήν, ἢ ὁποία θὰ ὑπανδρευθῆ τὸν ἀσταθέστερον τῶν ἀνθρώπων . . .

Εἶχον παρέλθει εἰς, δύο, τρεῖς μῆνες καὶ ὁ φίλος μου οὐδαμοῦ ἐφαίνετο· οἱ ἄλλοι σύντροφοὶ τὸν συνήντων κάποτε καθ' ὁδόν, ἀλλὰ πάντοτε ἐπειγόμενον, σπεύδοντα, μόλις προφθάνοντα νὰ τοῖς ἀποτείνῃ λέξεις τινὰς χαιρετισμοῦ. Ἡ παρομιώδης, ἡ ἀδιάκοπος εὐθυμία δὲν τὸν συνώδεε πλέον ὅπως ἄλλοτε· καὶ ἂν ἐκ συνηθείας ἐξήρχετο ἐκ τοῦ στόματός του σκῶμά τι λεπτόν, ἢ εὐφνὲς χαριτολόγημα, τόσην ἐπαρουσίαζε τοῦτο ἀντίθεσιν πρὸς τῆς μορφῆς του τὴν κατήφειαν, ὥστε οἱ φίλοι ἤρχισαν νὰ τὸν λυποῦνται. — 'Ἄλλὰ τί ἔπαθε λοιπὸν ὁ Σπῦρος; μὲ ἠρώτων· σὺ θὰ γνωρίζης βεβαίως. Τί ἔπαθε; Μήπως ὑπέστη ζημίας εἰς τὸ ἐμπόριόν του, μήπως πάσχει;

Οὔτε τὸ ἐν οὔτε τὸ ἄλλο βεβαίως. Οἰαδήποτε ἐμπορικὴ ζημία δὲν θὰ μετέβαλλε χαρακτῆρα ὡς τὸν ἰδικόν του. Νὰ πάσχη σωματικῶς; ἀλλ' ἦτο ἀπὸ χάλυβα κατεσκευασμένος αὐτός, ὅπως τόσῳ συνεχῶς συνείδιζε νὰ λέγῃ καὶ ν' ἀποδεικνύῃ. "Ἄλλη ἦτο ἡ αἰτία, καὶ ἐγνώριζον ἐγὼ τὴν ἀρχὴν τῆς· ἀλλὰ τὸ τέλος; Διατί νὰ μὴ τηρήσῃ τὴν ὑπόσχεσίν του ὁ Σπῦρος; ἐσκεπτόμην· διατί νὰ μὲ ἀποφεύγῃ τόσον ἐπιμόνως, ἐνῶ

δὲ εἰς τοὺς ἄλλους ἐπαρουσιάζετο, ἀπ' ἐμοῦ νὰ κρύπτηται, ὡς ἂν ἤμην ὁ σκληρότερος τῶν δανειστῶν; Εἶνε ἀληθὲς ὅτι θὰ ἤμην τοιοῦτος, διότι ἐσκόπουν εἰς πρώτην συνάντησιν ν' ἀπαιτήσω τὴν ἐξόφλησιν τοῦ χρέους ἐκείνου· ἀλλ' ἂν μοὶ ἐξήτει μικρὰν προθεσμίαν, ἔστω καὶ ἐνὸς μηνός, πάλιν θὰ τῷ τὴν ἔδιδον, μὰ τὸν Θεόν!

* *

— Εἶνε ἐπάνω ὁ Σπῦρος;

— Ἐπάνω εἶνε, παιδί μου· ὁ Θεὸς σὲ ἔστειλε. Κάμε μου τὴν χάριν νὰ μοῦ τὸν μαλώσης ὅσον ἠμπορεῖς· ἐσένα σὲ ἀκούει. Ἄ! μὰ δὲν ὑποφέρεται πλειά! Καλὰ τῆς καθημεριναῖς, μὰ νὰ κίθηται κυριακάτικο νὰ διαβάξῃ καὶ νὰ μὴ θέλῃ νὰ ἴδῃ ἄνθρωπο! Πήγαινε νὰ τὸν ἴδῃς καὶ νὰ μοῦ τὸν μαλώσης· ἀκούεις; μοὶ εἶπεν, ὑποδεχομένη με ἡ καλή του μήτηρ, ὠραῖος τύπος Σμυρναίας οἰκοκυρᾶς, εὐτραφεστάτης, γλυκυλόγου καὶ εὐμόρφου ἔτι. Θέλω νὰ μοῦ τὸν μαλώσης, ἐπανέλαβε ποιοῦσα διὰ τῆς δεξιᾶς σχῆμα, ὅπερ θὰ ἐσήμαινε «νὰ μοῦ τὸν δείρῃς», ἂν δὲν συνωδεύετο ὑπὸ μειδιάματος θωπευτικοῦ, ὅσον καὶ πονηροῦ.

Ἄνῃλθον ταχέως τὴν κλίμακα τοῦ ἄνω πατώματος, ἐνῶ ἡ μήτηρ του ἐκίνει ἔτι τὴν χεῖρα παροτρύνουσά με «νὰ τὸν μαλώσω», καὶ ἔκρουσα τὴν θύραν τοῦ δωματίου του.

— Ἐμπρός! μοὶ ἀπήντησεν,

Ἐκρουσα καὶ πάλιν.

— Ἐμπρὸς λοιπόν! ἀπεκρίθη ἐκ δευτέρου διὰ φωνῆς τραχυτέρας.

Ἐκρουσα ἐκ τρίτου διὰ νὰ ἐννοήσω ἐκ τοῦ τρόπου του μέχρι ποίου βαθμοῦ εἶχε μεταβληθῆ ὁ χαρακτήρ τοῦ εὐθύμου φίλου μου, ὅστις ἐν πάσῃ ἄλλῃ περιστάσει θὰ ἔξεσφενδόνιζε κατὰ τοῦ κωφοῦ ἐπισκέπτου του ἀστειότατόν τινα λόγον

— Μὰ τί διάβολο! Ποιὸς εἶνε; ὦχ, ἀδελφὲ δὲν μὲ ἀφίνετε;

— Ἐγὼ εἶμαι! ἀπήγγειλα πανηγυρικῶς, ἀνοίγων τὴν θύραν καὶ εἰσερχόμενος.

— Ἄ! σὺ εἶσαι; Δὲν ἤξευρα κι' ἐγώ. Κάθησε μοὶ εἶπεν, ἐνῶ ἡ κατηφῆς ὄψις του ἐφαιδρύνετο εἰς τὴν θέαν μου, ὥσει ἀντεκατοπτρόζετο ἐπὶ τῆς μορφῆς του τὸ μειδιάμά μου.

— Ἐγὼ εἶμαι, καὶ ἔρχομαι νὰ λογαριασθοῦμε. Ἄλλὰ πρῶτον σύστησέ με εἰς τὴν κυρίαν σου· ὃ μὴν ἐπέρασε καὶ θὰ ἐννημφεύθης, πιστεύω...

Αἱ λέξεις αὗται, καίτοι δὲν τὰς ἐχρωμάτισα μὲ κακίαν, ἐπέχυσαν ὠχρότητα ἐπὶ τῆς μορφῆς του καὶ ἀπέσπασαν ἄφωνον ἐκ τοῦ στήθους του στεναγμόν.

— Καὶ σύ... ἐψιθύρισε θλιβερῶς. Ὁρμησα καὶ τὸν ἐνηγκαλίστην φιλοστόργως. Πρὸ πολλοῦ ἦσθαι νόμην τὴν ὁρμὴν ταύτην, διότι τὸν ἠγάπων τὸν φίλον μου. Ἐπειτα, ἀφοῦ κατεκάλυψα τὸ πρόσωπόν του διὰ φιλημάτων, ἔκρινα καθῆκόν μου, δι' ἐπιδειξίας κινήσεως τοῦ ποδός, ἣν ἐχρησιμοποιοῦν κατὰ τὸν

μαθητικὸν βίον, ἵνα καταβάλω ἀντίπαλον, ἔκρινα καθήκόν μου, λέγω, νὰ τὸν κυλίσω ἐπὶ τοῦ παχέος τάπητος τοῦ δωματίου του, καὶ ἔπειτα νὰ ἐκραγῶ εἰς γέλωτας.

“Ὅτε ἀνηγέρθη, χωρὶς ποσῶς νὰ δυσαρεστηθῆ ἐκ τῆς ἐνέδρας μου ταύτης, ἐκάθησε πρὸ τοῦ γραφείου του, ἔφ’ οὗ οὐδὲν ἄλλο ἐφαίνετο, ἢ μεγάλη ψαλὶς καὶ τεμάχια μικρὰ χάρτου, τὰ ὁποῖα ἔκοπτε διὰ νὰ περνᾷ ἡ ὥρα του, — τοῦτο δέ, ὡς μοὶ εἶπε κατόπιν, ἦτο ἡ εὐχάριστός του ἐνασχόλησις, — καὶ ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον διὰ τῶν χειρῶν του.

— Ἄλλὰ τί διάβολο ἔχεις! ἀνέκραξα ἀποσπῶν μετὰ κόπου τὰς χεῖράς του, καὶ ἀποκαλύπτων οὕτω δακρύβρεκτον πρόσωπον. Ἐτρολλάθης; Κλαίεις; Μὰ τί ἔχεις, Σπῦρό μου; ἐπιθύρισα ἠρεμώτερον, γλυκύτερον θωπεύων τὴν παρειάν του διὰ τῆς μιᾶς καὶ σφίγγων τὴν δεξιάν του διὰ τῆς ἑτέρας μου χειρός. Εἶπέ μου ἔμένα. Τί ἔχεις; Τί διάβολο ἔχεις;

Ἐκλινε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ ὤμου μου, καὶ ἔμεινεν οὕτω ἐπὶ μικρὸν ἀκίνητος, εἶτα, ἀφοῦ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἐβύθισε τὸ βλέμμα του εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου, ὡσεὶ ζητῶν νὰ μαντεύσῃ, ἂν ἤμην ἔτι ἄξιος τῆς ἐμπιστοσύνης του, ἢ ποῖαν ἐντύπωσιν θὰ παρήγον ἐν ἐμοὶ οἱ λόγοι του.

— Θέλεις ν’ ἀκούσης; μὲ ἠρώτησεν ἀποφασιστικῶς.

— Ὅπως νομίζεις σύ’ τῷ ἀπεκρίθην μετ’ ἐπιφυλάξεως.

— Ἄλλὰ δὲν θὰ εἴπῃς εἰς κἀνένα τίποτε τοῦτο θὰ ἤρχει νὰ μὲ καταστρέψῃ.

— Αὐτὸ ἐννοεῖται.

— Καὶ δὲν θὰ γελάσῃς μάλιστα, προσέθηκε μετὰ τινος δόσεως αὐστηρότητος.

— Αὐτὸ δὲν τὸ ἤξεύρω. Ἄλλὰ διὰ νὰ τὸ ἀπαγορεύῃς, πολὺ φοβοῦμαι, ὅτι τὸ προβλέπεις. Βλέπομεν τέλος πάντων. Μὲ τὰ δάκρυνά σου βεβαίως δὲν θὰ γελάσω, ἀλλ' ἂν μοῦ εἴπῃς τίποτε ἀστεῖον... τί νὰ κάμω κ' ἐγώ;

« Ἀπὸ δύο μνηῶν σὲ ἀποφεύγω διὰ νὰ κρύψω ὅτι θεωρῶ ἤδη ὡς ἀναγκαῖον νὰ σοῦ ἐκμυστηρεθῶ, διότι μόνον ἀπὸ σὲ ἐλπίζω παρηγορίαν. Καὶ ἄνευ σοῦ, ἐν τῷ θορυβῷδεὶ κύκλῳ τῶν φίλων, θὰ εὔρισκον ἴσως τὴν λήθην τῶν δεινῶν μου, ἀλλ' ἵνα φθάσω μέχρις αὐτῶν, ἔπρεπε νὰ διέλθω κατ' ἀνάγκην πρὸ σοῦ καὶ νὰ σοὶ τὰ εἴπω ὅλα τοῦτο δὲ βαρέως μὲ ἐτάρασσε. Δὲν θὰ τὸ πιστεύῃς καὶ ὅμως σὲ ἐφοβούμην. Ἐφοβούμην τὸν γέλωτά σου, ἐν βλέμμα σου μόνον, ἐν μειδίαμα σκωπτικόν, ἢ δὲ ἀφήγησις τοῦ δευτέρου μέρους τῆς ἱστορίας, τῆς ὁποίας εἶχες ἀκούσει τὴν ἀρχήν, θὰ σοὶ ἀπέσπα καγχασμοὺς καὶ σκώμματα, διότι εἶνε κωμική, δὲν ὑπάρχει δὲ οἰκτροτέρον πρᾶγμα εἰς τὸν κόσμον ἀπὸ τοὺς ἥρωας τῶν κωμικῶν ἱστοριῶν ὅταν μάλιστα ἐννοῶσι καὶ τὴν θέσιν των. Μὴ μὲ διακόψῃς.

βλέπω ὅτι βιάζεσαι, ἀλλὰ λάβε ὀλίγην ὑπομονήν· θὰ γελάσης ταχέως. "Αν μέχρι τοῦδε ἐχρησίμευον ὡς πρότυπον κακῆς γλώσσης, ἂν ἐπύκρانا καὶ ἐγὼ πολλοὺς καὶ πολλὰς, τώρα θὰ μάθης πόσον αὐστηρῶς ἐτιμωρήθην, διότι ὡς θείαν δίκην ἐκλαμβάνω τὸ πάθημά μου ὑφ' ὄλας τὰς ἐπόψεις. Γνωρίζεις τὰς περὶ ἔρωτος ἰδέας μου καὶ τὰς συμμερίζεσαι μάλιστα Αἴ, πρόσεξε λοιπὸν σύ. Τὰς ἐπλήρωσα πολὺ ἀκριβὰ. Ἐγάπησα. Διὰ λογαριασμόν μου ἐκλαυσαν πολλαί. "Ἦδη ἦτο ἡ σειρά μου. Ὁ ἔρωτος, ἐλέγομεν, εἶνε συμφωνία δύο καρδιῶν εἰς τὸ νὰ ἀπατώσιν ἀλλήλας. Εὐτυχῆς ἐκείνη ἡ καρδιά, ἣτις εἶνε μεμυημένη εἰς τὸ ἀπόκρυφον τοῦτο μυστήριον· δὲν θὰ εἶνε αὐτὴ τὸ θῦμα. Ἀπεκλείομεν τὸν ἀληθῆ ἔρωτα τῶν μυθιστορημάτων, ὃν ἐθεωροῦμεν ὡς ἐπάγγελμα διὰ τοὺς ὀκνηροὺς, τοὺς μὴ ἔχοντας ἄλλο, καὶ ἐδοξάζομεν τὸν ἰδικόν μας, τὸν εὐθιμον καὶ ἀνώδυνον, τὸν γεννώμενον ἐκ τῆς συναντήσεως δύο βλεμμάτων καὶ τὸν κατεδικάζομεν εἰς θάνατον, διότι ἔζησεν ὑπὲρ τὸ δέον, ἔστω καὶ ἂν ἠνθῆσεν ὅσον ἐν τριαντάφυλλον. "Ὅχι, φίλε μου. Ἠπατώμεθα. Πρόσεξε μὴ τὸ ὁμολογήσης καὶ σύ, διότι ἡ ὁμολογία σου θὰ γραφῆ διὰ μαύρων δακρῶν. Ἠπατώμεθα Ὑπάρχει καὶ δι' ἡμᾶς τοὺς τρελλοὺς νέους, τοὺς εὐθύμους καὶ ἐργατικούς, ἔρωτος τόσον ἰσχυρός, ὥστε νὰ μεταβάλῃ τὴν τρέλλαν εἰς φρόνησιν καὶ τἀνάπαλιν, τὴν εὐθυμίαν εἰς μελαγχολίαν καὶ νὰ γίνῃ αὐτὸς τὸ κύριον ἡμῶν ἔργον. Ὑπάρχει ἔρωτος ἀρπάζων σε ἐκ τοῦ μέσου τῆς ὁδοῦ, ἦν ἀκολουθεῖς, με ὑποσχέσεις ἡδονῶν, ἃς οὐδ' ἐφαντάσθης

ποτέ, ἡδονῶν οὐρανίων, ἀπεριγράπτων, καὶ ποτιζῶν σε δηλητήρια τόσον πικρά, ὅσον δὲν εἶνε ὁ ἐκπαιτισμὸς, ὁ θάνατος φίλου πιστοῦ, ἡ ἀπώλεια τῆς υγείας. Ὑπάρχει τοιοῦτος ἔρωσ, καὶ θῦμά του εἶμαι ἐγώ, ὁ ἐπὶ τόσα ἔτη καγχάζων εἰς τὸ ὄνομά του . .

«Μὴ μὲ διακόψης μή· ἤκουσες· ὅτι ἡ ἱστορία εἶνε κωμικὴ καὶ δυσανασχετεῖς, διότι παρατείνεται ὁ πρόλογος. Ἄλλ' εἶνε ἀναγκαῖος καὶ αὐτὸς διὰ νὰ μὲ. . . δικαιολογήσῃ ὀλίγον, ἐξηκολούθησεν ὁ Σπῦρος διὰ φωνῆς γλυκυπέρου. Τὴν Αἰκατερίνην ἐγνώρισα τὸν χειμῶνα εἰς τινὰ χορὸν· ἐπειδὴ δὲ εἶνε ἄσχημος, τὴν ἐλυπήθην σχεδὸν βλέπων νὰ τὴν παραμελῶσιν οἱ ἄλλοι, καὶ ἀπεφάσισα νὰ τὴν λάβω ὑπὸ τὴν προστασίαν μου. Τοῦτο μοὶ ἐστοίχισε πολλὰ εἰρωνικὰ μειδιάματα, ἅτινα μοὶ ἐξηκόντιζον αἱ φίλαι τῆς, ἀλλ' ἡ ἀπόφασίς μου ἦτο ἀπόφασις. Ἐχόρευον διαρκῶς μαζῇ τῆς, διότι οὐδεὶς εἶχε τὴν διάθεσιν νὰ μοῦ τὴν ἀμφισβητήσῃ, καὶ διότι ἤθελον νὰ πεισματώσω τὴν Ἀρτέμιδα, ἀλλ' αὕτη ἡ πονηρά: — Δὲν τρέχετε κανένα κίνδυνον ἀπόψε, μοὶ ἐπιθύσισε κατὰ τὸν τετραχορὸν· εὐρίσκεσθε εἰς καλὰς χεῖρας! . . . Καὶ νὰ εἰπῆς, ὅτι ἡ Αἰκατερίνη εἶνε πνευμάτι ἀκτινοβόλον, καμμία ἀπὸ τὰς εὐφυνίας ἐκεῖνας, αἵτινες σὲ μαγεύουσι διὰ τοῦ λόγου καὶ σὲ ἀναγκάζουσι νὰ λησμονήσῃς τὴν ἔλλειψιν τῆς καλλονῆς; Ποσῶς! Μετριότης καθ' ὅλα. Ἄλλ' εἶχεν ἄδικον ἢ ὠραία Ἀρτεμις. Εἰς τὰς καλὰς αὐτὰς χεῖρας ἔτρεξα τὸν φοβερώτερον τῶν κινδύνων, διότι ἔκτοτε τὴν ἀγαπῶ καὶ οὐδεμία σκέψις, οὐδεὶς λογισμὸς δύνα-

ται ν' ἀποσπάσῃ τὴν εἰκόνα της ἐκ τῆς καρδίας μου. Ἡ ἄσχημος καὶ δειλὴ κόρη ἐκαλλωπίσθη καὶ ἐξωραίσθη ἐν αὐτῇ· οὐδὲ τὸ ὠραιότερον κοράλλιον θὰ συγκρίνω ποτὲ μὲ τὰ χεῖλη της, οὐδὲ τὸν πολυτιμότερον τῶν ἀδαμάντων μὲ τοὺς ὀφθαλμούς της. Ἄς λέγωσιν ὅτι ὁ ἔρωσ ἐγεννήθη ἐκ τῆς καλλονῆς . . . Ἐγὼ δύναμαι νὰ βεβαιώσω τὸ ἐναντίον. Πᾶν ἄλλο ἢ ὠραία εἶνε ἡ Αἰκατερίνη μου· ἀλλὰ τὴν ἀγαπῶ, καὶ φαντάσθητι καὶ σὺ τί ἔρωσ εἶνε αὐτός, πόσον ἰσχυρὸς καὶ παράφορος εἶναι, ἀφοῦ δὲν ἔχει τὰς συνήθεις βάσεις, ἀλλ' ἔχει οἷζας τόσῳ βαθυτέρας!

«Ἡ Αἰκατερίνη ἐν τούτοις οὐδαμῶς συνεμερίζετο τὸν ἔρωτά μου. Μάτην μετεχειρίσθη καὶ κατ' αὐτῆς τὰ διάφορα ἐκεῖνα μέσα, ἅτινα πολυχρόνιος πείρα μὲ εἶχε διδάξει Τίποτε. Ἦτο φιλόφρων, εὐγενής, ἀλλὰ τόσῳ ψυχρὰ καὶ ἐπιφυλακτικὴ, ὥστε, καίτοι δεκάκις τὴν ἐπανεῖδον ἐκ τοῦ πλησίον πρὶν ἀναχωρήσῃ διὰ τὴν ἐξοχὴν, οὐδ' ἅπαξ διετήρησα πρὸς αὐτῆς τὸ θάρρος, δι' οὗ ἤμην ἐφωδιασμένος, ἵνα τῇ ἐκστομίσω μίαν κἄν λέξιν. Τὰ ὄμματά μου ἔλεγον βεβαίως πλειότερα καὶ τῆς φωνῆς ἢ συγκίνησις καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ προσώπου ταραχὴ, ἀλλὰ ταῦτα πάντα φρονῶ καὶ τώρα ἀκόμη, ὅτι ἀναγινώσκονται μόνον ἀπὸ τοὺς γνωρίζοντας ἀνάγνωσιν, ἡ δὲ Αἰκατερίνη ἀκόμη ἴσως δὲν ἔμαθε νὰ συλλαβίζῃ!

«Κατὰ τὸν Ἰούνιον ἔμαθον ὅτι μετέβη οἰκογενειακῶς εἰς Κουκλουτζᾶν. Ἠνάγκασα τὴν μητέρα μου νὰ πεισθῇ ὅτι εἶχεν ἀνάγκην ἐξοχῆς καὶ ἐνοικιάσαμεν

ἐκεῖ μικρὸν οἰκίσκον δι' ὄλον τὸ θέρος. Τὴν ἐπεσκέ-
φθην καὶ ἐκεῖ, ἀλλὰ τίποτε. Πᾶσα ἄλλη θὰ ἐννόει, ὅτι
χάριν αὐτῆς ἐγκατέλειπον τὰ καλὰ τῆς Σμύρνης, τὰς
λεμβοδρομίας μας, τὴν προκυμαίαν, τὰ πρωῖνά λουτροῖά,
τὰ θέατρα, τοὺς φίλους πρὸ πίντων, καὶ θὰ ἡσθιά-
νετο εὐγνωμοσύνην τοῦλάχιστον διὰ τὴν αὐταπάρη-
σίν μου· ἡ Αἰκατερίνη ὅμως οὐδ' ἐννόησεν ἴσως

«Ἄλλ' ὅλα τὰ πράγματα ἔχουσι τέλος εἰς τὸν κό-
σμον τοῦτον. Πρωῖαν τινὰ διηρχόμεν, ὅπως πάντοτε,
ἐκ τοῦ κομποῦ ἐξοχικοῦ τῆς οἰκίσκου, ὅστις εὗρίσκετο
ἐπὶ τῆς πρὸς τὴν πόλιν ὁδοῦ φερόμενος ἐπὶ τοῦ εὐ-
νοουμένου ὄνου, τοῦ Γαλανοῦ, ἐφ' οὗ μὲ συνέλαβες
τὴν ἐσπέραν ἐκείνην. . . . "Ὅσῳ ἐπλησίαζον, τόσῳ ἐρω-
τικώτερον ἠτένιζον πρὸς τὸ κλειστὸν παραθύρον τοῦ
δωματίου τῆς καὶ ἠνχόμεν: "Ἄς ἦνοιγεν, ἄς ἐπαρου-
σιάζετο μίαν στιγμὴν, ἄς τὴν ἔβλεπον! ὅτε κορ! τὸ
παραθύρον ἀνοίγεται καὶ φαίνεται ἡ Αἰκατερίνη συ-
στρέφουσα εἰς πλεξίδας τὴν κόμην τῆς. Τὴν ἔχαιρέ-
τησα. Ἐκείνη δὲ ἀπῆντησε τόσον ἠδέως εἰς τὸν χαιρε-
τισμὸν μου, μὲ περιέβαλε διὰ βλέμματος τόσον ἐκ-
φραστικοῦ, τόσον περιπαθοῦς, ὥστε παρ' ὀλίγον νὰ
τρελλαθῶ ἀπὸ τὴν χαρὰν μου. Μετά τινα βήματα ἐστρά-
φην πρὸς τὰ ὀπίσω· ἔκυπτεν ἐκ τοῦ παραθύρου τῆς,
μὲ ἠτένιζε. μοὶ ἐμειδία. . . . "ὦ, ἦμην εὐτυχής! Μὲ
ἀγαπᾷ! μὲ ἀγαπᾷ, ἐφώναζον ἐν μέσῳ τῆς ἐρήμου
ὁδοῦ, ἦν μόλις ἔλουνεν ὁ ἀνατέλλων ἥλιος καὶ μόνος
ἐπάτει ὁ Γαλανός μου σφριγῶν, σκιριτῶν καὶ διώκων
διὰ τῶν ἐλαφρῶν βημάτων τοῦ τοὺς πυργίτας καὶ τὰ

φλώρια. Μ' ἀγαπᾶ! Μ' ἀγαπᾶ! ἤγειρα ὑψηλὰ τὴν ἀμβλεῖαν ἀλυσσοφόρον βελόνην, ἦν μᾶς δίδουσιν οἱ ὀνηλάται, ἵνα κεντῶμεν τοὺς ἀπειθοῦντας ὑποτακτικούς των, καὶ σκῆπτρον βασιλικὸν ἐὰν ἐκράτουν, δὲν θὰ ἦμην τόσον εὐτυχής. Μὲ ἀγαπᾶ! . . . ἔκραζον. Τὴν ἐπαύριον ἔδρεψα τὰ αὐτὰ ἡδέα μειδιάματα. Τὴν ἐσπέραν κατὰ τὴν ἐπάνοδον ἐπίσης. "Ἡμην εὐτυχής, ἀδελφέ, πολὺ εὐτυχής. . . Ἐπὶ τρεῖς, ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας κατὰ τὴν ἀναχώρησιν, κατὰ τὴν ἐπάνοδον ἐκ τοῦ χωρίου, μὲ ἀνέμενε σχεδὸν εἰς τὸ παράθυρον, ἵνα μὲ περιβάλῃ διὰ τοῦ ἐρωτικωτέρου τῶν βλεμμάτων.

«Τώρα θὰ βιάζεσαι νὰ μάθῃς καὶ τὸ τέλος. Δὲν ἀργεῖ, διότι εἶνε κακὸν καὶ ἔρχεται σπεῦδον, ὅπως σπεύδει καὶ ἡ εὐτυχία φεύγουσα. Ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας δὲν τὴν εἶχον ἰδεῖ καὶ μεγάλως ἀνησύχοι ν. Τί ἔπαθεν ἄρά γε ἡ Αἰκατερίνη; Ἡρχισα νὰ φαντάζωμαι κινδύνους, ἀστασίας, ἃ, ὄχι ἀστασίας, μὲ ἠγάπα τὸ εἶχον ἰδεῖ! Φόβοι μὲ καιελάμβανον μὴ τὴν ἔξαναγκάσωσιν οἱ γονεῖς της εἰς ἄλλον γάμον. Ἄλλ' ὄχι, θὰ μοὶ ἀνήγγελλε τοῦτο. Εὐτυχῶς οὐδὲν παρόμοιον συνέβαινε. Ἦτο ἀπλούστατα ἀσθενής, ὡς ἔμαθον. Καὶ τότε πῶς ηὐχόμεν ὑπὲρ τῆς αναρρώσεώς της! Οἱ φόβοι μου πάντες διελύθησαν, παρέμενε ὅμως ἡ ἰδέα τοῦ γάμου της μετὰ τινος ἄλλου φαντασιώδους ἀντεραστοῦ. Ἄλλ' ὑπῆρχε πρόχειρον τὸ φάρμακον. Θὰ τὴν ἐζήτουν εἰς γάμον, μόλις συνετελεῖτο ἡ ἀνάρρωσίς της. Εἶμαι εὐπορος καὶ ἀνεξάρτητος· τοῦτο εἶναι καλὸν πάντοτε συστατικόν. Ἐκείνη δὲν εἶναι καὶ τόσον ὠραία τοῦτο

εἶνε ἀκόμη καλλίτερον. Ἐτακτοποίησα ὅσον ἡδυνάμην τὰς ὑποθέσεις μου, σοῦ ἐπρόδωσα τὰ σχέδιά μου κατ' ἐκείνας ἀκριβῶς τὰς ἡμέρας, ἐκβιασθεὶς κυριολεκτικῶς ὑπὸ σοῦ, ἠτοιμαζόμενη νὰ καταστήσω εὐτυχεῖς ἐμέ, ἐκείνην καὶ τὴν μητέρα μου. ἦτις ἓνα μόνον, ὡς γνωρίζεις, ἔχει πόθον, νὰ μὲ ἀποκαταστήσῃ. Καὶ ἐλθισμόνουν πᾶν ἄλλο ἐν τῷ κόσμῳ, φίλους, φίλας, παλαιοὺς ἔρωτας, παλαιὰς ὑποσχέσεις, τὰ πάντα!

«Εἶνε περιττὸν νὰ σοῦ εἴπω ὅτι ἡ μητέρα της μὲ ὑπεδέχθη εὐχαρίστως, ὅτε μαθὼν περὶ τῆς τελείας ἀναρρώσεώς της μετέβην εἰς ἐπίσκεψιν. Ἡ ἀγαθότης καὶ αἱ φιλοφροσύναι εἶνε κόσμοι ἀπαραίτητοι τῶν Σμυρναίδων μας, ὡς γνωρίζεις, ἀλλ' ἐγὼ καὶ τοῦτο ἔτι ἐξέλαβον ὡς ἰδιαίτερον δεῖγμα φιλικωτέρων διαθέσεων, καὶ λάμπων ὄλος ἐκχαράς, ἐν ὅλητῇ δόξῃ μου, ἔσπευσα εἰς τὸν κῆπον, ὅπου, ὡς μοὶ εἶπον, εὐρίσκετο ἡ Αἰκατερίνη.

«Ἦτο μόνη. Τὴν ἐπλησίασα συγκεκινημένος. Ἐστράφην πέριξ ἵνα ἴδω μὴ ἀδιάκριτός τις ἐπέβλεπε, καὶ ἔπειτα τῇ ἔτεινα τὴν χεῖρα τόσῳ ἀδεξίως, ἢ μᾶλλον τόσῳ φιλικῶς, ὥστε ἐφάνη ταραχθεῖσα.

Καὶ ἤδη θάρρος, καρδία μου. Θάρρος οὐχὶ διὰ νὰ ἐκμυστηρευθῶ εἰς αὐτήν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπαναλάβω εἰς σὲ αὐτολεξεῖ τὸν πρῶτον καὶ τελευταῖόν μας ἐρωτικὸν διάλογον. Καὶ . . . ἐμπρὸς κύριε, ἐτοιμάσου νὰ γελάσῃς. Σὺ τὸ ἠθέλησες· ἄκουσε λοιπόν. . .

«Εἶσθε καλὰ τώρα, κυρία Αἰκατερίνη; τὴν ἠρώτησα, ἀφοῦ ἐπὶ πολὺ ἐζήτησα νὰ συνθέσω ἄλλην τινὰ ὥραιο-

τέραν φράσιν. — Καλὰ εὐχαριστῶ, κύριε Σπυρίδων, μοὶ ἀπεκρίθη. Σεῖς! Πῶς σᾶς φαίνεται το χωριό; Θαυμάσιον! ἀπήντησα μακαρίως. — Τὸ πιστεύω Σᾶς βλέπω ἢ καλλίτερα σᾶς ἔβλεπον πρὶν ἀσθενήσω μὲ πόσῃν εὐχαρίστησιν ἐπηγαίνετε καὶ ἤρχεσθε. — Αἶ, κυρία μου! . . . — Ἀλήθεια, πρὸ πολλοῦ ἤθελα νὰ σᾶς εἰπῶ . . . δὲν γνωρίζετε πόσον . . . — Τί λοιπόν; ἠρώτησα ἀναπηδῶν. — Θὰ μὲ νομίζετε ἴσως ἀδιάκριτον, ὅπου σᾶς βλέπω καὶ σᾶς παρακολουθῶ με τὰ βλέμματά μου . . . — Ἐγώ! Θεέ μου! — Ἀλλὰ δὲν γνωρίζετε πόσῃν συμπάθειαν αἰσθάνομαι . . . — Εἰπήτε! . . . — Πρὸς τὸ πτωχὸν ἐκεῖνο ζῶον. — Τί!! Τί!! ἀνέκραξα πνευστιῶν, πνιγόμενος. Τί! — Τὸν *Γαλανόν*. — Τὸν *Γαλανόν*! ἀνέκραξα βουχόμενος. — Τί, πειραΐζεσθε; μοὶ εἶπεν, ἐκπλησσομένη ἐκ τῆς ταραχῆς μου. Τὸν *Γαλανόν* βέβαια. Χαίρομαι, διότι σεῖς δὲν τὸν δέροντε, δὲν τὸν τυραννεῖτε. Καὶ ἐγὼ τὸν ἀγαπῶ τόσον πολὺ τὸν καυμένον! Δὲν ἤξεύρετε ὅτι εἶνε ὁμογάλακτος ἀδελφός μου;

«Ὁμογάλακτος ἀδελφός της! Ἦτο ἀληθές. Μοὶ τὸ εἶπον καὶ ἄλλοι. Τὸ ἔβεβαίωσε καὶ ἡ μήτηρ της. Ὅτε ἦτο νεωτέρα ἔπασχε καὶ οἱ ἰατροὶ τῇ διώρισαν ὄνειον γάλα. Ὁ *Γαλανός* ἦτο τότε μικρὸ γαίδουράκι καὶ ἔπινε τὸ ἥμισυ. Τὸ ἄλλο τὸ ἔπινεν ἡ Αἰκατερίνη! . .

«Καὶ τώρα γέλασε, κύριε! . . . Ἐμπρός! . . . Θὰ γελάσω ἐγὼ ἂν μοῦ φεῖδεται οὕτω! ἀνέκραξεν ὁ Σπῦρος σπογγίζων τὸ κάθιδρον μέτωπόν του, καταπόρφυρος, κλονιζόμενος ἐπὶ τῶν ποδῶν του καὶ ἐκρηγνύμενος εἰς γέλωτα φοβερόν.

*
**

Τρέμων ἤνοιξα τὸ παράθυρον διὰ νὰ εἰσέλθῃ ὁ πνέων
ἄνεμος, ἔσυρα πρὸς αὐτὸ τὸν πτωχόν μου φίλον, καὶ
οὐδὲ λέξιν ἐτόλμησα νὰ ἐκφέρω, διότι ἐν τοιαύτῃ εὐρί-
σκετο ταραχῇ, ὥστε μία λέξις, ἐν καὶ μόνον βλέμμα μου,
ἐφантаζόμην ὅτι θὰ εἶχε τὴν δύναμιν νὰ τὸν θανατώσῃ.

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΕΠΙΡΡΟΗ

"Ημην πολὺ νέος τότε, δώδεκα μόλις ἐτῶν, καὶ δι' αὐτὸ μὲ ἐθεώρουν ἀνάξιον προσοχῆς αἱ κυρίαί. Τώρα, ὅτε οὐδεμία πλέον ἐλπὶς νὰ ἐπανέλθω εἰς τὰ ὠραῖα ἐκεῖνα ἔτη, τολμῶ νὰ ταῖς ἀποτείνω μικράν τινα συμβουλήν : Μὴ περιφρονεῖτε τὰ παιδιά, κυρίαί. Κρύπτεσθε ἀπὸ αὐτὰ, ὅπως κρύπτεσθε καὶ ἀπὸ τοὺς μεγάλους, διότι ὑπάρχουσι παιδικαὶ ἐντυπώσεις τόσον ζωηραὶ, τόσον ἀνεξάλειπτοι, ὥστε βραδύτερον θὰ ἐπηρεάσωσι μέγας τὰς σχέσεις τῶν ἀνδρῶν καὶ συνεπῶς τοὺς ἰδικούς σας βίους. Εἶχον τὴν φυσικωτάτην μαίαν τότε νὰ μεγαλώσω καὶ ὁμως εἰς τὴν εὐλογημένην σμικρότητά μου ὀφείλω τὸ μάθημα, ὅπερ οὐδεὶς μέγας ἤκουσεν, ὅπερ δὲν θὰ ἐδίδετο βεβαίως, ἂν τις τοιοῦτος παρίστατο.

* *

Πᾶσαι, ἢ μία μετὰ τὴν ἄλλην, ἀφηγήθησαν σπου-

δαιότατα συμβάντα τῆς ζωῆς αὐτῶν, ἐξαίρουσαι τὰς νίκας, ἃς ἔσχον ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν, ἀλλ' οὐδεμία ἀνεκηρύσσετο νικητήρια. Ὅπως ἐξ ἀρχῆς εἶχε συμφωνηθῆ, ἐν μόνον περιστατικὸν ἐδικαιοῦτο ἐκάστη νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὸν παράδοξον τοῦτον διαγωνισμόν, ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἐξέλεγε τὸ καλλίτερον, ὅτι τὸ ἦρτε, τὸ ἐχρωμάτιζε, τὸ ἐμύρονε μετὰ δαφιλείας καὶ χάριτος. Ἐν τούτοις οἱ κριταὶ — αὐταὶ αὐταὶ αἱ ἀποτελοῦσαι τὴν φιλικὴν συναναστοφὴν ἐν τῷ οἴκῳ, ἐν ᾧ εὐρισκόμεθα ἐξηκολούθουν νὰ θεωρῶσιν ἐκάστη τὸ ἰδικόν της κατόρθωμα ὡς τὸ μέγιστον καὶ δὲν παρεδέχοντο κατ' οὐδένα λόγον, ὅτι ὑπῆρχέ τις ἐξασκήσασα μείζονα ἢ αὐταὶ ἐπιρροὴν ἐπὶ ἀνδρός. Καὶ ἐπέμενεν ἐκάστη, ὅτι εἰς αὐτὴν ἀνήκει τὸ γέρας, ἐπαναλαμβάνουσα περιληπτικώτερον ἤδη :

— Σεῖς, φαίνεται, δὲν γνωρίζετε τί ἐστὶ καπνὸς διὰ τὸν ἄνδρα. Προσιμᾶ νὰ στερηθῆ τοῦ ἄροτου, νὰ κρυόνῃ, νὰ πάσχη, παρὰ νὰ μὴ καπνίζῃ· καὶ ἐν τούτοις ὁ σύζυγός μου, ὅστις ἦτο ὁ φανατικώτερος τῶν καπνιστῶν, ὁ σύζυγός μου, τὸν ὁποῖον ἀπεκάλουν σκωπτικῶς «τὸ καπνίζον ἠφαιστειον», δὲν λέγω ὅτι ἔπαυσε νὰ εἶνε ἠφαιστειον, ἀλλὰ δὲν καπνίζει πλέον. Δὲν εἶνε νίκη τοῦτο;

— Μεγάλῃ ὑπόθεσις! Πολλοὶ κόπτουν καὶ μόνοι των τὸν καπνόν. Ἄλλὰ τὴν γενειάδα των! Ὁ νέος, περὶ οὗ σᾶς ὠμίλησα, δὲν ἦτο ὠραῖος, ἀλλὰ τὸν καθίστα τοιοῦτον ἢ μακρὰ, ἢ μεγαλοπρεπεστάτη του γενειάς. Ἐπρεπε νὰ βλέπετε μετὰ πόσης φιλαρεσκείας

τὴν ἐθώπευε καὶ τὴν ἐπεριποιεῖτο. Ἐγὼ . οὔτε ἰδέαν
κἂν εἶχον· ἀλλ' ὅτε ἡμέραν τινὰ μοὶ ἐπανέλαβε μίαν
ἀπὸ τὰς συνειθισμένας ἐκείνας φράσεις: «Θὰ ἔδίδα
καὶ τὴν ζωὴν μου διὰ σᾶς», — Θὰ ἐκόπτετε καὶ τὰ γέ-
νειά σας; τὸν ἠρώτησα. Καὶ τὴν ἐπαύριον μοῦ ἐπα-
ρουσιάσθη μὲ ἓνα τόσο μικρὸ προσωπάκι, ξυρισμέ-
νος, κωμικός!

— Οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τὴν στιγμὴν, εἶπε τρίτη
τις, κατὰ τὴν ὁποίαν μοῦ εἶπεν ὁ ἀδελφός μου μετὰ
τινος τόνου αὐστηρότητος; — Δὲν φέρεσαι καλὰ μὲ
τὸν πτωχὸν Ἀνδρέαν. Θὰ τοῦ ἔλθῃ κανεὶς τύφος καὶ
θὰ ἔχῃς σὺ τὴν ἁμαρτίαν. — Ἐγώ; Διατί; — Νά, τοῦ
εἶπες ὅτι σοῦ ἀρέσουν οἱ μελαγχροιοὶ καὶ ὁ πτωχὸς
τὸ ἔκαμεν ἐπάγγελμα τὴν ὥρην νὰ γυρῶ μὲ ὅλην αὐτὴν
τὴν ζέστην ἀπὸ τὸ πρῶν ἕως τὸ βράδν εἰς τὸν ἥλιον
διὰ νὰ μαυρίσῃ ὀλίγον! . . . Ἀφοῦ, κυρία μου, προσ-
έθηκεν, ἀφοῦ μετέβαλα ἓνα ξανθὸν εἰς μελαγχροῖον,
διότι ὁ ταλαίπωρος ἐμαύρισεν, ἐφήθη κυριολεκτικῶς,
νομίζω δὲν πρέπει νὰ συγκρίνεται ἡ νίκη μου μὲ τὴν
ἰδικὴν σας. . .

— Ὅχι δά· ἐγὼ ἀπεναντίας θεωρῶ πολὺ ἀνωτέραν
τὴν ἰδικὴν μου. Τὸ νὰ νικήσῃ τις ἐλαττώματα τόσον
βαθέως ἐρριζωμένα. . . Ἡ μανία τῆς πολιτικῆς κατέ-
στρεψε πολλοὺς καὶ θὰ κατέστρεφε βεβαίως καὶ τὸν
σύζυγόν μου ἄνευ ἐμοῦ. Τώρα οὐδὲ ἐφημερίδας ἀνα-
γινώσκει πλέον. Σᾶς φαίνεται μικρὸν αὐτό;

— Προκειμένου περὶ θεραπείας ἐλαττωμάτων, δὲν
πρέπει οὐδεμία νὰ ὀμιλῇ ἐνώπιον ἐμοῦ. Θ' ἀπέθνησκον

τῆς πείνης ἐκ τῆς φιλαργυρίας του, καὶ ὅμως τὸν ἔκαμα γενναῖον τὸν ἔκαμα σπάταλον!

— Καὶ ἐγώ, ἦτις τὸν ἐθεράπευσα ἀπὸ τὸ φορικωδέστερον τῶν ἐλαττωμάτων! Δὲν γνωρίζετε βεβαίως τί θὰ εἴπῃ χαρτοπαίκτης.

— Καὶ ἐγώ, ἦτις ἔκαμα ποιητὴν τὸν πεζότερον τῶν ἀνθρώπων!

— Καὶ ἐγώ, ἦτις ἔκαμα τρελλὸν τὸν φρονιμώτερον!

Ἡ συζήτησις ἐξηκολούθει ἀπὸ πολλοῦ συζήτησις ἐνέχουσα πολὺ τὸ ἀστεῖον, ἀλλὰ καὶ πολὺ τὸ θλιβερόν, καθ' ἃ κρίνω ἐκ τῶν ὑστέρων. Λυποῦμαι, ὅτι δὲν ἠδυνήθην νὰ διαφυλάξω ἐν τῇ μνήμῃ μου ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἀνέκδοτα, ὧν ἕκαστον ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὑπόθεσις κωμωδίας, ἀλλὰ καὶ τραγωδίας συνάμα. Ἐκ στοιμάτων, ἅτινα περιεκόσμηι τὸ γλυκύτερον τῶν μειδιαμάτων, ἐξήρχετο κάποτε εἰκὼν ροδοστεφοῦς θύματος, ἀστείας καταστροφῆς, ἢ καταστροφικῆς ἀστειότητος. Οὐδεμία παρεδέχετο, ὅτι ἡ ἐπιρροή της ὑπῆρξε κατὰ κεραίαν μικροτέρα τῆς τῶν ἄλλων, καὶ αὐταὶ δὲ αἱ ἐπ' ἀγαθῷ ἐξασκήσασαι αὐτήν, ἀγνοῶ διατί, μοὶ ἐφαίνοντο τόσον ἐγώιστριαι, ὥστε νὰ ἐκλαμβάνω ὡς κακοποιὸν τὴν δύναμιν, δι' ἧς ἔσωσαν ἀπὸ τῆς καταστροφῆς ἴσως τοὺς συζύγους, τοὺς ἀδελφούς, τοὺς ἐρωμένους.

Ἡ τελευταία ὁμιλήσασα ἦτο πολὺ ἄσχημος.

— Ἄν ἔλεγεν, ὅτι ἔκαμε τὸν ἄνδρα τῆς ζηλότυπον, θὰ μᾶς ἐνίκα βεβαίως, ἐψιθύρισεν ὥραία τις κακεντρεχής.

*
**

— Ἄλλὰ σεῖς, μόνον ἀκούετε δὲν λέγετε τίποτε; Δὲν ἔχετε καὶ σεῖς κανὲν ἐπεισόδιον; ἠρώτησαν τὴν οἰκοδέσποιναν

— Ἐγὼ καὶ ἐγὼ ἔν. Ἄλλὰ δὲν εἶνε τίποτε ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἰδικά σας. Ἄς εἶνε θὰ τὸ εἶπω, ἀλλὰ χωρὶς κάμμίαν ἀξίωσιν.

Καὶ διηγήθη τὰ ἑξῆς:

«Διεμύνομεν ἐν τῇ ἑξοχῇ. Ἐσπέραν τινά, καθ' ἣν ἐπεριπάτοιν ἐν τῷ κήπῳ, βλέπω ἄνθρωπον διασκελί- ζοντα τὸν ὑψηλὸν τοῖχον καὶ πηδῶντα ἐντὸς αὐτοῦ. Κατ' ἀρχὰς ὁ φόβος κατέπνιξε τὴν φωνὴν μου καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ κράξω ζητοῦσα βοήθειαν, ἀλλὰ μετὰ τινα λεπτὰ τὸν φόβον μου διεδέχθη ἄλλη φοικωδεστέρα σκέ- ψις. Ὁ ἄγνωστος θὰ ἐφρονεῦθη ἴσως πεσὼν ἐκ τόσου ὕψους. Τὸν ἔβλεπον μακρόθεν κατακείμενον ἀκίνητον ὡς νεκρόν. Ἐσπευσα νὰ καλέσω τὸν γέροντα ὑπὲρ- την μας καὶ μετ' αὐτοῦ πλησιάσασα εἶδον ἄνδρα τεσ- σαρακοντούτη περίπου, ρυπαρόν, ρακένδυτον, αἱματό- φυρτον καὶ ἀναίσθητον. Ἀποσιωπῶ πᾶσαν λεπτομέ- ρειαν. Ὁ ἄγνωστος ἦτο κακοῦργος δραπέτης, φονεύ- σας ἓνα δεσμοφύλακα, ἵνα φύγη, καὶ πληγωθεὶς διὰ σφαίρας ὑπὸ χωροφυλάκων, διότι καθ' ὁδὸν ἐπειράθη νὰ ληστεύσῃ γέροντά τινα διαβάτην. Τὰ συστατικά του, βλέπετε, δὲν ἦσαν καλά, ἐγὼ ἐν τούτοις, καίτοι ἀπὸ τῆς ἐπαύριον ἤκουσα περὶ τοῦ ποιοῦ του, ὅχι μόνον ἔπεισα τὸν συζυγόν μου νὰ μὴ ἀναφέρῃ τι εἰς

τὰς ἀρχάς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πολὺ τὸν ἐκράτησα εἰς τὴν οἰκίαν καὶ τῷ παρεῖχον πᾶν μέσον θεραπείας. Ἡμέραν τινὰ εἰσελθοῦσα εἰς τὸν θάλαμόν μου, εὗρισκω τὸ συρτάριον, ἐν ᾧ εἶχον ἀντικείμενά τινα ἀξίας, ἀνοιγμένον καὶ κενόν. Ὁ ξένος μου, νομίσας ὅτι ἐπανεῦρε τὰς δυνάμεις του, ἠθέλησε νὰ μᾶς δώσῃ μικρόν τι δεῖγμα τῆς εὐγνωμοσύνης του, πρὶν κρυφίως ἀναχωρήσῃ. Τὸν εὔρομεν ὁμως καὶ πάλιν ἀναίσθητον ἐν τῷ δωματίῳ του· ἡ ἐπουλωθεῖσα πληγὴ του ἤνοιξε καὶ αἱ ὀλίγαι δυνάμεις, ἃς εἶχεν ἀποκτήσῃ, τὸν ἐγκατέλειψαν ἐντελῶς. Εἰς τοιαύτην κατάστασιν δὲν ἠδυνήθημεν νὰ τὸν ρίψωμεν ἔξω τῆς οἰκίας μας, καίτοι τὸ ὀλιγώτερον, ὅπερ ἠδυνάμεθα νὰ πράξωμεν, ἦτο αὐτό. Ὁ ἰατρὸς ἐθεώρησεν ἀπέλπιδα τὴν κατάστασίν του. ἐγὼ δὲ μεθ' ὄλην τὴν ἀγνωμοσύνην του τόσον ἐλυπήθην, ὥστε, — ἴσως φανῆ ἀδικαιολόγητος ἢ συμπάθειά μου πρὸς τοιοῦτον τέρας. — ὥστε ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας καὶ τέσσαρας νύκτας δὲν ἐγκατέλειψα σχεδὸν αὐτὸν, μόνῃ ἀλλάζουσα τοὺς ἐπιδέσμοις καὶ ποτίζουσα αὐτὸν τὰ φάρμακα, ἅτινα ὁ ἰατρὸς διώριζε. Μετὰ τὸ τέταρτον ἡμερονύκτιον ἡ κατάστασίς του ἐβελτιώθη. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁμως ἐβελτιώθη καὶ ἡ ὄψις του ἀπὸ ἀγρίας καταστᾶσα ἡμερωτέρα, ἀπὸ ἀπαισίας μεταβληθεῖσα εἰς ὑποφερτὴν, σχεδὸν γλυκεῖαν. Ἐφοβεῖτο ἤδη νὰ ἐκβάλλῃ τὰ κραυγὰς ἐκεῖνας τῆς ἀγωνίας, ἃς οἱ πόνοι τῷ ἀπέσπων καὶ ὅτε δριμύ τι ἄλλοσ ἤρχιζε νὰ ἀλλοιοῖ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του, ἔστρεφε τοῦτο ἀντιθέτως.

«Κάποτε ἡ ὄψις του προέδιδε τοιαύτην πάλιν ἐν τῇ ψυχῇ, ὥστε ὑποθέτουσα ὅτι βασανίζεται ὑπὸ τῆς συνειδήσεως τῷ ὀμίλουν περὶ μετανοίας καὶ τῷ ἔλεγον, ὅτι ὁ Θεὸς εἶνε εὐσπλαχνος καὶ καλὸς δι' ὅλους. Εἰς τὸ ὄνομα τῆς μετανοίας ἡ ὄψις του ἀνελάμβανε τὴν προτέραν ἀγριότητα, εἰς τὸ ὄνομα δὲ τοῦ Θεοῦ καθίστατο ἔτι φρικωδεστέρα. Τῷ ἔλεγον τότε περὶ ἐλπίδος, περὶ συγγνώμης ἐκ μέρους τῆς κοινωνίας, ἦν ἠδίκησε, προέβαινον μάλιστα, μέχρι τοῦ νὰ λέγω, ὅτι δὲν πταίει τις πάντοτε, ὅταν ἐγκληματιῇ, διότι αἱ περιστάσεις τὸν ἀναγκάζουσιν εἰς τοῦτο. Ἦμην ἐνὶ λόγῳ ἀφιερωμένη εἰς αὐτὸν ἀπὸ πρωίας μέχρις ἑσπέρας καὶ πολλάκις, ὅτε ἡ ἀνάφρωσις τοῦ σώματός του προώδευεν, ὁ ὕπνος μου ἐδιώκετο ὑπὸ τῶν σκέψεων, δι' ὧν ἐζήτουν νὰ ἐπιτύχω μέσον πρὸς θεραπείαν τῆς ψυχῆς του. Πολλάκις ἐξεγειρόμενος ἐφιάλτου, ὅστις κατεβασάνιζεν αὐτὸν συνελάμβανε τὴν χεῖρά μου θωπεύουσαν τὴν κεφαλὴν του. Ἐνόμιζον ὅτι οὕτω καθιστῶ ἑλαφροτέρους τοὺς πόνους του· τὸ πρῶτον βλέμμα, ὅπερ μοὶ ἀπέτεινε, τοιοῦτόν τι τοῦλάχιστον ἐδήλου, ἀλλὰ παραχρῆμα συνωφρουῦτο καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐξηκόντιζον φρικώδεις ἀστραπάς. Βεβαίως δὲν ἔπραττον οὕτω διὰ νὰ ἐπιτύχω τὴν εὐγνωμοσύνην του. Ἄγνωστόν τι αἴσθημα οἴκτου, εὐσπλαχνίας, καθήκοντος, ναὶ καθήκοντος μὲ ἐκράτει παρὰ τὴν κλίνην του μέχρι τῆς ἑσπέρας, καθ' ἣν ἐπέισθην, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐσώθη.

«Ἐπειτα βραδεῖα, ἀλλὰ σταθερὰ ἐπῆλθεν ἡ ἀνάφρωσις. Καθ' ὅλον τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἀνέχτα τὰς δυ-

νάμεις, εἴτε ἐν τῷ δωματίῳ του ἔμενον, εἴτε κατήρχετο εἰς τὸν κήπον, ἦτο σύννους καὶ κατηφής. Τίς οἶδε ποῖαι σκέψεις ἐγεννῶντο πάλιν ἐν τῇ κεφαλῇ του!

«Ὁ γέρον ὑπηρετής οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἔπαυε νὰ τὸν ἐπιτηρῇ. Ἐφοβεῖτο καὶ δικαίως νέαν τινὰ διάρρηξιν ἢ κλοπὴν, ἔπειτα δέ, ὅτε ἐβεβαιοῦτο περὶ τοῦ ὕπνου του, ἤρχετο καὶ μοῦ ἔλεγε τὶς ἐντυπώσεις του: — Ποιὸς ξέρει, ἢ θυμᾶται τὰ ὅσα κακὰ ἔκαμε καὶ μετανοιώνει, ἢ — ὅλα πρέπει νὰ τὰ συλλογίζεται κανεῖς; — κάτι μᾶς ἐτοιμάζει πάλι.

«Ἡ ἡμέρα τῆς ἀναχωρήσεώς του ἔφθασεν. Εἶπεν, ὅτι θ' ἀνεχώρει τὴν ἑσπέραν, ἀλλ' ἠρνήθη νὰ προσθέσῃ τι περὶ τῆς διευθύνσεως, ἣν θὰ ἐλάμβανε. Πεντάκις, ὡς μοι εἶπε βραδύτερον ὁ ὑπηρετής, ἐπροχώρησε πρὸς τὴν αἴθουσαν, ἐν ἣ εὐριστόμη, καὶ πεντάκις ἐστράφη πρὸς τὴν ἔξοδον, ἵνα ἀναχωρήσῃ ἀνευ ἀποχαιρετισμῶν. Τέλος ἐνίκησεν ἡ πρώτη σκέψις καὶ ἐπαρουσιάσθη πρὸ ἐμοῦ. Ἐπὶ πολλὰ λεπτὰ μὲ παρετήρει ἀκίνητος, ἄφωνος, καὶ δὲν θὰ ὠμίλει ἴσως, ἂν ἐγὼ δὲν τῷ ἀπέτεινα πρώτη τὸν λόγον.

«— Αἶ, μᾶς ἀφίνεις; τῷ εἶπον.

«— Ναί, ἀπήντησε διὰ φωνῆς βραγχνῆς καὶ πλησιάσας πρὸ ἐμοῦ ἐγονυπέτησε.

«Τῷ ἔτεινα τὴν χεῖρα, ἵνα τὸν ἐγεῖρω, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησε νὰ ἐγγίσῃ αὐτήν.

«Ὑψωσε μόνον τοὺς ὀφθαλμούς του πρὸς ἐμὲ καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἦσαν κάθυγροι.

«—Εὐχαριστῶ, κυρία, ἐψιθύρισε μετὰ λυγμῶν. «Εὐχαριστῶ». Καὶ ἀνελύθη εἰς δάκρυα.

«Ἐπειτα ἠγέρθη καὶ μὲ βῆμα βραδὺ διηυθύνθη πρὸς τὴν ἔξοδον. Ἄλλὰ δὲν ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν ὁ διὰ τοῦ τοίχου πηδήσας κακοῦργος· ἐξῆλθε ταλαίπωρός τις μεταβαίνων εἰς τὴν πόλιν, ἵνα παραδοθῆ εἰς τὴν δικαιοσύνην.

«Βλέπετε τὸ ἐπεισόδιόν μου δὲν ἦτό τι ἔκτακτον. Σεῖς ἐκάματε τοὺς φιλαργύρους σπατάλους καὶ τοὺς πεζοὺς ποιητάς. Ἐγὼ ἔκαμα ἓνα κακοῦργον νὰ κλαύσῃ... προσέθηκε σφογγίζουσα τοὺς ὀφθαλμούς της. Καὶ μὲ συγκινεῖ τοῦτο ἀκόμη... Ἄλλὰ τί; Δακρύετε καὶ σεῖς; Θεωρεῖτε ὡς ἀνωτέραν τὴν ἰδικὴν μου ἐπιτυχίαν;...»

Δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐννοήσω τότε— ἤμην δωδεκαέτης — διατὶ ὄλαι ἐδάκρουον. Ἐδάκρουσα μάλιστα καὶ ἐγώ... Ἐγεννήθη ὅμως καὶ ἀπέμεινεν ἐν τῷ νῶ μου ἡ ἐξῆς σκέψις:

«Ἀφοῦ ἡ γυνὴ δύναται νὰ κάμη καὶ τὸν κακοῦργον νὰ κλαύσῃ μίαν φορὰν, πόσα δάκρυα θὰ δύναται νὰ ἀποσπᾷ ἀπὸ τοὺς μὴ τοιούτους!»

Ἄπὸ παιδίον τί ἄλλο νὰ πειμμένη τις.

ΤΟ ΠΟΔΑΡΙΚΟ

Ἡ θεία μου, καλή της ὥρα, — τὴν ἄρα θὰ παρμίζεται ἡ καυμένη ὅπου τὴν ἐνθυμοῦμαι, — ἦτο γεροντοκόρη πρώτης τάξεως. Τώρα δὲν εἶνε πλέον ἀφ' οὗτου ὑπανδρεύθη ἀπώλεσε τὴν κεντρικὴν της ταύτην ιδιότητα, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸν γάμον διεφύλαξε τὰς ἄλλας της ιδιοτροπίας, ὡς ὅμως κρύπτει ἤδη ἀπὸ τῶν ὀμμάτων τοῦ κόσμου ἡ μανία, ἣν ἔχει ὁ καλὸς της σύζυγος νὰ μὴ τὴν ἀφίγη νὰ φαίνεται οὐδαμοῦ, μανία εἰς τὴν ὁποίαν ἐκείνη ἐναβρυννομένη καὶ κομπάζουσα ἔδωκε τὸ ὄνομα τῆς ζηλοτυπίας!

Αἱ ἐπισημότεραι τῶν ιδιοτροπιῶν της ἦσαν, πρῶτον ἡ καθαριότης, δεύτερον ἡ πρὸς τὰ ζῶα ἀγάπη, ἣν κατώρθωσε βραδύτερον νὰ συγκεντρώσῃ εἰς ἑαυτὸν ὁ σύζυγος, καὶ τρίτον αἱ προλήψεις.

Διὰ τὴν πρώτην κατηνάλισκε τόσον σάπωνα, ὅσος θὰ ἦρκει διὰ τὰς ἀνάγκας πολυμελοῦς οἰκογενείας ἐχούσης καὶ μωρὰ. Ἀλλοίμονον νὰ ἤγγιζεν ἡ χεὶρ της τὴν μύτην. . . ἔστω καὶ μιᾶς βελόνης· ἀμέσως ἔπρεπε

νά νιφθῆ. Σταφυλὰς δὲν θὰ ἔτρωγε ποτέ, ἂν δὲν ἀνεκάλυπτε μέθοδον νὰ τὰς καθαρῶζῃ καὶ αὐτὰς καὶ ν' ἀπορρίπτῃ τὸν φλοιὸν τῶν, τὸ κρέας δέ, τὸ κρέας, ὡς διηγοῦντο τὰ χρονικὰ τῆς γειτονίας, τὸ ἐσαπώνιζε τακτικῶς πρὶν τὸ θέσῃ ἰδίαις χερσὶν ἐν τῇ χύτρᾳ.

Ὁ πρὸς τὰ ζῶα ἔρως τῆς τῆ ἐστοίχιζεν ἐπίσης οὐκ ὀλίγον. Ἡ γάτα τῆς, ἡ Ἀσπασία ἢ Σισή, μεγαλοπρεπῆς καὶ καλοθρεμμένη, ὅπως πρέπει νὰ εἶνε πᾶσα γάτα καλῆς οἰκογενείας, μεθ' ὅλας τὰς ζημίας, ἃς προὔξενει εἰς τὸ μαγειρεῖόν τῆς καὶ εἰς τὰ μαγειρεῖα τοῦ πλησίον, ἦτο δι' αὐτὴν τὸ πᾶν ἢ μᾶλλον τὸ ἥμισυ τοῦ παντός, διότι τὸ ἄλλο ἥμισυ ἦτο ὁ Ποσειδῶν ἢ Σισῆς, σκύλος τοῦ δρόμου, περισυλλεχθεὶς τὴν ἐπαύριον τοῦ θανάτου τοῦ μακαρίτου Ἀζόρ, καὶ ἐνθρονισθεὶς αὐθιμερὸν ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς.

Καὶ ὅτε ἔστρεφε τὰς γερωντοκόρας τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ἐπὶ τοῦ καναπέ, καὶ ἔβλεπε τὴν εὐσωμον Σισὴν κοιμωμένην εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ Σισῆ, διότι ἄλλο νὰ σᾶς εἶπω καὶ ἄλλο νὰ ἐβλέπετε πῶς ἠγαπῶντο τὰ δύο ταῦτα ζῶα, ἐβυθίζετο καὶ αὐτὴ εἰς ρεμβασμοὺς ὄνειροπολοῦσα, τίς οἶδεν, ἐν μέσῳ τόσων χιλιάδων καὶ ἑκατομμυρίων ἀνδρῶν, νὰ εὔρη καὶ αὐτὴ τὸν... Σισὴν τῆς.

Ἀλλὰ καὶ τῶν δύο τούτων ἰδιοτροπιῶν τῆς ἰσχυρότερα ἦτο ἡ πρὸς τὰς προλήψεις πεποιθήσεις καὶ πίστις. Εἶχεν ἱκανὰς πρωτοτύπους ἰδικὰς τῆς καὶ συνεμερίζετο καὶ ὅλας τὰς ἄλλας, ἃς ἐσημείωσαν διὰ διαφόρους περιστάσεις οἱ λαοί. Ἀδιάφορον ἂν ἡ δεῖνα πρόληψις

ἴσχυε μόνον ἐν Γαλλίᾳ. Ἦρκει νὰ τὴν μάθῃ, διὰ νὰ τὴν πολιτογραφήσῃ ἀμέσως καὶ νὰ τὴν προσέχῃ τοῦ λοιποῦ. Ποῦ νὰ τολμήσῃ ὑπηρετῆς ν' ἀνάψῃ τρίτον κηρίον ἐν τῇ αἰθούσῃ, ἢ ποῦ νὰ τολμήσῃ ἄρτος νὰ τεθῆ ὑπτιος ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἢ Θεέ μου, τὶ χαλασμοὶ κόσμου ἐγίνετο ἂν ἐχύνετο ὀλίγον ἄλλας ἐπὶ τῆς τραπέζης ἢ τῇ ἔφερον τὸ μικρὸν της εἰσόδημα κατὰ τὴν 13 τοῦ μηνός!

Ἦτο ἡ πρωτὰ τῆς 1ης Ἰανουαρίου. Ἡ θεία μου ἐκάθητο ὀπισθεν τοῦ παραθύρου τοῦ ἐπάνω πατώματος καὶ με ἀνέμενε, διότι οὐδεὶς ἄλλος εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ εἰσέλθῃ πρῶτος ἐν τῇ οἰκίᾳ της κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην ἡμέραν, οὐδεὶς ἄλλος ἐκτὸς ἐμοῦ, τοῦ ὁποίου ἀπὸ ἀμνημονευτῶν χρόνων ἐθεώρει τιχηρὸν τὸ ποδαρικό.

Γνωρίζετε βεβαίως ποία πρόληψις κρύπτεται ὑπὸ τὸ ἥκιστα ἐράσιμον τοῦτο ὄνομα. Ἡ υγεία ἡ νεότης, ὁ πλοῦτος ἐκείνου, ὅστις θὰ διέλθῃ πρῶτος τὴν φλιάν τοῦ οἴκου σας, θὰ ἔχωσι μεγάλην σχέσιν, θὰ ἐπιδράσωσιν ἐπὶ τῆς καταστάσεώς σας καθ' ὅλον τὸ ἔτος. Τὸ ποδαρικό εἶνε ὁ οἰωνὸς τῶν νεωτέρων καὶ οὐδεὶς ὁ μὴ ἀρεσκομένος εἰς τοὺς ἀγαθοὺς οἰωνοὺς. Ἡ θεία μου μάλιστα τοὺς ἐπέδωκε, τοὺς ἐξηνάγκαζε νὰ ἔλθωσι πρὸς αὐτήν, ἐγὼ δὲ ἤμην τὸ πτωχὸν θῦμα τῆς προλήψεώς της ταύτης. Ἀδιάφορον ἂν δὲν εἶχον κλείσῃ

τοὺς ὀφθαλμοὺς καθ' ὅλην τὴν πολυτάραχον νύκτα τῆς παραμονῆς. Ἐπρεπε νὰ ἐξυπνήσω πρωτὶ καὶ νὰ σπεύσω, ὅπου ἢ πρόληψις τῆς θείας μου μετ' ἐκάλει. Ἐὰν ἐβρόδυνον ὀλίγον, θὰ ἐγενόμην αἴτιος τακτικῆς πολιορκίας τοῦ οἴκου της ὑπὸ τοῦ κρεωπώλου, καὶ τῶν διανομέων, οἵτινες, ἀναμένουσι τὴν ἡμέραν ταύτην, ἵνα συνδέσωσι προσωπικὰς γνωριμίας μετὰ τῶν συνδρομητῶν τῶν ἐφημερίδων. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθές, ὅτι ἡ θεία μου ἠμύνετο γενναίως ἀποκρούουσα τὰς ἐφόδους διὰ σιωπῆς καὶ ὅτι ἡ θύρα της μέχρι τῆς ἀφίξεώς μου ἦτο «τοῦ κουφοῦ ἢ πόρτα», ἀλλ' ἔπρεπε νὰ σπεύσω, διότι ἄλλως ἡ πολιορκία θὰ εἶχεν ἐπιφύβους συνεπειάς δι' ἔλλειψιν ζωοτροφιῶν.

Μίαν πρωτοχρονιὰν μόνον παρέλιπον τὸ ἱερὸν τοῦτο καθῆκον ἀσθενείας ἕνεκα· ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἀκριβῶς ἀπεβίωσεν ὁ Ἀζὸρ καὶ πείσατε σεῖς τὴν θείαν μου, ὅτι ἐγὼ δὲν ἤμην ὁ ἠθικὸς αὐτονογὸς τοῦ πολυδακρύτου θανάτου του!

Μὲ ὅλα ταῦτα ὅμως κατώρθωσα νὰ γείνω καὶ ἐγὼ προληπτικός· καὶ ἐπειδὴ ἀντιθέτως ἤρχισα νὰ πιστεύω, ὅτι ἡ πρώτη ἐκείνη τοῦ ἔτους ἐπίσκεψις δὲν μοι ἦτο τυχηρά, ἐπεχειρουν πρὸ αὐτῆς ἄλλας πρὸς ἡσυχίαν τῆς καρδίας μου καὶ κορύφωσιν τῆς ἀγωνίας τῆς θείας μου.

*
**

Ἦτο, εἶπον, ἡ πρωτὰ τῆς πρωτοχρονιάς. Ἡ θεία μου ἐκάθητο συλλογισμένη, καὶ μετ' ἀνέμενεν ἦτο δὲ

συλλογισμένη διότι διάφορα σημεῖα καὶ τέρατα τῇ προανήγγελλον . . . ὄχι τόσο ἐντυχῆς τὸ νέον ἔτος.

Πρῶτον καὶ κύριον δὲν εὔρεν αὐτὴ ἐντὸς τῆς βασιλοπόλεως τὸ ἀργυροῦν νόμισμα. Τί ἄρα γε νὰ ἐσημαιοῦναι τοῦτο;

Γνωρίζετε ὅτι καὶ ἡ εὔρεσις τούτου θεωρεῖται καλὸς οἰωνός. Ἡ θεία μου διὰ νὰ μὴ τὸν ἀπωλέσῃ ἐσημαιοῦν διὰ φύλλον δάφνης ἐπὶ τῆς ζύμης τὸ μέρος, ἐφ' οὗ ἔκειτο ἐνδόξως ἡ ἀργυρᾶ δραχμὴ ὅτε δὲ ἰδιοχείρως ἔκοπτε τὴν βασιλοπόλεον, ἐφρόντιζε νὰ κρατῇ δι' ἑαυτὴν τὸ δαφνηφόρον τεμάχιον. Ἀλλὰ τίς οἶδεν! ὁ κακοῦργος φούρναρης μετέθεσε φαίνεται τὸ φύλλον καὶ ἔμεινεν εἰς αὐτὴν μὲν ἡ δάφνη, ἀλλ' εἰς ἄλλον τὸ ἀργυροῦν γέρας!

Δεύτερον «ὁ ταμῆνος ὁ Σισῆς ἐτύπησε τὸ χελάκι του» τὴν παραμονὴν καὶ ἔπασχεν ὡς μοι διηγήθη βραδύτερον δακρυροοῦσα ἡ ἀπαρηγόρητος θεία μου.

Καὶ τρίτον . . . ἐγὼ ἐβράδυνα νὰ φανῶ.

— Τέλος πάντων! ἀνέκραξε τείνουσά μοι τὴν χεῖρα ἀπὸ τοῦ παραθύρου, ὅτε μὲ εἶδεν ἀναφαινόμενον μακρόθεν.

*
* *

Ἐντεῦθεν ἡ ἱστορία ἄρχεται λαμβάνουσα θλιβερωτέραν χροιάν. Τὸ παράθυρον τῆς θείας μου ἔβλεπεν ἐπὶ τῆς μιᾶς ὁδοῦ, καὶ ἡ θύρα τῆς ἤνοιγεν ἐπὶ τῆς ἐτέρας. Εἰς τὴν γωνίαν ἀκριβῶς συνήντησα φίλον τινά, ὅστις μὲ παρέσυρεν ἐπὶ μικρόν.

“Ότε ἐπέστρεψα ἡ θύρα ἦτο ἀνοικτή. Ὡ Θεέ μου! τί νὰ συμβαίῃ ἄρα γε; ἐσκέφθην. Ἀνῆλθον ἐσπευσμένως τὴν κλίμακα· ὁ ὑπηρέτης ἦτο ὠχρὸς ὡς ὁ τοῖχος, ὁ ὁποῖος ὅμως ἦτο ὠχρὸς ἔνεκα τοῦ χρώματός του. . . οὐχὶ ἔνεκα συγκινήσεως· ἡ ὑπηρέτρια καταπόφυρος καὶ δακρυσμένη.

Ἄντὶ νὰ μοὶ χαμογελάσωσιν, ἂν οὐχὶ ἔνεκα τῆς ἡμέρας τοῦλάχιστον χάριν τῶν φιλοδωρημάτων, τὰ ὁποῖα ἀνέμενον, ἐτήρησαν κατηφῆ σιγὴν.

Προαισθανθεῖς δυστύχημά τι ἔσπευσα τρέχων εἰς τὴν αἴθουσαν.

— Ἄ! τί κακὸ μοῦ ἔκαμες. Ἀπὸ τὸ Θεὸ νὰ τωῦρης! Καὶ ἡ θεία πεσοῦσα εἰς τὰς ἀγκάλας μου ἀνελύθη εἰς δάκρυα.

Ἐγὼ μ' ὄλον ὅτι ἐφόρουν τὸ καλόν, τὸ πρωτόβαλτον ἔνδυμά μου, σᾶς βεβαιῶ οὔτε κἂν ἐσυλλογίσθην τότε, ὅτι τὰ δάκρυά της θὰ μοῦ ἄφινον ἐπ'αὐτοῦ βαθέα ἴχνη νερολαδιῶν, ὅπως καὶ συνέβη. Τόση ἦτο ἡ ταραχή μου.

— Ἄλλὰ τί τρέχει λοιπόν; Εἰπέτε μου τί τρέχει; δὲν καταλαμβάνω τίποτε.

Καὶ μὲ κλαυθμυρίζουσιν φωνὴν ἡ θεία μου μοὶ διηγῆθη:

— Εἶδες ὅπου ἐκούνησα τὸ χέρι ἀπὸ τὸ παράθυρο; Μόλις ἐπέρασες, ἤκουσα τὴν πόρτα ἔτρεξα μονάχη μου νὰ τραβήξω τὸ σπάγο ἀπὸ τὴν σκία γιὰ νὰ σοῦ ἀνοίξω. . .

— Αἴ! καί;

— Καί ἐπειδὴ δὲν ἤκουσα τὴν φωνὴν σου κατέβηκα ὀλίγα σκαλιὰ νὰ ἰδῶ... ὅταν... τί βλέπω... Θεέ μου, καὶ νὰ τὸ συλλογισθῆ κανεὶς... Δηλαδή θὰ ἔχωμε μία χρονιὰ ποῦ ἔννοια σου...

— Ἀλλά...

— Νά, μέσα εἰς τὴν σκάλα, μέσα εἰς τὸ σπίτι μου, καλέ, ἦταν ἕνας γέρος φρικτός, ἄρρωστος, λερωμένος καὶ ἐζητοῦσεν ἐλεημοσύνη. Ὁ Σισῆς κούτσα-κούτσα ἐκατέβηκε τὸν ἐγαύγισε καὶ ἐρρίχτηκε ἐπάνω του... καὶ αὐτὸς ἐσήκωσε τὴ μαγκοῦρά του καὶ ἐχτύπησε τὸ παιδί. Καλὲ πρωτοχρονιὰ ποῦ μοῦ τὴν ἐφύλαγεν ὁ Θεός! Καλὲ νὰ χτυπήσουν τὸ Σισῆ; Τὸ ταμένο, προσέθηκε τείνουσα αὐτῷ πρὸς ἀσπασμὸν τὴν χειρὰ της. Ἄμα εἶδα τὸν ἄνθρωπο μέσα τὸν ἐλυπήθηκα, τί νὰ κάμω πλειά; καὶ ἐκατέβηκα νὰ τοῦ δώσω κάτι. Τί ἔπταιεν ὁ ἄνθρωπος; τοῦ ἄνοιξαν, ἐμπῆκε. Δὲν μοῦ ἐζητοῦσεν ὁ χριστιανὸς ἀπὸ τὸ παράθυρο νὰ τοῦ δώσω τὰ διπλᾶ, τὰ τριδίπλα; Ἄχ! τί κακὸ μοῦ ἔκαμες, παιδί μου! Νὰ παρατηρήσης τώρα ποῦ θὰ κατεβαίνης, νὰ ἰδῆς πῶς ἔκαμε τὴ σκάλα ὄλο λάσπαις. Ἐπειτα ἐχτύπησε τὸ σκυλί. Καὶ τὸ χειρότερο, τὸ φοβερότερο, ὅπου δὲν ἔχει θεραπεία... Καλὲ νὰ μοῦ κάμη γέρος, ἄρρωστος, ζητιάνος τὸ ποδαρικό;... Καλὴ χρονιὰ θὰ ἔχω... Θαρρῶ πῶς μαζί μὲ αὐτὸν ἐμπῆκε μέσα εἰς τὸ σπίτι μου ἢ γρύνια, ἢ ἀρρώστια, ἢ κακομοιριά...

* *
*

Καὶ τώρα νὰ σᾶς εἶπω τὸ τέλος.

Καθ' ὄλον τὸ ἔτος ἤμην κατελιμμένος ὑπὸ φρικτῆς ἀνησυχίας. Πάντοτε ἐφοβούμην ὅτι κᾶτι κακὸν θὰ τῆς συνέβαινε. Τοῦλάχιστον νὰ τῆς πεθάνῃ ὁ Σισῆς ἢ ἡ Σισή· καὶ ἀλλοίμονον τότε εἰς ἐμέ.

Καὶ ὅμως κατ' ἐκεῖνο ἀκριβῶς τὸ ἔτος ἡ θεία μου ἐπέτυχε τὸ μεγαλύτερον ἀγαθόν, τὸ ὁποῖον... ἐπὶ ἡμῖσιν καὶ πλέον αἰῶνα ὄνειροπόλει.

Ἐνα... γαμβρόν.

Ὅτε δὲ τὴν ἐπομένην πρωτοχροιαν — πρῶτῃ πρῶτῃ αὐτὴν τὴν φορὰν — ἐπήγαινα νὰ τῇ εὐχηθῶ διὰ τὸ νέον ἔτος καὶ τὴν εὖρον εὐτυχῇ ὑπὲρ ποτε... δὲν λέγω, ὅτι ἐλυπήθη διὰ τὸ ποδαρικόν μου, ἀλλὰ ἐκ τῶν λόγων τῆς τοῦλάχιστον συνεπέρανα, ὅτι θὰ ἐπροτίμα νὰ ἴδῃ πάλιν ἀντὶ ἐμοῦ τὸν λερωμένον, τὸν γέρον, τὸν φοβερόν ἐκεῖνον ζητιάνον.

Η ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΣ

Δὲν ἐπεριπάτει, ἔτρεχεν. Ἔτρεχε τόσον πολὺ, ὥστε ὁ πατήρ της, γέρον ἀσθενὴς καὶ λιπόσαρκος, μόλις ἠδύνατο νὰ τὴν συνοδεύῃ. Δίς ἢ τρίς μάλιστα ἐσκέφθη νὰ τῇ εἴπῃ, νὰ μὴ βιάζεται πολὺ, διότι δὲν τὴν ἐπρόφθανε, ἀλλὰ τὸ ἀκτινοβόλον βλέμμα της τόσον ἐξέφραζε πόθον καὶ σπουδὴν, ὥστε ὁ γέρον, ἀνοίγων ὅσον ἠδύνατο τὰ σκέλη του καὶ ὑποστηρίζων τὸ βῆμα διὰ τῆς παλαιᾶς βακτηρίας του, προσεπάθει νὰ τρέξῃ καὶ αὐτὸς καὶ νὰ μειδιᾷ μάλιστα, ἵνα κρύπτῃ τὴν κόπωσίν του. Ἡ κόρη δεκαοκτὼ τὸ πολὺ ἐτῶν προεπορεύετο ἐν ἡ δύο βήματα καὶ ἀπὸ διαστήματος εἰς διάστημα ἐστρέφετο πρὸς τὸν σύνοδόν της, ἵνα τῷ ἀποτείνῃ γλυκὴ καὶ φιλόστοργον βλέμμα. Ὁ γέρον τὸ ἐδέχετο καὶ τὸ ἀνταπέδιδε, φαίνεται, διότι ἔβλεπον τὴν ἀνταύγειαν τοῦ πατρικοῦ μειδιάματος ἐπὶ τῆς μορφῆς της. Ἡ χαρίεσσα κόρη ἔφερε πιλίδιον ἐκ χνοῶδους ὑφάσματος, μὲ κομφὸν ἐκ ταινίας κόσσυμβον πρὸς τὰ δεξιὰ, ἔσθητα ἐκ μαλλίνου καφεχροῦ κασμιροῦ καὶ ἐπώ-

μιον τοῦ αὐτοῦ χρώματος βαρύτερον. Εἶχε τοὺς πόδας ἐντὸς στερεῶν μᾶλλον ἢ κομψῶν ὑποδημάτων, καὶ διὰ τῆς ἐτέρας τῶν γυμνῶν καὶ μικκύλων χειρῶν τῆς ἐκράτει εἰς ἀντίθεσιν τῆς ὅλης χειμερινῆς περιβολῆς τῆς ἀλεξήλιον, ἐξ ἀνοιχτοχρόου ὑφάσματος. Ὁ γέρον, ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ καὶ κάτω μάλιστα, ἦτο πολυτελέστερον ἐνδεδυμένος. Ἐφερε περισκελίδα καινουργῆ στακτόχρουν, μὲ τὰς πτυχάς, τὰς δηλούσας ὅτι πρὸ μικροῦ ἠγοράσθη ἢ ἐξήχθη ἐκ τοῦ κιβωτίου, μέγα βαρὺ ἐπανωφόριον ἐκ μαύρου ἐριούχου κατάκλειστον μὲ περιλαίμιον ἐκ φέλπας καὶ ὑποδήματα παχέα.

Ὅτε ἡ κόρη ἐστρέφετο νὰ τὸν παρατηρήσῃ, δὲν ἐλησμόνει νὰ ρύψῃ καὶ ἐν βλέμμα ἐπὶ τοῦ τετριμμένου μαύρου πίκου του καὶ τῶν ἐκ ταινίας παρυφῶν του, ὧν τὸ χρώμα εἶχεν ἀφαιρέσῃ ὁ χρόνος, ὅπως ἐλεύκανε καὶ τὴν κάτωθεν αὐτοῦ κόμην. Ὅχι ὅτι ἐντρέπετο δι' αὐτό, ἀλλ' ὡς νὰ ἔλεγε τότε τὸ βλέμμα τῆς : Τί κοῖμα . . .

Ἐφθάσαμεν ὁμοῦ εἰς τὸ τέρμα τοῦ δρόμου μας, ὅπερ ἦτο ἡ Ἐκθεσις Ὁ γέρον ἐξεκούμβωσε βραδέως τὸ ἐπανωφόριόν του καὶ ἐξήγαγε μέγα χαρτοφυλάκιον, ἐνῶ δὲ ἡ κόρη του ἔσπευδενὰ κουμβώσῃ αὐτόν, ἵνα μὴ φανῇ τὸ κάτωθεν τοῦ ἐπανωφορίου ἐνδυμάτου, ὅπερ δὲν θὰ ἦτο φαίνεται ἐξ ἴσου καινουργές, ἐκεῖνος ἠνοιξε τὸ χαρτοφυλάκιον καὶ ἐξήγαγεν ἐξ αὐτοῦ μοναδικόν, ὡσεῖδον, δίδραχμον χαρτονόμισμα, ὅπερ ἀντήλλαξεν ἀντὶ δύο εἰσιτηρίων.

Ἴδον παραδόξοι ἐπισκέπται ἐσκέφθη. Ἄν τοὺς ἀκολουθήσω θὰ ἴδω καὶ διὰ τῶν ὀμμάτων τῶν τῆν

Ἐκθεσιν. Ἀρκετὰ τὴν εἶδον μέχρι τοῦδε διὰ τῶν ἰδικῶν μου.

Διήλθον τὴν πύλην τῆς πρώτης ἐκ δεξιῶν αἰθούσης, προὐχώρησαν δύο ἢ τρία βήματα, μέχρις ὅτου ἔφθασαν πρὸ τῆς δευτέρας, ἀνήγειραν διὰ μιᾶς ταυτοχρόνου κινήσεως τὰς κεφαλὰς των πρὸς τὴν ὄροφὴν, τὰς ἔστρεψαν ἐκ δεξιῶν, τὰς ἔστρεψαν ἐξ ἀριστερῶν, ἔπειτα παρετηρήθησαν, καὶ δύο αἱ αὐταὶ λέξεις ἐξήλθον ἐκ τῶν χειλέων ἀμφοτέρων:

— Τί εὐμορφα!

Καὶ ἐπειδὴ ἡ κόρη ἠτοιμάζετο νὰ προχωρήσῃ.

— Ἐδῶ εἶνε ἡ ζωγραφικὴ, προσέθηκεν ὁ πατήρ.

Ἄς σταματήσωμεν ὀλίγον.

— Ὅχι πατέρα. Τὰ βλέπομεν αὐτὰ ὕστερα. Ἄς τὰ ἰδοῦμεν πρῶτα ὅλα μαζῇ.

Διήλθον οὕτω τὴν δευτέραν καὶ τὴν τρίτην αἰθούσαν. Ἐν ἐκάστη ὁ πατήρ ἐξεδήλου τὴν ἐπιθυμίαν νὰ σταθῶσιν ἐπ' ὀλίγον, ἀλλὰ πρὸ τῆς βίας, μεθ' ἧς ἐφαίνετο θέλουσα νὰ τὸν παρασύρῃ ἡ θυγάτηρ, ἐπανελάμβανεν.

— Πᾶμε ὅπως θέλεις, παιδί μου.

Ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ, ἣτις ἦτο ἀφιερωμένη εἰς τὰ λεπτὰ ἀραχνουῖφῃ ὑφάσματα, ὁ γέρον εὗρεν ὀλίγην ἡσυχίαν. Ἡ κόρη ἀνεκάλυψε ἐντὸς τῶν προθηκῶν κεντήματα ἐκτεθειμένα καὶ τοιαῦτα φαίνεται ἐζήτει ἢ περιέργειά της.

— Ἄλλὰ κύτταξε παιδί μου αὐτό. . . Κύτταξε ἐκεῖνο. . .

Τίποτε ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν ἐφ' ὅλων εἶχε ρίψη τὰ περιέργα βλέμματά της καὶ ἔπειτα ὡς εἰ καταληφθεῖσα ὑπὸ ἀμηχανίας ἢ μᾶλλον ἀνησυχίας :

— Ἄρά γε μόνον αὐτὰ εἶνε; ἠρώτησε.

— Ξέρω κ' ἐγὼ παιδί μου; Νὰ ρωτήσουμε. . .

— Μήπως ἠξεύρετε, κύριε. . . με ἠρώτησε πλησιάζων ὁ πατήρ καὶ ἐσιώπησε.

— Τί ἀγαπᾶτε;

— Ξεύρω κ' ἐγώ; Ἡ κόρη μου ἐρωτᾷ ἂν εἶνε μόνον αὐτά.

— Εἶνε ἀκόμη δέκα ὀλόκληροι αἴθουσαι.

— Ὅλαι μὲ κεντήματα; προσέθηκε παρεμβαίνουσα ἡ κόρη.

— Ὅχι. Μία μόνον εἶνε μὲ κεντήματα.

— Καὶ ποῦ εἶνε; ἠρώτησε δειλῶς.

— Ἄντικρυ, ἐκεῖ μετὰ τὴν αὐλήν.

— Εὐχαριστῶ, παιδί μου, εἶπεν ὁ γέρον.

-- Εὐχαριστοῦμεν, προσέθηκεν ἡ κόρη.

— Κάποιον κέντημα ἔχει ἐκθέση ἡ μικρά, ἐσκέφθην, καὶ δι' αὐτὸ οὐδὲν ἄλλο τὴν ἐνδιαφέρει. Τί κριμα, ἐνόμισα, ὅτι καὶ θὰ μὲ ἐδίδασκε τὸ ζεῦγος τοῦτο μὲ τὰς παρατηρήσεις του. Καὶ ἔλαβον ἐναντίαν διευθύνσιν.

* *
ω

Μετὰ δέκα λεπτά διὰ τοῦ ἀντιθέτου δρόμου εὐρέθην καὶ ἐγὼ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν κεντημάτων. Ἄπο

προθήκης εἰς προθήκην ῥίπτων τὰ βλέμματα χωρὶς νὰ παρατηρῶ τὸ πλῆθος τῶν ἐπισκεπτῶν, ὅπερ ἐπήγαινε καὶ ἤρχετο, ἤκουσα αἴφνης ὄπισθεν μου μικρὰν χαρμόσυνον φωνήν·

— Ἄ! νᾶτο . . .

Ἐστράφην· ἦτο ἡ γνωστὴ κόρη μετὰ τοῦ πατρὸς της κύπτουσα ἐπὶ τοῦ ὑαλώματος.

— Μά . . . αὐτὸ δὲν εἶνε τὸ μαξιλάρι ποῦ ἔκεν-
τοῦσες τὸ καλοκαῖρι;

— Σιωπὴ πατέρα . . . μή . . .

— Δὲν εἶνε αὐτό;

— Σιώπησε τώρα, καὶ σοῦ λέγω ὕστερα.

— Δὲν μοῦ ἔλεγες, πῶς ἦταν παραγγελία; Ἄ!
πονηρή . . .

— Μή, πατέρα . . . νὰ χαρῆς . . . Βλέπε το μόνον . . .
μὴ μᾶς ἀκούσῃ κανεὶς ὕστερα σοῦ λέγω.

Ἡ κόρη ἦτο καταπόρφυρος ἐστράφη περίξ μὴ ἀκούῃ κανεὶς. Ἐγὼ ἐκρύβην ὄπισθεν ὑψηλοῦ ὑαλώμα-
τος, διὰ τοῦ ὁποίου ἔβλεπον χωρὶς νὰ φαίνωμαι. Τί νὰ
συμβαίη; διελογιζόμενη.

Ὁ γέρων ἐκυψεν ὅσον ἠδύνατο. Ἡ κόρη, ὡς νὰ ἔκα-
με κακόν τι, πότε ἔβλεπε τὸ κέντημα καὶ πότε παρε-
τήρει περίξ μετὰ φόβου. Αἴφνης ἐξέτεινε τὴν χεῖρα ὡς
εἰ ἀπωθοῦσα τὸν πατέρα της. Ὁμιλος ἐπισκεπτῶν
ἐπλησίαζεν.

— Ἐλάτε νὰ ἰδῆτε, ἔλεγεν εἰς τούτων ἐν ἀριστούρ-
γημα. Νερᾶδα θαρρεῖς τὸ ἐκέντησε. Παρατηρήσατε
καλά

Ἐπρόκειτο περὶ τοῦ προσκεφαλαίου· ὁ γέρον καὶ ἡ κόρη ἀπεσύρθησαν δύο βήματα, ἀλλὰ δὲν ἄφινον αὐτὸ ἐκ τῶν βλεμμάτων.

— Ἀξίζει βραβεῖον· εἶπε κυρία τις.

— Καλὲ τὶ λέγετε, εἶνε ἔξοχον. Χθὲς ὅλοι τὸ ἐθαύμαζον. Ἄλλο ὡς αὐτό. . .

— Παρατηρήσατε τὰ φύλλα ἐκεῖνα. Μήτε ἀληθινὰ νὰ ἦταν.

Ἡ κόρη ἤκουε κατέρυθρος, τεθορυβημένη. Ἐνόμιζεν ὅτι πάντες πρὸς αὐτὴν ἀπειτείνοντο. Ὁ γέρον ἦτο συγκεκινημένος. Ἄρρητος χαρὰ καὶ ὑπερηφάνεια ἐξωγραφεῖτο ἐπὶ τῆς μορφῆς του.

— Αὐτὸ θὰ εἶνε τῆς Εὐρώπης, ἐψιθύρισε δεσποινίς τις.

— Ὅχι, εἶνε Ἑλληνικόν, καλέ. Τὸ ἐκέντησε . . διαβάσετε τὸ ὄνομα. . . Ἄ! εἶνε χωμένον· κάτω ἀπὸ τὸ διπλανὸν ἐργόχειρον· δότε μου τὸν κατάλογόν σας.

— Καὶ τί ὄραϊα τὰ χρώματα. . . Μὰ εἶνε μὲ χέρι ἀλήθεια;

— Τώρα σᾶς λέγω τὸ ὄνομα, εἶπεν ὁ ἀναδιφῶν τὸν κατάλογον.

Πάντες ἔστρεψαν τὸ βλέμμα πρὸς αὐτόν.

Ὁ γέρον ἐκάρφωσε τὸ ἰδικόν του ἐπὶ τοῦ στόματός του.

— Λέγε λοιπόν!

— Κυρία Κ*

Ὁ γέρον παρ' ὀλίγον νὰ πέσῃ. Οἱ ὀφθαλμοί του ἐξήστραψαν παρ' ὀλίγον ν' ἀναφωνήσῃ. Ἄλλὰ βλέμμα

τῆς θυγατρὸς του γλυκύ, πλήρης ἰκεσίας τὸν ἐκράτησε.

— Μὴ πατέρα... σοῦ λέγω ὕστερα...

— Ἄλλὰ εὐγέ της λοιπόν! ἔλεγον ἐν τῷ ὁμίλῳ.—
Ἄλλὰ ἐργάζεται, ὡς μάγισσα ἢ κυρία αὐτή.— Τὴν
γνωρίζετε;

— Καλὴ τὴν κυρίαν K*; Καὶ ποῖος δὲν τὴν γνω-
ρίζει; Εἶνε ἢ κυρία ποῦ βλέπομεν μὲ τὸ ἀμαξάκι εἰς
τὴν ὁδὸν Σταδίου.

— Ἄ! ἢ κυρία K*! Ναί. Καὶ τόσον εὐμορφη,
τόσον πλουσία, καὶ νὰ ἐργάζεται καὶ τόσον λαμπρά!

— Ἔτσι τὰ δίδει ὁ Θεὸς μὲ τὸ δεξιὸν τοῦ χέρι ὅλα
τὰ καλὰ εἰς μερικάς.

— Γειά 'ς τὰ χέρια της.

— Εἶνε ἀληθινὴ καλλιτέχνης.

Τὸ βλέμμα τοῦ πατρὸς ἀπὸ τινος εἶχε καταστῆ
αὐστηρότερον. Δὲν ἠδύνατο νὰ λύσῃ τὸ μυστήριον ὁ
γέρον. Δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ διὰ τί ὅλοι αὐτοὶ
οἱ ἔπαινοι, οὔτινες ἀνῆκον εἰς τὴν κόρην του, διὰ τί
ν' ἀπονέμονται εἰς τὴν ἄγνωστον ἐκείνην καὶ πλου-
σίαν κυρίαν. Προσέβλεπεν ἀγρίως πρὸς τοὺς θαυμα-
στάς τοῦ ἐργοχείρου, ὡς νὰ νὰ ἔπταιον αὐτοί. Τὸ ἐξε-
ταστικὸν βλέμμα του ἐπετίμα σχεδὸν ἐν ἐκάστη στιγμῇ
τὴν θυγατέρα του.

Αὐτὴ δέ, τεταραγμένη ἤδη ἐξ ἀπεριγράπτου συγκινή-
σεως, ὄχι ἐρυθρὰ πλέον ἀλλὰ κάτωχρος, κινδυνεύουσα
νὰ πάθῃ ἐκ τῆς συγκρατήσεως τῶν αἰσθημάτων της,
τὸν ἤρπασεν ἐξαίφνης ἐκ τῆς χειρὸς καὶ τὸν ἔσυρε πρὸς

τὰ ἔξω μόλις δυνηθεῖσα ν' ἀρθρώσῃ τὴν λέξιν : Πηγαίνωμεν !

Μέχρις οὗτο ἀποφύγω γνώριμόν τινα, πλησιάσαντα καὶ ἀπασχολήσαντά με ἐπὶ μικρὸν διὰ μιᾶς ἐκ τῶν ἀνοήτων ἐκείνων ἐρωτήσεων, αἵτινες κατὰ μυριάδας ἀποτείνονται εἰς παρόμοια μέρη, ὃ γέρον μετὰ τῆς θυγατρὸς του εἶχεν ἐξέλθῃ. Τοὺς ἐπρόφθασα ἀρκετὰ μακράν. Ἡ κόρη θὰ εἶχεν ἤδη δώσῃ τὰς δεούσας ἐξηγήσεις εἰς τὸν πατέρα της, διότι οὗτος τὴν περιέβαλλεν ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ποδῶν διὰ βλέμματος συνενοῦντος ἄφατον στοργὴν πρὸς ἐγκάρδιον εὐλογίαν. Ὀλίγας λέξεις μόνον κατώρθωσα ν' ἀρπάσω, ὅτε διηρχόμην πλησίον των, ὀλίγας λέξεις, ἀλλ' ἀρκούσας νὰ πείσουν ἕκαστον, ὅτι ἡ μικρὰ ἦτο ἄγγελος αὐταπαρνήσεως καὶ στοργῆς.

— Ἀφοῦ εἶνε ἔτσι ἔλεγεν ὁ πατήρ. . . ἀφοῦ ἦτανε γιὰ τὰ νοίκια καὶ τὸ ἐπλήρωσε τόσον ἀκριβὰ, ἔχε τὴν εὐχὴ μου. Μὰ δὲν ἐπέιραζε πάλι νὰ μοῦ τὸ ἔλεγε. . .

Ἡ μορφὴ τοῦ γέροντος ἐν τούτοις μεθ' ὅλον τὸ μειδιάμα τῆς στοργῆς ἐνεῖχε καὶ δόσιν τινὰ αὐστηρότητος, θλίψεως, παραπόνου.

Ἄλλά. . . οὐχὶ βεβαίως κατὰ τῆς θυγατρὸς του.

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΣ

Α΄.

Ὅτε ὁ συγγραφεὺς ἔφθασεν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, τῆς ἀναγνώσεως, ὅπερ ὡς ἡ ἐντεινομένη φωνὴ τοῦ ἀοιδοῦ προαγγέλλει τοὺς τελευταίους τοῦ ἄσματος ἤχους, ἐσίγησεν αἴφνης ἀποτόμως καὶ ἔκλεισε τὸ χειρόγραφον. Ἐντὶ ὅμως ν' ἀκούσῃ τότε τὰς φωνὰς τῆς διαμαρτυρίας, ἃς ἔδει νὰ προκαλέσῃ ἡ ἔξαφθεῖσα περιέργεια καὶ τὸ ἐνδιαφέρον, ὅπερ πάντες ἠσθιάνθησαν ἐξ ἀρχῆς διὰ τὸν τόσον ἔρωτα καὶ τὴν ἀπαράμιλλον τῆς ἡρωίδος αὐταπάρνησιν, ἐν μόνον εἶδεν, ὅτι τὰ ὄμματα ὄλων ἦσαν δακρυβρέκτα καὶ ὠχραὶ ἐκ τῆς συγκινήσεως αἱ ὄψεις.

Ὅλιγον ἔτι καὶ ἡ εὐθύμως ἀρξαμένη συναναστροφή θὰ ἐπερατοῦτο θλιβερῶς. Ὅλιγον ἔτι καὶ θὰ διεκόπτετο ἡ ἀνάγνωσις του ὑπὸ τοῦ καταπίπτοντος σώματος μιᾶς λιποθύμου: Ἐκείνης, ἣν πάντες καὶ πᾶσαι περιδεεῖς ἠτένιζον ἤδη, λευκὴν ὡς σάβανον καὶ ἔχουσαν τοὺς

ὄφθαλμοὺς ἐπὶ τοῦ χειρογράφου προσηλωμένους, οὕτω σταθερῶς, ὡς ἵνα μὴ τοὺς ἀφήσῃ νὰ ἐκχύσωσι τὰ τρέμοντα ἐπὶ τῶν βλεφαρίδων των δάκρυα.

Ἦτο προφανὲς ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἔδιδε θλιβερόν τέλος εἰς τὸ διήγημά του. Ἀλλὰ, πρὶν ἢ ἀναγνώσῃ τὰς τελευταίας γραμμάς, πρὶν ἢ παρουσιάσῃ τὴν καταστροφὴν, ἦν ἡ ἀπιστία καὶ ἡ ἐγκατάλειψις εἶχον παρασκευάσῃ διὰ τὴν δύσμοιρον ἡρωίδα του, ἠθέλησε νὰ ῥίψῃ ἐν βλέμμα ἐπὶ τοῦ ἀκροατηρίου του, νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὰς σκέψεις, νὰ μαντεύσῃ τὰς ἐντυπώσεις του. Ὅτι ἔβλεπεν ὁμως, ἦτο ἀνώτερον τῆς φιλολογικῆς του φιλοδοξίας. Ἦτο αὐτὴ ἡ εἰκὼν τῆς καταστροφῆς ἐν τῷ ἀπλανεῖ ὄμματι, ἐν τῇ ὠχρότητι, ἐν τῷ ἄλλει τῆς ψυχῆς, ὅπερ ἀντεκατόπτριζον τὰ ἐπωδύνως ἠλλοιωμένα χαρακτηριστικὰ μιᾶς τῶν ἀκροατῶν του.

Καὶ ὡς δι' αὐτὴν μόνον ν' ἀνεγίνωσκε, πρὸς αὐτὴν ἀσυνειδήτως ἀπέτεινε τὸ βλέμμα, ἐρωτῶν . . .

— Ἐμπρός! τελειώσατε λοιπόν, ἀπήντησεν ἐκείνη διὰ φωνῆς διακεκομμένης, τρεμούσης, πλήρους θλίψεως καὶ ἐγκατεργήσεως

Οὐδέποτε μάρτυς ἐν τῇ τελευταίᾳ στιγμῇ του ἐξέπεμψε στεναγμοὺς συγκινητικωτέρους τῶν λέξεων ἐκείνων!

Καὶ ἐπειδὴ ὁ συγγραφεὺς, περὶ ἄλλου ἐρωτῶν διὰ τοῦ βλέμματος καὶ ἀλλοίαν ἀναμένων ἀπάντησιν, ἐξηκολούθησε νὰ σιωπᾷ.

— Τελειώσατε! ἐπανέλαβε σταθερότερον.

Ἄλλ' ἡ δύναμις, ἦν κατέβαλεν, ἵνα προφέρῃ τὴν

λέξιν ταύτην ἦτο ὑπερτέρα ἑαυτῆς. Μικρὸς στεναγμὸς ἐπηκολούθησεν, οἱ δακρυσμένοι ὀφθαλμοὶ τῆς ἠνοίχθησαν ὑπερμέτρως, ἐκλείσθησαν ἔπειτα καὶ τὸ σῶμα τῆς κλίναν κατέπεσεν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου.

Ὅτε συνῆλθε καὶ ἠτένισε τοὺς περὶ αὐτὴν κατὰ πρῶτον, οὐράνιον μειδίαμα, χαρᾶς ἔκστασις, διεχύθη ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς ὡς νὰ ἠτένισεν αἴφνης τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον ἐθαμβώθη, ἐπανέκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς, ἐνῶ τὰ ἀνθηρὰ τῆς ἡοῦς χρώματα ἐρόδιζον τὰς παρειάς τῆς.

Τὴν δεξιάν τῆς ἐκράτει γονυπετής, συγκεκινημένος, τρέμων ἐπίσης, ἕτερός τις ἐκ τῶν ἀκροατῶν τοῦ διηγήματος . . . ἐκεῖνος ὅστις τὴν εἶχεν ἀρνηθῆ ' .

— Καὶ τὸ τέλος λοιπὸν ; ἠρώτων μετὰ τινα λεπτὰ πολλαὶ εὐθυμοὶ φωναὶ τὸν συγγραφέα. Τὸ τέλος τοῦ διηγήματος ;

— Τὸ τέλος ; . . . Ἰδέτε τοῦ καὶ ἔδειξε τοὺς δύο νέους κρατουμένους ἔτι ἐκ τῆς χειρὸς καὶ ἀτενίζοντας αὐτόν, ὅπως θὰ ἠτένιζεν ἡ μήτηρ τὸν σωτῆρα τοῦ τέκνου τῆς.

ΣΥΖΥΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΩΡΑΙΑΣ

Α.

Εὐλογημένη ἢ καλλονὴ ἀφοῦ τὴν θαυμάζουσι καὶ τὴν λατρεύουσι πάντες. Μακάριοι οἱ εὐτυχεῖς, οὓς ὁ Θεὸς ἐπροίκισε διὰ τοῦ ἀρίστου τῶν δώρων του.

Ἐπάσχει τι λαμπρότερον τοῦ ἀκτινοβολοῦντος καὶ τρεμοσβύνοντος ἐναλλάξ ἀστέρος, τοῦ στίλβοντος ὑπὸ τοὺς ἀδάμαντας τῆς δρόσου κάλυκος. Ἐπάσχει τι εὐωδέστερον τῶν μύρων τῆς Ἀραβίας καὶ γλυκύτερον τοῦ μέλιτος καὶ δροσερώτερον τῆς ἐωθινῆς αὔρας καὶ θαλπερώτερον τοῦ χειμερινοῦ ἡλίου. Ἐπάσχει τι πρὸ τοῦ ὁποίου δακρύει ὁ γέρον καὶ φρίσσει ὁ νέος καὶ ἐξίσταται καὶ ὄνειροπολεῖ τὸ παιδίον. Ἐπάσχει τι πρὸ τοῦ ὁποίου συγκινεῖται καὶ μαλάσσεται καὶ μετανοεῖ καὶ ἐξαγνίζεται ἢ κακία· ὅπερ ἀνεβίβασεν ἀνθρώπους εἰς τοὺς οὐρανοὺς· ὅπερ δωρεῖ τὸν παράδεισον ἐν τῇ γῆ· ὅπερ μεταβάλλει εἰς ἄσμα περιπατῆς τὴν πεζοτέραν φωνὴν καὶ λύει τῶν ἀλάλων τὰς γλώσσας.

Καὶ εἶνε τοῦτο ἡ ἀνθρωπίνη καλλονή!

Ἄλλ' ὑπάρχει ἀκόμη καὶ τι πρὸ τοῦ ὁποίου βλασφημεῖ ὁ ἔχων τὸν ἕνα πόδα ἐντὸς τοῦ τάφου καὶ κακουργεῖ ἢ τήκεται ὁ νέος καὶ λακτίζει τὴν μητέρα του τὸ παιδίον. Πρὸ τοῦ ὁποίου σχίζει τὰ ἄμφιά του ὁ ἅγιος καὶ πωλεῖ τὴν συνείδησίν του ὁ τίμιος καὶ μεταβάλλεται εἰς μίσος ἢ στοργή καὶ εἰς ἔγκλημα ἢ ἀγαθότης. Ὑπάρχει τι, ὅπερ ἐκρήμνισε θεοὺς ἐκ τοῦ Ὀλύμπου καὶ ἐξηυτέλισεν αὐτούς. Ὅπερ ἀνοίγει εἰς πᾶν βῆμα καὶ νέαν κόλασιν ὅπερ συντρίβει τὰς λύρας καὶ μεταβάλλει εἰς λίθους τὰς καρδίας.

Καὶ εἶνε τοῦτο . . . πάλιν ἡ ἀνθρωπίνη καλλονή.

Ἴδέτε τον!

Ελάτρευε τὴν καλλονήν. Καὶ τι πλειότερον τὴν κατέκτησεν. Ἄλλ' ὅποσα δὲν ὑπέστη χάριν αὐτῆς! Πόσους ἀγῶνας δὲν ἀνέλαβε, πόσα προσκόμματα δὲν ὑπερεπήδησε, πόσα μίση δὲν ἔσπειρε, πόσας θλίψεις δὲν ἐθέρισεν! Ἀνὴρ γενναῖος αὐτὸς ἠσθάνθη μυριάκις τὸ ρῖγος τοῦ φόβου. Ἴσχυρὸς αὐτός, ἔκλαυσεν ὅσον δὲν ἔκλαυσε γυνή. Υἱὸς φιλόστοργος, ἐπύκρανε τοὺς γονεῖς του. Φίλος ἀφωσιωμένος, δυσηρέστησε τοὺς φίλους του. Εὐρὸν μέλλον ἀνοιγόμενον πρὸ αὐτοῦ ἔφραξε δι' ἑνὸς εἰδώλου γυναικός· ἐλπίδας πλοῦτου καὶ δόξης ἀντήλλαξεν ἀντὶ μιᾶς καὶ μόνης πραγματικότητος: τῆς ἀποκτήσεώς της. Μοιραία σύμπτωσις

ἔθετο τὰ πάντα ἐπὶ τῆς μιᾶς πλάστιγγος καὶ ἐκείνην ἐπὶ τῆς ἐτέρας. Καὶ ἐπροτίμησεν ἐκείνην.

Καὶ ἤδη εἶνε αὐτὸς ὁ κύριος, αὐτὸς ὁ σύζυγός της ὅλη ἐκείνη ἢ θεία καλλονὴ εἶνε ἰδική του. Τὸ γνωρίζει καὶ οὐδείς, οὐδείς οὔτε ζῶν οὔτε νεκρὸς ἔρχεται νὰ τῷ τὴν ἀμφισβητήσῃ. Οἱ ὀφθαλμοὶ της μόνον δι' αὐτὸν ἔχουσι τὰ γλυκύτερα βλέμματα, τὸ στόμα της τὰ θερμότερα φιλήματα καὶ μειδιάματα. Ἡ καρδιά της μόνον δι' αὐτὸν πάλλει. Οἱ πόθοι της μόνον τὴν ἰδικήν του εὐτυχίαν πλαισιοῦσιν, ὅπως οἱ βραχιόνες της μόνον τὸν ἰδικόν του λαμὸν περιβάλλουσι. Καὶ τὰ ὄνειρά της ἐκείνον μόνον τῇ παρουσιάζουσιν, ὅστις ἀμέριστος κοιμᾶται εἰς τὸ πλευρόν της καὶ εὐδαίμων.

Εὐδαίμων; Ἀμέριστος; Ἐψεύσθην. Δυστυχὴς, δυστυχὴς, δυστυχὴς.

Τὰ ὄνειρά του τῷ ἀναπαριστῶσιν, ἐνσαρκωμένας ἤδη, τὰς αὐτοὺς σκέψεις τῆς ἡμέρας.

Γ.

Σύζυγος γυναικὸς ὡραίας! Ἐφαντάσθητε ποτὲ μαρτύριον φοβερώτερον, κατάραν ἀγριωτέραν; Τὸ νὰ πεινᾷ τὸ τέκνον σου καὶ νὰ μὴ δύνασαι νὰ τὸ θρέψῃς εἶνε φρικῶδες. Τὸ νὰ ὑβρίζουν τὴν πατρίδα σου ἐν τῇ ξένη καὶ νὰ μὴ δύνασαι νὰ τὴν ὑπερασπίσῃς εἶνε φρικωδέστερον. Ἀλλὰ διὰ μίαν μόνον στιγμήν. Ἐπειτα . . . γίνεσαι κλέπτης ἐνὸς ἄρτου, γίνεσαι φονεὺς ἐνὸς ἀχρείου καὶ ἂν ὅχι οἱ ἄνθρωποι, ὁ Θεὸς ὅμως σοὶ τὸ συγ-

χωρεῖ. Ἄλλὰ νὰ εἶσαι σύζυγος γυναικὸς ὡραίας ὄχι διὰ μίαν στιγμὴν, ἀλλὰ διαρκῶς καὶ πρὸ ὀλίγου καὶ τώρα καὶ μετ' ὀλίγον καὶ αὖριον καὶ πάντοτε! ὦ! μεγαλειτέραν κόλασιν δὲν ἐφαντάσθη νοῦς ἀνθρώπινος.

Ἰδέτε τον. Κάθηται πρὸ τραπέζης με τοὺς ἀγκῶνας ἐπ' αὐτῆς καὶ τὴν κεφαλὴν ἐντὸς τῶν δύο του χειρῶν, βυθισμένος εἰς σκέψεις. . .

Ἐχει κλειστοὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἀλλ' ὡς νὰ ἦσαν κρύσταλλοι πανοράματος τὰ βλέφαρα του, βλέπει δι' αὐτῶν σειρὰν ἀτελεύτητον εἰκόνων παρελανουσῶν. Ἐκάστη εἶνε διάφορος τῆς ἄλλης, ἅπασαι ὁμως τὴν αὐτὴν εἰκονίζουσι μορφὴν: τῆς συζύγου του, καὶ ἐκάστοτε με νέα θέλητρα, νέα κάλλη. Καὶ εἶνε ἢ μία εἰκὼν λαμπροτέρα, ἔρασμιωτέρα τῆς ἄλλης. Καὶ φρίσσει πρὸ ἐκάστης καὶ αἰσθάνεται ζέον τὸ αἷμα του, τάχτερον δονουμένην τὴν καρδίαν του, κοπτομένην τὴν ἀναπνοήν, ἐκφεύγουσαν ἐπωδύνως τὴν ψυχὴν του. ὦ ἔκστασις!

Ἰδου αὐτὴ, ὅπως τὴν εἶδε κατὰ πρῶτον, με ἐσθῆτα ἐκ βαθυχρόου κυανῆς μετὰξης, πῖλον πλατύγυρον καὶ λευκὸν ἀραχνοειδῆ πέπλον πρὸ τοῦ προσώπου. Τὸ δειλὸν τῆς βλέμμα μόλις συναντᾶται μετὰ τοῦ ἰδικοῦ του καὶ χάνεται εἰς τὸ κενόν.

Ἰδου αὐτὴ, ὅτε κατὰ πρῶτον τὸν ἐγνώρισε καὶ τῷ ἀπέτεινε τὸν λόγον. Ἡ μνήμη του οὐδὲν ἠδυνήθη νὰ διατηρήσῃ σχῆμα ἢ χρωμα ἐκ τῆς περιβολῆς τῆς. Καὶ βλέπει ἐν τῷ πανοράματι τὴν προτομήν τῆς μόνην, ἢ μᾶλλον μόνον τὸ πρόσωπόν τῆς, πορφυροῦν ἐξ αἰδη-

μοσύνης, σελαγίζον, ἀκτινοβολοῦν, μὲ τὴν πλαστικὴν εὐγραμμίαν του, τὴν ὡς πέταλον ρόδου ἐπίδερμίδα, τοὺς ἀπαραμίλλους ὀδόντας καὶ τοὺς ὀφθαλμούς της, ὦ, ἐκείνους τοὺς ὀφθαλμούς. . .

Ἴδου αὐτὴ, ὅτε ἔφερε τοῦ πατρὸς της τὸ πένθος, μὲ τὴν ἀπέριπτον τῆς κόμης ἀνάδεδειν, τὴν ἐλαφρὰν ἐπὶ τοῦ προσώπου ὠχρότητα καὶ τὴν στενὴν μελανὴν ἐσθῆτα, τὴν διαγράφουσαν τὸ τέλειον τοῦ μεγαλοπρεποῦς αὐτῆς ἀναστήματος σχῆμα.

Ἴδου αὐτὴ, ὅτε κατὰ πρῶτον ἤκουσεν ὅτι ἀγαπᾶται καὶ ὠμολόγησεν ὅτι ἀγαπᾶ. . .

Ἴδου αὐτὴ, ὅτε ἔχυσε τὸ πρῶτον δάκρυ τοῦ ἔρωτος. Τὴν εἶδε μετὰ θορυβώδη ἐν τῷ οἴκῳ του σκηνήν, ἣς αὐτὴ ἦτο ἡ αἰτία. Ἐκείνη ἐμάντευσε τὴν ταραχὴν καὶ τὸν πόνον του, ἀλλὰ τὸ στόμα της μάτην προσεπάθησε νὰ προφέρῃ ἕνα λόγον παρηγορίας. Μόνον οἱ ὀφθαλμοὶ της ἐθόλωσαν, ἐπληρώθησαν δακρῶν, καὶ τὸν ἠτένισαν μετὰ περιπαθείας τόσον εὐγλώττου, ὥστε καὶ τῶρα ἀκόμη ὕστερον τόσου χρόνου, καὶ τόσων πόνων καὶ δακρῶν, βαθεῖαν τῷ ἐμποιεῖ ἐντύπωσιν ἢ ἀναπόλησιν τῶν ὑγρῶν της ὀφθαλμῶν, τοῦ βλέμματός της ἐκείνου τὸ παράπονον.

Ἴδου αὐτὴ μὲ τὴν λευκὴν νυμφικὴν ἐσθῆτα, μὲ τὸν γαμήλιον στέφανον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἀστράπτουσα, ἔκπαυλος, θεσπεσία. Ἴδου αὐτὴ. . . Ἴδου αὐτὴ. . .

Καὶ αἱ εἰκόνες ἔρχονται θαμβοῦσαι τοὺς κεκλεισμένους ὀφθαλμούς του καὶ παρέρχονται ταχεῖαι ὡς διάττοντες. Ἄλλὰ δὲν βλέπει μόνον τὰς εἰκόνας ταύ-

τας ὁ σύζυγος τῆς ὠραίας γυναικός. Παρὰ τὸ φῶς, ὅπερ ἐκπέμπει τὸ κάλλος τῆς ὑπάρχει καὶ σκιά, εἶνε δὲ αὕτη σκιά κολάσεως, σκιά θανάτου.

Δ'.

«Ναί, σκέπτεται· μὲ ἀγαπῶσι, μ' ἐκτιμῶσιν· εἶμαι περιζήτητος. Βλέπω πανταχοῦ μειδιάματα φιλικὰ καὶ ἀκούω φιλόφρονας λόγους. Ἄλλ' εἶνε ἄρα γε ὅλα ταῦτα δι' ἐμέ; Εἶμαι αὐτόφωτος ἀστήρ ἢ κάτοπτρον εἶμαι τῶν ἀκτίνων τῆς συζύγου μου;

«Ἐνα λίθον δὲν εἰρίσκω πλέον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ μου. Τὰ ῥόδα, ἅτινα δρέπω, δὲν ἔχουσι πλέον ἀκάνθας. Μυστηριώδεις χεῖρες προελείανον τῆς ὁδοῦ τὸ ἔδαφος καὶ τῆς ροδῆς τοὺς κλώνους.

«Οἱ φίλοι μου οἱ παλαιοὶ ἐγένοντο γῦν θερμότεροι, διαχυτικώτεροι. Νέοι φίλοι ἄπειροι μὲ περικυκλοῦσιν. Οἱ πόθοι μου ἐκπληροῦνται πρὶν ἢ ἔτι ἐξέλθωσι τοῦ στόματός μου. Ἡ τύχη διατελεῖ θεράπαινα τῶν ἰδιοτροπιῶν μου εὐπειθείης. Πρὸς τί πᾶσα αὕτη ἢ εὐτυχία; Οἷμοι! Διατελῶ σύζυγος γυναικὸς ὠραίας.

«Στρατηγὸς ἐπανερχόμενος ἐκ νικηφόρου ἐκστρατείας δὲν εἶνε τόσον περιβλεπτός, ὅσον ἐγώ. Τὰ πλήθη μοὶ ἀνοίγουσι δρόμον ὡς νὰ ἦμην μέγας τις ἄρχων. Καὶ πράγματι εἶμαι κύριος ἀνεκτιμήτου θησαυροῦ. Ἄλλὰ πρὸ τοῦ κυρίου ἀποκαλύπτονται ἐν τῇ διαβάσει μου ἢ πρὸ τοῦ θησαυροῦ του;

«Προχθὲς δύο λέξεις, ἅς τυχαίως ἤκουσα, μὲ ἐβύ-

θισαν εἰς μαύρας σκέψεις· οὐδὲν ὑποπτον εἶχε τὸ βλέμμα τοῦ λέγοντος, οὐδεμίαν κακοβουλίαν ὑπέκρυπτε τῆς φωνῆς του ὁ τόνος. «Αὐτὸς εἶνε» εἶπεν εἰς πρὸς ἕτερον. Καὶ οὐδὲν πλέον. Τίς «αὐτός»; ἐσκέφθη· Ἐγώ, ὁ διαπρέπων ἐν τῷ σταδίῳ μου μεταξὺ τόσων καὶ τόσων συναδέλφων; Ἐγώ, οὐτινος ἐφημίσθη τοσαύκις ἢ διανοητικὴ ἀνάπτυξις, τὸ σπινθηροβόλον πνεῦμα, καὶ ἡ παιδεία; Ἐγώ, οὐτινος ἐθεωρήθη παροικιῶδης ἢ γενναιότης καὶ ὑπόδειγμα ἢ λεπτὴ ἀγωγή; Ἐγώ; Ὁχι! οἷος δῆποτε ἄλλος.

«Καὶ ζηλοτυπῶ τὴν σύζυγόν μου, διότι μοῦ ἀφῆρεσε τὸ ἐγώ μου. Καὶ μισῶ τὴν ἀγάπην μου, διότι μὲ καθιστᾷ λαμπρὸν διὰ τοῦ φωτός της.

«Χθὲς ἐξήτησα μικρὰν χάριν παρὰ τινος μόλις γνωστοῦ μοι. — «Εἰς Σᾶς νὰ τὸ ἀρνηθῶ;» ἀπεκρίθη. Καὶ ἡ χάρις ἐγένετο. Ἐπρόκειτο περὶ δυστυχοῦς, ὅστις εὗρεν οὕτω μικρὰν ἀνακούφισιν τῶν δεινῶν του. Ἄλλὰ τὸ Σᾶς ἐκεῖνο! ἀκόμη συρρίζει εἰς τὰ ὦτα μου. Σᾶς. Τίνα ἄρα γε; Τὸν καλὸν καὶ ἀγαθόν; Τὸν φιλάνθρωπον, τὸν ἐλεήμονα, τὸν πολλάκις ὑποστάντα στερήσεις ἵνα εὐεργετήσῃ; Ὁχι! Σᾶς. . . τὸν σύζυγον γυναικὸς τόσον ὠραίας! . . . Κατηραμένη ἢ χάρις, ἦν ἐξήτησα, κατηραμένη ἢ ἐκ ταύτης ἀπορρεύσασα εὐεργεσία.

«Σήμερον ἐκάλεσα φίλους εἰς γεῦμα. Εἶνε ὅλοι φίλοι παλαιοί, φίλοι δοκιμασθέντες, φίλοι ἄγνοί, τὸ ὀρκίζομαι. Ἡ σύζυγός μου εἶνε πιστή· τὸ γνωρίζω καὶ τὸ γνωρίζουσιν. Ἄλλ' εἶνε καὶ τόσον ὠραία. . .

«Ποσάκις δὲν ἐβδελύχθην ἐμαντόν; Ποσάκις δὲν

ἔχουσα πύρινα μετανοίας δάκρυα διὰ τοὺς ἀνοσίους διαλογισμούς μου ; Τηρῶ αὐτοὺς μυχίους, ἀρρήτους. Ἄλλὰ μὴ διὰ τούτου ὑβρίζω ὀλιγώτερον τὰ εὐγενέστερα τῶν αἰσθημάτων τὴν φιλίαν, τὴν πίστιν τὰ πάντα ; Οἴμοι ! πόσον εἶμαι δυστυχής.

« Προχθές, χθές, σήμερον ἐν τοιαύτῃ τήκομαι κολάσει. Οὐδεὶς νὰ μάθῃ ποτὲ τὰ μαρτύριά μου, οὐδεὶς οὐδ' ὁ εὐτυχέστερος τῶν ἐχθρῶν μου, ἄς δοκιμάσῃ αὐτά, Ζέω ἐντὸς λέβητος ὑποψίας ἀκατανομάστου, παραδόξου, ὃν μάτην προσπαθεῖ κάποτε νὰ ἀποκαλύψῃ ἐκείνη. Εἶνε τὸ μόνον μυστικόν μου, μυστικὸν τοσοῦτω μᾶλλον ἀλγεινόν, καθόσον εἰς οὐδένα πρέπει καὶ δύναμαι νὰ τὸ ἐξομολογηθῶ. Ἄγνοῶ ἂν ὅ,τι πάσχω εἶνε εἰδός τι μονομανίας ἢ ὑποχονδρίας. Ἄγνοῶ ἂν καὶ ἄλλοι πάσχουσι τὰ αὐτά. Γνωρίζω μόνον, ὅτι ἐκείνη, ἣτις ἂν ἐγνώριζε τὸ μαρτύριόν μου θὰ ἐνεπήγγυε τοὺς ὄνυχας ἐπὶ τῶν παρειῶν της, θὰ ἔτιλλε τὴν θείαν κόμην, θὰ κατῶρθου νὰ μεταμορφωθῇ, μεταβάλλουσα εἰς δυσμορφίαν τὸ θεσπέσιον κάλλος της — ἐκείνη, χάριν ἐμοῦ καὶ μόνον προσπαθεῖ νὰ φαίνεται ἀκόμη ὠραιότερα !

« ὦ ἄς ἤμην ζηλότυπος, ἵνα δύναμαι νὰ δικαιολογῶ τοῦλάχιστον τὸν πόνον μου ! ὦ ἄς ἦτο ἀκόμη φιλάρεσκος, ἐρωτότροπος πρὸς πάντας, ἵνα δύναμαι νὰ ἐκχύνω τὸν θυμόν μου. Οὐδέν, οὐδέν. Ὅλα ταῦτα εἶνε ἀμυχαὶ ἀπέναντι τῆς βαθυτάτης μου πληγῆς.

« Ὅταν εὐρίσκωμαι πρὸ αὐτῆς μὲ θαμβώνει τὸ κάλλος της καὶ οὐδὲν βλέπω, οὐδὲν αἰσθάνομαι ἐκτὸς

ἀορίστου τινὸς φόβου. Ἄλλ' ὅταν ἀπομονοῦμαι καὶ συγκεντροῦμαι εἰς ἑμαυτόν, ὡ τότε, βλέπω ἐναργῶς, σαφῶς, ὅτι ἵνα κατέχω τὸ πᾶν, τὸ πᾶν πάλιν ἔχω ἀπολέσει. Ὅλα ἐκεῖνα τὰ αἰσθήματα καὶ οἱ πόθοι καὶ τὰ ὄνειρά μου ἀπέπησαν. Ἀπώλεσα τὸν κόσμον : πᾶν μειδίαμα εἶνε ὑποπτον, πᾶσα χεὶρ τεινομένη προδοτίς· ἢ φιλία ἔχει μορφήν Ἰούδα· πρὸ παντὸς χαιρετισμοῦ, ὃν ὑπαγορεύει ἢ φιλοφροσύνη, ὑποπτεύω ξίφος προτεινόμενον ! Ἀπώλεσα καὶ ἐμὲ αὐτόν : ἔρχεται ὥρα, καθ' ἣν νομίζω ὅτι εἶμαι . . . μηδέν· ὅτι ἄνευ ἐκείνης δὲν θὰ δύναμαι πλέον νὰ βλέπω, νὰ περιπατῶ, νὰ ζῶ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων· ὅτι τὸ παρελθόν μου εἶνε χίμαιρα καὶ τὸ ἐνεστώς μου σκιά. Ἡ σκιά της.

« Ἡμέραν τινὰ κρατῶν ἐκ τύχης ἐν ῥόδον τὸ ἠρώτησα μετὰ παιδικῆς ἀφελείας : Χάριν ἐκείνης μοὶ παρέχεις τὸ ἄρωμά σου ; Καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου ἐδάκρυσαν. Ἄλλοτε πάλιν, καθήμενος πρὸ τῶν ποδῶν της, ἤκουον ἐκ τοῦ στόματός της λόγους στοργῆς γλυκυτάτους . . . Καί . . . ὁ Θεὸς νὰ μὲ συγχωρήσῃ διότι εἶμαι παράφρων, συνεσφίγξα τοὺς ὀδόντας, ὅπως μὴ ἐκφύγῃ ἢ ἐρώτησις : — Καὶ σύ ;

« ὦ ! ἂν ἐγνώριζε ποῖον δηλητήριοι πληροὶ τὴν ταλαίπωρόν μου καρδίαν ! . . .

Ε΄.

Προχθὲς καὶ χθὲς καὶ σήμερον καὶ πάντοτε τοιαύτη ἢ εἰκὼν τῆς ζωῆς του. Πάλι ἀτελεύτητος, ἐξ ἧς

ἀλγοῦσα καὶ αἰμοσταγῆς ἐξέρχεται ἐκάστοτε ἡ καρδιά του. Πάλι ἐν ἧ οὐδένα ἔχει ἀρωγὸν καὶ ὑπερασπιστήν. Κόλασις, ἦν τῷ δωρεῖ μὲ τὸ θελκτικώτατον τῶν μειδιαμάτων της «ἡ χαρὰ του καὶ ἡ εὐτυχία του» ὅπως καλεῖ συνήθως τὴν ὠραίαν του σύζυγον. Κόλασις ἐν τῇ ὁποίᾳ παλαίει ἀπὸ πρωΐας μέχρι ἐσπέρας διὰ τῶν σκέψεων καὶ ἀπὸ τῆς ἐσπέρας μέχρι τῆς πρωΐας διὰ τῶν ὄνειρων.

Ὁ δυστυχῆς.

Η ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς συνομιλίας, ἥτις, ἵνα εἶπω τὴν ἀλήθειαν, δὲν ἦτο ποσῶς διασκεδαστικὴ, ἠγέρθη ἐξαίφνης ἀπὸ τοῦ καθίσματός μου καὶ ἐπλησίασα πρὸς τὸν ἀπέναντι τοῖχον. «Θὰ μὲ συγχωρήσετε, κυρία; ἠρώτησα εἶμαι πολὺ περίεργος νὰ παρατηρήσω ἐκ πλησίον τὴν εἰκόνα ἐκείνην». Καὶ ἔστιν θαυμάζων τὴν γραφὴν.

Κόρη ὀκτὼ ἕως δέκα ἐτῶν ἤγειρε μετὰ κόπου βρέφος, καὶ διὰ τῆς ἐτέρας χειρὸς καθωδήγει τὴν κρατοῦσαν χάλκινον νόμισμα δεξιάν του, ἵνα θέσῃ αὐτὸ ἐπὶ τῆς τεινομένης παλάμης γέροντος ἐπαίτου. Κάτωθεν δὲ διὰ λεπτῶν, ἀλλὰ καταφανῶν γραμμάτων, ἀνεγινώσκοντο αἱ λέξεις: *Τὸ πρῶτον μάθημα.*

Ἀπὸ τούτων τὸ βλέμμα μου ἐστρέφετο πρὸς τὰς μορφὰς τοῦ γέροντος ἢ τῆς παιδίσκης ἢ τοῦ νηπίου ἐναλλάξ, καὶ ἐπὶ ἐκάστης προσηλοῦτο ἔκθαμβον. Ἐκεῖνου ἢ κεκοπιακυῖα καὶ μελαγχολικὴ ὄψις ἠκτινοβόλει ἐξ εὐγνωμοσύνης, προερχομένης ἐκ τοῦ συγκινητικοῦ

τρόπου, δι' οὗ ἡ μικρὰ ἐδίδασκεν εἰς τὸν διειτῆ ἀδελφὸν τὸ εὐγενέστερον τῶν μαθημάτων. Βλέμμα στοργῆς καὶ πατρικῆ εὐλογίας ἀπὸ τῆς μορφῆς του ἐκπεμπόμεναι, ὡσεὶ ἀκτῖνες θείου φωτός, περιέβαλλον τὴν συμπαθῆ ἐλεήμονα. Ταύτης πάλιν ἡ ἐκ τοῦ δυσαναλόγου βάρους κόπωσης καὶ ἡ χαρὰ ἐπὶ τῇ ἀγαθοεργίᾳ, ἡ συγκίνησις ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ πάσχοντος πρεσβύτου, ἡ δυσκολία, ἦν ἀπῆντα ἵνα διευθύνῃ κατὰ βούλησιν τὴν ἀσταθῆ καὶ ἀνυπότακτον τοῦ νηπίου χεῖρα. καὶ ἡ ἀνηπομονησία, ὅτι τοῦτο ἠρνεῖτο ν' ἀφήσῃ τὸ κεράτιον, ὅπερ τόσῳ καλῶς ἐκράτει καὶ ἔσφιγγε διὰ τῶν ἄκρων τῶν τεσσάρων δακτύλων του ὅλα ταῦτα ἀπετυποῦντο τόσον ζωηρῶς, τόσον εὐδαιμονίως ἐπὶ τῆς μορφῆς της, ὥστε προσηλοῦτο ἐπ' αὐτῆς καὶ ἐνετρούφα τὸ βλέμμα καὶ ἠρνεῖτο ν' ἀποσπασθῆ, ἵνα μὴ ἀπολέσῃ ὁ θεατῆς τοὺς γλυκεῖς στοχασμούς, οὓς αὕτη τῷ ἐνέπνεε. Τοῦ βρέφους εἶτα τὸ γλυκύ, ἀλλὰ φοβισμένον βλέμμα, δόσις τις ἀνησυχίας καὶ πονηρίας ἐν τῷ μειδιάματι καὶ ἡ σελαγίζουσα ἐκ δρόσου ὄψις ἠχμαλώτευσεν ἐπίσης, ὅπως καὶ αἱ λοιπαὶ μορφαί, τὸ μαγευμένον ἤδη βλέμμαμον.

— Καὶ τίνος εἶνε ἡ εἰκὼν αὐτῆ; ἠρώτησα τέλος, ἀποσπασθεὶς μετὰ λύπης τῆς μελέτης μου καὶ στρεφόμενος πρὸς τὴν γραῖαν οἰκοδέσποιναν; Θὰ εἶνε ἀντίγραφον βεβαίως ἔργου μεγάλου τεχνίτου, προσέθηκα, ὡσεὶ διὰ νὰ ἀπαλλάξω τοῦ κόπου τῆς ἀπαντήσεως τὴν γραῖαν φίλην μου. Γνωρίζετε τίνος;

— Ναὶ, εἶνε ἐνὸς πολὺ μεγάλου ζωγράφου, ἀπῆν-

τησεν ἐκείνη μετὰ τόνου σκωπτικοῦ. Σᾶς ἀρέσει ; Καὶ τί τῆς εὐρίσκετε ;

— Εἶνε ἀριστούργημα, εἶπον μετὰ πεποιδήσεως.

— Μάλιστα, ἀλήνησεν ἀντιλέγουσα. Ἔνας ζητιάνος ἐκεῖ κι' ἓνα παληοκόριτσο, κι' ἓνα μωρό. Εὐμορφο πρᾶγμα. Πῶς φαίνεσθε ὅτι γνωρίζετε ἀπὸ μεγάλους ζωγράφους ! Εἶνε τῆς *Ἀγγελικῆς* !

— Τῆς δεσποινίδος ἀνεψιάς σας ! ἀνέκραξα ἐκπληκτος.

— Μάλιστα. Ἔ, σᾶς ἀρέσει τώρα ; Καὶ τῆς εἶπα ἐγὼ νὰ ζωγραφίσῃ ἐμένα, προσέθηκε μετὰ φιλαρσεκείας καὶ ἐγωῖσμου, ὃν δὲν θὰ ἤλιπζε τις νὰ τρέφῃ ἔτι διὰ τὸν ὑπερήλικα ἑαυτὸν τῆς, ἀλλὰ ποῦ ἀκούει ἡ εὐγενεία τῆς . .

Ἦτοτε, ἀποχαιρετήσας τὴν κ. Μ. ἐξηρχόμην τοῦ οἴκου τῆς, ἡ εἰκὼν τῆς ἀνεψιάς τῆς μὲ συνώδευε. Δὲν μοὶ τὴν ἐχάρισεν οὐδὲ τὴν ἔκλειπα βεβαίως. Καὶ ὅμως ἦτο πρὸς ἐμοῦ ἀκόμη ἡ εἰκὼν, θαμβοῦσά με, ὡς νὰ εἶχον ἀτενίσαι τὸν ἥλιόν ἐπὶ στιγμὴν, καθαρὰ καὶ μεθ' ὅλων τῆς τῶν λεπτομερειῶν, ὡς νὰ ἦσαν φωτογραφικὴ μηχανὴ οἱ ὀφθαλμοί μου.

Καὶ τὰ χεῖλη μου ἐψιθύριζον : Ἡ Ἀγγελικὴ ! Ἀλλὰ τί εἶνε λοιπὸν αὐτὴ ἡ Ἀγγελικὴ ;

*
**

Τὰς πρώτας ἡμέρας, καθ' ἃς κατόκησα εἰς τὸ ἰσόγειον πάτωμα τῆς οἰκίας τῆς κ. Μ., τὸ πρῶτον πρᾶγμα,

ὅπερ ἀντήχησεν εἰς τὴν ἀκοήν μου, ἦτο ἡ ἡμιαγρία της φωνῆ, ἐπιπληττούσης ὑπερήτριαν, ἀφήσασαν τὸν χορδιστὴν νὰ φύγη χωρὶς νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν κυρίαν, ἣτις τὸν εἶχε προσκαλέσῃ. Ἡ πτωχὴ ὑπερήτρια ἐσιώπα, φοβουμένη. Ἀλλ' ἐγώ, ὅστις δὲν εἶχον κανένα φόβον νὰ μὲ ἀκούσῃ ἢ ἰδιότροπος γραῖα, ἐψιθύρισα. — Πολὺ καλὰ ἔκαμε. Παρεσκευαζόμενη τότε δι' ἐξετάσεις καὶ ἡ παρέμβασις τοῦ κλειδοκυμβάλου δὲν θὰ συνετέλει ποσῶς εἰς τὴν ἐπιτυχίαν των. Καὶ μάλιστα, ἂν ἔπαιζεν ἡ γραῖα. . .

Ὅτε ὅμως μετὰ τινος ἡμέρας ἤκουσα ἤχους μουσικῆς, ὅτε μὲν βαθείας καὶ μελαγχολικῆς, ὡς στεναγμὸς ματαίως συγκρατηθεὶς, ὅτε εὐθύμοις ὡς γέλως παιδίου καὶ ὅτε περιπαθοῦς, ὡς ἡ πρώτη ἐρωτικὴ ἐξομολόγησις, ἤχους κατερχομένους ἄνωθεν ὡς διὰ μαγείας καὶ ἀπομακρυνομένους ὡς ὠραῖον ὄνειρον, ἢ κατὰ τοῦ κλειδοκυμβάλου μὴνίς μου ἐκόπασε, τὰ βιβλία μου ἐκλείσθησαν καὶ ἐγώ, ἀποδιώκων πᾶσαν ἄλλην σχολαστικὴν σκέψιν, συγκεκριμένους, θαυμάζων, μετρησιούμην εἰς τὸν οὐρανόν, τοῦ ὁποίου ἡ γλῶσσα ἢ θεσπεσία θὰ ἦτο βεβαίως ἡ μουσικὴ ἐκεῖνη.

Καὶ ὅτε μετὰ καιρόν, ἀνελθὼν ἵνα ἐπισκεφθῶ τὴν οἰκοδέσποιαν, ἐξέφρασα αὐτῇ τὸν θαυμασμόν μου διὰ τὴν μουσικὴν της δεινότητα.

— Ἐγώ; . . . μοὶ ἀπεκρίθη. Ὅχι δά, ἔπαιζα ἄλλοτε, ἀλλὰ τώρα; . . . Ἦτο ἡ ἀνεψιά μου. Εἶνε καλὴ ἢ καυμένη, ἀλλὰ τὸ πιάνο της ὁ Θεὸς νὰ τὸ κάμη πιάνο. Ἦτο ἡ ἀνεψιά μου Ἀγγελικὴ!

Τότε κατὰ πρῶτον ἐψιθύρισα καθ' ἑαυτόν; Ποία νὰ εἶνε αὐτὴ ἡ Ἀγγελικὴ;

*
* *

Τὴν παραμονὴν τῆς πρώτης τοῦ ἔτους ἡ κ. Μ. μὲ προσεκάλεσε νὰ κόψωμεν τὴν βασιλόπητταν.

— Θὰ εἶμαι μόνη, μοὶ εἶπεν ἀπὸ τοῦ παραθύρου της, καὶ βέβαια ἡ συντροφία μου δὲν θὰ εἶνε πολὺ διασκεδαστικὴ ἀναλόγως τῆς βραδυᾶς. Ἀλλὰ γνωρίζω ὅτι δὲν πηγαίνετε πουθενά. Τὸ πολὺ ἴσως ἔλθῃ καὶ ἡ ἀνεψιά μου μὲ τὴν μητέρα της. Ἄν θέλετε.

— Εὐχαρίστως, ἀπεκρίθη.

Τὸ ἔτος ἐκεῖνο εἶχε θέσει πρὸ ἑμοῦ ἐν αἰνιγμα ὄφειλε αὐτὸ τοῦτο νὰ τὸ λύσῃ. Εἶχον καὶ ἄλλας προσκλήσεις, ἀλλὰ τὰς παρέβλεψα ὅλας. Ἐπρεπε νὰ γνωρίσω τέλος αὐτὴν τὴν Ἀγγελικὴν.

Ματαίᾳ ἐν τούτοις ἡ ἐλπίς καὶ ἡ προσδοκία μου. Ὁ ἄθλιος καιρὸς ἐμπόδισε τὴν ἀνεψιὰν νὰ ἔλθῃ εἰς τῆς θείας της νατεδικάσθην δὲ ὁ πτωχὸς νὰ διέλθῃ τὰς τελευταίας ὥρας τοῦ σωτηρίου ἐκείνου ἔτους ἐν ἀπογνώσει, διότι ἡ οἰκοδέσποινά μου εἶχε τὴν ἔρασμαίαν συνήθειαν νὰ ἀνοίγῃ ἐν τῇ συνομιλίᾳ μακρὰς παρεθέσεις ὕπνου, ἐγὼ δέ, δὲν ἠδυνάμην νὰ τὴν μιμηθῶ. Ἠδυνάμην μόνον νὰ στοιχηματίσω ὅτι ἄλλος χριστιανὸς δὲν ἀνέμεινε μετὰ τὴς ἀγωνίας τὸ μεσονύκτιον, καθ' ὃ μετὰ τὴν τυπικὴν καταμέρισιν τῆς βασιλόπητ-

τας θὰ ἔληγον τέλος τὰ βάσανα τοῦ ἔτους καὶ τὰ ἰδικά μου βάσανα.

Ἄλλὰ δὲν πρόπει νὰ παραλείψω ὅτι ἐπαίξαμεν καὶ μίαν κοντσίναν διὰ νὰ χάσω μίαν δραχμὴν καὶ διὰ νὰ ἀκούσω τὸ ἀπαραίτητον, «ὅτι θὰ κερδίσω εἰς τὸν ἔρωτα», διότι εὐθὺς μετὰ τὰς λέξεις ταύτας ἢ μὲν γραῖα ἐβυθίσθη εἰς ὕπνον, ἐγὼ δὲ εἰς σκέψεις, ὧν κύριον ὑποκείμενον ἦτο ἡ ἄγνωστος κόρη, ἧς εἶχον πρὸ ἐμοῦ τὸ ὠραῖον καλλιτέχνημα καὶ τὴν δύσμορφον θεΐαν. Καὶ τότε κατηνύσθη ἡ ἀπόγνωσίς μου.

Τὴν ἐφантаζόμενην : Ἀνάστημα ὑψηλὸν πλέον τοῦ δέοντος. Ἐπιδερμὶς λευκὴ ὡς χάρτης. Οφθαλμοὶ γαλανοί, ἀλλ' ἄνευ θελήτροι καὶ πρὸ πάντων ἄνευ πυρός. Ὀδόντες λευκότετοι, ἀλλὰ μεγάλοι Κοιη ξανθὴ ἀγνώστου μήκους καὶ χεῖρες μακροὶ ὡς αἱ χεῖρες τῆς θεΐας τῆς, διότι... εἰς αὐτὴν ὀφείλω τὰ χαρακτηριστικὰ ταῦτα τῆς ἀνεψιᾶς τῆς. Μοὶ τὰ παρενέθηκε κατὰ καιροὺς ἀδιαφόρως ἐν ταῖς συνομιλίαις, ἀλλ' ἐγὼ τὰ συνήγαγον ἐπιμελῶς καὶ μεθ' ὅλην τὴν κακὴν ποιότητα τοῦ ὕλικου κατώρθωσα νὰ πλάσω ἐξ αὐτῶν ἐν σύνολον, τόσῳ εὐάρεστον δι' ἐμέ, ὥστε μετ' αὐτοῦ καὶ μόνου νὰ διέλθω τὰς ὑπολοίπους ὥρας τῆς ἑσπέρας, ἃς οὐδὲν ἄλλο ἐποίκιλλε πλὴν τῶν ρογχαλισμῶν τῆς οἰκοδεσποίνης μου.

*
**

Λέγουσιν ὅτι ὁ ἔρφος δὲν εἶνε τῆς Ἀφροδίτης υἱός,

ἀλλὰ τῆς ἀργίας. Ἐὰν εἶνε ἀληθῆς ὁ ὠραῖος οὗτος ἰσχυρισμός, βεβαίως ἐγώ, καταδικασθεὶς ὑπὸ τῆς οἰκοδεσποίνης μου εἰς πλήρη ἀργίαν, εἶχον δίκαιον νὰ εὐρεθῶ ἐξαίφνης ἐρωτευμένος μὲ τὴν ἀνεπιάν της, τὸ μόνον πρόσωπον, ὅπερ κατ' ἐκείνην τὴν ἐσπέραν ἔβλεπον, ἔστω καὶ νοερῶς. Διότι ἐννοεῖται καλῶς, ὅτι τὴν κοιμωμένην οὐδεμίαν εἶχον ὄρεξιν νὰ περιβάλλω διὰ τῶν βλεμμάτων μου. Λέν μοι ἐφαίνετο δὲ ποσῶς παράδοξον ὅτι ἠγάπησα ἄσχημον. Θὰ εἶχε τόσῳ ὠριάν ψυχὴν ἢ καλλιτέχνις κόρη, ὥστε τί πρὸς ἐμὲ οἱ μεγάλοι ὀδόντες καὶ οἱ ἄνευ θελήτηρου ὀφθαλμοί της; Ἄλλως τε, ἐσχεπτόμην, ἴσως διὰ τὴν θείαν μόνον στεροῦνται θελήτηρον. Πλὴν διατὶ αὕτη, καίτοι τόσον καθ' ὅλα τὰ ἄλλα ἀγαπῶσα τὴν ἀνεπιάν της, νὰ μοι τὴν ζωγραφίσῃ μὲ χρώματα τόσον ἀντιπαθητικά; Τοῦτο μοὶ ἐφαίνετο παράδοξον, ἀλλὰ δὲν μὲ ἐκόλυε νὰ τὴν ἐξωραίσω ἐγὼ ἐπὶ μᾶλλον, ἐξαίρων τὴν καλλονὴν τῆς ψυχῆς της καὶ περιβάλλον τὴν ὄψιν της διὰ θαυμασίας αἴγλης.

Ἦμην ἀληθῶς ἐρωτευμένος, καὶ τὰς ἀνεκφράστους ἡδονάς, ἃς δωρεὶ ἐν ἀρχῇ τὸ πολυτάραχον καὶ ἐπώδυνον τοῦτο αἴσθημα, τὰς ὀφείλω κατὰ πολὺν εἰς τὸν ὕπνον τῆς κ. Μ. Ἄνευ αὐτοῦ μόνον ἢ περιέργεια θὰ μὲ συνέδεε πρὸς τὴν Ἀγγελικὴν. Ἄνευ αὐτοῦ δὲν θὰ ἐβυθιζόμην καὶ πάλιν εἰς ρεμβασμοὺς πρὸ τῆς εἰκόνας, ἣν ἔγραψεν ἡ χεὶρ της. ἵνα λατρεύσω τὴν καλλιτεχνικὴν ψυχὴν, ἥτις τοιαῦτα διὰ τῆς γραφιδός της ἐδίδασκε καὶ ὑπετύπου αἰσθήματα. Ἄνευ τοῦ ὕπνου τῆς δὲν θὰ

ἀνεμνησκόμην τῆς ἐνθέου μουσικῆς καὶ τοῦ ἄσματος
της, καὶ δὲν θὰ ἡσθανόμην ρῖγος συγκινήσεως παρό-
μοιον πρὸς ἐκεῖνο, ὅπερ τότε κατὰ πρῶτον εἶχε δια-
δράμει τὸ σῶμά μου. Ἄνευ τοῦ ὕπνου τῆς θείας, τέλος
δὲν θὰ συνῆγον ἐγὼ τὰ ὑπὸ ταύτης φιλοδωρηθέντα
μοι κατὰ καιροὺς χαρακτηριστικὰ τῆς ἀνειψιάς, διὰ νὰ
δημιουργήσω τὸ πλάσμα, ὅπερ ἠγάπων.

*
* *

— Καὶ πόσαις ὥραϊαῖς πρωτοχρονιάϊς ἐπέρασα ἐκεῖ
εἰς τὸ ἄκρον τοῦ σπιτιοῦ! Πόσαις . . εἶπεν αἴφνης
μετὰ τὴν τρίτην ἢ τετάρτην ἀφύπνισίν της, ὡς νὰ ἐξη-
κολούθει συνδιάλεξιν, ἦν οὐδὲν εἶχε διακόψει. Ἄς εἶνε
Καὶ τὶ μανία ποῦ εἶχα τότε. . . Ξέρετε, ἐγὼ εἶμαι πολὺ
προληπτική. Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ποῦ θὰ ἰδῶ τὸ πρῶτὶ
τῆς πρωτοχρονιάς . . ἡ τύχη του θὰ ἐπηρεάσῃ τὴν
τύχην μου δι' ὅλον τὸν χρόνον. Ἐρχεσθε τὸ πρῶτὶ νὰ
σᾶς ἰδῶ; Ἐλᾶτε σᾶς παρακαλῶ. Θὰ σᾶς περιμένω εἰς
τὰς ὀκτώ. Εἴσθε ὑγιῆς, καλός, θὰ μοῦ φέρετε εὐτυ-
χίαν δι' ὅλον τὸν χρόνον, ἂν ἴδω σᾶς πρῶτον. Ἐλᾶτε.
Ἐπεσχέθην καὶ τοῦτο εἰς τὴν οἰκοδέσποιάν μου, διότι
ἐγὼ δὲν ἤμην ποσῶς προληπτικός. . . Ἐκόψαμεν ἔπειτα
τὴν βασιλόπητταν, τὴν μετεβάλομεν εἰς θρούμματα διὰ
νὰ εὔρη ἐκείνη πάλιν τὴν τύχην της μὲ τὸ μικρὸν ὄργυ-
ροῦν νόμισμα καί. . . δόξα τῷ Θεῷ, ἀπεχωρίσθημεν
τέλος, ἐνῶ ἔξω εἰς τὰς ὁδοὺς ἀντήχουν ἀκόμη ἄσματα
εὐθυμα, οἱ τελευταῖοι ἀποχαιρετισμοὶ τοῦ λήξαντος

ἔτους. Μολονότι δὲ ἡ φιλοξενήσασά με καθ' ὅλην τὴν ἐσπέραν δὲν ἦτο ποσῶς ἔνοχος, ἐγὼ ἐπανῆλθον εἰς τὸ δωμάτιόν μου ἐρωτευμένος, καὶ μόνον ὅσοι ἔτυχε νὰ πάθωσι τὸ αὐτὸ δύνανται νὰ μαντεύσωσι πόσον ὠραῖα ὄνειρα ἔβλεπον καθ' ὅλην τὴν νύκτα.

*
* *

Τὴν ἐπαύριον, ὅτε ἐξύπνησα — ὑπὲρ ποτε ἐρωτευ-
μένος — ἐνεδύθην ταχέως καὶ ἔσπευσα νὰ ἐκκληρώσω
τὴν ὑπόσχεσίν μου. Εἶπον ἤδη ὅτι δὲν ἤμην ποσῶς
προληπτικός. Ἀπόδειξις ἡ σπουδὴ μου. Ἀλλὰ καθ' ἣν
στιγμὴν ἐπρόκειτο ν' ἀνοίξω τὴν θύραν τῆς ἔστιν ἐπὶ
στιγμὴν. Ἡ κυρία, ἐσκέφθην, εὐχαριστεῖται νὰ προ-
τοΐδῃ ἐμέ. Θὰ τῆ φέρῃ τύχην ἢ νεότης καὶ ἡ ὑγεία
μου ἄλλ' ἐγώ; . . . Θὰ μοὶ φέρῃ ἄρά γε εὐτυχίαν ἢ
ἐπίσκεψιν αὐτῆ; Ὡθησα τέλος τὴν θύραν, διώξας τὸ
νέφος, ὅπερ ἤλθε νὰ μὲ σκιάσῃ, καὶ εἰσῆλθον. Ἀλλὰ
φαντασθῆτε τὴν ἐκπληξίν μου, ὅτε ἀντὶ τῆς γραίας
εὗρον καθημένην ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου κόρην τόσῃ
ὠραίαν, ὥστε ἀδύνατον νὰ τὴν περιγράψω. Ἄλλην
ὡς αὐτὴν δὲν εἶχον ἴδει ἀκόμη. Μοὶ ἐφαίνετο ὀπτα-
σία, ὄνειρον. Ἀλλὰ τὸ διέλυσε παρευθὺς ἡ κ. Μ.
εἰσελθοῦσα καὶ λέγουσα:

— Σᾶς ἐπρόλαβαν, καλέ μου φίλε. Ἦλθεν ἡ ἀνε-
ψιά μου πρώτη. Νὰ σᾶς συστήσω. Ἡ ἀνεψιά μου
Ἀγγελικὴ!

Καὶ ἐπειδὴ ἔβλεπε τὴν ἀμηχανίαν μου.

— Σᾶς φαίνεται παράξενον, ἐξηκολούθησε, νὰ τὴν εὐρίσκετε τόσον ὠραίαν, ἐνῶ ἐγὼ τὴν κακοσυστήνω πάντοτε. Τὸ κάμνω ἀκριβῶς ἐπὶ τούτῳ διὰ νὰ ἐκπλήττη. Βλέπετε πῶς ἐμείνατε. . . .

*
**

Ἔμεινα πράγματι χαίνων. Ἐν τῇ ἐξόχῳ ἐκείνῃ καλλονῇ ἔβλεπον τὴν ἀπώλειαν, τὸν τάφον τοῦ νεογεννήτου ἔρωτός μου. Ἄλλην εἶχον πλάσει, ἄλλην εἶχον ἀγαπήσει ἐγώ. Ὁ ἐπὶ τῇ ἀμηχανίᾳ μου γλυκὺς καὶ μελωδικὸς γέλως τῆς Ἀγγελικῆς ἔσβησε τὴν φλόγα μου καὶ ἐξώρισε διὰ παντὸς ἐκ τῆς καρδίας μου τὴν λατρευτὴν εἰκόνα τῆς ἐρωμένης, ἣν κατὰ πρῶτον εἶχον ὄνειροπολήσει.

*
**

Ἐκτοτε ὁμως ἐγένόμην προληπτικὸς καὶ — ἀγνοῶ διατί — ποθῶ νὰ βλέπω ὠραία πρόσωπα, ὅταν ἐξυπνῶ τὴν πρωΐαν τῆς πρωτοχρονιάς.

Ἴσως διότι ἡ καλλονὴ τῆς Ἀγγελικῆς μὲ ἔσωσεν ἀπὸ τὸν ἔρωτα, ὁ ὁποῖος, ὡς λέγουσιν, εἶνε τὸ δεινότερον τῶν νοσημάτων.

ΑΥΤΟΣ ΚΑΙ ΕΚΕΙΝΗ

Α

Ἐκείνη:

Τί θέλει; Θέλει ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δὲν θέλει.

Τρελαίνεται δι' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν ἐπιθυμεῖ. Σχηματίζει κατὰ τὸ ἥμισυ ἓνα πόθον, ὃν πνίγει ἀμέσως ἕτερος πόθος ἀόριστος, κατὰ τὸ ἥμισυ ἐπίσης σχηματισθείς.

Ἀληθῶς ἀγνοεῖ τί θέλει.

Ζητεῖ ἀπὸ τοῦς περὶ αὐτήν, γονεῖς, συγγενεῖς, φίλους, οἰκείους — ἀνθρώπους, οἵτινες ἐσυνείθισαν νὰ τὴν ἀγαπῶσι πολύ, ἀγνοοῦντας δὲ καὶ αὐτοὺς τὸν λόγον τῆς τόσης ἀγάπης των, ζητεῖ εἴκοσι πράγματα, τὸ ἐν ἀντίθετον τοῦ ἄλλου.

Ζητεῖ νὰ ἀνοίξωσι τὸ παράθυρον καὶ νὰ τὸ κλείσωσι. Ζητεῖ νὰ ἐξέλθωσι τῆς αἰθούσης καὶ νὰ εἰσέλθωσι.

Καὶ θέλει ἅπαντες οὗτοι, εἰ δυνατόν, νὰ ἀναβαίνωσι τὴν κλίμακα, ἀλλὰ καὶ νὰ κατέρχωνται αὐτήν.

Γνωρίζει νὰ διορθῶνῃ τὴν κόμην τῆς κατὰ δώδεκα διαφοροῦς τρόπους. Ἰσταμένη πρὸ τοῦ κατόπτρου μὲ τὸ κτένιον εἰς τὴν χεῖρα, θέλει νὰ προτιμήσῃ τὸν ἕνα ἐκ τῶν τρόπων τούτων, ἀλλὰ τῇ φαίνεται ὁ χειρότερος. Ἀρχίζει τὸν ἄλλον, ἀλλὰ μετὰ μικρὸν μετανοεῖ. Ἄ. περὶ τοῦ τρίτου ἐκείνου οὐδὲ λόγος νὰ γίνεταί με τὴν ζέστην αὐτῆν. Καὶ μετὰ μικρὸν ἀσυνειδήτως, παρὰ τὴν θέλησίν της, καταναγκαστικῶς σχεδόν, ἡ δεξιὰ της συνεπλήρωσε τὸν ἀκατάλληλον τοῦτον κόσμον τῆς κεφαλῆς της.

Καὶ ῥίπτουσα ἐν τελευταῖον ἐπὶ τοῦ κατόπτρου βλέμμα στενάττει.

Ἔχει δέκα, ὧ μὴ σὰς φαίνονται πολλαί, δέκα διαφοροῦς ἐσθῆτας. Ἐκάστην ἰδιαιτέρας κατασκευῆς· ἐκάστην ἰδιαιτέρου χρωματισμοῦ Ἄλλ' ὅταν πρόκειται νὰ ἐνδύθῃ, εὐρίσκει ὅτι . . . δὲν ἔχει ἡ ταλαίπωρος ἔνδυμα νὰ φορέσῃ. Ἐὰν ἐκείνη ἡ φαιόχρους ἦτο κοσμημένη ὅπως ἡ σειραδωτή. Ἐὰν ἐκείνη ἡ κιτρινή εἶχε τὰ μικρὰ τετραγωνίδια καὶ τὰς λευκὰς παρυφὰς τῆς βαθυκυάνου . . . Τότε μάλιστα. Ἀλλὰ τώρα! Καὶ μετὰ πολλὰς σκέψεις, αἵτινες ὡς ἐλαστικὴ σφαῖρα ἀναπηδῶσιν ἀπὸ τῆς μιᾶς ἐσθῆτος εἰς τὴν ἄλλην, ἀποφασίζει νὰ προτιμήσῃ τὴν πρώτην, λαμβάνει τὴν τρίτην εἰς χεῖρας, ξεσκονίζει τὴν πέμπτην καὶ ἐνδύεται τὴν ὀγδόην.

Καὶ εἶνε φοβερὰ δυσηρεστημένη· ἂν εἶχε μίαν ἐνδεκάτην, χρώματος δεῖνα, κατασκευῆς δεῖνα, ὦ! βεβαίως. . . δὲν θὰ τῇ ἤρρεσεν οὐδ' αὐτή.

Πρόκειται νὰ ἐξέλθῃ εἰς περίπατον, ἀλλὰ δὲν κατώρθωσεν ἀκόμη νὰ ἔχῃ ἓνα περίπατον τῆς προτιμῆσός της.

Βλέπει πρὸ αὐτῆς διὰ τῆς φαντασίας ὄλους τοὺς περιπάτους τῆς πόλεως, μὲ τὰ πρόσωπα, ἅτινα συχνάζουσιν αὐτούς, μὲ τὴν κόνιν τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ εἶς, τὰ καφενεῖα, ἅτινα διακόπτονσι τὸν ἄλλον. Καὶ ἀμφιταλαντεύεται ἐπὶ ὄραν τώρα, ποῖον νὰ προτιμήσῃ. Ἄς εὐρίσκετο εἰς νὰ τὴν ἐξαγάγῃ ἐκ τῆς σκέψεως ταύτης!

Καὶ τῇ λέγουσιν ἐξαίφνης:

— Πηγαίνομεν εἰς τὸ Ζάπλειον;

Ἄκριβῶς πρὸ μικροῦ αὐτὴν τὴν σκέψιν εἶχε θωπεύσει περισσότερον. Δηλαδή ὄχι θωπεύσει, ἀλλ' ἀνεχθῆ. Εἰς τὴν πρότασιν ὅμως ἐξεγείρεται ὡς πολεμικὸς ἵπλος πρὸ τοῦ ἐχθροῦ.

Εἰς τὸ Ζάπλειον;

Καὶ ἰδοῦ, ἀποφασίζει εἰς ὄλους τοὺς γνωστούς καὶ ἀγνώστους περιπάτους νὰ μεταβῆ μᾶλλον, νὰ μείνῃ ἔστω οἴκαδε, παρὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ κατηραμένον αὐτὸ Ζάπλειον.

Καὶ ἐξέρχεται ὄχι εἰς περίπατον, ἀλλὰ εἰς ἐπισκέψεις ἐνθυμηθεῖσα πόσον καιρὸν ἔχει νὰ ἴδῃ μίαν καλὴν τῆς φίλην καὶ εὐχομένη. . νὰ μὴν τὴν εὔρῃ εἰς τὸν οἶκόν της.

Ἀπεφασίσθη νὰ μὴ τὴν ἐρωτῶσι ποτὲ περὶ τοῦ φαγητοῦ. Τοῦτο τὴν κάμνει νὰ δυσαρεστῆται πάντοτε κατὰ τὴν ὄραν τῆς τραπέζης, διότι πᾶν ἄλλο θὰ ἦθε·

λεν ἢ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐμαγεύρευσαν. Ἐνευ τῆς ἀποφάσεως ὅμως ταύτης θὰ ἀπέθνησκον ἐξ ἀσιτίας, ὅπως ὁμολογεῖ ἡ ἰδία.

Πρὸ τῶν τετελεσμένων γεγονότων ὑποχωρεῖ καὶ τρώγει κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον εὐχαρίστως.

Εὰν ὅμως τύχη νὰ αἰσθανθῇ μικρὰν ὄρεξιν ὀλίγας ὥρας μετὰ ἢ πρὸ τοῦ φαγητοῦ, ἀλλοίμονον.

Μίαν ἡμέραν τί ἐζήτησεν ;

— Ἄστακὸν βραστὸν εἰς τὰς 5 μ. μ. Θὰ τῆς ἤρεσκε πολὺ ἓνα κομματάκι.

Καὶ ἦτο ἡ ἐποχή, καθ' ἣν ὁ πορφυρογέννητος οὗτος θωρακοφόρος τῶν ἀκτῶν οὐδαμοῦ παρουσιάζει τὴν αἰδήμονα ὄψιν του.

Πάντες ἐγέλασαν, ἀνταλλάσσοντες βλέμματα συνεννοήσεως· ὑπέθεσαν ὅτι ἐμάντευσε τὴν ἑκτακτον ἄφιξιν ἑνὸς τοιοῦτου, κομισθέντος πρὸ μικροῦ ὡς δῶρον. Ἄλλ' ὅτε μετὰ μικρὸν τὸ «ἓνα κομματάκι» τῆ ἐπαρουσιάσθη, ἐμόρφασεν.

— Δὲν ἠθέλεν αὐτὴ ἄστακόν!

Ὁ θεὸς νὰ σᾶς φυλάξῃ νὰ τὴν συνοδεύσητε εἰς τὴν ἀγοράν.

Ἄλλοίμονον καὶ τρεῖς ἀλλοίμονον εἰς τοὺς ἐμπόρους, ὅταν διῆλθεν ἅπαξ τὴν φλιὰν τοῦ καταστήματός των.

— Παιδιά, ἐτοιμασθῆτε, εἶπέ ποτε εἰς τούτων εἰς τὴν θεάν της. Ἦλθεν ἡ πρώτη Σεπτεμβρίου.

Καὶ τὰ παιδιά, μεταφράζοντα πρὸς ἄλληλα τὴν λεπτὴν εὐφυολογίαν τοῦ προΐσταμένου των, ἐψιθύρισαν :

— Θὰ κουβαλήσωμε.

Λέγουσιν ὅτι αἱ ἰδιοτροπίαι εἶναι κακαί, ὅταν διαρκῶσι πολὺ. Ὅπως αἱ ἀσθενεῖαι.

Αἱ ἰδικαί της ἰδιοτροπίαι ἄρα δὲν εἶναι κακαί. Ἐφήμεροι, ὅπως τὰ ἀνθη τοῦ ἀγροῦ, φύονται, θάλλουσι καὶ μαραίνονται εἰς διάστημα ἐλάχιστον.

Ἐν ταῖς κοινωνικαῖς αὐτῆς σχέσεσιν ἰδίᾳ οὐδέποτε ἐσημειώθη μακροχρόνιός της ἰδιοτροπία.

Ἐν τῷ παρθεναγωγείῳ ἠγάπα ὅλας τὰς συμμαθητριάς της ἐξ ἴσου. Καὶ τὰς ἠγάπα πολὺ. Ἡμέραν τινὰ ὅμως ἐδήλωσεν ὅτι μίαν μόνον ὑπὲρ πάσας τὰς ἄλλας ἐπροτίμα. Καὶ ἐπειδὴ ἐθύμωσεν ἄλλη εἰς, ἔχουσα ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς ἰδιαιτέρας ἀγάπης της καὶ τὴν ἀπεκάλεσε κακὴν, συνετάχθη ἀμέσως μὲ αὐτὴν καὶ ἐθύμωσε μὲ ὅλας τὰς ἄλλας.

Ἐφ' ὅτου εἰσηλθεν εἰς τὸν κόσμον ἐπειδὴ εἶνε ὥραία, ἐγένετο τὸ κέντρον πολυαρίθμων ὁμίλων, οἵτινες τὰ πάνδεινα ὑφίστανται ἐκ τῆς ἰδιοτροπίας της. Δεσπόζει ἐπὶ πάντων ἀνεξαιρέτως διὰ τῆς χάριτος καὶ τῆς ἀγαθότητός της, διὰ δὲ τῶν ἰδιοτροπιῶν μετρεῖ τὸ μέγεθος τῆς δεσποτείας της.

Χθὲς ἐφαίνετο ἀρεσκομένη εἰς τὰς φιλοφροσύνας νέου τινος ἐξ αὐτῶν. Καὶ ἐζηλοτύπουν οἱ ἄλλοι. Ἐὰν τὴν ἠρωτᾶτε τὸν λόγον τῆς ἐξαιρετικῆς ταύτης εἰνοίας, θὰ σᾶς ἔλεγεν ἀσφαλῶς καὶ ἀμέσως (καὶ θὰ σᾶς ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν) ὅτι προήρχετο, διότι οὗτος ἐφόρει μέλανα ἐξ ἀτλαζίου λαιμοδέτην.

Μετὰ μικρόν, χθὲς ἐπίσης, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ συνανα-

στροφῇ μάλιστα, ἢ εὐνοιά της μετετέθη αἴφνης εἰς ἔτερον. Ὁ λόγος; Ἀπλούστατος. Ἐφόρει καὶ οὗτος μέλανα λαιμοδέτην, ἀλλ' ὄχι ἐξ ἀτλαζίου. . .

Λέγουσιν ὅτι πᾶσα γυνὴ ἔχει καὶ μίαν ἰδιοτροπίαν. Ἡ ἠρωὶς μου τὰς ἔχει ὅλας ὁμοῦ. Ἄλλοι πάλιν λέγουσιν, ὅτι ἡ ἰδιοτροπία εἶνε ἄλλας. Ἡ ἠρωὶς μου τότε εἶνε ἡ θάλασσα ὀλόκληρος.

Β'.

Αὐτός :

Χαρτία, ἐπισκεπτήρια, καπνοθήκαι, ἀμμοδοχεῖα, σιγάρα, ἐφημερίδες, κλειδιά, γραμματόσημα, κοπιῆρες, σφραγίδες καὶ βιβλία ἀκόμη εὑρίσκοντο ἐπὶ τοῦ γραφείου, ἐφ' οὗ ἐστήριζε τοὺς δύο ἀγκῶνας, αἵτινες ἐχρησίμευον ὡς ὑποστηρίγματα εἰς τὴν βεβαρυνμένην του κεφαλὴν, ἀλλ' ὅλα ταῦτα ἦσαν μετὰ τοσαύτης θρησκευτικῆς προσοχῆς τοποθετημένα τὸ ἐν παρὰ τὸ ἄλλο, ὥστε ἐγὼ τοῦλάχιστον, ὅστις οὐδέποτε συνέδεσα εἰλικρινεῖς καὶ πιστὰς σχέσεις μετὰ τῆς τάξεως, δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐννοήσω, πῶς ὁ φίλος μου κατώρθου νὰ μὴ τὰ ἀναποδογυρίζῃ ὅλα καθ' ἑκάστην στιγμὴν καὶ νὰ τὰ διασκεύαζῃ ἐκ νέου. Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ στάσις του εἶχε τι τὸ συμμετρικὸν πρὸς τὸ γαφεῖόν του. Ἄν ἐλάμβανες διαβήτην καὶ ἐμέτρεις, θὰ εὑρισκες ἴσα τὰ ἔνθεν καὶ ἐκεῖθεν τῶν ἀγκῶνων του δύο μέρη τῆς τραπέζης, ὅπως ἐπίσης θὰ εὑρισκες ἴσα τὰ δύο μέρη τῆς κόμης του, ἢν ἀκριβεστάτη διήρει χωρίστρα, ἴσα τὰ

δύο τόξα τῶν ὠραίων μυστάκων του, ἴσας τὰς δύο πτέρυγας τοῦ προεξέχοντος πλουσίου λαιμοδέτου του.

Καὶ θὰ ἐστοιχημάτιζες μετὰ μακρὸν ἐρευνητικὸν βλέμμα, ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἂν εἶχε καμμίαν θλιψιν, αὕτη βεβαίως θὰ προήρχετο ἐκ τῆς ἀταξίας, μεθ' ἧς ὁ Θεὸς διεκόσμησε τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ στήθους του, θεὶς ἐν τῇ ἀριστερᾷ πλευρᾷ μίαν καρδίαν, ἀφοῦ δὲν εἶχε καὶ μίαν ἄλλην νὰ τὴν θέσῃ ἐν τῇ δεξιᾷ. . . διὰ τὴν ἰσορροπίαν.

Καὶ πράγματι. Περὶ τοιοῦτου τινὸς ἐσκέπτετο ὁ φίλος μου, ἢ σχεδὸν τοιοῦτου. Ἐσκέπτετο περὶ ἐτέρας καρδίας· ἀλλὰ συνθηκολογῶν θὰ ἦτο εὐχαριστημένος νὰ τὴν ἔχῃ καὶ τὴν ἄλλην, ἔστω καὶ ἐν τῇ ἀριστερᾷ πλευρᾷ ἐκείνης.

Ἄν οἱ σύγχρονοι ἀποφασίσωσι νὰ προσωποποιήσωσι ποτε τὴν ἰσορροπίαν καὶ τὴν τάξιν, ἃς ἔλθωσι νὰ τοῖς δώσω τὴν εἰκόνα τοῦ φίλου μου.

Ἐβάδιζε πάντοτε εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ ἢ τοῦ πεζοδρομίου τοῦλάχιστον. Ἐκάθητο εἰς τὸ μέσον τῆς ἀμάξης. Εἶχεν ἐπὶ τοῦ ἐπενδύτου του ἀνηρτημένην διπλὴν ἄλυσιν ὠρολογίου, καὶ ἂν τὰ θυλάκιά του ἦσαν διαφανῆ, τίς οἶδεν ἂν δὲν ἀπεκάλυπτον ἡμῖν ἀνὰ ἐν ὠρολόγιον ἕκαστον. Ἴλπευε θαυμασίως, ἀλλὰ ἐκράτει τοὺς χάλινους καὶ μὲ τὰς δύο του χεῖρας. Οὐδέποτε ὑπῆρξε τόσον μεροληπτικὸς πρὸς τὴν ἐτέραν τῶν χειρῶν του, ὥστε νὰ τῇ ἐπιτρέψῃ μαστίγιον ἢ ράβδον ἢ δακτύλιον. Ἐφόρει πάντοτε σταυρωτὸν ἔνδυμα ἄνθος ἐπὶ τῆς μιᾶς κομβιοδόχης οὐδέποτε· μονύελον

ἐπὶ τοῦ ἐτέρου ὀφθαλμοῦ ἐπίσης. Παράσημον δὲν εἶχε σκοπὸν νὰ δεχθῆ, ἐκτὸς ἂν τῷ ἀπενέμετο κανὲν τοῦ λαιμοῦ. Ἡ ταινία τοῦ πύλου τοῦ ἦτο ἐπιμελῶς δεδεμένη, οὐχὶ πλαγίως ἀλλ' ὀπισθεν. Ἐπανελάμβανε συχνὰ τὸ ρητόν : πᾶν μέτρον ἄριστον. Εἶχε φωνὴν μεσοφώνου. Ἄπηχθάνετο τὸ τετράχορδον, καὶ ἠγάπα τὸν αὐλόν. Ἦγνόει πῶς κλείουσι τὸν ἕνα ὀφθαλμόν. Καὶ ὅταν ἐκοιμᾶτο, ἐὰν εἴσθε τόσον ἀδιάκριτοι, ὥστε νὰ ζητήσητε ἔστω καὶ ἐν ἀπόκρυφον σφάλμα εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν του, ἐκοιμᾶτο πρηγῆς ἢ ὑπτιος· οὐδέποτε πλαγίως. Εἶχεν αὐτὰς τὰς ἰδιοτροπίας, ἀλλά...

Ἦτο ἡ προσωποποίησις τῆς ἰσορροπίας.

Ἦγείρετο πάντοτε εἰς τὰς 6 π. μ. καὶ ἐκοιμᾶτο τακτικῶς τὸ μεσονύκτιον. Ἦτροφε μετὰ μαθηματικῆς ἀκριβείας, καὶ εὗρίσκετο βεβαίως κατὰ τὰς ὄρισμένας ὥρας εἰς τὸ γραφεῖον ἢ εἰς τὸν οἶκόν του. Τὸ καλλίτερον ἠλιακὸν δὲν ἦτο δυνατόν νὰ παραβληθῆ πρὸς αὐτόν. Ἦν διήρχετο ἐκ τῆς ὁδοῦ σου τὴν μεσημβρίαν, ἠδύνασο νὰ ρυθμίσης τὸ ὥρολόγιόν σου εἰς τὴν θεάν του, καὶ θὰ ἐλειτούργει ἀκριβέστερον ἀπὸ τὸ τοῦ ὥρολογιοῦ. Οὐδέποτε ἠκούσθη νὰ παραβῆ τὸν λόγον του, νὰ εἶπῃ ψεύματα. Ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας ἦτο παράδειγμα ἐπιμελείας καὶ ἀκριβείας. Δὲν ἦτο οὔτε φιλάργυρος οὔτε ἄσματος, οὔτε καλὸς οὔτε κακός, οὔτε εὐθυμος, οὔτε μελαγχολικός. Αὐταὶ εἶνε ἄτακτοι ἀρεταί. Οὐδέποτε ἀπώλεσέ τι. Οὐδέποτε εἶπεν εἰς τινά : «Μὲ συγχωρεῖς, φίλε μου, ἔλησμόνησα». Ἦγάπα ἐγκαρδίως τὰ μαθηματικά, τὴν σούπαν, τὸν προῶνὸν περίπατον

(5,000 βήματα), καὶ τὸν ἔσπερινὸν (2,500). Ἐκάπνιζε δύο σιγάρα μετὰ τὸ γεῦμα καὶ δύο μετὰ τὸ δεῖπνον. Οὐδέποτε ἄλλοτε. Ἐκοπτε τὴν κόμην του τὴν 5 μ. μ. τῆς 5,15, καὶ 25 τοῦ μηνός. Ἐμίσει τοὺς χωροφύλακας, τοὺς δημοκρατικούς, τοὺς ὑδρονομεῖς καὶ τοὺς διανομεῖς τῶν ἐφημερίδων. Οὐδέποτε ἔταξείδευσε δι' ἑλληνικῶν σιδηροδρόμων καὶ οὐδέποτε ἔγραψε ποιήματα. Εἶχεν αὐτὰς τὰς ἰδιοτροπίας, ἀλλὰ . . .

Ἦτο ἡ προσωποποίησις τῆς τάξεως.

Γ'.

Εἰς τὸ μέσον ἀκριβῶς τῆς ὑποτεινούσης τοῦ ὀρθογωνίου, ὄπερ ἐσχημάτιζεν ἡ ἐπιφάνεια τῆς τραπέζης καὶ αἱ δύο χεῖρες, ἐφ' ὧν αὐτὸς ἐστήριζε τὴν κεφαλὴν του, ἦτο τοποθετημένη κάτωθεν παραλληλογράμμου τεμαχίου κρυστάλλου ἢ φωτογραφία ἐκείνης, καὶ ἐπὶ ταύτης εἶχεν ἀπὸ τόσης ὥρας προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἐγώ, εὐρίσκων πάντοτε διασκεδαστικὴν τὴν τάξιν τοῦ δωματίου του, ἐζήτουν μὲ βλέμμα κακεντρεχοῦς ἐπικριτοῦ ἀνορθογραφίαν τινα, διὰ νὰ τὴν ἐκσφενδονίσω κατ' αὐτοῦ, ἀλλὰ ματαίως.

Αἴφνης ἐστέναξε. Τοῦτο μοὶ ἐφάνη τόσον παράδοξον, ὅσον ἂν τὸν ἔβλεπον νὰ θέτῃ τὸν ἓνα πόδα του ἐπὶ τοῦ ἄλλου, πράγμα ὄπερ οὐδέποτε ἔπραττε, ὡς τῷ ἔλεγον πειράζων αὐτόν, ἀφοῦ δὲν ἠδύνατο νὰ τοὺς θέσῃ καὶ τοὺς δύο . . .

— Τί ἔπαθες λοιπὸν; τὸν ἐρωτῶ.

— Τίποτε, ἀπεκρίθη ἐγείρων τὴν κεφαλὴν, ὠθῶν τὸ κάθισμα πρὸς τὰ ὀπίσω, καὶ ἀφίνων τὰς χεῖράς του νὰ καταπέσωσιν ἐπὶ τῶν γονάτων του.

Ἔπειτα ὡς νὰ μετενόησε.

— Πολλά, πολλά προσέθηκε. Πρὸ πολλοῦ ἐσκεπτόμην νὰ σοῦ τὰ εἶπω. Καίτοι δὲν δύνασαι νὰ μὲ συνδράμῃς εἰς οὐδέν, ἐν τούτοις εἶσαι φίλος, καὶ δὲν φοβοῦμαι τοῦλάχιστον νὰ μὲ περιπαίξῃς. Θὰ σοῦ τὰ εἶπω ὅλα. Ἐὰν τὰ φυλάξω ἀκόμη, φοβοῦμαι, ὅτι θὰ πάθω πραγματικῶς. Ἄκουσε.

Τὸν παρετήρησιν ἔκκληκτος. Πρώτην φορὰν ὁ φίλος μου ἐλάμβανε τοιοῦτον τόνον ἀπέναντί μου, ἀπέναντι τοῦ παρελθόντος του.

— Πρῶτον εἶμαι ἔρωτευμένος.

Εἶπε τὰς τρεῖς ταύτας λέξεις μετ' ἐπισημότητος καὶ φόβου, ὡς νὰ ἀπήγγελλεν ὄρκον, καὶ προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμούς του ἐπὶ τῶν ἰδικῶν μου, ζητῶν νὰ ἴδῃ ποίαν ἐντύπωσιν θὰ μοὶ ἐπροξένει ἡ ὁμολογία του.

Ἐγὼ οὐδ' ἐταράχθην πρῶτως. Τὸ ἐγνώριζον πρὸ πολλοῦ, ἀλλὰ δὲν τῷ ἔλεγόν τι, ἀφοῦ καὶ ἐκεῖνος τὸ ἐτήρει μυστικόν. Ἄν τὸ ἐμάνθανον ἤδη κατὰ πρῶτον θ' ἀνεπήδων τρεῖς σπιθαμὰς ἄνω τοῦ ἐδάφους, καὶ θὰ ἔτριβον τοὺς ὀφθαλμούς, ὡς ἂν τὸν ἔβλεπον ἔξορούσσοντα τὸν ἕνα ἐκ τῶν ἰδικῶν του.

Ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῆς φυσιογνωμίας μου εὐχαριστήθη φαίνεται, δι' ὃ καὶ ἐξηκολούθησε μετὰ φωνῆς γαληνιαίας μὲν ἐν ἀρχῇ, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν μεταβαλ-

λομένης εἰς βρυχηθμόν τρικυμίας, εἰς βροντὴν καταγιδος.

— Ναί, εἶμαι ἐρωτευμένος. Αγαπῶ. Τὴν γνωρίζεις ἢ μᾶλλον δὲν τὴν γνωρίζεις. Τὴν γνωρίζω ἐγώ. Εἶνε ἄγγελος, ἀλλὰ εἶνε καὶ τέρας. Ὅταν εἶνε ἄγγελος εἶμαι ὁ εὐτυχέστερος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου. Εἰς μίαν τοιαύτην στιγμὴν, ἐλπίσας νὰ παρατείνω ἰσοβίως τὴν εὐτυχίαν μου, τῇ ἔδωκα τὸν λόγον μου, τὴν κατέστησα μνηστήν μου. Δὲν εἶμαι βλέπεις ἐρωτευμένος μόνον· εἶμαι καὶ κἄτι χειρότερον· ἀρραβωνισμένος Ὅταν εἶνε ἄγγελος, εἶμαι εὐτυχής. Ἀλλ' ὅταν δὲν εἶνε;.. Καίτοι ἐρωτευμένος ἀνεκάλυψα τὸ ἐλάττωμα, τὸ θανάσιμον ἀμαρτημῆτάς της. Θὰ νομίζης, ὅτι πρόκειται περὶ συνήθων ἐρωτικῶν ἰδιοτροπιῶν, προερχομένων ἐκ ζηλοτυπίας, ἐκ στοργῆς, ἐκ... Ὅχι. Εἶνε ἐλάττωμα χρόνιον, διαρκές, ἀθεράπευτον.

Μὲ παρετήρησε καὶ πάλιν ἐξεταστικῶς καὶ ἐξηκολούθησεν.

— Ἄγγελος εἶνε μόνον μίαν στιγμὴν. Τὰς ἄλλας τὴν καταλαμβάνει τὸ πάθος της. Ἡ φοβερὰ, ἡ ἀνυπόφορος, ἡ φρικώδης ἀταξία καὶ ἀνισορροπία. Τότε γίνεται ἄλλη ἐξ ἄλλης. Δὲν ἠξεύρει τί θέλει. Κατ' ἀρχὰς ὑπήκουον εἰς ὅλα. Φύγε· ἠτοιμαζόμεν νὰ φύγω. Ὅχι· μείνε. Ἐμενον. Ὅχι, φύγε καὶ μείνε, ἢ μᾶλλον μήτε νὰ φύγῃς μήτε νὰ μένῃς. Τί νὰ πράξω; Γελῶ. Τότε αὐτὴ ὀργίζεται, παραφέρεται, κλαίει. Καὶ ἐγώ, ὅστις εἶμαι ἀνίδεος εἰς τὰ τοιαῦτα, στενοχωροῦμαι, ταράσσομαι, δὲν θὰ τὸ πιστεύσῃς... δακρύω.

Τότε δὴ τότε. Εἶνε οἶκος, δὲν εἶνε δάκρυα ἀγάπης, μοὶ λέγει· ἀλλὰ δὲν εἶμαι ἀξία αὐτῶν, ἡσυχάσατε. Καὶ μὲ σκόπτει, μὲ γελᾷ. Ἔπειτα τὰ λησμονοῦμεν ὅλα αὐτά, καὶ ἀρχίζει νὰ πλάττη ὄνειρα διὰ τὸ μέλλον μας. Ἄλλὰ τί ὄνειρα; Ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἕως τὸ μέσον, ἢ ἀπὸ τοῦ μέσου ἕως τὸ τέλος· οὐδέποτε ὀλόκληρα. Καὶ τὸ ἐν διαδέχεται τὸ ἄλλο λησμονούμενον διὰ χίλια ἔτερα, καταδικασμένα εἰς τὸν αὐτὸν θάνατον. Ὅταν δὲν εἶνε τὰ ὄνειρα καὶ οἱ πόθοι, εἶνε αἱ ἐπιθυμίαι. Φέρε μου ἐν ροδάκινον, ἢ μᾶλλον δύο κομβία ἢ μᾶλλον τὸ τελευταῖον φύλλον τῆς Ἑστίας. Ὅχι Προτιμῶ ἓνα ὑάκινθον, ἢ μᾶλλον τίποτε. Δὲν θέλω τίποτε ἀκούεις;

Καὶ τίποτε δὲν τῇ ἀρέσκει, ὅταν εἶνε εἰς τὴν διάθεσίν της. Ἐσπέραν τινά, προχθές, τῇ προσέφερον ὠραίαν ἀνθοδέσμη. Ἐφρόντισα νὰ περιέχη ἀνὰ ἐν τοῦλάχιστον ἐκ παντὸς ἀνθους θάλλοντος αὐτὴν τὴν ἐποχὴν. Ἐλεγε, τί νομίζεις; Βασιλικός, τὸν ὁποῖον μάλιστα, ὡς εἶπεν ἄλλοτε, ἀποστρέφεται. Παρατήρησε τὴν ἀνθοδέσμη, τὴν ἠσπάσθη, καὶ ἔπειτα μετὰ τόνου θλιβεροῦ «Νὰ εἶχεν ὀλίγον βασιλικόν», ἐψιθύρισε. Καὶ ποτε φοβοῦμαι μὴ παραφρονεῖ καὶ σκέπτομαι. . . ἀλλ' ἐν βλέμμα της ἤρεμον, γλυκύ, διώκει τὸν κακόν μου διαλογισμὸν. Ὅτὲ μὲν ἀποδίδω τὴν κατάστασιν αὐτὴν εἰς τὴν φιλαρέσκειαν, ἄλλοτε εἰς φιλαντίαν, εἰς ἐλαφρότητα, εἰς ματαιότητα καὶ ἄλλοτε εἰς τὴν μονήρη ζωὴν, ἣν διήγαγε μέχρι τοῦδε, ὀρφανὴ μητρὸς καὶ αὐτῆ. Εἶνε ἀληθές, ὅτι ὅλα ταῦτα τὴν ὀδηγοῦσιν,

ἀλλ' οὐδὲν τὴν κυριεύει. Καὶ αὐτὰ θὰ ἔχουν νὰ κάμουν μὲ τὴν ἰδιοτροπίαν της. Εἶνε φίλαντος, ὑποθέτουσα ὅτι πάντες εἴμεθα δοῦλοι, πλασμένοι πρὸς ἐξυτηρέτησιν τῶν ἰδιοτροπιῶν της, ἀλλὰ κάποτε ἔχει τόσην ἀφοσίωσιν, τόσην αὐταπάρησιν. . . Κατήντησε νὰ μὴ γνωρίζω καὶ ἐγὼ τί εἶνε, τί ἔχει. Τί εἶμαι, τί ἔχω ἐγώ!

«Μὴ μὲ διακόψης θέλω νὰ τὰ εἶπω ὅλα ὁμοῦ ὅσα ἔπαθον, ὅσα ἐσκέφθην. Θὰ μοῦ κάμης καλόν, ἂν τὰ ἀκούσης. Τὴν μίαν ἡμέραν μὲ θέλει τακτικόν, καὶ ἀκούω συγχαρητήρια. Τὴν ἄλλην μὲ περιπαίξει, χαλᾷ τὰ μαλλιά μου. Σήμερον θυμώνει, διότι ἔκαμα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον χθὲς ἀπῆτει, καὶ αὔριον θὰ ἔχωμεν τὰ αὐτά διότι ἐπέισθην ἢ δὲν ἐπέισθην εἰς ὅσα μοῦ εἶπε σήμερον.

«Ἐμπόδια, ὀρθὸς λόγος, μακρὰ ἔξις, ἀντίστασις, τίποτε. Ὅλα πρέλει νὰ ὑποχωρήσωσι, καί . . . νὰ ἴστανται ἀκράδαντα. Ἐγὼ δέ, μάλιστα μὲ τὸν ἰδικόν μου χαρακτήρα, ποῦ νὰ εὔρω εὐλογισίαν, μαλακότητα, εὐσυνειδησίαν, ὥστε νὰ μεταβληθῶ μὲν ἐξ ὀλοκλήρου, ἀλλὰ καὶ νὰ μείνω ὁ αὐτός; Ἀναγνωρίζει κάποτε τὸ σφάλμα της, καὶ θλίβεται καὶ θρηνεῖ· ἀλλὰ καὶ τοῦτο εἶνε βάσανος, δοκιμασία φοβερά. Δὲν ἠμπορῶ πλέον, φίλε μου, δὲν ἠμπορῶ. Κατ' ἀρχὰς ὅλα ταῦτα μὲ ἐνεθουσίαζον, ἀλλὰ τώρα ἐκουράσθην. Θέλω νὰ ἀγαπῶ μὲ ἡσυχίαν. Θέλω . . . Δὲν θέλω τίποτε· εἴμεθα δὲ ἀκόμη εἰς τὸν ἀρραβῶνα. Καὶ ὅταν ἔλθωμεν εἰς τὸν γάμον; Τί νὰ κάμω; Εἶπέ μου, εἶπέ μου, σὺ θὰ εἶσαι ὁ σωτήρ μου.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἔκρουσε τὴν θύραν, καὶ εἰσῆλθε τρίτος τις ἐπισκέπτης. Οὗτος ἦτο ὁ ἰδικὸς μου σωτήρ. Ἡ παρουσία του μὲ ἐξήγαγε τῆς φοβερωτέρας τῶν ἀμηχανιῶν. Ἦγνόουν τί νὰ εἶπω, τί νὰ συμβουλευσω . . .

Δ'.

Μετά τινας ἡμέρας ἔτυχε νὰ ἀποδημήσω, καὶ μόλις μετὰ τριετίαν ἐπανεῖδον τὸν φίλον μου. Ἦτο ἤδη ἀπὸ πολλοῦ νυμφευμένος.

Ἐκ πρώτης ὄψεως διέκρινα μεγάλην μεταβολὴν ἐπὶ τοῦ ἔξωτερικοῦ του. Ἐκάπνιζε καθ' ὁδόν! Ἐκράτει ράβδον! ἔφερεν ἐπὶ τῆς κομβιοδόχης γαρούφαλον.

— Καὶ πῶς τὰ πηγαίνεις; τὸν ἠρώτησα;

— Καλά, μοὶ ἀπεκρίθη μειδιῶν καὶ εὐτυχῆς. Πολὺ καλά. Εἴμεθα γεννημένοι ὁ εἷς διὰ τὸν ἄλλον! Τί τὰ θέλεις, ὅταν συμπέση νὰ ὁμοιάζουν οἱ χαρακτῆρες! Εἶνε ἡ ἀλήθεια ὅμως ὅτι τῆς ἐπεβλήθη καὶ ὀλίγον . . .

Η ΚΑΚΗ ΤΟΥ ΗΜΕΡΑ

Ἐπάρχουσιν ἄνθρωποι ἐξ ἐπαγγέλματος δυστυχεῖς.
Ὁ ἥρωσ μου ἦτο τοιοῦτος.

Ἐὰν σᾶς ἀφηγεῖτο τὰ παθήματά του, αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς σας θὰ ἠγείροντο φρίττουσαι, ἵνα τὸν παρατηρήσωσι καὶ αὐταὶ ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν. Χρυσὸν νὰ ἠγγίξεν ἡ χεὶρ του, θὰ μετεβάλετο αὐθωρεὶ ὁ μὲν χρυσὸς εἰς ἄνθρακας ἡ δὲ χεὶρ του εἰς πυράγραν. Τριαντάφυλλον νὰ ὠσφραίνεται ἐπὶ ροδιῆς θὰ τῷ ἐτύχαιε βεβαίως πέπερι εἰς τὸ βάθος καὶ θὰ ἐπαρνίζετο κατιρώμενος.

Ἐπῆρχε μάλιστα μία ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἀφιερωμένη εἰς τὴν δυστυχίαν του. Ἄσπρον τριῶν εἰκοσιτετραώρων τὴν προησθάνετο καὶ ψυχρὸς ἰδρὸς τὸν περιέρρεε. Τὴν Τετάρτην κατελαμβάνετο ὑπὸ ἀνησυχίας. Τὴν Πέμπτην ὑπὸ ἀληθοῦς πυρετοῦ. Καὶ τὴν Παρασκευὴν, αὔπνος μὲ ὀφθαλμοὺς ἐξοφθηκότους, τρέμων ἀπὸ τῆς πρωΐας μέχρι τῆς ἑσπέρας ἀνίμενε. . . τίς οἶδε, νέαν πάλιν δυστυχίαν, διότι αὕτη ἦτο

ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ἡ ἀπαισία τύχη ἐτίθετο εἰς ἀγοίαν κατ' αὐτοῦ καταδίωξιν.

Ἡ Παρασκευὴ ἦτο κυριολεκτικῶς ἡ κακὴ του ἡμέρα.

Δύο τοιαῦται τῷ ἐκκληροδότησαν διπλὴν ὀρφανίαν· ἀλλὰ τῷ ἀπέμενεν εἰς ἀδελφός· ἑτέρα Παρασκευὴ τὸν ἀφήρπασε καὶ ἐκεῖνον.

Τότε ἐπέστησε τὴν προσοχὴν του, καὶ ἀνεκάλυψε τὴν φρικτὴν ἐπίδρασιν, ἣν ἐπὶ τῆς τύχης του ἐξήσκει ἡ παραμονὴ τοῦ Σαββάτου.

Ἀνεκάλυψε πρῶτον ὅτι ἐγεννήθη Παρασκευὴν. Ἐπειτα συνεκέντρωσε ἐν τῷ νῶ του ὅλα τὰ δυστυχήματα, ἅτινα τὸν ἐπληξαν κατὰ τὴν πρώτην νεότητά του, καὶ διὰ διαφόρων μέσων ἐξηκριβώσε τὰς χρονολογίας των.

Ὡ φρίκη! Ὅλα, μηδενὸς ἐξαιρουμένου, συνέπιπτον Παρασκευὴν.

Παρασκευὴν εἰσῆλθεν εἰς τὸ σχολεῖον, ἀλλὰ καὶ Παρασκευὴν ἀπεπέμφθη, κατηγορηθεὶς ἐπὶ ἀταξία, τῆς ὁποίας μόνον αὐτὸς δὲν ἦτο ἔνοχος. Παρασκευὴν ἐνεγράφη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἀλλὰ καὶ Παρασκευὴν ἀπερρίφθη κατὰ τὰς διδακτορικὰς του ἐξετάσεις διὰ τὴν ἀμάθειαν τοῦ μετ' αὐτοῦ συνεξετασθέντος. Παρασκευὴν ἔτυχε νὰ διαχωρίσῃ δύο διαπληκτιζομένους, καὶ νὰ δεχθῆ ἄντι τοῦ ἑτέρου ἐπικίνδυνον διὰ μαχαίρας τραῦμα. Παρασκευὴν τέλος ἔπεσεν ἀπὸ κλίμακος, Παρασκευὴν ἀπώλεσε δέσμην χαρτονομισμάτων ἀνηκόντων εἰς τρίτον, Παρασκευὴν τῷ ἔκλεψαν τὸ ὄρολόγιόν του, Παρασκευὴν προσεβλήθη ὑπὸ εὐλογίας, Παρασκευὴν ἀπό-

λεσε σπουδαίαν τινά δίκην, ἐξ ἧς ἤλπιζε νὰ ἐπανορθώσῃ τὰ οἰκονομικά του, Παρασκευήν

Καὶ τί δὲν ἔπαθε κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ; Ἐπὶ τοῦ μετὰ τὴν Πέμπτην μεσονυχτίου μέχρι τοῦ πρὸ τοῦ Σαββάτου ἀκουμβῶν τὸ μέτωπον ἐπὶ τῶν δύο παλαμῶν τὰ ἀνεπόλει ἓν πρὸς ἓν μετὰ μαθηματικῆς ἀκριβείας, καὶ ἔτρεμε νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τελευταῖον, μὴ τύχη καὶ εὐρεθῆ ἑξαίφνης ἄνευ συνεχείας ἢ ἀναπόλησίς του, καί . . . δώσῃ τὴν συνέχειαν ἀπρόοπτόν τι γεγονός, καμμία σφαῖρα ἀπὸ τοῦ παραθύρου, καμμία ἐπιστολὴ ἐκ τοῦ ταχυδρομείου, κανεὶς κεραυνὸς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ.

Καὶ ἐφοβεῖτο νὰ κινηθῆ, νὰ φάγῃ, νὰ ἀναπνεύσῃ. Ἐπιπτε σανίς τις ἐκ τῆς ὀροφῆς, ἂν ἐτύχαινε δηλητηριώδης τις οὐσία ἐν τῷ φαγητῷ ἢ μόλυσμά τι νοσογόνον ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ βεβαίως δὲν θὰ ἐξέλεγον ἄλλην ἡμέραν, ἵνα τὸν βλάψωσι. Δὲν ἐδέχετο φίλους, συγγενεῖς, δὲν εἰργάζετο, διότι μόνον μὲ τὴν ἐξαίρεσιν τῆς Παρασκευῆς ἀνελάμβανε πᾶσαν ἐργασίαν, δὲν ἐκοιμᾶτο.

Ἐξῆ μόνον, ἀφοῦ τὸ πάσχειν εἶνε ἡ ζωή.

Ἐξῆ καί . . . κατὰ τὸν ἀπρόοπτον θὰ ἐνέσκηπτε κατὰ τῆς κεφαλῆς του Ὅτι δὲ ὑφίστατο κατὰ τὰς παραμονάς, τὰ αὐτὰ ἔπασχε καὶ τὰς ἐπομένας. Ἡ περιέμενε τὰ ἀποτελέσματα τοῦ δεινοῦ, ὅπερ δι' ἀγνώστους λόγους ἀνέβαλε τὴν ἐπίσκεψίν του ἐκκινήσαν ὁμῶς πῖντοτε κατ' αὐτοῦ τὴν ὠρισμένην ἡμέραν, ἢ ἠδιαθέτει ἔνεκα τῆς ἀγωνίας ἢ ὑπελόγιζε πόσαι ἡμέ-

ραι τὸν χωρίζουσιν ἔτι ἀπὸ τῆς προσεχοῦς Παρασκευῆς.

*
**

Δὲν ἤρουν ὅλα ταῦτα καὶ ὁ ἦρωσ μου ἠράσθη. Ἐκούσατε; Ἐράσθη. Διὰ τὴν ἀποδείξην ἴσως καὶ αὐτός, ὅτι ὁ ἦρωσ εἶνε ὁ κληρὸς τῶν δυστυχῶν.

Δὲν ἐνεθυμεῖτο, εἶνε ἀληθές, ἂν ὅτε τὴν πρωτοεῖδεν ἦτο Παρασκευή, διότι τὴν ἔβλεπε ἀπὸ ἐτῶν διερχόμενος κάτωθεν τῶν παραθύρων τῆς.

Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἡ καρδιά του κατὰ τὰς τρεῖς πρώτας ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος ὁμοιάζε πρὸς τὰς καρδίας τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ ὅτι κατὰ μίαν τούτων ἐβυθίσθη εἰς πέλαγος χαρᾶς.

Ἡ κόρη τῶν ὀνείρων του — οὐχὶ τῶν ὀνείρων τῆς Παρασκευῆς, διότι κατὰ ταύτην τὴν ἀπεδίωκε σκληρῶς τῆς μνήμης του, ἵνα μὴ τὴν συνδέσῃ πρὸς τὴν ἀπαισίαν τύχην τῆς ἡμέρας ταύτης— ἡ ὠραία καστανὴ του τῷ ἐπιθύρσειεν ἐκ τοῦ παραθύρου μὲ φωνὴν τρέμουσαν ἐκ συγκινήσεως καὶ στοργῆς:

— Ἐχω κάτι νὰ σᾶς εἶπω. Περνᾶτε κάθε ἡμέραν ἕως ὅτου εὔρω εὐκαιρίαν.

Διῆλθε τὴν Τρίτην τίποτε· διῆλθε τὴν Τετάρτην ἐπίσης. Ἐτόλμησε νὰ διέλθῃ καὶ τὴν Πέμπτην αὐτήν. . . ὅτε ἀνοίγεται ἡρέμα τὸ παράθυρον, καὶ ἡ καστανὴ τῷ ψιθυρίζει διὰ γλυκυτάτης φωνῆς.

— Ἀὔριον μόλις ἀνάψουν τὰ φῶτα.

*
* *

Αὔριον ! Χίλιοι διάβολοι ἂν συνεμάχουν δὲν θὰ τῇ ἐνέπνεον τὴν φρικώδη ταύτην συνέντευξιν. Ἡ δύσμοιρος ! Ἄγνοεῖ τί σημαίνει δι' αὐτόν, δι' αὐτὴν ἴσως, τὸ ἀπαίσιον τοῦτο αὔριον.

Ὅχι, ἐσκέφθη Δὲν θὰ τὴν θυσιάσω. Προτιμότερον νὰ ἀπωλέσω τὸν ἔρωτά της. Προτιμῶ τὰ πάντα.

Καὶ κατ' ἐξαίρεσιν ὅλην τὴν νύκτα τῆς Πέμπτης καὶ ὅλην τὴν ἡμέραν τῆς Παρασκευῆς περὶ αὐτῆς καὶ μόνης ἐσκέπτετο, δίδων τὸν λόγον τῆς τιμῆς του εἰς ἑαυτόν, ὀρκιζόμενος, προσεπιμαρτυρούμενος τὸν οὐρανόν, ὅτι θὰ ἐκώφευεν εἰς τὴν πρόσκλησίν της. Διὰ νὰ εἶνε ἀσφαλέστερος περὶ τῆς ἐκπληρώσεως τῆς ἀποφάσεως, τῶν ὄρκων του, ἐσκέφθη νὰ μεταβάλλῃ εἰς ῥάκη τὰ ἐνδύματά του, νὰ ρίψῃ τὰ ὑποδήματά του ἀπὸ τοῦ παραθύρου. Τίς οἶδεν ἂν δὲν ἐσκέφθη καὶ νὰ αὐτοκτονήσῃ μάλιστα. Ἄλλ' ἐθεώρει ταῦτα παιδαριώδη καὶ ἠρκέσθη εἰς τὴν πεποίθησιν, ἣν εἶχεν ἐπὶ τῆς θελήσεώς του.

*
* *

Ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς, ὅταν ἦν ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον καθίσταται ἡρως. Εἰς παρομοίαν στιγμὴν εὗρέθη καὶ αὐτὸς, ὅτε ἀπὸ τοῦ παραθύρου του εἶδε ν' ἀνάπτωσι τὰ φῶτα. Μεθ' ὅσης ταχύτητος μεταδίδεται τὸ πῦρ ἀπὸ τοῦ φλογεροῦ δόρατος τοῦ φωταεριανά-

που εἰς τοὺς φανούς, μετὰ τῆς αὐτῆς καὶ μείζονος μάλιστα ἀπεφάσισε νὰ σπεύσῃ ἐκεῖ ὅπου ὁ ἔρωσ τὸν ἐκάλει. Εἶνε ἀσυνειδησία νὰ περιμένη ἢ πτωχή. Εἶνε ἀδιακρισία, ἐσκέπτετο. Θὰ τῇ εἴπω μόνον νὰ μὲ ἀναμένη αὔριον καὶ θὰ φύγω. . .

*
**

Ἡ πρώτη του ἐρωτικῆ συνέντευξις. . . Καὶ ὑπὸ ποίους οἰωνούς ! Τὴν ἀτενίζει, θλίβει τὴν χειρὰ της, ἀλλ' ἀδυνατεῖ νὰ ἀρθρώσῃ λέξιν. Ἐρωσ! καὶ τίς ἠδυνήθη νὰ σὲ ἐννοήσῃ ; Φλόξ καὶ δρόσος, λάμψις καὶ μυστήριον· ἀγαλλίασις καὶ τρόμος σπασμωδικός· ὕγροὶ ὀφθαλμοὶ καὶ ξηρὸν στόμα· θέλει νὰ φύγῃ καὶ ἴσταται ὡς εἰ καθηλωμένος.

- Καὶ τὸ ὄνομά σας; τὸν ἐρωτᾷ.
- Παῦλος.
- Καὶ τὸ ἰδικόν σας ;
- Παρασκευή. Ἀλλά . . . τί ἐπάθετε ;

*
**

Τί ἔπαθεν. . . Ὁ διηγούμενος ἀδυνατεῖ νὰ τὸ περιγράψῃ. Τί νὰ εἴπῃ περὶ ἐνσκηπτόντων κεραυνῶν καὶ χασμάτων ἀνοιγομένων καὶ γῆς σαλευομένης καὶ σκοτίσεως ὀφθαλμῶν καὶ συγκοπῶν καρδίας; Ὅλα ταῦτα εἶνε μηδὲν ἀπέναντι τοῦ ὀνόματός της· Παρασκευή ; . . . Παρασκευή. . . Παρασκευή !

Δύναται μόνον νὰ ἐπιταχύνῃ τὸ τέλος τῆς διηγή-
σεως, τὸ ὁποῖον θὰ φανῆ, τίς οἶδεν, ἀκόμη παραδο-
ξότερον.

Ὁ Παῦλος... τὴν ἐνυμφεύθη

Ὁ ταλαίπωρος.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

Α΄

Τὸ διήγημά του ἦτο ἕτοιμον ἀπέσπασε καὶ τὴν ἐσχάτην ἀκτίνα τοῦ κεκοπιακότος πνεύματός του, ἵνα χαράξῃ τὴν τελευταίαν γραμμὴν. "ὦ, πόσον δύσκολος εἶνε κάποτε ἡ κατακλείς ἐνὸς ἔργου! Εἶδατε ποτὲ γαλῆν προσπαθοῦσαν νὰ συλλάβῃ τὴν οὐρανὸν της, ὅτε μὲν βραδέως στρέφουσαν τὴν κεφαλὴν καὶ ζητοῦσαν ν' ἀπατήσῃ τὴν ὑποτιθεμένην λείαν, ὅτε δὲ συσπειρουμένην καὶ ὀρμῶσαν, ἵνα ἀρπάσῃ τὸ ἀείποτε διαφεῦγον κυνήγιον; Οὕτω καὶ αὐτὸς ὁ πτωχὸς συγγραφεὺς προσεπάθει ἐπὶ ὥραν πολλὴν νὰ συλλάβῃ ἰδέαν τινὰ ἢ καὶ μίαν γλαφυράν, μίαν ἀνεκτὴν ἔστω φράσιν, δι' ἧς νὰ συμπληρώσῃ τὸ τελευταῖον χειρόγραφόν του. Τὸ τέλος ὅπως ἦτο δὲν τῷ ἤρρεσεν. Ἐχρειάζετο ἀκόμη ὀλίγας λέξεις. . . — Δὲν θὰ θέσω τὸ σιγάρον εἰς τὸ στόμα μου, ἐὰν δὲν τὰς εὔρω. . . Καὶ λησμονῶν τὸν λόγον του ἤρπαζε τὸ σιγάρον καὶ εἰσέπνεε τὸν καπνόν, ὡς νὰ ἐξήτει ἐν αὐτῷ τὸ ποθούμενον. "Α! ἰδού. . . "Ὁχι θὰ εἶνε πολὺ σκληρόν. . . "Α! οὕτω . . . Καὶ ἡ γαλῆ περιεστρέ-

φειτο εἰς μάτην ἀπὸ μιᾶς ὀλοκλήρου ὥρας. Ἐσθάνετο, ὅτι ἡ κεφαλὴ του καθίστατο ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν μᾶλλον ἀναίσθητος· ὅτι τὰ βλέφαρά του ἔγιναν βαρέα, ὡς νὰ ἦσαν μολύβδινα. Δὲν εἶχε τὴν δύναμιν πλέον νὰ τὰ ἀνεγείρῃ πίπτοντα, κλείοντα τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ παρασύροντα διὰ τοῦ βάρους των τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ ἀναμένον, ὄχι πολὺ, δύο γραμμαῖς μόνον χειρόγραφον. Ἀλλὰ ποῦ αἱ γραμμαί; . . . Ἀνηγείρετο ἐκ τοῦ καθίσματος, ἐτάνυε τὸ σιῆθος, ὅπερ ἐπόνει διπλούμενον ἐνῶ ἔκλυτε, ἐκίνει τὴν κεφαλὴν ὡς κινουῖσιν ὀρολόγιον, ὅπερ ἐσταμάτησεν ἐξαίφνης. Τίποτε. Ἀνέπνεεν ὡς ἀσφυκτιῶν . . .

Μεσονύκτιον ! ἀπὸ δέκα ὥρῶν εἰργάζετο χωρὶς σχεδὸν νὰ κινηθῇ ! — Αἶ, δὲν θὰ ἀποθάνω ἐσκέφθη, ἀφοῦ ἐμέτρησε μίαν πρὸς μίαν τὰς ὥρας. Ἄς μείνῃ οὕτω δὲν εἶνε καὶ πολὺ κακόν . . . καλόν εἶνε. Αφοῦ τὸ θέλον τὸσφ κατεπειγόντως, θὰ τὸ εὔρουν ἔτοιμον τὸ πρωῖ. Καὶ ἔθεσε τὴν ὑπογραφὴν του μετὰ τόσης βαρυνθμίας, μεθ' ὅσης εὐσπλαχνὸς δικαστῆς ὑπογράφει καταδίκην εἰς θάνατον.

Β΄.

Ἠγέρθη ταλαντευόμενος καὶ μὲ βῆμα βραδὺ προὔχωρησε πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἐξώστου, ἵνα κλείσῃ αὐτήν. Ἐπρε ε νὰ κοιμηθῇ τέλος πάντων ἔπασχεν, ἔπασχε πολὺ. Ὁ τριγμὸς τῆς θύρας συρομένης ἐπὶ τοῦ μαρμάρου ἐτάραξε τὰ νεῦρά του, ἐνῶ ἄλλοτε αὐ-

τὸς ὁ ἴδιος τριγμὸς τῷ ἐφαίνετο γλυκεῖα μουσική, καλοῦσα ἐπὶ τοῦ συνεχομένου ἐξώστου τῆς παρακειμένης οἰκίας τὴν Ἀρτέμιδα, τὴν ἐρατεινὴν του φίλην. Εἰς τὸν κρότον σχεδὸν ἐφοβήθη. Ἐφοβήθη τί; Μὴ ἐξυπνήσῃ ἐκείνη καὶ σπύσῃ πλησίον του... Εἰς τοιαύτην εὗρίσκετο κατάστασιν ὁ πτωχός, ὥστε νὰ τρέμη μὴ ἔλθῃ πρὸς αὐτὸν ἢ κόρη, ἣν εἰλικρινῶς ἀπεκάλει πάντοτε ἄγγελόν του καὶ εὐτυχίαν του.

Ἡ Ἀρτεμις ἐν τούτοις ἄυπνος παρεμόνευε, καρδοκοῦσα τὸν προσφιλῆ τριγμὸν.

— Αἰωνίως γράφεις· γράφεις δι' ὅλον τὸν κόσμον καὶ μόνον δι' ἐμὲ δὲν εὔρες ἀκόμη μίαν γραμμὴν, τῷ εἶπε μετὰ πείσματος.

— Ἀρτεμις...

— Ναί, οὐδὲ μίαν λέξιν. Οἱ ἔρωτες τῶν φανταστικῶν ἡρώων σου σὲ ἀπασχολοῦσιν αἰωνίως· ὁ ἰδικός σου εἶνε ὀλιγώτερος, φαίνεται· εἶνε ἀνάξιος περιγραφῆς.

— Ἀρτεμις... ἄκουσε.

— Δὲν μ' ἀγαπᾷς. Περιπλανᾶσαι αἰωνίως εἰς ξένους κόσμους, εἰς οὓς οὐδ' ὡς σκιά ἐνὸς φύλλου χρησιμεύει ἢ ὑπαρξίς μου.

— Ἀρτεμις, ἄκουσε νὰ σοῦ εἶπω...

— Ἀπὸ μηνῶν αὐτὴ εἶνε ἡ μόνη μου σκέψις. Αὐτὴ μοῦ δίδει τὴν μελαγχολίαν, τῆς ὁποίας μυριάκις ἐξήτησα τὴν αἰτίαν, αὐτὴ ὑγραίνει συχνὰ τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ μὲ καθιστᾷ ὑποπτον, ζηλότυπον, κακὴν.

— Ἄρτεμις, ἀληθῶς εἶσαι ζηλότυπος, ἀλλὰ κακή; Σὺ;

— Εἶμαι κακή· ναι. Καὶ σὺ μὲ κατέστησες τοιαύτην. Διατι ὁ ἔρωσ, τὸν ὁποῖον ἀπέδιδες προχθὲς εἰς ἓνα ἥρωα τῆς διηγῆσεώς σου, νὰ μὴ εἶνε ὁ ἰδικός σου ἔρωσ; Καὶ τόσον ἀνώτεροι, τόσον γλυκύτεροι ἦσαν οἱ ἰδικοί του πόθοι, ὥστε τοὺς ἔκρινες ἀνωτέρους τῶν ἰδικῶν σου; Ἐξ ἀποφάσεως δὲν μ' ἀγαπᾷς. Ἄλλως ἐκάστη σου γραμμὴ ἐμὲ μόνην θὰ ἐξεικόνιζεν. Ὡς ἐν κατόπρῳ θὰ ἔβλεπον ἐκεῖ αὐτοὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς μου, ὅταν ἀκτινοβολοῦν στρεφόμενοι πρὸς σὲ ἢ ὅταν κλείωνται διὰ νὰ μὴ βλέπωσιν οὐδὲν ἄλλο. Ἐκεῖ θὰ ἤκουον ἀντηχοῦντας τοὺς γλυκυτάτους λόγους, ὅσους ποτὲ ἐπρόφερα διὰ σὲ καὶ θὰ ἐπανευρίσκον ὅλας τὰς σκέψεις, ὅσας οἱ λόγοι σου μοῦ γεννῶσι. Θὰ ἔβλεπον τὸ ἰδικόν σου στόμα νὰ μοῦ μειδιᾷ καὶ ὄχι στόματα φαντασιώδη, ψιθυρίζοντα ψευδῆ αἰσθηήματα εἰς ἥρωας πλαστούς. Ἐκεῖ θὰ σὲ ἤκουον ἐπαναλαμβάνοντα ὅ,τι ἐλέγομεν, πᾶσαν λέξιν ἰδικήν σου, πᾶσαν λέξιν ἰδικήν μου.

— ὦ! σὲ ἀγαπῶ, Ἄρτεμις...

— Ναί, μοῦ τὸ λέγεις πάντοτε, ἀλλ' οὐδέποτε τὸ ἔγραψες. Εἰπές ποτε ὅτι φοβεῖσαι μὴ προδοθῶμεν οὕτω. Ἄλλ' εἶνε ἀστεῖον αὐτό. Ποῖός ποτε—θὰ ἐννοήσῃ ὅτι πρόκειται περὶ σοῦ; Ὅταν εἰς τὰς διηγῆσεις, τὰς ὁποίας δημοσιεύεις, φονεύεται εἰς ἡ παραφρονεῖ ἄλλος, διατι δὲν φοβεῖσαι μὴ συμβῆ τὸ αὐτό; Ἄλλ' εἶνε ἀστεῖον! Πρόφασις ἀβάσιμος. Ἐπιχείρημα κρύ-

πτον κακῶς, ἔλλειψιν θελήσεως, ἔλλειψιν ἔρωτος ἴσως . . .

— Ἄρτεμις ! . . . τώρα εἶσαι κακή .

— Εἶνε ἡ πρώτη φορά, κατὰ τὴν ὁποίαν σοῦ ἀνοίγω τὴν καρδίαν μου ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην. Ἄλλο πονῶ, ζηλοτυπῶ, πάσχω. Δὲν μὲ ἀγαπᾷς ὅσον πρέπει. Ἄν μὲ ἠγάπας . . .

— Ἄν σὲ ἠγάπων . . . Αἶ ; Τί ;

— Θὰ ἔγραφες δι' ἐμέ.

— Θὰ γράψω.

— Ναί, θὰ γράψης . . . Θὰ γράψης ἴσως, ὅταν παύσης πλέον νὰ μ' ἀγαπᾷς. Θὰ γράψης ἐκμεταλλευόμενος τὴν ἀνάμνησίν μου, ὅταν παρουσιασθῇ ἔλλειψις ἄλλης ἐμπνεύσεως. Θὰ γείνης ἱεροσόλος ὅμως καὶ θὰ σὲ καταρασθῶ τότε. Προτιμότερον νὰ μὴ ἴδω ἴχνος μου ποτὲ εἰς τὰ ἔργα σου προτιμότερον νὰ ἐκλίπῃ καὶ πᾶν ἴχνος τοῦ ἱεροῦ μας τούτου ἔρωτος ἐκ τῆς μνήμης σου ἢ νὰ συναντήσω τὰ αἰσθήματά μου δανειζόμενα εἰς βωβᾶς πλαγγόνας, τὰ κάλλη μου, τὰ ὅποια τόσον καλῶς γνωρίζεις νὰ ἐγκωμιάζης διὰ ζωσης, καταμεριζόμενα, ἵνα συμπληρώσωσι τὰς εἰκόνας σήμερον τῆς μιᾶς ἡρωίδος σου καὶ αὔριον τῆς ἄλλης.

— Ἄρτεμις . . . ἀλλά.

— Ἄλλά, δὲν ὑπάρχει. Αὐτὴ εἶνε δυστυχῶς ἡ ἀλήθεια. Θὰ μ' ἔπνιγεν, ἐὰν τὴν ἀπεσιώπων. Καὶ μὴ νομίσης ὅτι τὸν πόθον μου τοῦτον ἐμπνέει ἡ φιλαυτία. Δὲν ἀγαπῶ ἐμὲ αὐτήν, ἵνα ζητῶ ἐξ ἐγωϊσμοῦ, τοῦ ἔρωτός μου τὴν εἰκόνα. Ἀγαπῶ σέ ! Προχθὲς ἀνε-

γίνωσκον περικοπὴν τινα ἐνὸς ἐκ τῶν ἔργων σου· ὠμίλει μία γυνὴ καὶ ἔλεγεν: Ὁ ξένος ἐκεῖνος κύριος, ὃν πάντες θεωροῦσιν εὐφυέστατον καὶ πᾶσαι πρότυπον ἀνδρικήης καλλονῆς, εἶνε μηδὲν δι' ἐμέ. Διαιτί; Διότι ἡ καρδία μου ἀγαπᾷ· διότι ἡ καρδία μου εἶνε πλήρης· διότι ἐν αὐτῇ βασιλεύει καρδία εὐγενεστέρα πάσης ἄλλης· διότι τὰ χεῖλη μου ἠσπάσθησαν τὰ γλυκύτερα χεῖλη τοῦ κόσμου, διότι οἱ ὀφθαμοί μου, ὑγροὶ πάντοτε, ἠτένισαν τὰ νοημονέστερα ὄμματα, τὸ συμπαθέστερον πρόσωπον, διότι ἡ ψυχὴ μου ἐθαύμασε τὸν χαρακτῆρα, τὸν μᾶλλον ὑπερήφανον ἐξ ὅσων συνήντησα, ἐξ ὅσων ποτὲ θὰ συναντήσω ἐν τῇ ζωῇ μου. . . . Βλέπετε; ἀπεστήθισα τὴν περικοπὴν ταύτην διότι μὲ συνεκίνησε, μ' ἐνεθουσίασε, διότι ἐνόμισα ὅτι ἀντέγραφες ἐκ τῆς καρδίας μου μέρος τῶν ὅσων αἰσθάνομαι διὰ σέ. Καὶ ὅμως! Δύσμοιρος ἐγώ. Δὲν ἦσαν εἰς τὸ στόμα μου αἱ λέξεις αὗται. Ἦσαν εἰς ἄλλο στόμα, τὸ ὁποῖον. . . δὲν ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν. . .

— Ἄρτεμις, ἀλλὰ σὲ ἀγαπῶ πολὺ, ὦ Ἄρτεμις.

— Ναί, τὸ λέγεις ἀλλὰ θέλω καὶ νὰ τὸ γράψης. Ἴδου· γίνομαι ἅπαξ καὶ ἐγὼ ἀπαιτητικὴ Ἄπαιτῶ. ἀκούεις; ἀπαιτῶ, παρακαλῶ, ἐξορκίζω, νὰ γράψης, ὄχι πολλὰ, μίαν σελίδα, ἔστω, ἀλλὰ νὰ εἶνε ὅλη δι' ἐμέ.

— Ἄρτεμις, αὐτὸ μόνον;

— Ναί, αὐτό· ἀλλὰ ταχέως, ἄνευ βραδύτητος, ἀπόψε. Σὺ ἀγρυπνεῖς τόσον συχνά ἀγρύπνησε, μὴ κοιμηθῆς· θὰ περιμένω τὸ πρῶτόν σου ἔργον. Καὶ ἂν δὲν εἶνε αὐτό, τὸ ὁποῖον ζητῶ, ὦ, δὲν μὲ ἀγαπᾷς τότε. Οὐ-

δεμίαν θ' ἀκούσω πρόφασιν. Καὶ δὲν θὰ τὴν ἀκούσω, διότι — πρόσεξε καλῶς εἰς ὅ,τι θὰ εἶπω — διότι σοῦ ὀρκίζομαι ὅτι θ' ἀργήσης πολὺ νὰ μ' ἐπανίδης Καληνύκτα. . . .

Γ'.

Τὸ νυκτερινὸν ψῦχος διέλυσε τὴν νάρκη, ὑφ' ἧς κατείχeto τὸ πνεῦμά του, ἢ τῆς Ἀρτέμιδος οἱ λόγοι ἀπέσεισαν τὸν ὕπνον, ἐδίωξαν τὸν κάματον καὶ ἐπανέδωκαν τὸ ἀκτινοβόλημα εἰς τοὺς πρὸ μικροῦ βεβαρημένους ὀφθαλμούς του; Δὲν ἐπανέπεσεν ἐπιστρέψας, ἀλλ' ἐκάθησεν ἡρέμα πρὸ τοῦ γραφείου του, ὡς νὰ ἐξηγέρθη τώρα μόλις ἀπὸ ὕπνου ἀναπαντικωτάτου. Ἡσθάνετο ἑαυτὸν ἱκανὸν ἤδη οὐχὶ νὰ συμπληρώσῃ ἔργον, οὐτινος δύο μόνον ἐλλείπουσι γραμμαί, ἀλλὰ ν' ἀναλάβῃ ἄθλον Ἡράκλειον. Ἐρρηψε βλέμμα πλήρες περιφρονήσεως ἐπὶ τοῦ ταπεινοῦ ἐκείνου ἔργου, ὅπερ πρὸ μικροῦ τὸν ἀπησχόλει, μόλις ἀξιώσας αὐτὸ δύο λέξεων ἐν εἴδει ἐπιταφίου: — «Δὲν θὰ χρειασθῆς πλέον» — καὶ θεῖς πρὸ αὐτοῦ ποσότητα χάρτου λευκοῦ, ἀρκετὴν νὰ περιλάβῃ ὀλόκληρον σύγγραμμα ἤρπασε γραφίδα καὶ εἶπεν.

— Εἰς τὸ ἔργον τώρα. Εὐτυχῶς οὐδὲ νυστάζω οὐδὲ κόπωσιν αἰσθάνομαι πλέον. Τὸ καλὸν εἶνε, ὅτι εὐρίσκομαι εἰς τὸ στοιχεῖόν μου καὶ θὰ ἴδῃς αὔριον, ὦ Ἀρτεμις, τί ἔρωσ εἶνε ὁ ἔρωσ μου, πόσον καλῶς γνωρίζω καὶ ἐγὼ νὰ ἐκφράζω τὸ αἶσθημά μου. Ἐπειτα ὁποῖα ἀνεξάντλητος πηγὴ ὕλης, πόσα, πόσα δύναται νὰ γράψῃ τις! . . .

Βυθίζει τὴν γραφίδα ἐν τῇ μελάνῃ, ἴσταται ἐν ἡ δὺο δευτερόλεπτα, ἔπειτα μετὰ πυρετώδους ταχύτητος γράφει:

«Ὁνειρον εἶνε ἡ ἀγάπη σου, ὦ Ἄρτεμις; Τότε ἄς μὴν ἐξυπνήσω πλέον. Νόσος εἶνε; Τότε ἄς μὴ ἀναρρώσω. Σκοτισμὸς τοῦ νοῦ; Ἄς ἔχῃ τότε νύκτα αἰωνίαν τὸ πνεῦμα μου. Μὴ πόνος εἶνε; ὦ! ἄς ἀλγῶ καθ' ὅλην μου τὴν ζωὴν. Ἄλλ' ἂν εἶνε ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ, τί ἔπραξα τότε τόσον μέγα, τόσον ὑψηλόν, ὥστε ἐν τῷ μειδιάματί σου, νὰ βλέπω τὸν παράδεισον, ὃν ὁ Θεὸς δωρεῖ εἰς μόνους τοὺς ἐκλεκτοὺς του»;

Ἄλλ' ἡ ἀρχὴ αὐτὴ δὲν τῷ ἀρέσκει. Ἀποσπᾷ τὸ φύλλον, καὶ γράφει ἐπὶ τοῦ ἐπομένου:

«Ἐὰν ὁ ἔρωσ μου διήρχετο κάτωθεν σκιάδος καλυπτομένης ὑπὸ χλοεροῦ κισσοῦ, τὰ φύλλα του θὰ μετεβάλλοντο εἰς πέταλα ἐρυθροῦ ρόδου ἐκ τοῦ πυρός, ὅπερ ἀναδίδει».

— ὦ τοῦτο, τοῦτο εἶναι πολὺ τολμηρόν, καταντᾷ ἀχαλίνωτον, ψιθυρίζει. Καὶ τὸ δεύτερον τεμάχιον τοῦ χάρτου σχίζεται.

«Πρὶν σὲ ἀγαπήσω, ἀδιάφορος πρὸς τὴν ζωὴν, ἠρώτων πολλάκις ἐμαυτὸν διατί ἐγεννήθην. Πρὶν μὲ ἀγαπήσης, καίτοι ἀμέριμος, γαλήνιος, εὐτυχῆς, ἠρώτων ἂν ὑπάρχη ἐν τῷ κόσμῳ εὐδαιμονία. Καὶ τώρα, παρ' ὅλας τὰς δοκιμασίας, ἃς ὑφίσταται ἡ ψυχὴ μου, ἂν ἔβλεπον αἴφνης τὸν θάνατον πρὸ ἐμοῦ, θὰ τῷ ἔλεγον, ἱκετεύων γονυκλινῆς: — Ἄφες νὰ ζήσω ἀκόμη».

Δὲν τῷ ἀρέσκει οὐδ' αὐτὴ ἡ ἀρχή.

«Όταν πλησιάζῃ πρὸς τὴν θάλασσαν, ἄς κοιμῶνται τὰ κύματα, διὰ νὰ μὴ ἴδῃ ποτὲ ἢ ἀγάπη μου τρικυμίαν. Καὶ ὅταν μὲ ἀτενίζῃ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ἄς ἀντεκατόπτριζον οὗτοι μόνῃν τὴν γαλήνην, ἣν μεταδίδει εἰς τὴν καρδίαν μου ἢ ἀγνότης τῆς ἰδικῆς της».

Οὐδ' αὐτῆ· καὶ ἀπὸ ὥρας ἤδη, ὅτε μὲν ἴσταται ὡς ἐμβρόντητος πρὸ τοῦ λευκοῦ χάρτου, ὅτε δὲ ἀποσπᾷ νέον τεμάχιον :

— Μίαν καλὴν ἀρχήν, διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, μίαν καλὴν ἀρχήν, ψιθυρίζει.

Καὶ ἐξακολουθεῖ, σπογγίζων τὸν ἀπὸ τοῦ μετώπου του ἀναβλύζοντα ἤδη ἰδρῶτα

«Ὁ τραγὸς χειμῶν θὰ μοὶ ἐφαίνετο ἔαρ, ἐὰν τὸν συνεμεριζόμην μετὰ σοῦ, διότι μακράν σου εἶδον μελαγχολικὰς τὰς ἡλιολούστους ἡμέρας καὶ εὖρον ἄσμμα τὰ ρόδα τοῦ Ἀπριλίου, καὶ ἐξέλαβον ὡς σκωπτικὸν τῆς ἀηδόνης τὸ ἄσμα. Ἐνῶ πλησίον σου — μὴ τὸ λησμόνει — ἔγιναν ὀλιγώτερον πικρὰ τὰ δάκρυα τῆς μεγάλης μου συμφορᾶς».

Καὶ τὸ γραφὲν ἀναγινώσκειται καὶ σχίζεται.

«Δὲν ἐφοβήθην, Ἄρτεμις, τὸν θάνατον ἐν ξένη γῆ, οὐδὲ τὴν λήθην τῶν παιδικῶν μου ἀναμνήσεων, οὐδὲ τὴν ἀπώλειαν τῶν ἐλπίδων τοῦ μέλλοντος, οὐδὲ τὴν ἐλεημοσύνην θανασίμου ἐχθροῦ, ὅσον ἐφοβήθην μὴ σὲ ἴδω σύζυγον ἄλλου. Ἀλλ' ἀφοῦ ἐγὼ εἶμαι, εἰς ὃν δίδεις τὰ ἄκρα τῶν πλοκάμων σου πρὸς ἀσπασμόν, ἄκουσον τοὺς δειλοὺς ἤχους τῆς λύρας μου. . . »

Καὶ ὁ ἥλιος ἀνατείλας φωτίζει τὸν πτωχὸν συγγρα-

φέα, περιρρεόμενον ὑπὸ τοῦ ἰδρωτός του . . . Πρὸ αὐτοῦ ὁ χάριτης πλησιάζει νὰ ἐξαντληθῇ καὶ τὰ ἐσχισμένα τεμάχια ὑψοῦνται ὀλοὲν εἰς πυραμίδα. Ἐγειρεται, περιπατεῖ, τύπτει τὸ μέτωπον, δύσμοιρος Τάνταλος, προσπαθῶν νὰ πῆ ἐκ τῆς πηγῆς, ἧς ἐφοβεῖτο τὴν πλήμμυραν. Ἄλλὰ μάτην. Ἀδύνατον νὰ εὔρη μίαν ἀρχήν.

Δ΄.

Ἦδη κρούουσι τὴν θύραν του καὶ ζητοῦσι τὸ ὑπερχημένον πρὸς δημοσίευσιν ἔργον· ὁ ἰδρῶς του μεταβάλλεται εἰς πάγον. Μὲ χεῖρα τρέμουσαν λαμβάνει τὸ περιφρονηθὲν χειρόγραφον. Οἴμοι, δὲν εἶνε τοῦτο, ὅπερ ἐζήτησεν ἡ Ἄρτεμις! Μὲ βῆμα κλονιζόμενον ὑπὸ τῆς ἀπελπισίας φέρει αὐτὸ πρὸς τὴν θύραν, τὸ ρίπτει μᾶλλον ἢ τὸ δίδει καὶ ἐπιστρέφων λαμβάνει τὴν θερμὴν ἔτι ἐκ τῆς χειρός του γραφίδα καὶ ψιθυρίζει:

— Σὲ ὠνόμαζον δύναμιν καὶ εἶσαι ἡ ἀδυναμία μου. Δούλη ἄπιστος τῆς φαντασίας τοσάκις ὑπῆρξες δι' ἐμὲ αἰτία πόνων, ὥστε ἤλπισα, ὅτι θὰ ἤρχεσο βοηθός, ὅτε σὲ ἐκάλουν ἐρμηνεύτριαν τῆς ἀληθείας, ὅτε ἀπὸ σοῦ ἐξήρησα τὰς ὠραιότερας τῶν ἐλπίδων μου. Ἄλλὰ καὶ ἤδη μὲ ἠπάτησας. Ἔσο ἐπικατάρατος, ἀφοῦ ἀρνεῖσαι, ἀφοῦ ἀδυνατεῖς νὰ χαράξῃς ὅσα αἰσθάνομαι.

Καὶ ὁ συγγραφεὺς ἐκεῖνος ἀπέθανε: δὲν ἔγραψε πλέον.

Ο ΚΟΣ ΠΑΝΔΑΗΜΩΝ

Διὰ νὰ πιστεύσητε τὴν ἱστορίαν, ἣν πρόκειται νὰ διηγηθῶ, πρέπει νὰ παραδεχθῆτε προηγουμένως, ὅτι ἡ μετεμψύχωσις δὲν εἶνε λόγος κενός· διότι ἄλλως θὰ μάθητε, ὅτι τὰ ζῶα ἔχουσι πλειότερον νοῦν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοῦτο δὲν συμφέρει. . . εἶνε πράγμα ἥκιστα κολακευτικὸν διὰ τὸ γένος μας.

Ἡ δὲ μετεμψύχωσις, καθόσον τουλάχιστον γνωρίζω ἐκ φήμης, — διότι ἐκ πείρας οὐδεὶς ὑποθέτω δύναται νὰ ὁμιλήσῃ περὶ αὐτῆς — ἡ μετεμψύχωσις εἶνε ἡ πράξις, διὰ τῆς ὁποίας ἡ ψυχὴ παντὸς ἀνθρώπου, ἅμα τῇ ἐξόδῳ της ἐκ τοῦ σώματός του, εἰσέρχεται εἰς ἕτερον σῶμα ζώου μόλις γεννωμένον.

Βραδύτερον, ὅταν ἡ φωτογραφικὴ τέχνη τελειοποιηθῇ ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ δύναται ν' ἀπεικονίζη τὴν ἀπὸ τῶν σωμάτων ἐξοδὸν τῶν ψυχῶν καὶ τὴν πρὸς τὰ ἄνω ἢ τὰ κάτω τάσιν τῆς πορείας των, θὰ εἶνε εὐκολώτερον νὰ καθορισθῇ, τίνες ψυχαὶ ἐκλέγουσι σώματα πτηνῶν, ἂν αἱ γυναικεῖαι λ. χ. καὶ τίνες σώματα τετραπόδων

Εἶνε ἀληθές, ὅτι καὶ τότε θὰ ὑπάρχωσι καλοὶ χριστιανοί, ἐρμηνεύοντες τὰς τοιαύτας τάσεις τῶν ψυχῶν καὶ ὀρκιζόμενοι, ὅτι αἱ μὲν ἀνιπτάμεναι βαίνουσι κατ' εὐθείαν πρὸς τὸν Παράδεισον, αἱ δὲ πρὸς τὰ κάτω φερόμεναι, ἐκεῖ ὅπου ὁ βρυγμὸς καὶ τριγμὸς τῶν ὀδόντων. Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον ἄς τὸ ἐξετάσωσιν οἱ ὀδοντοῖατροί, ἵνα μάθωσι ποία διαμονὴ ἔσται αὐτοῖς συμφερωτέρα. Εγώ, χωρὶς ἐννοεῖται νὰ ἔχω ἀποδείξεις, πιστεύω καὶ ὁμολογῶ, ὅτι ψυχὴ δεινοῦ κριτικοῦ, οὔτινος δὲν εἶνε ἐυκολον νὰ ἀνακαλυφθῆ τὸ ὄνομα, ἀφοῦ ἐξηλθεν ἐκ τοῦ σαρκίου του καὶ τίς οἶδε μετὰ πόσας περιπλανήσεις, εἰσῆλθε καὶ διέμεινε, προσωρινῶς τοῦλάχιστον, ἐν τῷ σώματι τοῦ *Τόμ*, πρόφην σκύλλου τοῦ κυρίου Ω. κατόπιν δὲ ἰδικοῦ μου.

Ὁ κ. Ω. εἶνε πανδαίμων καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως. Τὸ ὄνομά του κατέστη ἀπὸ τινος τόσο γνωστόν, ὥστε θεωρῶ περιττὸν νὰ τὸ γράψω ὀλόκληρον, ἀφοῦ οὐδὲν φύλλον θὰ προσθέσω εἰς τὰς τόσας δάφνας, δι' ὧν τὸ ἔστεφάνωσεν ἡ φήμη. Κατὰ τὸ λέγειν πολυαριθμῶν φίλων του, καλλιιεργεῖ μετ' ἴσης ἐπιτυχίας τὸ δράμα, τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὸ μυθιστόρημα, τὴν λυρικήν ποίησιν, τὴν ἀρχαιολογίαν καὶ τὸ ἔπος, τὸ διήγημα, τὰς θετικὰς ἐπιστήμας καὶ τὴν λογοτεχνίαν. Ὄταν δὲ τῷ ἀπομένῃ καὶ ὀλίγος χρόνος περιττός, διαθέτει τοῦτον ὑπὲρ τῆς ἱστορίας, ἣτις ἐντόκως ὀφείλει νὰ τῷ ἀποδώσῃ τὴν χάριν ταύτην μίαν ἡμέραν

Ἄλλ' εἶνε ἀρκετὰ πρακτικὸς ὁ κ. Ω. ὥστε νὰ μὴ μετέρχηται ὡς ἐπάγγελμα τὴν πανδαημοσύνην. Καλή τις καὶ ἱκανῶς προσοδοφόρος θέσις τὸν ἱκανοποιεῖ διὰ τὰς πικρίας, ἃς παρέχει εἰς τοὺς διανοητικῶς ἐργαζομένους ἢ πεζότης τῆς ἐποχῆς ἢ δὲ ἐκ τοῦ στρογγύλου ἐπιδόματος προερχομένη χρυσῇ ἄνεσις, τῷ δίδει τόσον καιρὸν εἰς παντοειδεῖς μελέτας, ὥστε πᾶς ἀκούων τὰς σοφὰς γνώμας, ἃς ἐπὶ οἰουδήποτε ζητήματος ἔχει πάντοτε προχείρους, θὰ εἶνε πολὺ ἄδικος, ἂν δὲν ἀνακράζη μεθ' ἡμῶν: ἄξιός ὁ μισθός του!

*
**

Ἐτυχε πολλάκις νὰ συζητήσω μετ' αὐτοῦ καὶ πάντοτε ἐξῆλθον ἠττημένος. Δὲν ἔλεγεν αὐτός, ὅτι τῷ ἤρχετο εἰς τὸν νοῦν· ἐκάστη φράσις του εἶχε κῦρος ἀδιάσειστον. Σωρεία συγγραφέων ἔσπευδε παρευθὺς νὰ τὴν ὑποστηρίξῃ· ὁ δεῖνα μέγας φιλόσοφος εἶχε γράψῃ τέσσαρας τόμους, ἵνα ἀποδείξῃ τὴν γνώμην, ἦν ὁ κ. Ω. ἐπαρουσίαζεν ἐν δυσὶ μόνον λέξεσι, καίτοι δὲ δύο ἢ τρεῖς κατώτεροι συγγραφεῖς ἐζήτησαν νὰ ἀμφισβητήσωσι τὴν βᾶσιν της, ὅμως εἰς τὴν πρώτην ἀντίκρουσιν ἐκείνου· ἐτράπησαν εἰς ἀνανδρον φυγὴν. Τὸ αὐτὸ ἔλεγε καὶ ὁ κ. Ω. ἀλλὰ μὲ τὴν διαφορὰν, ὅτι τὸ ἐβάσιζεν ἐπὶ ἰδίων μελετῶν καὶ πορισμάτων. Καὶ πῶς νὰ μὴ νικηθῶ ἐν συζητήσει, καθ' ἣν ἐπάλαιον εἰς ἐναντίον πολλῶν; Ἡμῖν μόνος ἐγώ, ἐνῶ μετ' αὐτοῦ καὶ ποιὸς δὲν ἦτο! Λεγεῶνες σοφῶν, ὧν οὐδὲ τὰ

ὄνόματα εἶχον ἀκούση ποτέ, τάγματα καὶ συντάγματα συγγραφῶν εἰδικῶν τὸν ἐθωράκιζον, ἔξιφούλκουν μετ' αὐτοῦ, μοὶ ἀντετάσσοντο καί. . . ἐπιπτον ἠττημένος !

Ἄλλὰ δὲν ἐνικώμην μόνον ὅταν εἶχον ἐναντίαν γνώμην. Ἡμέραν τινὰ ἠθέλησα νὰ δοκιμάσω καὶ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς πάλης καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης λέξεως συνετάχθην μὲ τὰς περὶ ἀρχαίου δράματος ιδέας του. — Βέβαια, βέβαια, εἶπον· εἶνε ὅπως λέγετε. — Καὶ τί λέγω ; μοὶ εἶπε. Νομίζετε ὅτι ἀρκεῖ τοῦτο ; ὅτι ἀρκεῖ μία ἀπλῆ ἀποδοχὴ ; Ἴδετε τί λέγει ὁ Βέρχερ, ὁ Παρκὶ καὶ ὁ Μινδάουαρ. Καὶ δι' εὐγλώττου προοιμίου, ρίψας ἐπ' ἐμοῦ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀρχῆθεν ἐκφρασθεῖσαν γνώμην, ἤρχισε νὰ τὴν πλήττη μετὰ τοσαύτης δυνάμεως, τόσων ἰσχυρῶν ἐπιχειρημάτων, παραπομπῶν καὶ σχολίων, ὥστε ἅπαξ διὰ παντός ἐπείσθη, ὅτι ἐγὼ δὲν ἤξευρον τί ἔλεγον, οὐδ' ὅταν ἀκόμη ἐπανελάμβανον τοὺς λόγους του !

Καίτοι παρὰ τοῖς ἀνδράσιν ἡ ὑπεροχὴ δὲν εἶνε φορτίον εὐεπίφορον, παρὰ τοῖς λογίοις δὲ εἶνε βαρύτερον μάλιστα, ἐπὶ τοσοῦτον εἶχεν ἐπιβληθῆ καὶ εἰς ἐμὲ καὶ εἰς ἄλλους ὁ κ. Ω. ὥστε κατήνησε νὰ μὴ τολμῶμεν οὐδὲ λέξιν πλέον νὰ ἐκφέρωμεν πρὸ αὐτοῦ. Τὸν παρεδέχθημεν ὡς κεφαλὴν, ὡς ἀρχηγόν, ὡς σχολάρχην. Τὸ στόμα του ἦτο στόμα τῆς ἀληθείας· οἱ λόγοι του αὐτὴ ἢ ἀλήθεια.

Εἶνε ἀληθές, ὅτι ὑπὸ τριῶν πολλάκις ἐνικήθημεν κραδαίνοντες τὰ ὄπλα του· ἀλλά. . . ἦτο φυσικώτατον τοῦτο· ἢ σπάθη τοῦ Αἴαντος εἰς χεῖρας πυγμαίου, πᾶν

ἄλλο ἢ ὄπλον δύναται νὰ θεωρηθῆ. Ὅταν δὲ ἠκούομεν ἐκτοξευομένας κατ' αὐτοῦ λοιδορίας καὶ σκώμματα, ἔστω καὶ ὑπὸ ἀνδρῶν θεωρουμένων ὡς σοβαρῶν, ἐπιθυροῦμεν μετὰ θλίψεως: Τί φοβερόν προᾶγμα εἶνε ὁ φθόνος!

*
**

Ὁ κ. Ω. εἶνε ἀνὴρ μετρίου ἀναστήματος, ἀλλ' ἔχει τὸ σῶμα ἀκμαιότατον καὶ τὰς πηγμᾶς στιβαρωτάτας. Ὅταν ἐν τῇ ὁμίλῃ ἀναβιβάσει τὰς χεῖρας, δὲν εἶνε ποσῶς φρόνιμον νὰ πλησιάζητε ὑμεῖς τὴν κεφαλήν, ὅταν δέ, θερμαινομένης τῆς συζητήσεως, δηλαδὴ τῶν ἐρωτήσεων ὑμῶν καὶ τῶν ἀποκρίσεων ἐκείνου, καταβιβάσει τὸν γρόνθον ἐπὶ τῆς τραπέζης πρὸς μείζονα ἐνίσχυσιν τοῦ ἐκφερομένου ἐπιχειρήματος, οὐδὲ εἰς ἐχθρόν σας εὐχρηθῆτε νὰ ἔχη ἐκεῖ πλησίον τὴν χεῖρα του... Ἰσχυροτέραν ὅμως τοῦ σώματος ἔχει τὴν φωνήν. Δύναται νὰ ὁμιλήσῃ ἐπὶ ὥρας ὀλοκλήρους χωρὶς νὰ κουρασθῆ, χωρὶς νὰ ἐλαττώσῃ οὐδὲ κατὰ ἓνα τόνον τὴν φωνήν του. Ὅπως τὸν διακόψητε εἶνε ἀνάγκη νὰ κραυγάσῃτε, ἀλλ' ἐκεῖνος διὰ μιᾶς κινήσεως τῆς χειρὸς συνιστᾷ ὀλίγην ὑπομονὴν καὶ ἐντείνει τὴν φωνήν ἂν ἐπιμένετε, τοῦθ' ὅπερ δὲν σᾶς ἀφίνει νὰ ἀκουσθῆτε. Καὶ ὅταν τελειώσῃ, ἢ ἐλησμονήσατε ἐκεῖνο, ὅπερ ἐσκοπεύετε νὰ εἴπητε, ἢ ἄλλην στροφὴν λαβούσης τῆς ὁμιλίας του, καθίσταται ἀδιάφορος πλέον ἢ παρατήρησίς σας.

Δὲν παρεπονούμεθα ὁμως διὰ τοῦτο· θὰ εἴμεθα πολὺ ἀγνώμονες· αἱ μικραὶ ἰδέαι μας, αἱ χαμηλοφώ-
ως, ἐπεισοδιακῶς ἐξενεχθεῖσαι — ἤρκει μόνον νὰ ἦσαν
καλαὶ—δὲν ἐχάνοντο. Τὰς συνέλεγε μετὰ στοργῆς, τὰς
ἐνέδυε λαμπρὸν φόρεμα καὶ τὰς ἐπαρουσίαζεν ἔπειτα.
Καὶ τίς πατὴρ εἶνε τόσον ἐγωϊστής, ὥστε νὰ διαμφι-
σβητῇ τὰ τέκνα του πρὸς ἐκεῖνον, ὅστις τὰ υἱοθετεῖ
ἵνα τὰ ἀποκαταστήσῃ καὶ τὰ δοξάσῃ ; Καὶ τί θὰ κα-
τωρθοῦμεν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀπέναντι τοῦ ἀνε-
γνωρισμένου κύρους τοῦ ἀνδρός;

Ανάλογα πρὸς τὴν ἀκμὴν τοῦ σώματος καὶ τῆς
φωνῆς εἶχε καὶ ἄλλα προσόντα. Τὸ παράστημά του
κατὰ τὴν ἡμέραν ἰδίᾳ καὶ τὰς ὥρας καθ' ἃς ἐσυχνά-
ζοντο αἱ ὁδοὶ δι' ὧν διήρχετο, ἦτο ἀγέρωχον καὶ ἡ
κεφαλή του πρὸς τὰ ἄνω εὐγενῶς τεταμένη. Εἶχεν
ὁμως τὴν συνοφρῦωσιν ἐκείνην, ἣν δίδουσιν αἱ πολλαὶ
ἀσχολίαι, συνοφρῦωσιν, ἣτις διελύετο, αὐτοστιγμὴ ὡς
ἐπλησίαζέ τις μετὰ μικρὸν τιναγμόν, σημαίνοντα εἰς
ὅλας τὰς γλώσσας τοῦ κόσμου βιαίαν μετάπτωσιν ἀπὸ
ἄλλων, ἀνωτέρων βέβαια, σκέψεων. Ἐνδυμα ἔφερε
σεμνὸν καὶ αὐστηρόν, ἀπέφευγε δὲ πᾶν ἀντικείμενον
ἄλλωσιν ἢ καρφίδα, πᾶν χρῶμα προκλητικὸν χειροκτίων
ἢ λαιμοδέτου, δυνάμενον ν' ἀποσπάσῃ ἔστω καὶ ἐπ'
ἐλάχιστον τὴν προσοχὴν, ἣν ἀπῆτουν ὀλόκληρον οἱ
λόγοι του.

Μόνον διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἐκράτει συνήθως δέ-
σμην ἐφημερίδων ἢ περιοδικῶν, ὧν οἱ τίτλοι, ὅπως
ἔχωσι μεῖζον θέλγητρον, ἐκρύπτοντο ἐπιμελῶς . . . ἢ

ἐκ μετριοφροσύνης, ἵνα μὴ ρηθῆ ὅτι ἐζήτουν νὰ ἐπιδειχθῶσιν.

Τὸ πρόσωπόν του ἦτο σοβαρόν. Εἰς τὴν προσέγγισιν ὅμως καὶ τοῦ ἐσχάτου ἐπαρουσίαζε στερεότυπον ἐνθαρρυντικὸν μειδιάμα. Καὶ ἂν δὲν ἤρκει τοῦτο, ὁ κ. Ω. ἔτεινε ταχέως τὴν χεῖρα καὶ ἔθλιβε θερμῶς τὴν ἰδικήν σας. Τοῦτο ἠδύνατο ἴσως νὰ θεωρηθῆ ὡς ἐγωϊστικὴ συγκατάβασις. Οὐδὲν ἄλλο ἦτο ὅμως ἢ γνησίᾳ μετριοφροσύνη, διότι περὶ τοῦ προτερήματός του τούτου εἰς οὐδένα ἐπετρέπετο ν' ἀμφιβάλλῃ. Αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἀφοῦ διὰ σοφῶν ἐπιχειρημάτων κατεκεραύνου τοὺς εἰδικῶς καταγινομένους εἰς τι, καὶ τοὺς ἀπεδείκνυε στερουμένους καὶ αὐτῶν τῶν στοιχείων τῆς εἰδικότητός των, προσέθετε : « Καὶ ἐν τούτοις ἐγὼ εἶμαι ἕνας ἀκατάριστος, ἕνας ἀμαθής. . . Φαντασθῆτε ! »

Καὶ ἐν χαρακτηριστικόν του ἀκόμη. Ὁ κ. Ω. σπανίως ἐφαίνετο μόνος εἰς τὰς ὁδοὺς. Φίλοι θαυμάζοντες τὰ φῶτα του κατώρθουν νὰ τὸν ἀνευρίσκωσιν ἐξερχόμενον καὶ νὰ τὸν συνοδεύωσιν. Ἐβαινε δὲ τότε ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, ἀφίνων ἐκείνους νὰ ὁμιλῶσι καὶ δι' ὀλίγων διακοπῶν δίδων τροφήν εἰς νέας συνομιλίας των ἢ διακόπτων αὐτοὺς δι' αὐθεντικῶν ἀξιωματίων.

*
**

Ὅπως ὅλοι οἱ μεγάλοι ἄνδρες, οὕτω καὶ ὁ κ. Ω. εἶχε πολλὰς ἀδυναμίας. Μία ὅμως τῶν μεγαλητέρων του, ἦτο ὁ Τῶμ, μικρὸς καστανόχρους κύων, ἂν οὐχὶ ἐξ εὐ-

γενούς, βεβαίως ὅμως ἐξ ἐντίμου οἰκογενείας καταγόμενος καὶ ἄξιος καθ' ὅλα τῶν περιποιήσεων τοῦ κυρίου του διὰ τὴν καθαριότητα, τὴν διάκρισιν καὶ τὴν πρὸς τὰς γωνίας τοῦ οἴκου καὶ τὰς ἐσθῆτας τῶν διαβαινουσῶν κυριῶν εὐλάβειάν του. Ἦτο δὲ σοφώτατος κύων ὁ Τῶμ. Ἐγίνωσκεν ἀσφαλῶς τὴν πρὸς τὰς παντούφλας τοῦ κυρίου του ἄγουσαν, τῷ ἐκόμιζε μόλις στελλόμενος τὸ μανδύλιον ἢ τὴν σιγαροθήκην του καὶ εἶχεν ἀποστηθίσῃ τὰς μορφὰς ὄλων τῶν συχναζόντων εἰς τὸν οἶκον, ὥστε μόνον κατὰ τῶν πρωτοερχομένων νὰ ὑλακτῇ. Ὡς ἐκ περισσοῦ συνεργασθεὶς ἐπὶ τινὰ χρόνον ἀδελφικῶς πρὸς καταδίωξιν τῶν ἀπειλούντων τὴν πλουσίαν βιβλιοθήκην ποντικῶν μετὰ τοῦ γάτου, ἦτο ὁ νόμιμος ἀναπληρωτῆς τοῦ συνεργάτου του, κωλυομένου ἢ ἀπόντος καὶ πολλάκις ἠξιώθη ἐπαίνων καὶ εὐφήμου μνείας διὰ νίκας, αἷς κατήγαγεν ἐκ τοῦ συστάδην κατὰ βαρβάρων.

Ἄλλὰ καὶ πῶς νὰ μὴν εἶνε σοφὸς ὁ Τῶμ, ὑπὸ τοιοῦτον ἄνδρα ὑπηρετῶν;

Καὶ ἐν τούτοις! Παράδοξοι αἱ ἰδιοτροπίαί τῶν κυνῶν! Ὁ Τῶμ οὐδὲν ἐκ τῆς σοφίας τοῦ κυρίου του ὠφελήθη. Ὡς ἐμφαίνεται δὲ ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸν διαγωγῆς του, πᾶν ἄλλο ἐζήτει ἢ νὰ ὠφεληθῇ.

Παράδοξος πράγματι ἦτο ἡ συμπεριφορὰ τοῦ Τῶμ πρὸς τὸν αὐθέντην του.

••

Ὁ Κύριος Ω. οὐδὲν ἢ σχεδὸν οὐδὲν εἶχε δημοσιεύσει

διὰ τοῦ τύπου, τοῦθ' ὅπερ μέχρις ἑνὸς βαθμοῦ, καθίστα ἀδιαφιλονείκητον τὴν φιλολογικὴν ἀξίαν του. Ὅτε ἦτο νεώτερος ἐφάνη ὑπὸ μικρά τινα ἀρθρίδια καὶ φυλλάδια ἢ ὑπογραφή του, ἀλλὰ ταῦτα πάντα μόλις ἀνδρωθεὶς ἔσπευσε νὰ τ' ἀποκηρύξη ὡς ἀμαρτήματα νεανικά, δυσανάλογα πρὸς τὴν ἀνδρικὴν σωφροσύνην του. Βραδύτερον τῷ ἀπεδόθησαν καλὰ τινα ἔργα ἀνωνύμως δημοσιευθέντα, αἱ δὲ ἀσθενεῖς διαψεύσεις του, καίτοι εἰλικρινέσταται, δὲν ἐπιστεύθησαν εἰμὴ ὑπὸ τῶν γνησίων γεννητόρων αὐτῶν. Ἦδη ὁμως ἀπὸ πολλοῦ οἱ φιλολογικοὶ κύκλοι ἀνέμενον ἐναγωνίως τὸ νέον ἔργον, ὅπερ συνέγραφε, καὶ ὅπερ εἶχε καταστῆ πολύκροτον πρὶν ἢ ἔτι ἐκδοθῆ.

Πολλάκις ἐν συνομιλίαις, βλέπων παράγουσαν ἀγαθὰς ἐντυπώσεις ἰδέαν τοῦ τινα, μετριοφρόνως προσέθετεν, ὅτι δὲν εἶνε ἐκ τοῦ προχείρου, ἀλλ' ἐλήφθη ἐκ τοῦ συγγράμματός του, ὅπερ καὶ ἐπὶ τοῦ σχετικοῦ ζητήματος καὶ ἐπὶ ἄλλων πολλῶν ἰκανὸν θὰ ἐπέχεε φῶς καὶ πολὺν θὰ προῦκάλει θόρυβον, ἴσως δὲ καὶ κραυγὰς ἀγρίας τῆς μισολόγου κριτικῆς.

*
**

Καὶ εἶχε δίκαιον. Ἐὰν δὲν ὁμολογήσωμεν, ὅπως ἐν ἀρχῇ εἴπωμεν, ὅτι τὰ ζῶα ἔχουσι πλειότερον νοῦν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, τοῦθ' ὅπερ προσβλητικόν, θὰ παραδεχθῶμεν τὰς περὶ τῆς μετεμψυχώσεως ἰδέας καὶ ἰδίᾳ τὴν ἐν τῷ σώματι τοῦ Τῶμ ἐγκατάστασιν καὶ δια-

μονήν τῆς ψυχῆς, τίς οἶδε τίνος κριτικοῦ! Αἱ δὲ ἄγριαι κραυγαὶ αὐτοῦ, μόλις ὁ κ. Ω. ἐκάθητο νὰ ἐργασθῆ ἐπὶ τοῦ χειρογράφου του, εἶνε ἐπαρκεστάτη ἀπόδειξις!

Μάτην ὁ κατὰ τὰ ἄλλα εὐσπλαγχνος αὐθέντης προσεπάθει νὰ καθησυχάσῃ τὸν κύνα. Μόλις ἔστρεφε μίαν σελίδα τοῦ χειρογράφου του, λυγμοὶ ἐν ἀρχῇ, εἶτα δὲ ὀλοφυρμοί, ὕλακαί, ἄγριαι κραυγαὶ τοῦ κυνὸς ἠνάγκαζον τὸν αὐθέντην νὰ ἐγερθῆ, νὰ κτυπήσῃ τὸν πόδα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ γραφείου, τὴν ράβδον τέλος ἐπὶ τοῦ κυνός· ὁ Τῶμ ἐπράυνετο τότε ἐπὶ μικρὸν· ἀλλὰ μόλις ὁ κ. Ω. ἐνθαρρυνόμενος ἐκ τῆς σιωπῆς ἤγειρε τὴν φωνήν, ἵνα ἀναγνώσῃ περικοπήν τινα, ἐνῶ ἡ φωνή του ἐν πάσῃ ἄλλῃ περιπτώσει ἠλέκτριζε τὸν πιστὸν κύνα καὶ προὔκάλει κινήσεις ἐνθουσιώδεις τῆς οὐρᾶς του, ἐν τῇ παρουσίᾳ ὅμως τόσον τὸν ἐξηγῆριον, οἱ λυγμοί, οἱ ὀλοφυρμοί, αἱ ὕλακαί, αἱ ἄγριαι κραυγαὶ του ἐπὶ τοσοῦτον ἐπτείνοντο, ὥστε ἔπρεπεν ἢ ν' ἀποδιωχθῆ ὁ Τῶμ καὶ νὰ κλειδωθῆ εἰς ἀπομεμακρυσμένον δωμάτιον, ἢ νὰ κλείσῃ τὸ χειρόγραφόν του ὁ κ. Ω.

Ἄλλὰ τὰ ἀπομεμακρυσμένα δωμάτια δὲν εἶνε πάντοτε πρόχειρα χάριν κυνῶν νευροπαθῶν ἢ μᾶλλον χρησιμευόντων, ὡς προσωρινῆ κατοικία ψυχῆς κριτικοῦ ὀξυγόλου. Καὶ τότε ὁ κ. Ω. κατέφευγεν εἰς δόλους, ἵνα προσθέσῃ ἐν κεφάλαιον εἰς τὸ σύγγραμμά του. Ἐπλήρου, τὰ θυλάκιά του σακχαρικῶν καὶ εἰς ἕκαστον λυγμὸν τοῦ Τῶμ ἔρριπτεν αὐτῷ ἐν τεμάχιον. Ἐπειδὴ δέ, ὡς λέγουσιν, ἡ κριτικὴ δὲν εἶνε πάντοτε ἀδέκα-

στος, ὁ συγγραφεὺς εὗρισκε στιγμαίααν τινὰ ἡσυχίαν. Ἄλλὰ τὰ σακχαρικά εἶχον τέλος καὶ τὸ τέλος τοῦτο συνέπιπτε πρὸς τὸ τῆς ἀνοχῆς τοῦ Τῶμ. Ἐπειτα δὲ οἱ ὀλολυγμοὶ ἐπανελαμβάνοντο καὶ εἰς οὐδὲν ἐχρησίμευον αἱ παρακλήσεις, οἱ γλυκεῖς λόγοι, αἱ θωπεῖαι τοῦ αὐθέντου.

*
* *

Ἡμέραν τινὰ ὁ κ. Ω., ὅστις ἦτο μέλος τριάκοντα τοῦλάχιστον ἐπιτροπῶν φιλολογικῶν, ἐπιστημονικῶν, ἐκπαιδευτικῶν, ἀπλήχθη ὑπὸ μιᾶς τούτων ἐκ τοῦ σπουδαστηρίου του, ἐγκαταλιπὼν ἐπὶ τοῦ γραφείου ἠνεωγμένον τὸ πολύκροτον χειρόγραφόν του.

Ὁ Τῶμ, ἀφοῦ μίτην κατεδίωξε τὴν κυνηγετικὴν κύνα τοῦ γείτονος, ἥτις ἔνεκα τοῦ διπλασίου ἀναστήματός της ἤξιον αὐτὸν τῆς ἐσχάτης περιφρονήσεως, ἐπέστρεψεν οἴκαδε ἐν προφανεῖ ἀγανακτήσει, καὶ ἀκολουθῶν τὴν προτεταμένην ριναί του, ἥτις ὠσφραίνεται πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ κυρίου, εἰσῆλθεν εἰς τὸ σπουδαστήριον, ἐπήδησεν ἐπὶ τοῦ καιθίσματος, ὅπερ ἦτο θερμὸν ἀκόμη καὶ ἀνήλθεν ἐπὶ τοῦ γραφείου.

Ἄλλὰ τί ἔπαθε; Διατὶ στρέφει πέριξ περιδεῆ τὰ βλέμματα, ὡς ἂν ἀποτρόπαιον ἐμελέτα κακούργημα; Διατὶ εἶτα ὑποῖ ὑπερήφανον τὴν κεφαλὴν καὶ ἐκφέρει ἐπινίκιον ὑλακὴν, ὡς ἂν ἐπανελάμβανε τὸ : « ἐπὶ ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον ἐπιβήση καὶ καταπατήσεις λέοντα καὶ δράκοντα; » Καὶ διατὶ πάλιν ἔπειτα δεικνύει ἀγρίουσ ὀδόντας πρὸς τὸ ἀνυπόπτως πρὸ αὐτοῦ ἐκτεινόμενον

χειρόγραφον ; Θεῷ, κύριε, φυλακὴν ἐν τῷ στοματί του !!

Ἄλλ' οὐδεὶς, οὔτε Θεός, οὔτε δαίμων δύναται πλέον νὰ τὸ ἀποσπᾷ ἐκ τῶν ὀδόντων καὶ τῶν ὀνύχων του.. Δάκνει, κατασχίζει, σκορπίζει καὶ πάλιν δάκνει καὶ πάλιν κατασχίζει Ἄπαντες οἱ ὑπ' αὐτοῦ κατὰ καιροὺς; ἠττηθέντες ποντικοὶ δὲν θὰ ἠδύναντο ἐν μακραις ἡμέραις νὰ κατορθώσωσιν, ὅ,τι αὐτὸς ἐν ὀλίγοις λεπτοῖς; διέπραξε. Ἐντὶ τοῦ ἐπιμελῶς διηυθετημένου χειρογράφου, τεμάχια μόνον φαίνονται πανταχοῦ ἐσχισμένα,, κατερρυπωμένα, ἀγνώριστα καὶ εἰς αὐτὸν τὸν συγγραφέα, ὅστις εἰσελθὼν ἐκεῖνην τὴν στιγμὴν κύπτει, λαμβάνει ἕν, ἀναγινώσκει ἡμίσειαν φράσιν του, ἐξαγριοῦται ὀρμηᾷ, λαμβάνει ἀπὸ τοῦ λαμποῦ τὸν Τὼμ καὶ τὸν τινάσσει ἔξω τοῦ παραθύρου.

Πιστεύετε τώρα εἰς τὴν μετεμψύχωσιν; ἀμφιβάλλετε ἀκόμη περὶ τῆς κριτικῆς δεινότητος, τῆς ἐν τῷ σώματι τοῦ Τὼμ ἐγκαθειρομένης ψυχῆς;

Ἐγώ, ὅστις ψυχορραγοῦντα ἐκ τῆς πτώσεως τὸν ἔσωσα, περισυλλέξας αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ, δὲν ἀμφιβάλλω. Ἐφ' ὅσον ἡ κολασμένη του ψυχὴ εὐρίσκετο πλησίον μου, οὐδὲ γραμμὴν κατώρθωσα νὰ χαράξω. Ἐνῶ ὁ κ. Ω. ἀντέγραψε, συνεπλήρωσε καὶ ἴσως ἴσως, ὅλα γίνονται, ἴσως ἐκδώσῃ τὸ σύγγραμμά του.

Σημειωτέον ὅμως, ὅτι οὐδὲν ζῶον τρέφει ἔκτοτε παρ' αὐτῷ. Διάγει μόνον μὲ τοὺς φίλους καὶ θαυμαστάς του.

ΜΕΤΑ ΕΒΔΟΜΗΚΟΝΤΑ ΕΤΗ

Εἰς ἱκανὴν ἀπὸ τῆς πόλεως** ἀπόστασιν καὶ πλησίον τῆς μεγάλης ὁδοῦ, εὐθίσκεται μικρὸν ἐξωκλήσιον ὅπερ ἅμα διακρίνη ὁ διαβάτης. λευκάζον ἐντὸς συστάδος χλοερῶν μυρσινῶν, ἀποκαλύπτεται καὶ ποιεῖ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ.

Τὸ ἐξωκλήσιον θὰ ἔχη καὶ αὐτὸ τὴν ἱστορίαν του, ὅπως ὅλοι οἱ περὶ αὐτοῦ βράχοι, οἵτινες πολλὰ εἶδον ἄλλοτε, πολλὰ βλέπουσι καὶ τώρα περὶ αὐτούς· ἀλλὰ θὰ διηγηθῶ δύο μόνον ἐπεισόδια τοῦ βίου του, διότι τὰ εὔρον τόσον ὅμοια πρὸς ἄλληλα. . τόσον συγγενῆ, ὥστε δὲν θὰ πιστευθῆ ὅτι μεταξὺ τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἑτέρου διέρρουσαν ἑβδομήκοντα ὀλόκληροι χρόνοι.

Α .

Εἶνε νύξ. Αὔρα δροσερὰ κατέρχεται ἀπὸ τῶν βουνῶν καὶ διαχέει τὰ ἀρώματα τῶν θάμνων ἀνά τὴν πεδιάδα. Σιγὴ πανταχοῦ· οὐδὲ τὰ πτηνὰ τῆς νυ-

κτὸς τολμῶσι νὰ διακόψωσιν αὐτήν. Τῶν ἀστέρων τὸ φῶς δὲν δύναται νὰ διασκορπίσῃ τοῦ συδένδρου τοπείου τὰς σκιάς, ἢ μελαγχολικὴ ὅμως κανδήλα τοῦ ἔξωκλησίου, ὡς ὁ ἀστήρ τῶν μάγων, ἀρκεῖ ὅπως ὀδηγήσῃ μέχρις αὐτοῦ τρεῖς ἄνδρας ἀπὸ διαφόρων διευθύνσεων ἐρχομένους καὶ μετὰ προσοχῆς καὶ φόβου βαδίζοντας.

Ὅτε ἐπλησίασαν, ἀντήλλαξαν λέξεις τινὰς πρὸς ἀλλήλους καὶ προὐχώρησαν πρὸς τὴν ἡμίκλειστον τοῦ ναΐσκου θύραν, ἀφοῦ μετὰ προσοχῆς ἐξήτασαν τὰ πέριξ.

— Ποῖος εἶνε; ἠκούσθη ἔνδοθεν βαθεῖα καὶ ὑποτρέμουσα φωνή.

— Εἵμεθα ἡμεῖς, πατέρα, ἀπεκρίθη ὁ εἰς ἔξ αὐτῶν μετὰ φωνῆς σταθερᾶς· καὶ εἰσῆλθον.

Μάτην θὰ ζητήσητε ν' ἀναγνωρίσητε τὰς μορφάς των. Φαίνονται μόνον τὰ ὑψηλὰ ἀναστήματα, αἱ ζωηραὶ κινήσεις καὶ ἠχεῖ τὸ βῆμά των μολονότι ἀκροποδητὶ βαδίζουσιν ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὴν ἱερότητα τοῦ χώρου.

Τὸ φῶς τῆς κανδήλας πίπτει μόνον ἐπὶ τῆς πολιᾶς μορφῆς τοῦ ἱερέως, ὅστις κρατῶν εἰς χεῖρας τὸ Εὐάγγελιον, πλησιάζει πρὸς τοὺς εἰσελθόντας.

Χαμηλῇ τῇ φωνῇ ἐλέχθησαν πολλὰ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἐκείνων. Ἐπειτα ὁ γέρον ἐξέτεινε τὸ Εὐάγγελιον καὶ ἠρώτησε.

— Λοιπὸν εἶσθε ἀποφασισμένοι;

— Ἀποφασισμένοι, πατέρα.

— Βάλετε τὸ χέρι σας ἐπάνω εἰς τὸ Ἅγιον Εὐαγγέλιον καὶ ἐπαναλάβετε ἕνας ἕνας ὅ,τι θὰ σᾶς λέγω.

Καὶ ὁ γέρον ἱερεὺς διὰ τῆς τρεμούσης φωνῆς του ὑπηγόρευσε τὸν ὄρκον, ὃν μετὰ συγκινήσεως ἐπανάλαβον οἱ τρεῖς ἄνδρες:

« Ὅρκίζομαι νὰ πολεμήσω διὰ τὴν πίστιν καὶ τὴν πατρίδα ».

Ὡ τῆς ἁγίας ἐκείνης εἰκόνας! Ἄν ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἦτο ἀσθενὴς ἐν τῷ ἁμαρτωλῷ αὐτῆς περικαλύμματι, θὰ ἠδύνατο νὰ ἴδῃ ἄνωθεν τοῦ ταπεινοῦ ἐκκλησιδίου ἀνοιγομένους τοὺς οὐρανοὺς, ἐν τῷ μέσῳ δὲ τὸν Θεὸν τῆς ἐλευθερίας εὐλογοῦντα τὴν ἱεράν ταύτην σκηνήν.

Παρήλθον ἕκτοτε ἑβδομήκοντα ἔτη.

Εἶνε νῦν θερινὴ τοῦ 1891.

Ἡ αὔρα δὲν εἶνε ὀλιγότερον δροσερά, οὐδ' αἶπνοαί της ὀλιγότερον βαλσαμώδεις. Ἀνὰ τὴν πεδιάδα, ἀντὶ τοῦ ἄσματος τῶν νυκτοβίων πτηνῶν καὶ τοῦ ψιθύρου τῶν ἐντόμων, ἀντηχοῦσι ποῦ καὶ ποῦ μακρόθεν εὐθυμοὶ φωναί. Ἡ κανδήλα ὅμως τοῦ ἔξωκλησίου, ἄσβεστος, διαχέει ἐντὸς αὐτοῦ τὸ μελαγχολικὸν φῶς της. Τρεῖς δὲ ἄνδρες πάλιν, ὑπ' αὐτοῦ ὀδηγούμενοι, ἔρχονται νὰ κρούσωσι τὴν θύραν.

Οἱ λόγοι, οὓς ἀνταλλάσσουν μὲν ἀκούονται, ἀλλ' ἱερεὺς εὐρισκόμενος ἐντὸς τοὺς ἐνόησε καὶ ἔσπευσε ν' ἀνοίξῃ χωρὶς ν' ἀποτείνῃ οὐδεμίαν ἐρώτησιν.

— Εἴμεθα ἡμεῖς, γέροντα, εἶπεν ἐν τούτοις ὁ εἷς τῶν τριῶν· καὶ εἰσηλθὼν ἅπαντες.

Ἄλλ' αἱ μορφαί των καὶ πάλιν δὲν εἶνε ὄραται ἐν τῷ σκότει.

Ὡς ἐκείνοι οἱ τοῦ παρελθόντος συνωμόται, ἔχουσιν ἐπίσης ὑψηλά τὰ ἀναστήματα, ζωηρὰς τὰς κινήσεις, τὸ βάδισμα σταθερόν, ὅπως λευκὴν ἔχει τὴν κόμην καὶ τὴν γενειάδα ὁ σπεύσας πρὸς προῦπάντησιν των ἱερεὺς καὶ τὸ Εὐαγγέλιον ἐπίσης κρατεῖ εὐσεβῶστως διὰ τῆς δεξιᾶς τοῦ.

Τίς οἶδεν ἂν δὲν εἶνε οἱ υἱοὶ ἐκείνων!

Χαμηλοφώνως ἀντηλλάγησαν πάλιν λέξεις τινές, μεθ' ἃς οἱ δύο, ἀφοῦ ἔλαβον παρὰ τοῦ τρίτου ἀντικείμενόν τι δυσδιάκριτον ἐν τῷ σκότει, ἐπλησίασαν ἐγγύτερον τοῦ ἱερέως.

— Λοιπὸν εἴσθε σύμφωνοι; ἠρώτησεν οὗτος.

— Σύμφωνοι, γέροντά μου, ἀπεκρίθησαν.

— Βάλετε τὸ χέρι σας ἐπάνω εἰς τὸ Ἅγιον Εὐαγγέλιον καὶ λέγετε ἕνας-ἕνας ὅ,τι σὰς εἰπῶ.

Καὶ ὁ ἱερεὺς ὑπηγόρευσεν:

«Ὁρκίζομαι . . .»

Καὶ οὗτοι μετὰ σταθερότητος ἐπανέλαβον τὸν ὄρκον, ὃν τοῖς ὑπηγόρευσεν ὁ ἱερεὺς:

«Ὁρκίζομαι νὰ ψηφίσω δήμερχον τὸν Σωτήρην Μανδρακούλιαν.

Υ Π Η Ρ Ε Τ Η Σ !

Μόνοι οἱ αἰσθανθέντες ἀγρίαν χεῖρα, εἰσδύουσαν ἐντὸς τῶν σπλάγχνων των, ἀναστρέφουσαν, συνθλίβουσαν, ἀποσπῶσαν αὐτά, μόνοι οἱ αἰσθανθέντες τὸ δοιμὸν ἄλλος τῆς πείνης, μόνοι αὐτοὶ θὰ ἐννοήσωσιν ὑπὸ ποίου δεινοῦ κατετρώχεται ὁ ἔρημος. Ἄπὸ εἴκοσι καὶ τεσσάρων ὥρῶν δὲν εἶχε φάγη τὸ δὲ τελευταῖον γεῦμά του, ἕξ ἐνὸς ποτηρίου γάλακτος καὶ ἐνὸς τεμαχίου ἄρτου ἀποτελούμενον, τῷ ἔδιδε τὸν θλιβερὸν τίτλον τοῦ πεινῶντος ἀπὸ ἰσαριθμῶν ἀκριβῶς ὥρῶν.

Ἡ πείνα ! Βδελύττομαι τοὺς συγγραφεῖς, οἵτινες τὸ τραγικώτερον τῶν δεινῶν ἐπειράθησαν νὰ μεταβάλωσιν εἰς ὑπόθεσιν κωμωδίας. Μισῶ τοὺς ἀκολάστους χειριστὰς τῆς γραφίδος, οἵτινες, μὲ τὸ ποτήριον τῆς μέθης εἰς τὴν χεῖρα σατυρίζουσι τὴν πείναν, ἵνα προκαλέσωσι τὸν γέλωτα τῶν ἐχόντων πλήρη τὴν κοιλίαν. Γελάσατε μὲ τὴν πείναν τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς δόξης, γελάσατε μὲ τὴν πείναν τοῦ χουσοῦ, ἀλλὰ μὲ τὴν πείναν τοῦ ἄρτου. . . σιγήσατε, ἐὰν δὲν θέλητε νὰ προκαλέσητε τοῦ Θεοῦ τὴν ἀράν.

Ἐπεινά. «Ἴσως τιμωροῦμαι διὰ τὴν πρὸς τοὺς γονεῖς μου παρακοήν», ἐσκέπτετο.

*
**

Ἦτο καὶ αὐτός, ὡς τόσοι ἄλλοι, τέκνον πτωχῆς οἰκογενείας, περατῶσαν ἐν μέσῳ μυρίων στερηήσεων τὰς γυμνασιακὰς του σπουδὰς καὶ ἐγκαταλείψαν τὴν πατρίδα του μὲ βαλάντιον πλήρες ἐλπίδων, ἵνα ἔλθῃ εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ σπουδάζῃ. Μάτην οἱ καλοὶ του γονεῖς καὶ οἱ φίλοι τὸν ἀπέτρεπον, ὑποδεικνύοντες τὰ δεινά, ἅτινα μακρὰν αὐτῶν θὰ τὸν ἀνέμενον. *Εἶχε κλίσιμ, ὅπως ἔλεγε, νὰ γίνῃ ἐπιστήμων καὶ ἠσθάνετο τὴν δύναμιν νὰ κατανικήσῃ πᾶσαν ἐναντιότητα πρὸς πραγματοποιήσιν τοῦ πόθου του. Οἱ γονεῖς ἔνιψαν τὰς χεῖρας. Οἱ συγγενεῖς ἐσίγησαν καὶ μὲ συντετριμμένην καρδίαν τὸν ἀπεχαιρέτισαν πάντες, διότι μεῖραξ ἔτι ἀπεσπᾶτο ἐκ τῆς ἀγκάλῃς των, ἵνα ριφθῆ ἄνευ ὄπλων εἰς ἀγῶνα, ὅστις πολλοὺς εἶχε κατασυντρίψῃ.*

Ἦδη μακρὰν τῆς πενιχρᾶς στέγῃς, εἰς τὸ ἐρμάριον τῆς ὀλοίας θὰ ὑπῆρχεν ἴσως ἐν τεμάχιον ἄρτου δι' αὐτόν, οὐδὲν ἄλλο ἐσκέπτετο, οὐδὲ φιλόδοξα σχέδια, οὐδὲ ρόδιον μέλλον. Ἐσκέπτετο τὴν πεινάν του. Τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἀφίξεώς του περιηργάζετο τὰς ἀγοράς, τὰ μέγαρα. Προχθὲς ἔτι ἐνόμιζεν ὅτι τὰ πάντα ἦσαν κτημά του, ὅτι ὁ οὐρανὸς ἦτο ἰδικὸς του. Ἀλλὰ σήμερον οὐδὲν ἔβλεπεν. Ἐν μέγα δάκρυ ἦτο ἕκαστος ὀφθαλμὸς του καὶ ἐπεριπάτει σπεύδων καὶ μὲ τὴν

κεφαλήν πρὸς τὰ ἐπάνω, ἵνα μὴ φανῶσιν, ἵνα μὴ ἐκ-
ρεύσωσι τὰ δάκρυά του ἐκεῖνα.

Πτωχή του μῆτερ ! Ἄν τὸν ἔβλεπες κατ' ἐκείνην
τὴν στιγμήν, μόνη σὺ θὰ ἠσθάνεσο τὸν πόνον του . . .

*
* *

Καὶ δὲν ἐγνώριζε κανένα. Εἶχε πλουσίους καὶ οὐμύ-
λικας συμπατριώτας, ἀλλ' ἦτο ὑπερήφανος. Νὰ ζητήσῃ ;
Ἔ! ὄχι ἐπαίτης. Νὰ τοὺς πλησιάσῃ ; Ἄλλ' ἂν τὸν ἐκά-
λουν νὰ συγγενεμάτῃ μετ' αὐτῶν ; Ἔ! πόσον τὸ ἐφο-
βεῖτο τοῦτο. Θὰ ἐψεύδετο λέγων ὅτι ἔφαγε. Θὰ ἐπρο-
τίμα ν' ἀποθάνῃ μυριάκις ἢ νὰ δεχθῇ τὴν προσφορὰν,
ἧς τόσῃν εἶχεν ἀνάγκην. Πρὸ δλίγων ἔτι ἡμερῶν μετὰ
πόσης χαρᾶς θὰ συνεμερίζετο τὸ γεῦμά των. Ἄλλ' ἤδη
καὶ μακρόθεν νὰ τοὺς ἔβλεπε, θὰ ἐλάμβανεν ἄλλην
ὁδόν. Ἐπεῖνα : Ἰδοὺ ἡ δικαιολογία του. Ὅσοι ἐπεί-
νασαν ἔστω καὶ ἅπαξ ἐν τῇ ζωῇ των, ἄς γείνωσιν οἱ
δικασταὶ του Ἐν σχέδιον ἐν τούτοις ἐκνοφορεῖτο ἐν
τῇ κεφαλῇ του. Αὐτὸ ἦτο ἡ ἐλπίς του, ἀλλὰ ἐλπίς
μακρυνή : Νὰ εὔρη οἰκίαν, ἵνα ὑπηρετῇ καὶ σπουδάσῃ.
Καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἔκαμνον τὸ αὐτό. Ναι μὲν οὐδέποτε
ἄλλοτε εἶχε φαντασθῆ, ὅτι θὰ κατήντα ἕως ἐκεῖ, ἀλλὰ
τώρα, σιγὰ σιγὰ, εἶχε συνθηκολογήσῃ πρὸς τὴν ἰδέαν
ταύτην καὶ ἔβλεπεν, ὡς τέρμα τῆς ἐλπίδος του μελίχιον
καὶ καλοκάγαθον κύριον, συμβουλευόντα ἀντὶ νὰ ὑβρίζῃ,
χειραγωγοῦντα ἀντὶ νὰ δέρῃ καὶ ἀντὶ μικρῶν ὑπηρε-
σιῶν παρέχοντα ἄρτον καὶ βιβλία. Ἄλλὰ ποῦ νὰ τὸν

εὔρη ; Ἐμαθεν ὅτι ἄλλος τις νέος δι' ἀγγελίας εἰς τὰς ἐφημερίδας εὔρε το ποθητὸν τοῦτο ἄσυλον· ἀλλ' αὐτὸς δὲν εἶχεν οὐδὲ λεπτὸν πλεόν· πῶς νὰ δημοσιεύσῃ τὴν ἀγγελίαν του ; Καὶ ἐν τούτοις δὲν εἶχεν ἄρτον ἀπὸ τῆς χθές, δὲν θὰ εἶχεν οἶκημα ἀπὸ τῆς αὔριον.

*
**

Τοιαῦτα σκεπτόμενος διήρχετο πρὸ τῆς θύρας καταστήματός τινος συρμῶν, ὅτε φωνὴ γυναικεία, πρὸς αὐτὸν βεβαίως ἀποτεινομένη, ἀφοῦ συνωδεύετο καὶ διὰ μικρᾶς ἐπὶ τοῦ ὤμου θωπείας, τῷ εἶπε :

— Μικρὲ, ἔρχεσαι νὰ μοῦ πάρῃς αὐτὸ τὸ πακετάκι ὡς ἐδῶ εἰς τὸν ἄλλον δρόμον ;

Ἡ φωνὴ ἦτο τόσον ἐλκυστικὴ καὶ τόσον γλυκὴ τὸ μειδίαμα τῆς κυρίας, ὥστε ὁ πτωχὸς ἠγγύει τί ν' ἀποκριθῇ. Προῦχώρησε δύο βήματα πρὸς αὐτὴν καὶ καταπόφυρος ἔτεινε τὰς χεῖρας. Δὲν εἶχε καιρὸν νὰ σκεφθῇ, ὅτι τολμηρὰ ἦτο ἢ πρόσκλησις αὕτη πρὸς ἓνα νεανίαν, ὁπωσδήποτε, ἀκολουθοῦντα τὸν δρόμον του. Μᾶλλον ὡς παροχὴν φιλόφρονος ἐκδουλεύσεως τὸ ἐθεώρησεν ἐν τῇ ἐκπλήξει του. Ἦτο μὲν πτωχικὰ ἐνδεδυμένος, ἀλλ' ἡ μορφή, ὁ τρόπος του δὲν θὰ συνεχώρουν ἄλλο τι . . .

— Θὰ σὲ πληρώσω, παιδί μου, γιὰ τὸν κόπο σου, προσέθηκεν ἡ κυρία, ἀφίνουσα ἐπὶ τῶν χειρῶν του ὀγκῶδες δέμα.

Θὰ σὲ πληρώσω ! Ἦσαν θερμὸν καυστικὸν λουτρὸν

αἱ λέξεις αὐται. Θὰ σὲ πληρώσω! Ἦτο ὁ πρῶτος διὰ τοῦ χρήματος ἔξευτελισμός του. Θὰ σὲ πληρώσω: αἱ λέξεις ἦσαν ὀκάδες πολλαὶ μολύβδου καταστήσασαι τόσον βαρὺ τὸ δέμα, ὥστε παρ' ὀλίγον νὰ τὸ ἀφίσωσιν αὐτοστιγμει αἱ χεῖρές του. Τὸ κατέστησαν δυσβάστακτον, καῖον. Ἐσκέφθη νὰ τὸ ἀφίση. Νὰ εἶπη ὅτι δὲν ἐννοεῖ. . . ὅτι. . . Ἀλλ' ἡ κυρία εἶχεν ἐξέλθῃ ἤδη ἐκ τοῦ καταστήματος, καὶ ὥσει συρόμενος τὴν ἠκολούθησεν ἐν παραζάλλῃ, ταλαντευόμενος, προσκόπτων, ἐνῶ οἱ ἀπὸ ὠρῶν συννεφωμένοι ὀφθαλμοί μου ἐξέχονον ἐν δάκρυ ἐπὶ τοῦ περικαλύμματος τοῦ δέματος, δάκρυ ὅπερ ἠπλώθη ἐπὶ τοῦ χάρτον, ὡς σῆμα ἐπισφραγίζον τὸ παρελθὸν τοῦ ἀμερίμου παιδὸς καὶ τὸ ἀρχόμενον στάδιον πτωχοῦ ὑπηρετοῦ. . .

Μετ' ὀλίγην ὥραν ὁ Νικόλαος, — οὕτως ἐκαλεῖτο — ἀφοῦ κατέστειλεν ὀλίγον τὴν πείναν του διὰ τῶν κερδηθέντων χρημάτων, ἔσπευσε μὲ τὸ μικρὸν ὑπόλοιπον εἰς τὸ γραφεῖον ἐφημερίδος τινός, ἵνα δημοσιεύσῃ μίαν τῶν τυλικῶν ἐκείνων ἀγγελιῶν, αἵτινες συνήθως εἶνε αἱ ἐπιγραφαὶ παρομοίων κοινωνικῶν σελίδων:

« Φοιτητὴς ζητεῖ οἰκίαν, ἵνα ὑπηρετῇ καὶ σπουδάσῃ ».

Τὴν ἐπαύριον ἡ οἰκία εὐρέθη. Τῷ ἔδωκαν τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Β* καὶ αὐθωρεὶ ἔσπευσε πρὸς αὐτόν. Ἀλλ' ἐν τῇ σπουδῇ τοῦ δρόμου του ἔδοκίμασε

πάλιν ὅλα ἐκεῖνα τὰ αἰσθήματα, ἅτινα τὴν προτεραίαν εἶχον συνταράξει τὴν καρδίαν του. Τὸν φόβον, τὴν ταπεινώσιν, τὴν θλίψιν καὶ τὴν ἀμφιβολίαν. Ὅτε ἔκρουε τὴν θύραν, ἐρρίγει, ἢ χεῖρ του ἔτρεμε, μολονότι ὁ Σεπτέμβριος ἐπεδείκνυε μόνον τὴν θερινὴν του ὄψιν. Ὅτε ἠρώτα ἂν εἶνε ἐπάνω, ἢ φωνὴ του ἦτο περιδεῆς, διακεκομμένη. Ὅτε ἀνήρχετο τὴν κλίμακα, ἤσθμαινε καὶ ἠρείδετο ἐπὶ τοῦ τοίχου. Ἡ ὑπηρέτρια τὸν παρετήρησε παραδόξως. Θὰ ἐγνώριζεν ὅτι τῇ ἤρχετο σύντροφος. . . καὶ τὸν ἐμάντευσεν ἐκ τῆς στάσεώς του. Ἡ χυδαία ἔκφρασις τῆς μορφῆς της τῷ παρήγαγεν ὀδυνηρὰν ἐντύπωσιν. Ἀγέρωχόν τι ἅμα καὶ προστατευτικόν της μειδιάμα, παρ' ὀλίγον νὰ τὸν τρέψη εἰς φυγὴν. . . Ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ γραφεῖον: « ὁ κύριος εἶνε μέσα », οὕτως εἶπεν ἡ ὑπηρέτρια· ἢ λέξις κύριος δι' αὐτόν, ὅστις μόνον πατέρα ἐγνώριζε μέχρι τοῦδε, καὶ ἓνα κύριον, τὸν Θεόν, ἢ λέξις κύριος τὸν ἀπεκαθήλωσεν ἐκεῖ ἐν τῇ θύρᾳ, μέχρις ὅτου ἡ ὑπηρέτρια πάλιν ἀνήγγειλε ξηρὰ ξηρὰ:

— Τὸ παιδί.

Ὁ δὲ κύριος διὰ βροντώδους φωνῆς τὸν ἠνάγκασε νὰ προχωρήσῃ, νὰ πλησιάσῃ, ἐρωτῶν ξηρότερα ἔτι, ὡς δικαστής:

— Ἀπὸ ποῦ εἶσαι;

*
**

Τότε μόνον ἀνήγγειρε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶδε πρὸς

αὐτὸν ἐστραμμένα τὰ βλέμματα ἐνὸς κυρίου, μιᾶς κυρίας καὶ τριῶν ἄλλων μικρῶν κυρίων, δύο κορασιῶν καὶ ἐνὸς υἱοῦ. Ὅλοι τὸν παρατήρουν περιέργως, ἀνακριτικῶς, ἀδιακρίτως. Ἐταπεινώσε τὸ βλέμμα καὶ ἀπεκρίθη εἰς τὰς ἐρωτήσεις ἐνὸς ἐκάστου, ἐνῶ ἄλλη χεὶρ ἐξίσου ἀλγεινῆ, ὅσον ἢ τῆς πείνης, ἐπίεζεν, οὐχὶ τὰ σπλάγχνα του πλέον, ἀλλ' αὐτὴν τὴν καρδίαν του.

Ὁ κ. Β* ἦτο χυδαιογέννητος καὶ ὀψίπλουτος Ἐκαμε καλὰ τὸν λογαριασμόν του καὶ εὗρεν ὅτι «περισσότερον συμφέρει ἓνας φοιτητῆς ἀπὸ ἓνα ὑπηρέτην», μόλις δ' εὐρέθη ἄνευ ὑπηρέτου. Ἐπωφελήθη τῆς ἀγγελίας καὶ ἐξήτησε τὸν φοιτητὴν. Ἡ κυρία του, μετρίας οἰκογενείας καὶ αὕτη καὶ μετριωτέρας ἀνατροφῆς, ἡμιλάτο πρὸς τὸν σύζυγόν της κατὰ τὸ ἀγέρωχον καὶ τὰς ἀδιακρίτους ἐρωτήσεις. Καὶ τὰ τέχνα παρὰ τοιαῦτα ὑποδείγματα ἀνεμίχθησαν καὶ αὐτὰ εἰς τὴν σκηνὴν τῆς παρουσιάσεως τοῦ πτωχοῦ φοιτητοῦ ἐρωτῶντα, ἐξετάζοντα, ὑπομειδιῶντα εἰς πᾶσαν αἰδήμονα καὶ χαμηλόφωνον ἀπάντησίν του.

Αὐτὸς δὲ συνεσταλμένος, ἔνδακρος, καταπόρφυρος, τρέμων, ἀγνοῶν εἰς ποῖον ν' ἀποκριθῆ ἠρώτων, νομίζων ὅτι τὸν περιπαίζουσιν ἀγανακτῶν τότε, βαρέως φέρων τὸ ἀτενὲς βλέμμα τῆς παρὰ τὴν θύραν ἀναμενούσης αὐτὸν συναδέλφου του:

— Ἄν μὲ ἔβλεπεν ἀπὸ πουθενὰ ἢ πτωχὴ μου ἢ μητέρα . . . ἐσκέπτετο.

Καὶ ἠῤῥα καὶ παρεκάλει τὸν Θεὸν νὰ τελειώσῃ τέλος καὶ αὐτὴ ἡ δοκιμασία.

— Πήγαινε κάτω. Πάρε τον, Μαριγώ, εἰς τὴν κουζίνα, εἶπεν ἡ κυρία τέλος.

*
**

Τὸ ἑσπέρας, μόλις εὔρε καιρὸν ὁ Νικόλαος, ἔγραψε τὴν ἑξῆς ὀλιγόστιχον ἐπιστολήν.

Ἄγαπητέ μου Πατέρα,

Σᾶς γράφω διὰ τὰ σᾶς ἀναγγείλω μετὰ χαρᾶς, ὅτι εὔρον καλὴν θέσιν εἰς ἓν γραφεῖον καὶ διὸ προϊστάμενός μου φαίνεται πολὺν καλὸς καὶ μὲ ἀγαπᾷ. Οὕτω θὰ ἐξακολουθήσω μὲ ἡσυχίαν τὸ Πανεπιστήμιον.

Φιλῶ ὅλους καὶ ἰδίως σᾶς καὶ τὴν καλὴν μου μητέρα.

Ὁ υἱός σας

Νικόλαος

— Τοῦλάχιστον ὡς εὐχαριστηθῶσιν ἐκεῖνοι, ἐπιθύρισε σφραγίζων τὴν ἐπιστολήν του μὲ ἓν ἔτι δάκρυ.

Η ΧΑΡΙ ΤΗΣ

« Σὰν ἔγινεν ὁ μεγάλος σεισμός ἤμουν δεκαοκτὼ χρόνων. Ἐμιλοῦσα τὰ Ῥωμαίικα, γιὰτὶ ἡ παραμάνα μου ἦταν χριστιανή. Μὰ τόσος φόβος, τόση τρομάρα μὲ ἔπιασε σὰν εἶδα τὴν μάνα μου καὶ ὅλαις ταῖς γυναῖκες νὰ τρέχουν ἔξω ἀπὸ τὸ χαρέμι καὶ νὰ φωνάζουν, ὅπου ἀρρώστησα τὴν ἴδια ἡμέρα κοὶ ἐπῆγα νὰ πεθάνω. Καὶ σὰν ἔγινα καλά, ἡ λαλιά μου ἦταν κομμένη. Δὲν ἠμποροῦσα πλειὰ νὰ μιλήσω, μήτε τούρικα μήτε Ῥωμαίικα. Ἄνοιωθα τί μοῦ ἔλεγαν, μὰ δὲν ἔβγαζα μήτε λόγο. Ὅσοι γιατροὶ μὲ εἶδαν, εἶπαν πῶς ἔτσι θὰ μείνω γιὰ ὅλη μου τὴ ζωὴ ὁ φόβος μοῦ ἔδесе τὴ γλῶσσα. Τὰ βάσανα ποῦ ἐτράβηξα δὲν λέγονται. Πάντα ἐγύριζα στὸν τόπο μου βουβὸς καὶ ἄρχισα κ' ἐγὼ νὰ πιστεύω πῶς ἦτανε γραμμένο νὰ μὴν ξεστομίσω πλειὰ τὸ ὄνομα τοῦ Ἄλλὰ καὶ τῆς μάνας μου τ' ὄνομα. Σοῦ εἶπα πῶς ἐκείνη ποῦ μ' ἀνάθρεψε μὲ τὸ γάλα της ἦταν χριστιανή. Ἐκείνη ἀπ' τὰ γιατρικὰ δὲν ἐπίστευε τίποτε. Μήτε ἡ κόρη της ἢ Ἄννίτσα.

— Ἐγὼ ἓνα γιατρικὸ ξέρω μονάχα, μοῦ εἶπε μιὰ μέρα. Τῇ χάρι τῆς Παναγίας. Κριμα νὰ μὴν εἶσαι χριστιανὸς νὰ πᾶς ἔς τὴν Τῆνο νὰ σὲ γιατρέψῃ.

— Καὶ πῶς δὲν εἶνε χριστιανός; Μήπως ἀρνιέται τῇ χάρι τῆς ἡ Παναγία σὲ κανένα;

Αὐτὰ ἀποκρίθηκε ἡ Ἄννιτσα καὶ ἐκοκκίνησε σᾶν τὸ μῆλο. Αὐτὰ μ' ἔκαμαν κι' ἐμένα ν' ἀποφασίσω τὸ ταξειδί καὶ νὰ πάγω στὴν Εὐαγγελίστρα.

« Μὲ τὸ ἴδιο βapόρι ἐπήγαινε καὶ ἡ Ἄννιτσα μὲ τῇ μάνα τῆς. Ἐβάλαμε τὰ ρουχὰ μας σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς αὐλῆς, ὅπως γίνεται ἐκεῖ, καὶ ἐπεριμέναμε τῇ μεγάλῃ παράκλῃσι. Δὲν ἤμπορῶ νὰ σοῦ πῶ ἂν ἐπίστενα πῶς θὰ γίνω καλά. Σᾶν ἤμουνα μονάχος δὲν ἐπίστενα. Ἐντρεπόμενα, ἂν θέλῃς, γιὰτὶ ἀποφάσισα νὰ κάμω τὸ ταξειδί. Μοῦ φαινότανε πῶς ἀρνήθηκα τὸν Ἄλλᾶχ καὶ ἐπήγαινα σὲ ἄλλο Θεὸ νὰ μὲ γιατρέψῃ. Μὰ σᾶν ἀντίκρυζα τὰ μαῦρα καὶ συμπαθητικὰ μάτια τῆς Ἄννιτσας, ἐδάκρυζα, καὶ τότε ἐπίστενα πῶς δὲ θ' ἀρνηθῆ καὶ σὲ μένα τῇ χάρι τῆς ἡ Παναγία.

Σᾶν ἐτελείωσεν ἡ δοξολογία καὶ ἔβγαιναν ὁ κόσμος ἀπὸ τὴν ἐκκλησιὰ ἐγύριζα κι' ἐγὼ τὰ μάτια μου ἀπὸ δῶ κι' ἀπὸ κεῖ κι' ἔβλεπα. Τί κόσμος ἀμέτρητος ἦταν ἐκεῖνος. Βελόνα νὰ ἔρριχνες δὲν θᾶβρισκε μέρος νὰ πέσῃ χάμω. Ἀκουμποῦσα σὲ μιὰ κολόννα τῆς μεγάλης πόρτας καὶ ἔβλεπα καθενὸς τὴν ὄψι γιὰ νὰ καταλάβω, ἂν ἐπίστενε κι' αὐτός. Καὶ ἂν ἐπίστεναν οἱ ἄλλοι, γιὰτὶ νὰ μὴν πιστεύω κι' ἐγὼ πῶς θὰ μ' ἐλεή-

ση ἢ χάρι της; Μὰ ἡ ὄψι τους δὲν ἔδειχνε τίποτε. Ὁ ἕνας ἐκύτταζε νὰ σπρώξῃ τὸν ἄλλον, ὁ ἄλλος νὰ πρωτοπεράσῃ καὶ νὰ πάρῃ θέσι καὶ ἄλλος πάλι ἔβλεπε τῇ γυναῖκα τοῦ διπλανοῦ του καὶ ἐμιλοῦσε δυνατὰ καὶ ἔκανε ὅ,τι μπορούσε, γιὰ νὰ γυρίσῃ νὰ τὸν ἰδῇ. Ἐκεῖνο ποῦ ἐζητοῦσα στὰ μάτια, στὸ στόμα τους, δὲν τὸ εὔρισκα. Δὲν εἶδα ἕνα νὰ πῆς ἐκεῖ ἔξω, ποῦ νὰ δείχνῃ πῶς εἶχε μέσα στὴν καρδιά ὅ,τι εἶχε ἡ δική μου. Αἶ! εἶπα ὁ Ἄλλάχ ποῦ μὲ βλέπει ἀπὸ πάνω, δὲ θὰ θυμώσῃ ἂν ἐγὼ στέκωμαι ἐδῶ μὲ περισσότερη εὐλάβεια. Μὰ πάλι. . . νὰ εἰπῶ πῶς δὲν ἐπιστεύανε δὲν εἶνε σωστό Μέσα πόσοι δὲν ἦτανε ποῦ ἐκλαίγανε μπροστὰ στὸ κόνισμά της. . . Εἶδα κλάματα ἀληθινὰ καὶ ὄψες γλωμαῖς σὰν τὸ κέρι νὰ παρακαλοῦνε γιὰ τὴν ὑγεία τους ἢ γιὰ τὸ καλὸ τῶν παιδιῶν τους. Τὸ ἕνα μ' ἔκανε νὰ μετανοιώσω πῶς ἄκουσα τῆς Ἀννίτσας κι' ἐταξείδεψα. Τὸ ἄλλο μοῦ γεννοῦσε μιὰ κρυφὴ ἐλπίδα. . . κι' ἀνατρίχιαζα, κι' ἐβούρκοναν τὰ μάτια μου, καὶ τότε σὰν νὰ ἔβλεπα τὴν Παναγία νὰ βγαίνει περήφανη περήφανη καὶ γλυκειὰ ὅπως εἶνε, ἀπὸ τῆς μυρτιαῖς ποῦ στόλιζαν τὸ κόνισμά της καὶ νὰ μοῦ λέγῃ: «— Μίλησε!»

Ἔτσι μὲ τὴ συλλογὴ μου ἐξεχάστηκα καὶ δὲν ἔβλεπα πλειὰ τὸν κόσμον ποῦ περνοῦσε κι' ἀνεβοκατέβαινε. Σιγὰ σιγὰ χωρὶς νὰ τὸ καταλάβω ἐτραβοῦσα κατὰ τὰ κελλιά. Ῥίχνω ἀπὸ μακρὰ μιὰ ματιὰ εἰς τὴν ἄκρη, ὅπου εἶχαμε τὰ πράγματά μας ἀφιμένα καὶ ξεπετοῦμαι σὰν νὰ μὲ ἄγγισε πυρωμένο σίδηρο. Τὸ αἷμα ἀνε-

βαίνει στο κεφάλι μου και τὰ γόνατά μου ἐκόπηκαν. Πῶς νὰ σοῦ εἰπῶ τί εἶδα; Τὴν Ἀννίτσα, τὴν Ἀννίτσα καλέ, νὰ τὴν τραβᾷ, νὰ τὴν παλεύῃ ἕνας ξένος. . . Τὴν Ἀννίτσα. Δὲ ξέρω, νὰ τὴν κλέψῃ ἤθελε. . . ὄχι ἐγύρευε νὰ τὴν φιλήσῃ . . . μὰ ἐκείνη ἀντιστέκουνταν κι' αὐτὸς τῆς ἔφρασε τὸ στόμα νὰ μὴ φωνάξῃ. Ἐκεῖ ποῦ ἤμουν ἐκαρφώθηκα. Νὰ πάω ἐμπρός, νὰ πάω πίσω δὲν μποροῦσα. Ἄναβα. Νὰ φωνάξω, νὰ μ' ἀκούσουν. . . πῶς. . . : Εἰς τὴ στιγμή ἐσυλλογίστηκα τὴν Παναγία καὶ εἶπα: - Νὰ τῶρα βοήθησέ με! . . . Ὁ ξένος ἦτανε δυνατός. Ἡ Ἀννίτσα ἐσπάραζε στὰ χέρια του. Κάνεις δὲν ἦταν κοντὰ ἐκείνη τὴν ὥρα. Ἐμένα δὲ μ' ἔβλεπαν. Νά! . . . παραλύσανε τὰ χέρια τῆς, καὶ σκύβει αὐτὸς τὴ μούρη του στὴ δική τῆς.

Μέσα στὸ κεφάλι, στὰ στήθια μου, δὲν ἄκουα πλειὰ βουή. Σὰν νὰ ἐσταμάτησε τὸ αἷμα μου. . . Ὅλα αὐτὰ σὲ μιὰ στιγμή. Ἐκουνήθηκα νὰ τρέξω. Ἐτρεχα κατ' ἀπάνω τους. Μὰ ἤμουνα μακρυνὰ ἀκόμη.

Νά. . . τώρα θὰ τὴ φιλήσῃ! Τότε σὰν νὰ ἄκουσα ἕνα σπάσιμο μὲς τὸ κεφάλι μου καί:

— Μὴ σκύλε!! Μή! . .

Ἐγὼ τὸ φώναξα. Μοῦ ἔλυσε τὴ γλῶσσα ἡ Παναγία γιὰ νὰ φυλάξῃ τὴν Ἀννίτσα. Αὐτὸς ἐτρόμαξε κι' ἔφυγε. Καὶ ἐγώ; Ἐγὼ ἀπὸ τότε προσκυνῶ μὲ δάκρυα τὴ χάρι τῆς καὶ κάνω τὸ σταυρό μου καὶ παρακαλῶ γιὰ ὅσους δὲν πιστεύουν, ὅπως σὺ, ποῦ μὲ ἀκούεις καὶ χαμογελάς. . . »

ΤΑ ΚΟΚΚΙΝΑ ΑΥΓΑ

Ὅσον μεγαλύνεται ἡ χωρίζουσα αὐτὸν ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας χρονικὴ ἀπόστασις, τόσοσιν ζωηρότεραι καθίστανται αἱ εἰκόνας, αἵτινες τῷ προὔξενουν τότε ἀγαθὰς ἐντυπώσεις. Αἱ ἄλλαι, αἱ θλιβεραί, ὡς εἰ εἶχον χαραχθῆ ἐπὶ τῆς ἄμμου ἐσβέσθησαν σχεδόν. Ἡ, καὶ ἂν ἀφῆκαν ἴχνη τινά, εἶνε τόσοσιν δυσδιάκριτα, ὥστε δυσκόλως δύναται τις νὰ τὰ διαχωρίσῃ ἀπὸ τῶν εὐαρέστων αὐτοῦ ἀναμνήσεων.

Εἶχεν ἀπολέσῃ τὴν μάμμην τὸν τότε, ἦν ἠγάπα σχεδὸν ὅσον ἠγάπα ἐκείνη τὸ εἶδωλὸν της, τὸν δύο φορὰς υἱὸν της: αὐτόν. Ἦτο ὁ πρῶτος νεκρός, ὅστις, ἐξήρχετο ἐκ τοῦ οἴκου των καὶ τὴν ἔκλαυσε, τὴν ἐθρήνησε πολὺ. Τί ἀπέμεινεν ἐκ τῆς θλίψεως ἐκείνης; Πικρά τις ἀνάμνησις; Ὅχι. Τοῦναντίον γλυκεῖα, ὅπως ἦτο τὸ μειδιάμαί της γλυκύ.

Τῷ ἠγόρασεν ὁ θεὸς του μικρὸν ἀργυροῦν ὥρολόγιον. Τὸ ἔλαβεν εἰς χεῖρας, τὸ ἐθώπευσε, τὸ ἠσπάσθη καὶ τὸ ἐπλησίασε πρὸς τὸ οὖς του, τὸ δὲ τικ-τάκ του

τῷ ἔλεγε τὰ γλυκύτερα πράγματα τοῦ κόσμου. Μουσικὴν τοιαύτην δὲν ἤκουσεν ἔκτοτε. Καὶ ὅταν κλείη τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ προσώπου, ἵνα διὰ τῶν ὀμμάτων τῆς ψυχῆς ἀτενίσῃ πρὸς τὸ παρελθὸν καὶ ἀναμνησθῇ τῆς τρισευτοχοῦς ἐκείνης στιγμῆς, τὴν ἐπαναβλέπει πάλιν, τὴν αἰσθάνεται τὴν εὐτυχίαν του, τὸ ἀκούει τὸ ὄρολόγιόν του νὰ ὀμιλῇ καὶ νὰ ἐπαναλαμβάνῃ διὰ τῆς αὐτῆς γλυκείας φωνῆς, ὅτι τότε κατὰ πρῶτον ἐψιθύρισεν εἰς τὸ οὖς του Καὶ λέγει :

— Σὲ εὐχαριστῶ, Θεέ μου, ὅτι μόνον εἰς τὰς καλὰς ἐντυπώσεις ἐχάρισας ἀνεξάλειπτα, ἀναλλοίωτα καὶ ἔσαι ἀναζφογονούμενα χρώματα. Σὺ βέβαια θὰ τὰς ἔξωγράφεις καὶ δι' αὐτὸ εἶνε αἰώνιοι ὅπως Σὺ.

Μία τῶν ὠραιότερων ἀναμνήσεων του εἶνε ἡ ἐντύπωσις, ἣν τῷ προὔξενον τὰ κόκκινα αὐγά. Ἐκ τῆς πρώτης του πενταετηρίδος, καθ' ἣν ἤρχισε νὰ ἐννοῇ τὴν διαφορὰν τῶν χρωμάτων καὶ νὰ γνωρίζῃ ὅτι ἐκ φύσεως γεννῶνται λευκά, ἀπὸ τότε τὸ πασχαλινὸν χρῶμα τῶν τῷ γεννᾷ καθ' ἕκαστον ἔτος νέας συγκινήσεις. Ἄλλ' αἱ τελευταῖαι εἶνε ὠχρότεραι τῶν πρώτων. Ὅτι αἰσθάνεται ὁ ἐπιθεωρῶν τὴν ἐκ τοῦ μηδενὸς ἀνοδὸν του εἰς περιωπὴν ὑψηλὴν, τοῦτ' αὐτὸ κατ' ἀντίστροφον ἀκριβῶς λόγον αἰσθάνεται καὶ αὐτὸς ἐν τῇ παρελάσει τῶν ἀναμνήσεων τούτων. Καθ' ὅσον δὲ προχωροῦσι τὰ ἔτη, τὰ κόκκινα αὐγά ἀπόλλυσι τὴν λάμπιν ἐν ἀρχῇ καὶ τὸ

ζωηρόν χρῶμά των ὀλίγον κατ' ὀλίγον μετέπειτα. Καθ' ἕκαστον ἔτος τὰ βλέπει ὠχρῶντα. Οἱ κατασκευασταὶ ἄρα γε τόσον ἐνόθευσαν τὴν βαφὴν ἢ τῶν ὀμμάτων του ἢ δύναμις ἐξησθένισε τόνον;

*
**

Δὲν ἐνθυμεῖται βεβαίως τί ἠσθάνθη ὅτε βρέφος ἐν τῇ μητρικῇ ἔτι ἀγκάλῃ εἶδε νὰ τῷ ἐπιδεικνύσῃ τὸ πρῶτον κόκκινον αὐγόν. Ἴσως υἱοθέτησε τὸ σκίρτημα, ὅπερ μετέπειτα εἶδεν εἰς ἄλλα βρέφη, καὶ τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἀγαλλίασιν. Ἀλλὰ νομίζει αὐτὴν τὴν στιγμὴν, ὅτι γίνεται πάλιν νήπιον καὶ μὲ ἠδείας ἀνάσθρους φωνάς, μὲ αἴγλην θεσπεσίαν ἐπὶ τῆς μορφῆς, τείνει τὰς μικράς του χεῖρας διὰ νὰ τὸ λάβῃ, νὰ τὸ ἀρπάσῃ νὰ τὸ φέρῃ εἰς τὸ στόμα του, τὸ λαμπρὸν ἐκεῖνο καὶ μυστηριῶδες ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον ἔσπευσε μετὰ χαρᾶς νὰ τῷ ἐπιδείξῃ ἡ μήτηρ του ἢ ἡ ἀδελφὴ του.

Ἡ ἀμέσως ἐπομένῃ ἐποχῇ παρουσιάζεται ἐπίσης ἀμυδρῶς εἰς τὴν μνήμην του. Τὸ κόκκινον αὐγόν δὲν ἦτο βεβαίως ξένον εἰς αὐτὸν, ἀλλ' ἔχαιρεν ἤδη ὡς νὰ τὸ ἔβλεπε διὰ πρώτην φοράν καὶ ἔτι πλειότερον: διότι ἠδύνατο νὰ ἐκδηλώσῃ σαφέστερον τὴν χαρὰν, ἦν ἡ θεὰ του τῷ παρῆγε: θὰ εἶπε τότε κατὰ πρῶτον τὸ ὄνομά του, παραμορφωμένον βεβαίως, ἀλλὰ μὲ ὅλην του τὴν καρδίαν, θὰ τὸ ἔλαβεν εἰς τὰς μικράς του παλάμας, θὰ τὸ ἔθλιψε, θὰ τὸ ἐθώπευσε, θὰ ἐφοβήθη μὴ πέσῃ κάτω καὶ θ' αὐσθῇ, ὅπως βεβαίως θὰ τῷ ἔλεγον,

καὶ θὰ τὸ ἠσπάζετο τόσον συχνά, ὥστε νὰ προεκτείνῃ τὸ ἐρυθρὸν χρώμα τῶν χειλέων του μέχρι τῆς ρινός, μέχρι τοῦ πώγωνος. Φαντάζεται ποίαν θλίψιν θὰ τῷ προὔξενει ἢ πτώσις του κατὰ γῆς, καὶ πόσα δάκρυα θὰ τῷ προὔκαλει ἢ ἀνέγερσις του, μεθ' ἣν θ' ἀνεκάλυπτεν ὅτι δὲν ἦτο πλέον ὅπως πρὶν, στρογγύλον, στερεόν, ἀλλὰ κατεστραμμένον, μαλακόν, ἐκρέον· πόσα δάκρυα μέχρις ὅτου θὰ τῷ ἔφερον ἄλλο νέον καὶ καλόν, ὅπερ ὑπόπτως θὰ ἐλάμβανεν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ δίδοντος. . . .

Ἄλλὰ καὶ ὅταν θὰ ἐβεβαιούτο περὶ τῆς ἐντελοῦς ἀντικαταστάσεως δὲν θὰ ἐφαίνετο ἀγνώμων πρὸς τὸ παλαιόν, τὸ συντριβέν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο θὰ ἤξιον βλεμμάτων συμπαιθείας καὶ στοργῆς.

Ἦδη ἀναμφισβητήτως αἱ ἀναμνήσεις εἶνε ἰδικαί του, γνήσιαι. Δὲν τὰς ἐδανείσθη ἀπὸ ἄλλα παιδιά, δὲν τὰς ἐκλεψεν ἀπὸ κανένα.

Ἐνθυμεῖται.

Ὅχι τρικλίζων πλέον, ἀλλὰ μὲ βῆμα σταθερόν, ἔσπευδεν εἰς τὸ μαγειρεῖον, ὅπου ἐντὸς μεγάλης χύτρας ἐβράζετο ἡ βαφή καὶ ἐβυθίζοντο μετὰ προσοχῆς τὰ λευκὰ αὐγὰ διὰ νὰ ἐξέλθωσι ροδόχροα ἐκ τοῦ λουτροῦ των, καὶ ἀνεβυθίζοντο πάλιν διὰ νὰ ἐξέλθωσι κατὰ κόκκινα πλέον. Περίεργος παρατηρητής, ὅπως εἶνε τὰ παιδιά πρὸ τῶν διαφορῶν περιστάσεων τῆς ἐκτυλίξεως τοῦ βίου, παρίστατο εἰς τὴν ὥραίαν ταύτην ἐορ-

τήν, ἀτενῶς ἔχων προσηλωμένα διάνοιαν καὶ βλέμματα ἐντὸς τῆς χύτρας καὶ θέλων μάλιστα νὰ συνεργασθῇ καὶ ὑποδεικνύων τί ἔπρεπε νὰ κάμωσιν, ὅπως ἐκεῖνο ἐκεῖ, τὸ ὁποῖον ἴστατο ὑψηλότερα ἐπὶ τῶν ἄλλων καὶ ἐλεύκαζεν ἐντὸς τοῦ βεβαμμένου ὕδατος, ὅπως ἐκεῖνο καταβυθισθῇ, τεθῇ χαμηλότερα διὰ νὰ μὴ τύχη καὶ ἀδικηθῇ εἰς τὸν χρωματισμόν. Ἄλλοτε ἐβύθιζε τὴν χεῖρά του ἐντὸς τῆς ἀποψυχρανθείσης βαφῆς, τὰς ἄκρας τῶν δακτύλων πρῶτον, μὴ τυχόν καὶ ἔκαιεν, ἴσως δὲ καὶ τὴν χεῖρα ὀλόκληρον, ἐὰν τὸν ἄφινον. Ἄν δὲ τοῦτο προὔκαλει ἐπιπλήξεις ἐκ μέρους τῆς μητρός του καὶ δάκρυα κατόπιν ἐκ μέρους αὐτοῦ, ἢ ἐπίπληξις ἐλησημονεῖτο καὶ ἐξηραίνοντο τὰ δάκρυα εἰς τὴν θεάν τοῦ ὠραίου χρώματος τοῦ βαφέντος δακτύλου του, πρὸ πάντων δὲ ἐκ τῆς χαρμοσύνου θεάς τῶν κοκκίνων αὐγῶν.

Ἐνθυμεῖται τὴν χαρὰν ταύτην τοῦ ἕξαετοῦς ἑαυτοῦ του, καὶ τὴν συμμερίζεται ἤδη ὡς νὰ ἦτο ἄλλος ἄνθρωπος.

Ἐνθυμεῖται τὴν ἰλαρότητα, ἣν τῷ προὔξενει ἢ ἐπάλειψις τῶν περιχώρων τοῦ στόματός του διὰ τοῦ κρόκου, ὅτε τὸν ἔφερον πρὸ τοῦ κατόπτρου διὰ νὰ τὸν καταστήσωσι προσεκτικώτερον. Μίαν φορὰν ἀντὶ νὰ δυσαρεστηθῇ ἐκ τῆς κωμικῆς ὄψεως, ἣν εἶχε ἠροσλάβη διὰ τῶν συναναμειγμένων ἐκείνων κιτρίνων καὶ ἐρυθρῶν χρωμάτων ἐπὶ τοῦ προσώπου του, τόσον ἐνεθουσιάσθη, ὥστε μετ' ὀλίγα λεπτὰ συνελαμβάνετο ἀλείφων διὰ τοῦ ὑπολοιπίου τοῦ αὐγοῦ καὶ τῶν φλοιῶν τὴν ρίνα καὶ τὸ

μέτωπόν του . . . Δὲν ἐνθυμεῖτο ἂν τοῦτο τῷ ἐστοίχισε βαρυτέραν ἐπίπληξιν ἢ καί τι πλειότερον, διότι εἶπον ἤδη ὅτι λησμονοῦνται ταχέως αἱ δυσάρεστοι ἐντυπώσεις. Δὲν λησμονοῦνται ὅμως καὶ αἱ εὐάρεστοι, ἡ δὲ εὐθυμία, ἣν ἠσθάνετο ἐπὶ τῇ ἐκτελέσει τῆς βιαιοπραγίας ἐκείνης κατὰ τοῦ προσώπου του καὶ τοῦ αὐγοῦ, καὶ τῶρα ἔτι τὸν καθιστᾷ εὐθυμον διὰ τῆς ἀναμνήσεως.

Κατὰ τὴν δεκαετῆ ἡλικίαν του τὰ κόκκινα αὐγὰ προσέλαβον δι' αὐτὸν νέας ιδιότητας. Ἐτρογγε βεβαίως καὶ κατὰ τὰς ἄλλας ἡμέρας τοῦ ἔτους, ἀλλὰ τὴν νοστιμότητα, τὴν γλυκύτητα, τὸ ἄρωμα τῶν πασχαλινῶν οὐδέποτε θὰ τὸ λησμονήσῃ. Εἶχε τὴν ἄδειαν τότε νὰ τρώγῃ ὄχι ἔν μόνον, ἀλλὰ καὶ δύο κᾶποτε ὁμοῦ. Ὡ, τοῦτο δὲν ἦτο μικρὰ εὐδαιμονία. Ἐπειτα τὸ τσίγκρισμα τί ὠραία διασκέδασις! Τότε ἀκριβῶς ἤρχισε νὰ ἐλπίζῃ εἰς τὴν τύχην. Τὸ τσίγκρισμα τῶν αὐγῶν εἶνε τὸ πρῶτον τυχηρὸν παιγνίδιον, ὅπερ παίζει ὁ ἄνθρωπος. Αὐτὸς μάλιστα ὑπῆρξε πάντοτε τυχηρὸς. Εἶνε ἀληθές, ὅτι μίαν φορὰν — θὰ ἦτο τότε δώδεκα ἐτῶν — ἔκαμε καὶ μικράν τινα καλπονόθευσιν, βάψας μαρμαρίνον ὠδὸν καὶ δι' αὐτοῦ ἐπιτυχῶν δύο ἢ τρία θύματα, ἀλλὰ τὸν ἐνόησαν ταχέως οἱ συνηλικιωταί, τὸν ἐκήρυξαν ὑποπτον καὶ διὰ νὰ τὸν παίζουσι τοῦ λοιποῦ, ἐζήτησαν νὰ βεβαιωθῶσι περὶ τῆς γνησιότητος τοῦ αὐγοῦ του, τοῦθ' ὅπερ

πολὺ τὸν προσέβαλλε, ἴσως δὲ τῷ ἐγένετο καὶ μικρὸν διὰ τὸ μέλλον μᾶθημα.

*
**

Δὲν λέγω ὅτι ἀπὸ τοῦ δεκάτου πέμπτου ἔτους τῆς ἡλικίας του ἤρχισε νὰ καθίσταται δι' αὐτὸν ἀλαμπέστερον τὸ χρῶμα τῶν κοκκίνων ἀγγῶν. Δὲν ἐνθυμεῖται ὅμως νὰ τὸν ἐνεθουσίαζε πλέον ὡς πρὸς διαιτίαν ἢ ἐορτὴ τῆς βαφῆς αὐτῶν. Ἴσως τὰ καινουργῆ ἐνδύματα, ἴσως ὁ ἀμνός, ἴσως ἡ ἐκκλησία ὑπερίσχυον κατὰ τὰς παραμονὰς τοῦ Πάσχα. Ὅτε ὅμως κατὰ τὸ πρῶτον πασχαλινὸν γεῦμα τὰ ἔβλεπεν ἐπὶ τῆς τραπέζης, τὸ θέλγητρόν των ὑπερίσχυε, τὸ τσίγκρισμα ἐπανελαμβάνετο μετὰ χαρᾶς εἰλικρινεστάτης καὶ ἡ βασιλεία των ἐπὶ τῆς καρδίας του ἐκραταιοῦτο καὶ πάλιν. Δὲν ἦσαν ὅμως πλέον τόσον νόστιμα, ὅσον ἄλλοτε ἀλλ' εἰς τοῦτο βεβαίως δὲν ἔπταιον αἱ τεκοῦσαι αὐτὰ ὄρνιθες. Βραδύτερον ἐνόησε τὸν λόγον, δι' ὃν εἶχεν ἀπολέσει τὴν πάλαι εὐαισθησίαν τῆς ἡ ἀκμαιοτάτης, ἄλλως αἰσθησίς του, ἢ γεῦσις. Ἀσεβῶν πρὸς τὰ νόμιμα προσεπάθει ἐν κρυπτῷ καὶ παραβύστω νὰ κατευνάσῃ τὴν παράφορον πείναν, ἣν ἕκαστος καλὸς χριστιανὸς αἰσθάνεται κατὰ τὰς δύο τελευταίας ἡμέρας τῆς Τεσσαρακοστῆς, διὰ κοκκίνων ἀγγῶν. Ἦτο ἤδη ἀρκετὰ ἐλευθερόφρων, ὅσον ἀφορᾷ τὰς νηστείας, καὶ τοῦτο δὲν τὸ ἐθεώρει πλέον ἀμάρτημα Ἐτιμωρεῖτο ὅμως τὴν ἐπαύριον ἀκριβῶς: τὸ πορφυρόχρουν σύμβολον τῆς Λαμπρᾶς ἔχανε δι' αὐτὸν μέρος τοῦ θελγήτρου του.

*
* *

Ἐφ' οὗτου ἐγένετο εἰκοσαέτης ἤρχισε φαίνεται νὰ διακρίνη τὴν κακὴν ποιότητα, τῆς βαφῆς. Δὲν ἔλαμπον πλέον ὅπως ἄλλοτε. Παρῆλθε καὶ ἐν Πάσχα, καθ' ὃ δὲν ἐτίγκρισε — δὲν ἐνθυμεῖται διὰ ποίαν αἰτίαν. — Ἄν ὅμως ἐβράδυνον νὰ τὰ φέρωσιν ἐπὶ τῆς τραπέζης καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας τῆς διακαινησίμου ἑβδομάδος, ἦτο ἱκανὸς νὰ καταληφθῆ ὑπὸ ἀγανακτήσεως. Τὸ ὄνομά των κατὰ πᾶσαν τοῦ χρόνου ἐποχὴν διήγειρεν ἐν αὐτῷ ἠδυτάτας ἀναμνήσεις, ἀλλὰ διὰ νὰ τῷ ἀρέσκη τόσον τὸ παρελθόν, φαίνεται ὅτι τὸ ἔκρινεν ἀνώτερον τοῦ ἐνεστώτος. Τὰ ἐθώπευε πάλιν, ἀλλὰ μὲ φόβον μὴ κηλιδώσῃ τὰς χεῖράς του. Τὰ ἔτρωγεν, ἀλλὰ μὲ φόβον μὴ βαρύνῃ τὸν στόμαχόν του.

*
* *

Εἰκοσιπενταέτης συνεμερίζετο τὴν ἀγαλλίασιν τῶν ἄλλων εἰς τὴν θεάν των, διότι ἀγαλλίασιν δὲν ἠσθάνετο πλέον αὐτὸς ἀπ' εὐθείας. Ἦτο ἐν ἔθιμον πλέον δι' αὐτὸν τὰ κόκκινα αὐγὰ καὶ ὡς ὠραῖον ἔθιμον ἔπρεπε νὰ τὸ σέβηται. Εἰς τὴν θεάν των ὠμίλει ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῶν ἐθίμων τούτων ὡς κρίκων συνδεόντων ἡμᾶς μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν. Ἐδημηγόρει, ἵνα πείσῃ ἐκείνους, οἵτινες. . . οὐδεμίαν εἶχον ἀντίθετον γνώμην· ἀλλὰ μετὰ τόσης θερμότητος, ὥστε πολλάκις ἠρώτα ἑαυτὸν μὴ ἐξῆπτε τὴν εὐγλωττίαν του ἢ ἀδυναμίαν τῶν

πεποιθήσεών του. . . Ἐφιλοσόφει εἰς τὴν θεάν των
καὶ ἀνεπόλει τὰς ὡραίας ἡμέρας τῶν παιδικῶν του χρό-
νων. Τὰ ἐθεώρει ὡς προσφιλῆ εἰκόνα προσφιλοῦς νε-
κροῦ. Τὸ χρῶμά των τῶ ἐφαίνετο ὠχρότερον, σκιῶδες
καὶ οὐδεμίαν ἔχον πλέον σχέσιν πρὸς τὰ ρόδα καὶ τὰ
νέφη τοῦ λυκόφωτος. Ἡ γεῦσις των, γεῦσις συνήθους
αὐγοῦ. Καὶ πολλάκις— δὲν θὰ τὸ πιστεύσῃ αὐτὸ οὐ-
δεὶς δεκαπενταέτης—πολλάκις. . . αὐγὰ ἀπλῶς τὰ ἀπε-
κάλει, ὄχι κόκκινα αὐγά. Ὡς νὰ ἔλεγε τὸν Ἅγιον Γεώρ-
γιον, Γεώργιον ἀπλῶς, τὴν Ἁγίαν Αἰκατερίνην, ἀπλού-
στατα Αἰκατερίνην.

Οὕτως ἡμέρα τῆ ἡμέρα αἱ ἐντυπώσεις των καθί-
σταντο ὠχρότεραι μέχρις ἐκμηδενισμοῦ. . .

Ἄλλ' ὦ τοῦ μυστηρίου! Ἄνιερ ἤδη ἀκμαῖος ἐγέ-
νετο καὶ πάλιν παῖς ἐξαίφνης.

Πρό τινος ἐβάφοντο ἐν τῷ οἴκῳ του τὰ κόκκινα
αὐγά. Νομίζετε ὅτι ὡς πρό τινων ἐτῶν παρῆλθε χωρὶς
ἐν νὰ στρέψῃ πρὸς αὐτὰ βλέμμα; Νομίζετε, ὅτι ἐτε-
χνολόγησε περὶ τῆς ποιότητος τῆς βαφῆς ἢ ἐδημηγό-
ρησε περὶ τῆς ἀναγκαιότητος τῶν ἐθίμων, ἢ ἐφιλοσό-
φησε περὶ τῶν ἐντυπώσεων τοῦ παρελθόντος; Νομί-
ζετε ὅτι ἐφοβήθη μὴ κηλιδώσῃ τοὺς δακτύλους του;
Νομίζετε;

Ἄπαταῖσθε.

Ἐστάθῃ πάλιν ἄνωθεν τῆς χύτρας καὶ παρετήρησε

τὰ λευκάζοντα αὐγά, ἅτινα ἐπὶ τῶν ἄλλων εὐρισκό-
μενα ἴσως θὰ ἠδικοῦντο κατὰ τὴν διανομὴν τοῦ χρώ-
ματος.

Ἐβύθισε τὸν δάκτυλόν του ἐν τῷ πορφυροχρόῳ
ὕγρῳ καὶ εὐαρέστως παρετήρησε τὸν χρωματισθέντα
δάκτυλόν του.

Ἡσθάνθη παλμούς ἐν τῇ καρδίᾳ, τὸ σῶμα του
ἐσκίρτα πάλιν ὅπως ἄλλοτε, ὅτε ἀπὸ τῆς μητρικῆς
ἀγκάλης τὰ ἠτένισε κατὰ πρῶτον. Ἐξέβαλε μικρὰς
χαρμοσύνους φωνάς, ἔτεινε τὴν χεῖρα, ἵνα ἀρπάσῃ καὶ
ἀσπασθῇ τὸ πρῶτον ἐξαχθέν. Εἰπιθύρισε τὸ ὄνομά των
παραμορφωμένον, ὅπως ὅτε ἐστερεῖτο ἔτι ὀδόντων.

Ἐσίγκρισε μεθ' ὄσης χαρᾶς ὅτε ἦτο δεκαέτης, τὰ
ἠσπάσθη μεθ' ὄσης περιπαθείας τὰ ἠσπάζετο νήπιον
καὶ ἐπὶ τοῦ προσώπου του, ὅπερ ἔφερε πάλιν ἔναντι
τοῦ κατόπτρου, εἶδε ζωγραφιζομένην ὅλην τῆς γῆς
τὴν εὐδαιμονίαν.

Ἄλλὰ ποία λοιπὸν παράδοξος, θεμελιώδης μεταβολὴ
ἐπετελέσθη ἐν αὐτῷ;

Οὐδεμία.

Ἄπλῳς. . . ἐκράτει τὸν υἱόν του εἰς τὰς ἀγκάλας του.